

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
www.library.coj.go.th

๑๑๑ ปี

ศาลอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์

ที่ระลึก

๑๑๔ ปี ศาลอุทธรณ์

ที่ รล ๐๐๐๕.๓/๑๐๐๖๗

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

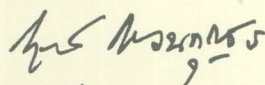
เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

เรียน ประธานศาลอุทธรณ์

อ้างถึง หนังสือที่ ศย ๒๐๐/๔๙๑๒ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตเชิญพระบรมฉายาลักษณ์และพระราชดำรัส ตามสำเนาที่แนบไป ไปลงพิมพ์
ในหนังสือ “๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์” ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทาน
พระบรมราชานุญาต

(นายเกษม กาญจนกฤษ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

กองข่าว โทร. ๐๒ ๒๒๐ ๗๒๐๐ ต่อ ๓๔๐๕

โทรสาร ๐๒ ๒๒๐ ๗๓๒๒

เว็บไซต์: www.ohmpps.go.th

พระราชดำรัส^[๑]

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^[๒]

นำผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม
เผ่าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
ณ ศาลาเรিং วังไกลกังวล
วันศุกร์ ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔

คำปฏิญาณที่ท่านได้เปล่งมานี้มีความสำคัญอย่างมาก และถ้าจะขยายความจะต้องใช้เวลานาน. แต่ข้อสำคัญอยู่ที่ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อความยุติธรรมและความสงบสุขของชาติบ้านเมือง ต้องใช้ความรู้ที่มีอยู่ในตัวปฏิบัติประสาทความยุติธรรมแก่มวลประชาชน อันเป็นข้อแรก. และเพื่อการนี้จะต้องใช้ปฏิญาณนี้ คือปฏิญาณว่า จะซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทำตามใจของตัว โดยไปอยู่ในอคติ. ที่บอกว่าไป เพราะว่าคำว่าอคติแปลว่าไม่ไป. คติ แปลว่า ไป อะ แปลว่า ไม่ ที่ที่ไม่ควรจะไป ที่ไม่ควรจะทำ ไปในทางกายและไปในทางใจ. ถ้าไม่ไปในที่ที่ไม่ควรไป ก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งแล้ว ที่ท่านจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดี. ต้องพิจารณาว่าทำไมต้องไม่ไปในที่ไม่ควรไป. เพราะว่าผู้พิพากษา เดียวนี้ท่านเป็นผู้พิพากษาประจำกระทรวง ยังไม่ได้พิพากษาแท้ แต่จะต้องมีในเวลาอันใกล้ จะมีส่วนต้องไปทำหน้าที่ผู้พิพากษาในศาลต่าง ๆ ในที่ต่าง ๆ จึงต้องใช้ข้อนี้ เพื่อที่จะให้สามารถได้รับความนับถือจากประชาชน และปฏิบัติงานนั้นจะเป็นผลสำเร็จ.

ที่พูดอย่างนี้ เพราะว่าการพิพากษาเป็นเรื่องของความยุติธรรม เรื่องของการจะทำให้คนในชาติสามารถวางตัวในทางที่ถูก. ถ้าทุกคนในชาติวางตัวในทางที่ถูกไม่มีปัญหา บ้านเมืองจะมีความสงบมีความเจริญ ไม่เกิดปัญหาใด ๆ. แต่คนเราก็มีความผิดอยู่เสมอ ถ้ามีความผิดก็ต้องตักเตือน และอาจจะต้องลงโทษ. การตักเตือน การให้ลงโทษ สำหรับท่านปฏิบัติอยู่ในโรงเรียน. นอกโรงเรียน ดูท่าทางเหมือนว่าผู้พิพากษานั้น ไม่มีหน้าที่ที่จะไปทำงานอะไร. แต่สองอย่างแยกกันไม่ได้ งานในโรงเรียนก็ต้องประสาทความยุติธรรม. นอกโรงเรียนโดยที่ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ คนเขาจะยกย่อง คนเขาจะมองว่า เป็นคนที่มีความสามารถ เขาจะต้องมาปรึกษา จะต้องมาถามว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร. อันนี้จะต้องตอบเขา. ถ้าบอกว่าเราเป็นผู้พิพากษา นอกโรงเรียนเป็นคนธรรมดา. จริง เป็นคนธรรมดา แต่ท่านเป็นคนธรรมดาที่มีคุณภาพ. เมื่อเป็นคนธรรมดาที่มีคุณภาพ จึงเป็นคนพิเศษ เป็นคนที่ไม่ธรรมดา และเป็นที่พักของคนธรรมดา. ฉะนั้น ท่านมีหน้าที่สองส่วน ส่วนหนึ่งในโรงเรียน เป็นไปตามกติกาของกระบวนการยุติธรรม และนอกโรงเรียนเป็นเรื่องของผู้ที่มีความรู้ และผู้ที่ให้

^[๑] เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

^[๒] นายธวัชชัย พัทธกะพล

คำปรึกษาได้. ฉะนั้นการที่ท่านไปอยู่ที่ไหนในประเทศ เราก็มองว่าจำเป็นต้องไปในที่ต่าง ๆ อาจจะห่างไกลจากส่วนกลาง ท่านจึงยังความรับผิดชอบมาก. แต่ถ้าทำตาม ความรับผิดชอบที่มีแล้ว ท่านจะเป็นคนที่ช่วยประเทศชาติให้อยู่เย็นเป็นสุขได้จริง ๆ.

เมื่อสองวันได้ดูฎีกาขอภัยโทษ. ฎีกาขอภัยโทษนี้มาเป็นจำนวนสิบ ๆ ร้อย ๆ จะต้องพิจารณาในฐานะเป็นประมุข. บางทีไม่ยากนัก ดูตามข้อเท็จจริง ดูตามหลักวิชา แต่มาถึงลงโทษประหารชีวิต อันนี้ลำบาก เพราะว่ายิ่งเดี๋ยวนี้ ในสองสามวันนี้ ทัวโลกเขาพูดถึงการประหารชีวิต ไม่ถูกต้อง ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง. อย่างที่อเมริกา คนที่ทำให้คนตายตั้ง ๑๖๐ กว่าคน เขายังบอกว่าไม่ควร ไม่ควรประหารชีวิต. ไม่เป็นทางที่จะให้เช็ดหลาบ ก็อาจจะเป็นความจริง. แต่เมื่อมีกฎหมายว่าคนที่เป็นคนร้าย ทำให้คนตายเป็นจำนวนร้อย ก็ต้องตัดสินประหารชีวิต และผู้ที่มีสิทธิ์หรือมีหน้าที่จะให้ภัยโทษก็ต้องบอกยกฎีกา. เมื่อสองสามวันนี้ ข้าพเจ้าเองก็ยกฎีกา เพราะว่าเป็นคนที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ยาแอมเฟตามีนถึงเกือบห้าหมื่นเม็ด ถูกตัดสินประหารชีวิต. ก็พิจารณาดูแล้ว ยาแอมเฟตามีนห้าหมื่นเม็ดนี้ จะทำให้คนตายจำนวนมาก แล้วก็จะ ทำให้บ้านเมืองปั่นป่วนยุ่งยาก จึงยกฎีกา. ไม่กลัว เพราะว่า เป็นสิ่งที่สมควรที่จะค้า และถ้าค้า บ้านเมืองจะล่มจม.

อีกอย่าง ถ้ากฎหมายบอกว่าไม่ให้มีโทษประหารชีวิต เขาก็บอกว่าควรจะจำคุกตลอดชีวิต. แต่การจำคุกตลอดชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่ทำยากเหมือนกัน เพราะกฎหมายมีว่าคนที่ถูกจำคุกขอลดหย่อนโทษได้. ก็เห็นมาเรื่อย จำคุกตลอดชีวิตแล้วมีการภัยโทษ เขาเรียกว่าพระราชทานภัยโทษ โดยที่เป็นกฎว่าเมื่อมีโทษแล้วภัยโทษได้. ลงท้ายคนที่ควรจะประหารชีวิต บางทีภายใน ๑๐ ปี ก็ถูกปลดปล่อยได้แล้ว. ถ้าถูกปลดปล่อยออกมา เช็ดหลาบอย่างที่เขابอกว่าเช็ดหลาบ กลับมาเป็นพลเมืองดีก็ไม่ใช่ไร. แต่ส่วนใหญ่ออกมา ภัยโทษแล้วออกมาสองสามวันทำผิดอีก. ท่านทั้งหลายจะได้เห็นคนที่ทำผิดมหันต์ ถ้ารับภัยโทษ ไม่กี่วันทีหลังก็ทำผิดต่อไป. บางคนทำผิดไม่ถึง ที่จะประหารชีวิต แต่เวลาออกมา ในที่สุดจะเป็นอาชญากรฆ่าคนได้. การที่จะลงโทษต้องลงโทษให้ถูกต้อง เมื่อลงโทษให้ถูกต้องแล้ว เขาจะเช็ดหลาบได้. นี่คือการรับผิดชอบของผู้พิพากษา. ฉะนั้น ต้องพิจารณาดู ๆ.

ในคำปฏิญาณที่ได้เปล่งอยู่นี้ ลึกซึ้งมาก และขอให้ท่านไปคิดดี ๆ. ขอให้ท่านทั้งหลายสามารถปฏิบัติหน้าที่ ผู้พิพากษาลงต่อไป จะได้เป็นผู้ที่ถือว่าเป็นคนดีในชาติในประเทศ และเป็นคนที่ได้ช่วยให้ประเทศมีความร่มเย็น ได้จริง ๆ. ที่บอกว่าให้ทำหน้าที่ในศาลก็คงเข้าใจกัน นอกศาลจะต้องพยายามที่จะแนะนำประชาชน แนะนำคนอื่นในความเป็นอยู่ในการเป็นไป แล้วสอนให้เป็นคนดี โดยเราเองต้องไม่คิดถึงความเหน็ดเหนื่อย. จะต้องทำงานตลอดเวลาไม่มีวันพัก จนกระทั่งถึงเวลาเกษียณอายุ. หมายความว่าก็หลายปีอยู่ เพราะว่าท่านเพิ่งเริ่มทำหน้าที่. ฉะนั้น ขอให้ท่านมีกำลังใจมีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วน. ขอให้ท่าน ประสบความสำเร็จและความสุขทั่วทุกคน.

ประธานศาลฎีกา

สาร

ระบบการศาลไทยเริ่มตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงสุโขทัย ต่อมาได้มีการปรับปรุงครั้งสำคัญในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยรวมศาลที่กระจ่ายอยู่ตามกระทรวงกรมต่าง ๆ ให้มารวมในที่แห่งเดียวกัน เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และเหมาะสม ในส่วนของศาลอุทธรณ์นั้น เมื่อครั้งประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรม ศาลอุทธรณ์ประกอบด้วยศาลอุทธรณ์คดีหลวงและศาลอุทธรณ์คดีราษฎร์ ต่อมามีการตราพระราชบัญญัติจัดการศาลในสยามสมัยยุติธรรม ร.ศ. ๑๑๑ (พุทธศักราช ๒๔๓๕) ให้ยกเลิกศาลอุทธรณ์คดีหลวงคงเหลือศาลอุทธรณ์คดีราษฎร์เพียงศาลเดียว ต่อมาพระบรมมณูญศาลหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๔ เปลี่ยนชื่อศาลอุทธรณ์คดีราษฎร์เป็นศาลอุทธรณ์หลวงจากนั้นใน ร.ศ. ๑๑๕ ได้มีพระราชบัญญัติตั้งข้าหลวงพิเศษ และมีประกาศให้คู่ความอุทธรณ์คำพิพากษาศาล ในหัวเมืองต่อข้าหลวงพิเศษแทนศาลอุทธรณ์ โดยมีชื่อเรียกว่าศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ จนจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรจะรวมศาลอุทธรณ์ทั้ง ๒ ศาลเป็นศาลเดียวกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ราษฎรและให้ราชการเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ศาลอุทธรณ์กับศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษจึงรวมเป็น ศาลเดียวกันเรียกว่า ศาลอุทธรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๔ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ศาลอุทธรณ์ได้ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือทำคำสั่งของศาลชั้นต้น รวมถึงพิจารณาพิพากษาและมีคำสั่งอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดได้ ยังให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี

ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ นี้ ศาลอุทธรณ์มีวาระครบรอบ ๑๑๙ ปี และเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ อันเป็นวาระสำคัญยิ่ง ศาลอุทธรณ์ได้จัดทำหนังสือ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณ พระอัจฉริยภาพ และถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมขอแสดงถึงความชื่นชมยินดีในผลงานและความสำเร็จของศาลอุทธรณ์ที่พัฒนาระบบการพิจารณาพิพากษาคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกสร้างและตรวจร่างคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

การไกล่เกลี่ย...

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นอุทธรณ์ในศาลชั้นต้น รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม

ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลพระบัญชาให้มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถโปรดดลบันดาลให้ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ทุกท่าน ประสบแต่ความสุข ความเจริญมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ดำรงตนอยู่ในกรอบแห่งคุณงามความดี เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ให้ศาลอุทธรณ์ได้ทำหน้าที่ในพระปรมาภิไธยแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และจงรักภักดีสืบไป

นสอ สุวาม

(นายอนุชิต อธรรมณี)

ประธานศาลฎีกา

สารของประธานศาลอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์มีความเป็นมาต่อเนื่องยาวนานก่อน ร.ศ. ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔) มาจนถึงปัจจุบันในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นับเป็นวาระครบรอบ ๑๑๙ ปี ตลอดระยะเวลาอันยาวนานนี้ มีการเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ เนื่องจากในแต่ละปีมีคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก ศาลอุทธรณ์ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์มีเพียงศาลเดียวและมีเขตอำนาจครอบคลุมทั่วราชอาณาจักร ทำให้ไม่สามารถพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างค้างอยู่ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว จำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างของศาลอุทธรณ์ขึ้นใหม่โดยการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาค และพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวน ที่ตั้ง เขตศาล และวันเปิดทำการของศาลภาค (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้มีศาลอุทธรณ์ภาค จำนวน ๙ ภาค คือ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ถึงศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ศาลอุทธรณ์จึงมีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ เพียงศาลเดียวทั่วประเทศ อีกทั้งการพิจารณาคดีอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีไม่มีผู้หว่านคดีใดเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

จากภารกิจต่างๆ ของศาลอุทธรณ์ เมื่อผมมาดำรงตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ผมได้เร่งรัดการพิจารณาพิพากษาคดีให้เสร็จไปในเวลาอันรวดเร็วด้วยการพัฒนาระบบงานยกเรื่องและตรวจร่างคำพิพากษา การจัดทำคู่มือบุคลากรในศาลอุทธรณ์ และการใกล้ชิดชั้นอุทธรณ์ในศาลชั้นต้น จนทำให้มีปริมาณคดีค้างพิจารณาน้อยลงตามลำดับจนอาจกล่าวได้ว่าศาลอุทธรณ์ไม่มีคดีค้างเกิน ๒ ปี ทั้งนี้ ก็ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมในศาลอุทธรณ์

โครงการ “๑๑๙ ปีศาลอุทธรณ์” ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานความก้าวหน้าของศาลอุทธรณ์ โดยจัดให้มีกิจกรรมสัมมนาวิชาการ จัดนิทรรศการ และพิมพ์หนังสือที่ระลึก ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ โดยคัดเลือกบทความสำคัญ เกี่ยวกับศาลอุทธรณ์ในอดีต มารวบรวมไว้เพื่อผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ในโอกาสครบรอบ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จะเป็นเลิศในการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม รวดเร็ว และถูกต้อง ภายในปี ๒๕๕๖ สมดังวิสัยทัศน์ศาลอุทธรณ์ ในโอกาสนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้ศาลอุทธรณ์ มีความเจริญรุ่งเรือง เป็นมาตรฐานของศาลสูงในการอำนวยความยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพสืบไป

(ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม)
ประธานศาลอุทธรณ์

สารของเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

บทบาทภาระหน้าที่ของศาลยุติธรรม คือการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนรวมทั้งให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนที่มีข้อพิพาทในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ศาลยุติธรรมจะต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาที่มีความเป็นอิสระ เที่ยงธรรม มีความสามารถ และเทิดทูนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการ ซึ่งศาลยุติธรรมได้ปฏิบัติภารกิจหลักที่สำคัญตามบทบาทหน้าที่ตลอดมาโดยสมบูรณ์

ศาลยุติธรรมมีความเป็นมาต่อเนื่องยาวนานจนครบวาระ ๑๑๙ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ จึงถือได้ว่าเป็นโอกาสมหามงคลยิ่งที่ศาลยุติธรรมได้จัดทำหนังสือ ๑๑๙ ปี ศาลยุติธรรม เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นหาที่สุดมิได้ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ผลงานการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลยุติธรรม ในฐานะสถาบันหลักในการใช้อำนาจตุลาการศาลสูงที่ได้มีการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเร่งรัดการพิจารณาพิพากษาคดี และการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นอุทธรณ์ในศาลชั้นต้น อันเป็นการลดปริมาณคดีค้างและคดีที่ขึ้นสู่ศาลสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในโอกาสที่ศาลยุติธรรมมีวาระครบรอบ ๑๑๙ ปี ผมขอขอบคุณข้าราชการตุลาการ ข้าราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลยุติธรรมทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และตระหนักถึงความสำคัญในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนภายใต้หลักนิติธรรม และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย โปรดอภิบาลดลบันดาลให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตลอดจนบุคลากรในศาลยุติธรรม ประสบแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและมีสุขภาพแข็งแรงเปี่ยมไปด้วยสติปัญญา เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนตลอดไป

(นายวิรัช ชินวินิจกุล)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

๑๑๙ ปี สืบสาน

สารบัญ

หน้า

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๔
สารประธานศาลฎีกา	๖
สารของประธานศาลอุทธรณ์	๘
สารของเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	๙
ทำเนียบอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๑๑
ทำเนียบประธานศาลอุทธรณ์	๑๔
บทความเทิดพระเกียรติ “สมเด็จพระภูมิพลมหาราชกับงานศาลยุติธรรม”	๒๑
คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๙๓/๒๕๒๗ ครั้งเสด็จพระราชดำเนิน ไปยังศาลจังหวัดเชียงใหม่เพื่อทรงร่วมฟังการพิจารณาและตัดสินคดี ประวัติศาลอุทธรณ์	๓๖
บทสัมภาษณ์อดีตประธานศาลฎีกา	๔๔
บทสัมภาษณ์อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และอดีตประธานศาลอุทธรณ์	๕๐
บทสัมภาษณ์ประธานศาลอุทธรณ์	๕๖
วิสัยทัศน์ศาลอุทธรณ์	๕๘
ระบบงานศาลอุทธรณ์ (ด้านตุลาการ)	๖๑
ความเป็นมาในการก่อตั้งแผนกคดีอาชญาคดีในศาลอุทธรณ์	๖๒
ความเป็นมาในการก่อตั้งแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์	๗๑
คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ในคดีผู้บริโภคที่น่าสนใจ	๗๗
การดำเนินงานของศาลอุทธรณ์	๗๙
ข้อมูลหมายที่สำคัญตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญาคดี พ.ศ. ๒๕๕๐	๘๒
ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับคดีผู้บริโภค	๑๐๖
ตัวช่วยเร่งคดี	๑๑๖
รายชื่อข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมในศาลอุทธรณ์	๑๒๔
รายชื่อข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างในศาลอุทธรณ์	๑๒๙
ภาคผนวก	๑๓๕
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ และคณะทำงานฯ	๑๔๒
ระเบียบว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓	๑๕๐

๑๑๙ ปี ศาสตราจารย์

ทำเนียบอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๑. พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีหลวง ร.ศ. ๑๑๑
๒. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัชรวิวงศ์ (หม่อมเจ้าขาว) อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีราษฎร์ ร.ศ. ๑๑๑ - ร.ศ. ๑๑๔
๓. พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีราษฎร์ และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ร.ศ. ๑๑๔ (พ.ศ. ๒๔๓๘) - พ.ศ. ๒๔๕๙
๔. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นจรัสพรปฏิภาณ ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ จนถึงเดือนมกราคม ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) ส่วนวันเริ่มเข้าดำรงตำแหน่งยังค้นหลักฐานไม่พบ
๕. พระบริรักษ์จรียาวัตร (ทองดี ธรรมศักดิ์) อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ ๗ มกราคม ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) - พ.ศ. ๒๔๕๙
๖. พระยาธรรมศาสตร์นารถประนัย (จ้อย สุวรรณทัต) อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ กรุงเทพฯ ๒๔ มกราคม ๒๔๕๙ - ๒๔๖๙
๗. พระยามหาวิจิตรนิคมมนตรี (เกา ภามย์) อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ๒๔ มกราคม ๒๔๕๙ - เมษายน ๒๔๖๙
๘. พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) ตั้งแต่ ๘ เมษายน ๒๔๖๙ - กรกฎาคม ๒๔๗๕
๙. พระยาฤทธราชทรงสวัสดิ์(สุดใจ ไกรจิตติ) ตั้งแต่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๗๕ - ๑๘ สิงหาคม ๒๔๗๖

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

๑๐. พระยาลิขิตพิริธรรมประคัลภ์ (วงษ์ ลัดพลี)
๑๙ สิงหาคม ๒๔๗๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๔๘๑

๑๑. พระมกุฎราชกุมารวชิรมลนาถ (มกุฎราชกุมาร สุมาวงศ์)
๑ เมษายน ๒๔๘๒ - ๒๑ มีนาคม ๒๔๘๓

๑๒. พระมกุฎราชกุมารวชิรมลนาถ (ชม จามรมาน)
๑ พฤษภาคม ๒๔๘๓ - ๑๙ สิงหาคม ๒๔๘๕

๑๓. หลวงจรัญเนติศาสตร์ (จรัญ โปษยานนท์)
๑๕ สิงหาคม ๒๔๘๕ - ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕

๑๔. พระมกุฎราชกุมารวชิรมลนาถ (มกุฎราชกุมาร สุมาวงศ์)
๑ มกราคม ๒๔๘๖ - ๒๗ สิงหาคม ๒๔๙๖

๑๕. หลวงจรัญเนติศาสตร์ (จรัญ โปษยานนท์)
๒๘ สิงหาคม ๒๔๙๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๒

๑๖. นายประวิติ ปัตตพงศ์
๑ เมษายน ๒๕๐๒ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๕

๑๗. ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์
๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๐๖

๑๘. ศาสตราจารย์จัตติ ดิงศกัณฑ์ เป็นผู้แทน
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชั่วคราว
๑๐ ตุลาคม ๒๕๐๖ - พฤษภาคม ๒๕๐๘

๑๙. ศาสตราจารย์ประกอบ หุตะสิงห์
๑ มิถุนายน ๒๕๐๘ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๐

๒๐. ศาสตราจารย์กำธร พันธุลาภ
๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕

๒๑. นายจินดา บุญยาคม
๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๖

๒๒. นายท่านอง ดิศวนนท์
๒ เมษายน ๒๕๑๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗

๒๓. นายอุดม เพชรบุปผ์
๒ ตุลาคม ๒๕๑๗ - พฤษภาคม ๒๕๑๙

๒๔. นายสุธรรม วรณแสง
๑ มิถุนายน ๒๕๑๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๙

๑๑๙ ปี สมาพันธ์

๒๕. ศาสตราจารย์วิกรม เมลานันท์
๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๐

๒๖. นายประพจน์ ธีระวัฒน์
ตุลาคม ๒๕๒๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๑

๒๗. นายถนอม ครูไพศาล
๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓

๒๘. ศาสตราจารย์สรเสรีญ ไกรจิตติ
๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๔

๒๙. นายอัมย์ คล้ายสังข์
๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๖

๓๐. ศาสตราจารย์โสภณ รัตนกร
๑ ตุลาคม ๒๕๒๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๗

๓๑. นายสวัสดิ์ โชติพานิช
๑ ตุลาคม ๒๕๒๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๘

๓๒. นายถาวร ตันตราภรณ์
๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๐

๓๓. นายเคียง บุญเพิ่ม
๑ ตุลาคม ๒๕๓๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๑

๓๔. นายเกียรติ จาตนิลพันธุ์
๑ ตุลาคม ๒๕๓๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐

๓๕. นายอุดม เพื่องพุ่ม
๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒

๓๖. นายสะสม สิริเจริญสุข
๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ - ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๓

๑๑๙ ปี ทอ.ท.

ทำเนียบประธานศาลอุทธรณ์

๑. นายสะสม สิริเจริญสุข

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๔

๒. ศาสตราจารย์พิเศษอรณนิติ ดิษฐอำนาจ

๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕

๓. นายสุพล พันธุ์มน

๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖

๔. นายไชยวัฒน์ สัตยาประเสริฐ

๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗

๕. ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช

๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘

๖. นายธีรศักดิ์ เทียวัฒนานนท์

๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙

๗. ศาสตราจารย์พิเศษปัญญา สุทธิบัติ

๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐

๘. นายพงษ์เทพ ศิริพงศ์ติกานนท์

๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑

๙. นายอดิศักดิ์ ทิมมาศย์

๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒

๑๐. ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม

๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน

๑๑๘ ปี ศาสนาพุทธ

ประวัติ ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม ประธานศาลอุทธรณ์

การศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต (ธรรมศาสตร์) เกียรตินิยม
- เนติบัณฑิตไทย (น.บ.ท.)
- Certificate (Tax) The University of New South Wales Australia

การรับราชการ

๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน	ประธานศาลอุทธรณ์
๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ - กันยายน ๒๕๕๒	ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑	ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๓
พ.ศ. ๒๕๕๐	ผู้พิพากษาศาลฎีกาช่วยทำงานในตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๓
พ.ศ. ๒๕๔๘	ผู้พิพากษาศาลฎีกา
พ.ศ. ๒๕๔๗	ประธานแผนกคดีล้มละลายในศาลอุทธรณ์
พ.ศ. ๒๕๔๔	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์
พ.ศ. ๒๕๔๓	รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้
	ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์
พ.ศ. ๒๕๔๒	รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้
พ.ศ. ๒๕๔๐	ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา แผนกคดีภาษีอากร
พ.ศ. ๒๕๓๙	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
	ช่วยทำงานในตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลาง
พ.ศ. ๒๕๓๘	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
พ.ศ. ๒๕๓๖	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลภาษีอากรกลาง
พ.ศ. ๒๕๓๕	ผู้พิพากษาศาลแพ่ง
พ.ศ. ๒๕๓๔	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงธนบุรี ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
พ.ศ. ๒๕๓๔	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงธนบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๔	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหนองคาย
	ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงธนบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๔	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหนองคาย
พ.ศ. ๒๕๓๓	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงสุพรรณบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๒	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครราชสีมา

๑๑๙ ปี ศาสตราจารย์

พ.ศ. ๒๕๓๑	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลาง
พ.ศ. ๒๕๓๑	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง
พ.ศ. ๒๕๒๙	ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลาง
พ.ศ. ๒๕๒๗	ผู้พิพากษาประจำกระทรวง
พ.ศ. ๒๕๒๕	ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชัยนาท
พ.ศ. ๒๕๒๔	ผู้พิพากษาศาลจังหวัดพิจิตร
พ.ศ. ๒๕๒๑	ผู้พิพากษาศาลจังหวัดหลังสวน
พ.ศ. ๒๕๒๐	ผู้ช่วยผู้พิพากษา

การรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

พ.ศ. ๒๕๔๕	เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.)
พ.ศ. ๒๕๔๒	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
พ.ศ. ๒๕๓๗	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
พ.ศ. ๒๕๓๔	ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
พ.ศ. ๒๕๓๑	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
พ.ศ. ๒๕๒๘	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)
พ.ศ. ๒๕๒๔	ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

ผู้บริหารศาลอุทธรณ์ในปัจจุบัน

ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม
ประธานศาลอุทธรณ์

นางสาววันนี กิริติพิบูล
รองประธานศาลอุทธรณ์

นายธงชัย เสนามนตรี
รองประธานศาลอุทธรณ์

นายอุดม ลิทธิวิรัชธรรม
รองประธานศาลอุทธรณ์

ดร.จิรนิติ หะวานนท์
ประธานแผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัวในศาลอุทธรณ์

นายสุทธินันท์ เสียมสกุล
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลอุทธรณ์

นางสาวสุนันท์ ชัยชูสอน
ประธานแผนกคดีเลือกตั้ง
ในศาลอุทธรณ์

นางวาสนา หงส์เจริญ
ประธานแผนกคดีอาชญากรรมในศาลอุทธรณ์

นายแรงธรณ ปรีพนธ์พนพิสุทธิ์
ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์

๑๑๕ ปี ศาสตราจารย์

นายชาติรี ศิริรักษ์
รองประธานแผนกคดียาเสพติด
ในศาลอุทธรณ์

นายประสิทธิ์ สนามชวด
รองประธานแผนกคดียาเสพติด
ในศาลอุทธรณ์

นายวัชรินทร์ สุขแก้ว
รองประธานแผนกคดียาเสพติด
ในศาลอุทธรณ์

ดร. จิตฤดี วีระเวสส์
เลขานุการศาลอุทธรณ์

นายไพบูลย์ ผดุงสงฆ์
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์

นายประสงค์ มหาสิทธิ์กุล
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์

นายพรเทพ รัศมี
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์

แถวหนึ่ง (จากซ้ายไปขวา) นายจิระ โชติพงษ์, นายเดชา หงส์ทอง, นายสุนัย มโนมัยอุดม, นายวัชรินทร์ สุขเกื้อ, นายประสิทธิ์ สนามขวด, นายชาติ ศรีรักษ, นายแรงณ ปิรพันธ์
 ตราธรรม (ประธานศาลอุทธรณ์), นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม, นายภคพงศ์ วงศ์ศรีภูมิเทศ, นายประยูร มูลศาสตร์, นายพิศาล พิริยะสกลิต, นายดลจรัส รัตนโคภิต, นายสะสม สิริเจริญ
 แถวยี่สิบ ๑ (จากซ้ายไปขวา) นางสาววิริยา ไทยมงคล, นางวาริณี เหมพิจิตร สนิทไชย, นางอรนิตย์ พงกษญาจันทร์, นางดวงสมร มนตรีกุล ณ อยู่ยง, นายเฉลิมพงศ์ ชันดี, นายเฉลิมชัย ศรีเลิศชัยพานิช, นายอำนาจ พวงชมพู, นายทัศนพงษ์ เหล่ารักวงศ์, นาย योगศ์ เอี่ยมทอง, นายกมล อธิเวชพลกุล, นางอารีย์ เตชะหุริจิตร, นางปิยนุช มนุรังสรรค์, วงศ์กระพันธ์, นางณัฐา อิสสระวิทย์

แถวยี่สิบ ๒ (จากซ้ายไปขวา) นายอมรเทพ การะโชติ, นายวิเทพ อริยสังจากร, นายวิรัตน์ เกษมทรัพย์, นางสาวลลิตา นิโรธสมบัติ, นายวีระศักดิ์ เสรีเศวตรรัตน์, นายพณัฏ คีตจิ
 บุนนาค, นายวิชาญ กาญจนะ, นายชิตติ มงคลศิริภักธา, นายแก้ว เวศุโร, นายเอกชัย เหลี่ยมไพศาล, นายโสรัตน์ เพ็ญอนุกุล, นายทรงศิลป์ ธรรมรัตน์, นายประสิทธิ์ เจริญถาวร
 แถวยี่สิบ ๓ (จากซ้ายไปขวา) นายนิติ เอื้อจรัสพันธ์, นายสุธรรม จุลิรัชนิกร, นางสาวธัญญา จุฑาประชากุล, นางปิณวลี สุจริตกุล, นายดุสิต ฉิมพลี, นายวรพงษ์ มนตรีกุล ณ อยู่ยง
 นายประสิทธิ์ ดันติเสรี, นายก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ, นายจรัญ รัตตมณี, นายทองเพียร มูลกาย, นายกฤตพงศ์ เอี่ยมวรเมธ, นายนิพนธ์ อักษรกาญจน์, นายธวัชชัย สุรักขะ, นายชว
 แถวยี่สิบ ๔ (จากซ้ายไปขวา) นายพนรัตน์ รุพันธ์, นายสุรชัย เดชสงาศ, นายวันชัย อิศระเสนารักษ์, นายเกษม แทบทาม, นายอารมณ์ จำปานิล, นายสมศักดิ์ อินทร์พันธ์, นายมน
 บุญฤทธิ์, นายพนธ์ ชัยปกรณ์, นางสาวสนา อัจฉรานาวัฒน์, นางนวลทิพย์ ฉัตรชัยสกุล, นางชนากานต์ อธิเวชพลกุล, นางสาวภัทริกา จุลฤกษ์, นายอนนท์ เศรษฐธาวาลวงศ์, นายชูชัย
 แถวยี่สิบ ๕ (จากซ้ายไปขวา) นายอดุลสิทธิ์ อูสาทกิจ, นายเกษิณห์ เงินศรี, นายมงคล ลุ่งไธ้, นายอิทธิพล ศรีประทักษ์, นายสมจิตร บ่อพิมาย, นายวิทยา จันทร์ชื่น, นายศิริ โกสิยารัก
 นางนุชนารถ เกษตรสาระ, นางสาวจิดา แสงสุก, นางสาวจันทนา วัชรเสถียร, นางวิชาภรณ์ อังศุพานิชย์, นายดุสิต ผดุงศักดิ์, นายชวพันธ์ สิทธิจัน, นายศักดิ์สิทธิ์ สุขสาคร, นายรัฐ
 แถวยี่สิบ ๖ (จากซ้ายไปขวา) นายกัมปนาท แสนโกชน์, นายสกล รัตนคามินี, นายประสิทธิ์ รุจิณชัยกุล, นายพิทักษ์ หลิมงานนท์, นายประทีป ทับอิตตานนท์, นายพัฒนา ศิลป
 กิตตินภดล, นางณัฏชา พานิชวราร์, นายพชร พานิชวราร์, นางอนงค์รัตน์ คงลาภ, นายนพกุล เมืองรักษ์, นายสิทธิชัย ลิ้มปากรณ์, นายสุโรจน์ จันทพิทักษ์, นางสาวปภัตรา เพื่อ

พิสุทธิ, นางสาวนา หงส์เจริญ, นางสาวสุนันท์ ชัยชูสอน, นายสุทธินันท์ เสียมสกุล, นายจิรนิติ ทะวานนท์, นายธงชัย เสนามนตรี, นางสาววันทนี กิรติพิบูล, ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์
ช, นายเฉลิมชัย จารุโพธิ์, นายรุ่งโรจน์ รื่นเรืองวงศ์, นายเกรียงชัย จิงจตุรพิธ, นายสุนทร นาเนกรังสรรค์, นายสุรชัย เอื้ออารีตระกูล
กยณพรัตน์ สัทศประเสริฐ, นายเรวัตร สกุลคล้าย, นายสุทิน นาคพงศ์, นายปานนท์ กังฉปานนท์, นายชาลวิทย์ รักษ์กุลชน, นายอรรถพงษ์ กุลโชครังสรรค์, นายประเสริฐ นิธิโรจน์,
นางสาวจิตติ วีระเวสส์, นายปริญญา อธิวิบูล, นายขจรเดช เจนวัฒนานนท์, นายประสงค์ มหาสิทธิ์ตระกูล, นายไพฑูย์ ผดุงสงฆ์, นายพรเทพ รัตมี, นางอัจฉรา วรวิทย์, นางพวงผกา
ดต์, นายชูศักดิ์ จำปา, นายบุญชัย กริชชาญชัย, นายจาตุรงค์ สรนิวตร์, นายอุทัย โสภาคิต, นายวรพจน์ วัชรพงศ์กุล, นายปรีชา บุญโรจน์พงศ์, นายฐิตินนทน์ สุรดิฐนันท์, นายสัมพันธ์
คา, นายสถาพร วงศ์ตระกูลรักษา, นายธีรวัฒน์ ธีรโรจน์วิทย์, นายภาภูมิ สรธัทม์, นายอนุทร บุญประดิษฐ์, นายอุดม แสนบุญศิริ
ยา, นายธีระพล ศรีอุดมขจร, นายขจรเดช คงแสงชู, นางสาวสุจิตรา พัฒนภักดี, นายทวีปัส พรหมพวงพานิช, นายโสภณ พรหมสุวรรณ, นายประชา งามล้ำวง, นายระบิล จันทกริรมย์,
ด้อยพณิชัย, นายชุมพล อรรถเสถียร, นายนิพนธ์ พิชยพณิชัย, นางวราพร ธีพัฒน์วิจิตรกุล, นายธนัทฤตย์ วงศ์นิติอักษร, นายณัฐพงษ์ ธีระเกษม,
รี จิตวิวัฒน์, นายสมควร ศิริยุทธ, นางชนิษฐา อรุณวงศ์, นางจรรยา จีระเรืองรัตน์, นายเดชา อัศววงศ์ไพศาล, นายเฉลิมชัย จินะปรีวัตอาภรณ์, นายขจรศักดิ์ บุญเกษม, นายสิทธิพร
ทิสว่างวงศ์, นายณัฐพงศ์ จิตงาม, นายสาโรช สำราญทรัพย์, นายกิตติ ปิ่นงาม, นางยุพา วงศ์ทองทิว, นางอัจฉรา นาคะภักดี, นายดุสิต ฉิมพันธุ์วิสุทธิ, นางสาววิงนาค วิงตาล
ษ์, นางปารณีย์ มงคลศิริภัทรา, นายศราวุธ ภาณุธรรมชัย, นายสมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, นางสาวปณิธิ อัครนิธิ, นายสุรศักดิ์ หัวหาญ, นายทรงยศ นิลลาพร, นางสาวเพ็ญจิตต์ คล้ายสวน,
ชัย มุ่งสันติ, นายพจวิน สิทธิสงวน, นายธีระศักดิ์ วรวิทย์, นายบรรพต วิภูภิญญา, นายนิธิ เมทินีวงศ์, นายจุมพล ภิญโญสินวัฒน์
นันต์, นายสมภพ เดชทวีวัฒน์, นายวิญญู พิชัย, นายทรงพล อยู่สำราญ, นายสุรพล คล้ายเนตร, นางสาวอารยา พุฒนทะเลวี, นางนิภา ชัยเจริญ, นางสาวสุปราณี สุวรรณกุล, นายพา
สุวรรณ, นางวรานุษ ภูวรักษ์, นางสาวรวิภัทร โชคเจริญเลิศ, นางดวงใจ สิงหนาท, นางสาวอรณี ชาญศักดิ์วานิช, นางสาวจันทิมา บำรุงศักดิ์

แถวนี้ (จากซ้ายไปขวา) นายแรงธรณ ปริพันธ์พจนพิสุทธิ์, นางสาวสนา หงส์เจริญ, นางสาวสุนันท์ ชัยชูสอน, นายสุทธินันท์ เสียมสกุล, นายจิรนิติ ทะวานนท์, นายธงชัย เสนามนตรี, นางสาวจิตติ วีระเวสส์, นายไพบูลย์ ผดุงสงฆ์, นายประสงค์ มหาลัดตระกูล, นายพรเทพ รัตมี

แถวนี้ที่ ๑ (จากซ้ายไปขวา) นางสาวสังวาลย์ เขยกระรินทร์, นางสาวนิตากร สันทัด, นางสาวจุฑามาศ พุดวิวิญญ, นายวิเชียร วิเศษคอนหาญ, นายธีระชัย ระเบียบโล, นางสาวอัญชลี เกียรติรัตนชัย, นางรัชณี หงษ์ทอง, นางสาวศิริกัญญา ศรีเสาวลักษณ์ (ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์), นางภัชรา เจริญรักษ์, นางปราณี สมวงศ์, นางเพ็ญอนงค์ คงพันธ์, นางสาวทิพวรรณ จันทร์นิเวศน์, นางสาวสุจิตรา ศรีธนทรัพย์, นางสาวสุดารัตน์ ศรีสมวงศ์, นางสาวกนกกาญจน์ แก้วอำไพ, นางสาววราภรณ์ สุขมล,

แถวนี้ที่ ๒ (จากซ้ายไปขวา) นางสาวนงค์เยาว์ ทัพประสิทธิ์, นายวิทยา เลาภกระโทก, นายกิตติพล บุตโคต, นายภาณุมาศ สังข์นาค, นายนิรติชัย หิรัญรักษ์, นางสาวพัชรนันท์ รักพงษ์, นางสาวสิริภรณ์ วงษ์เมตตา, นางสมบุญ บุญฤทธิ์, นางมยุรา สุวัฒน์กัญญา, นางสาวอรุณ อี่ยมทองคั้น, นางสาวรัตดา ป้านภูมิ, นางสาวนงลักษณ์ พันสี, นางสาวทิพา แซ่จั้ง, นางจรรยา มาธอนโชคกวิทัศน์

แถวนี้ที่ ๓ (จากซ้ายไปขวา) นางสาวอรุณี ชาญรบ, นางสาวลักขณวี ศิริภักดี, นางสาวสุวิสา สิริทวิเนติ, นางสาวสมฤดี ศิลา, นายศรชัย คุณวิจิตร, นายภักค์พันธ์ แสงภู, นายฉัตรชัย อากา, ลัทธิมย์, นางสาวกาญจนา คล่องใจ, นางสาววัชรา พัทธสีมา, นางสาวพนอรรัตน์ ทองเสน, นางสาวสุภาภรณ์ จันทร์แก้ว, นางศิริพร พานทอง, นางสาวเกวลี ทองไพบี, นางสาวมิ่งพร มิ่งท,

แถวนี้ที่ ๔ (จากซ้ายไปขวา) นายเพชรนครินทร์ ทิมมาศย์, นายชัยนันท์ ถุดวิรุฬห์, นางสาววันดี โชติเฉลิมพงษ์, นายนิติ ศรีศิริ, นางสาวชลิตา ธรรมชาติ, นางพิมลา ตัวสะเกษ, นายสิริช, นางสาวราวดี ศิริสวัสดิ์, นางจินตนาภา ณ ลำพูน, นางสาววัลภา สัตยานุชิต, นางสาวกรรณมล จิระประยูร, นางนาริน สาระภักดี, นางสาวกุลฑีรา แพงศรี, นางสาวชนันภา ขวัญคุ้ม, น,

แถวนี้ที่ ๕ (จากซ้ายไปขวา) นายยงยุทธ ยาสาชา, นายณัฐพันธ์ นวลเจริญ, นายสุริยนต์ แก้วมงคลสวัสดิ์, นายสิทธิธานันท์ วัฒนาไพบูลย์, นายกรณัฏฐ์ บุญเกิด, นายปริญญ์ ณ พัทลุง, น, พูลพิพัฒน์, นางสาวพิมพ์วิศา แสงทรัพย์, นางสาวนิชาภา บุตรพรม, นางสาวสุกัญญา รุ่งเรือง, นางสาวกมลวรรณ ศรีอำพล, นางสาวมณีนุช แสงสุวรรณกุล, นางสาวศศิธร แก้วทั้ง, น,

แถวนี้ที่ ๖ (จากซ้ายไปขวา) นางสาวน้อมจิตร บุญเรือง, นางมณฑา บัวจงกล, นายสุรศักดิ์ พลมาศย์, นางสาวสมณดา พันธสมบัติ, นางสาวอัญชลี วรรณชา, นายวิทวัส แพทย์ศิลป์, นางสาว, นายประวิทย์ เรืองเพชร, นางสาวอัญญธร มาเอี่ยม, นางสาววาสนา เนียมคำ, นายพรเทพ ศรีสว่าง, นางสาวสุภาวดี ศิริสวัสดิ์, นางมณิพร ปิณวิเศษ ชมแพ, นางสาวชนิดา กลิ่นศรีสุข, นายเชาว์วัฒน์ รัตนวงศ์

นางสาววันทนีย์ กิตติพิบูล, ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม (ประธานศาลอุทธรณ์), นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม, นายชาติ ศรีรักษ์, นายประสิทธิ์ สนามขุด, นายวัชรินทร์ สุขแก้ว,
 ชาญชนก ลากจิต, นางสาวอาภรณ์ ผลาโชติ, ว่าที่ ร.ต.รวีโรจน์ จันทรมงคล, นางสาวเกศแก้ว มะลิวัลย์, นางสาวปรัชญารักษ์ พรหมเกษ, นางสาวอัจฉรา วิกุล, นางสาววรรณพร
 ณ์, นางสาวสมพร แบบประเสริฐ, นางสาวบุญเรือน เกิดช่วย, นางสาวพิรดา หนูเรือง, นางสาวอัญญา ดอกบัว, นางจริยา สุขพิบูลย์, นางกนิษฐา หรือโอภาส, นางสาวอมรา วิทยาลัย,
 พงษ์ไทย, นางสาวอัญชลี ขอนดอน, นายวิชัยโรช กุศลสวัสดิ์, นายอดิศักดิ์ นวลนรินทร์, นางสาวเสาวลักษณ์ เชื้อนขัน, นางสาวอริสรา น้อยนงเยาว์, นางสาวกุลภรณ์ สิมะเสน,
 มากคง, นางมณี มีจันทร์, นางสาวชล อินทร์เข้มข้อย, นางนัยนา สิ่งสม, นางสาวอัญชลี จันทรวงศ์, นางรุจิรา มาเจริญ, นางสาวนันทกานต์ จตุรภัทรไพฑูรย์, นางสาวนันทนชญา
 ภากรณ์ไพฑูรย์, นางสาวสุวดี เกื้อฉิม, นายวงศ์ศักดิ์ วนวงศ์, นายธีรภัทร์ เมฆฉา, นางสาวพรพรเพช ยะจินดา, นางสาวเวณิกา แสงทองไชย, นางสาวปรียาภรณ์ วงศ์ชื่น, นางทัศนพร
 ภัทรศิริ, นางสาวพัชรี อดกลั่น, นางประภาพรพรณ กวดขัน, นางสาวจิราพร ทองเสก, นางสาวกรองศิลป์ จันทน, นางสาวสุวรรณี อาจศิริ, นางสาวบุญวี บัวขาว, นางสาวปิยะจิตร
 สิริชัย ศิริมัจฉาชาติ, นางสาวศุภาวรรณ จันโสดา, นางสาวบุบผา คุรุบุตร, นางสาวศิริขวัญ ศิริวงศ์, นางสาวมณฑกานต์ คงศิริ, นางสาวสิรินดา แก้วรัตน์, นางสาวสิริดา ศิริสวัสดิ์,
 , นางสาวรุ่งทิพย์ เขียวประดิษฐ์, นางสาวสุธิดา อินทปัญญา, นางสาวสุภาวดี วัฒนานนท์, นางสาวพัฒนชาติ กอแก้ว, นางสาวจันทนา จงจประเสริฐ, นางสาวสุทธิลักษณ์ ศรีจะบก,
 , นายปรีดา แพงเหล่า, นางสาววรรัตน์ อุดมยิ่งเจริญ, นางพวง หัสกรรม, นายกุลพันธ์ ณรงค์กุล, นายเอกสิทธิ์ นุกุลกิจ, นายธนากร ค่ายอด, นายพงศธร แทบาม, นางสาวปางสกล
 , นางสาวนรี พงษ์ระยา, นางสาวศรจิต คงนิล, นางสาวณัฐชาวีร์ จันทร์หอม, นางสาวสุวัฒนา อยู่พุ่ม, นางสาววิไลลักษณ์ ตะภา, นางสาวรมิดา โต๊ะทอง, นางสาวนุชนิ จันสุตะ,
 นางสาวศุภลักษณ์ มูลชัยสุข, นางสาวสุพัตรา สุนิต, นางสาวมิ่งขวัญ พงษ์สถิตย์, นางมณฑาณี เมียนโอ, นายวิทย์วัช ศรีขวัญ, นางสาวสุวัฒนา ศรีประเสริฐศิลป์, นายกันตภณ เอมครุฑ,
 สุข, นางสาวปรีญา นามจรัสเรืองศรี, นางสาวตติยา เย็นใจ, นางสาวจันทรา จันทวี, นางสาวกมลพร จันทานนท์, นายธนากร แซ่ซื่อ, นายทศพร ศรีคำภา, นางสมฤดี สีเขียว,

๑๑๙ ปี ศาสตราจารย์

ผู้อำนวยการและหัวหน้าส่วนในศาลอุทธรณ์

นางสาวศิริกัญญา ศรีเสาวลักษณ์
ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์

นางภัชรา เจริญรักษ์
หัวหน้าส่วนช่วยอำนวยการ

นางปราณี สมวงศ์
หัวหน้าส่วนคลัง

นางสมพร แบบประเสริฐ
หัวหน้าส่วนคดี

นางรัชณี หงษ์ทอง
หัวหน้าส่วนคำสั่งคำร้อง

นางเพ็ญอนงค์ คงพันธ์
หัวหน้าส่วนคำพิพากษา

นายสมชาย ศรีมังกรแก้ว
หัวหน้าส่วนนิติการ
(เกษียณก่อนกำหนดเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔)

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

ทรงลงพระบรมนามาภิไธยในสมุดเยี่ยมศาลอุทธรณ์

เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๔๙๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระบรมนามาภิไธยที่ห้องโถงหน้าพระพุทธรูปหุดม (ปัจจุบันคือหลวงพ่อศรีอู่ม ประดิษฐาน ณ ห้องพระ ชั้น ๘ อาคารศาลอุทธรณ์) ณ ที่นั้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ พร้อมด้วยผู้พิพากษาตั้งแถวรับเสด็จ อธิบดีเบิกผู้พิพากษาเข้าเฝ้า แล้วเชิญเสด็จทอดพระเนตรห้องพิจารณาคดีศาลอุทธรณ์ และทรงลงพระบรมนามาภิไธยเยี่ยมศาลอุทธรณ์

* ที่มา บทบันทึกด้วย ฉบับพิเศษ พ.ศ. ๒๔๙๕ หน้า ๗๓

๑๑๑ ปี ศาสนาพุทธ

สมเด็จพระภูมิพลมหาราชกับงานศาลยุติธรรม*

จารุณี สุวรรณธารณ์**

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุขได้ยืนยงความเป็นเอกราชมาจนกระทั่งปัจจุบัน อันเป็นรัชสมัยของสมเด็จพระภูมิพลมหาราช รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงได้รับการยกย่องว่าเป็นพระมหากษัตริย์นักประชาธิปไตยในการทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาล

สมเด็จพระภูมิพลมหาราช ได้พระราชทานพระบรมราชโองการนัดแรกแก่บรรดาผู้ชุมนุมในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ตั้งแต่ทรงขึ้นครองราชย์จนกระทั่งขณะนี้ ก็เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนชาวไทยทุกคนว่า ทรงรักษาสัญญานี้ได้อย่างเสมอต้นเสมอปลายในการทรงปกครองประเทศโดยทศพิธราชธรรม พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณแก่ชนชาวไทยตลอดจนผู้มาพึ่งพระบรมโพธิสมภารโดยเสมอหน้าและทั่วถึง ทรงเป็นหลักชัยและแกนสำคัญของชาติ ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจของชนในชาติ ตลอดระยะเวลาที่ทรงเสวยราชย์ พระองค์ท่านได้ทรงแสดงพระปรีชาสามารถ พระอุตสาหะวิริยะ ตลอดจนพระบารมี ยากที่พระมหากษัตริย์ของชาติใดจะเสมอเหมือนในการทรงนำประเทศชาติพ้นฝ่าอุปสรรคทั้งปวงมาด้วยความสวัสดิภาพทุกประการ

สมเด็จพระภูมิพลมหาราชได้ทรงบริหารประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญด้วยความราบรื่น มาโดยตลอด การบริหารประเทศทรงกระทำด้วยความสุขุมคัมภีรภาพ กอปรด้วยพระปรีชาสามารถ ทรงปฏิบัติได้คล่อง ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านนิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ ซึ่งทรงปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนเพียบพร้อม ยังประโยชน์สุขแก่ชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง สำหรับทางด้านตุลาการนั้นวิชากฎหมายนับเป็นสิ่งที่พระองค์ท่านทรงสนพระทัยมาแต่ดั้งเดิม ฉะนั้นจึงทรงมีความเข้าใจ และรอบรู้วิชาการดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง พระราชกรณียกิจในหลาย ๆ ด้านได้บังถึงความมีพระทัยเกี่ยวข้องผูกพันกับงานศาลยุติธรรมอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนได้ให้ความสำคัญแก่ศาลยุติธรรมอย่างยิ่ง อันเป็นกำลังใจและเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ผู้เกี่ยวข้องกับงานทางด้านนี้อย่างหาที่จะเสมอเหมือนมิได้

* บทเรียงความได้รับรางวัลที่ ๑ จากการประกวดเรียงความเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเพณีทั่วไปเนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ซึ่งจัดโดยกระทรวงยุติธรรม แก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันโดยสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

** ดุลพาฬ ปีที่ ๔๑ เล่ม ๑ (ม.ค. - ก.พ. ๒๕๓๗)

๑. พระมหากษัตริย์กับการใช้อำนาจทางการศาล

ในระบอบการปกครองของประเทศ นับแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน พระมหากษัตริย์นับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดชะตาของประเทศ เพราะในสมัยดั้งเดิมพระมหากษัตริย์คือบุคคลผู้ที่มีความพิเศษยิ่งกว่าผู้ใด และมักจะถือกันว่าพระองค์ทรงเป็นสมมุติเทพ ทรงมีอำนาจและบารมีที่จะคุ้มครองป้องกันตลอดจนเป็นสัญลักษณ์แห่งความผาสุก ร่มเย็น แก่ชนในชาติ และแม้สมัยต่อ ๆ มาความเชื่อเรื่องสมมุติเทพจะหมดไป แต่พระมหากษัตริย์ก็ยังทรงเป็น “บุคคลพิเศษ” ที่มีความเหนือกว่าผู้อื่นอยู่นั่นเอง

การชี้ขาดข้อพิพาทและการประสาทความยุติธรรมแก่ชนในชาตินั้น เป็นหน้าที่สำคัญหน้าที่หนึ่งแห่งองค์พระมหากษัตริย์ในระยะแรกเริ่มของการตั้งประเทศในสมัยสุโขทัยปรากฏตามศิลาจารึกว่า พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงออกว่าราชการและทรงชี้ขาดข้อพิพาทด้วยพระองค์เอง ในสมัยกรุงศรีอยุธยา วิธีการชี้ขาดคดีมีการพัฒนายิ่งขึ้นด้วยการมอบอำนาจการชำระคดีผ่านทางขุนนาง ทั้งได้มีการพัฒนาระบบกฎหมายต่างๆ มากมาย จนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการตรากฎหมายตราสามดวงขึ้น ทั้งมีการแขวนกลองวินิจฉัยเถรีไว้ที่หน้าทิมดาบกรมวัง เพื่อให้ประชาชนมาตีกลองถวายฎีกาได้ด้วย

จวบจนถึงสมัยที่มีการปรับระเบียบการปกครองภายในประเทศขนานใหญ่ตามแบบตะวันตก การปฏิรูปทางการศาลก็เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการปรับปรุงดังกล่าว ทั้งสมัยต่อมาจะระบบกฎหมายตลอดจนระบบศาลก็ถูกนำมาเป็นเครื่องมือต่อรองเพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติ เอกราชทางการศาลของไทยถูกกลืนอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งภายหลังจากเหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ และช่วงระยะเวลานั้น เอกราชของประเทศก็อยู่ในภาวะล่อแหลมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากต่างชาติผู้แสวงหาอาณานิคมได้ยื่นเงื่อนไขให้ประเทศไทยปฏิรูปทางการศาลให้เหมาะสม ซึ่งหากไม่กระทำตามก็น่าเกรงว่าเหตุการณ์จะลุกลามไปถึงขั้นสูญเสียเอกราชของประเทศด้วย ซึ่งผู้นำของประเทศในขณะนั้นอันได้แก่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นการณ์ไกลในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์อย่างทันท่วงที โดยการยอมรับวิชาความรู้แบบตะวันตก ตลอดจนปรับปรุงระบบการปกครองภายในประเทศให้มีความสอดคล้องตามเงื่อนไขที่ผู้ล่าอาณานิคมได้วางไว้ ซึ่งการปฏิรูปการปกครองภายในประเทศไทยในครั้งนี้แสดงถึงพระปรีชาสามารถแห่งพระมหากษัตริย์พระองค์นี้เป็นที่ยิ่งในการทรงทุ่มเทพระสติปัญญาและพระปรีชาสามารถแก้ไขสถานการณ์ของประเทศได้อย่างทันต่อเหตุการณ์และฉลาดเฉลียวเป็นอย่างยิ่ง จนกระทั่งเอกราชทางการศาลของชาติ ได้กลับคืนมาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและกลับคืนมาอย่างสมบูรณ์ในที่สุด อันเป็นผลให้ประเทศไทยมีระบบกฎหมายและระบบการศาลที่เจริญและทัดเทียมกับต่างประเทศเป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ับเป็นอุทาหรณ์อย่างสำคัญ เพราะเงื่อนไขที่ผู้ล่าอาณานิคมยกเอาความล่าช้าทางระบบการศาลขึ้นกล่าวอ้างนี้ ได้ถูกนำไปใช้แก่ประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชียนี้โดยทั่วไป แต่โดยที่ประเทศเหล่านั้นมิได้ไหวทันต่อเหตุการณ์และแข่งขันไม่ไอนอ่อนผ่อนตามในการแก้ไขระบบการปกครองภายในตามเงื่อนไขที่ผู้ล่าอาณานิคมวางไว้ จึงเป็นผลให้ประเทศเหล่านั้นต้องตกเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตกนับเป็นร้อยปี และไม่มีความเป็นชาติของตนติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งผลพวงดังกล่าวได้ส่งผลถึงในปัจจุบัน ประเทศไทยนับเป็นประเทศเดียวในแถบเอเชียอาคเนย์ที่มีความเป็นชาติอย่างโดดเด่น มีวัฒนธรรมและอารยธรรมเป็นของตนเอง ผิดกับประเทศเพื่อนบ้านที่ถูกอำนาจยึดครองของต่างชาติครอบงำในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา วัฒนธรรม และพื้นฐานทางจิตใจ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งน่าภาคภูมิใจที่ว่าการรักษาเอกราชทางการศาลของประเทศไทยมีผลมาถึงการรักษาเอกราชและความอยู่รอดของประเทศด้วย ซึ่งนับเป็นผลงานสำคัญของ

พระมหากษัตริย์ของไทยในยุคนั้น ตลอดจนพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อๆ มาที่ได้ทรงสืบต่อพระราชกรณียกิจ ในการแก้ไขเหตุการณ์และแก้ไขข้อผูกมัดต่างๆ อันทำให้เอกราชทางการศาลและเอกราชของประเทศมีความ สมบูรณ์และยืนยงมาได้จนปัจจุบันนี้ สำหรับในสมัยปัจจุบันแล้ว บทเรียนในอดีตเป็นสิ่งที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องทุกคน ตระหนักเห็นอย่างดีถึงแนวทางในการรักษาความเป็นเอกราชของชาติ ซึ่งนำภาคภูมิใจที่ประเทศไทยนับเป็น ประเทศหนึ่งที่สามารถรักษาความเป็นเอกราชทางการศาล เชิดชูสถาบันศาลอย่างเต็มความสามารถจนเป็นที่ ประจักษ์แก่นานาชาติว่า ระบบศาลของไทยเป็นระบบที่มีความเป็นอิสระ ปราศจากความครอบงำ ของอำนาจใด ๆ มีความยืนยง เป็นเอกในแผ่นดิน เป็นหลักประกันแก่ชนในชาติให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวแก่ปวงชน ซึ่งแต่ไหนแต่ไรมาสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม ได้แก่ การเอาใจใส่ดูแลและการใช้อำนาจอย่างเป็นธรรมของพระมหากษัตริย์ แต่โบราณกาลจนกระทั่งปัจจุบัน ตลอดจนการทะนุบำรุงส่งเสริมของพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อ ๆ มา จึงทำให้ ระบบศาลของไทยมีความแข็งแกร่ง มีพื้นฐานอันมั่นคงมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้

ในการรักษาความสงบสุขภายในประเทศนั้น สามารถกล่าวได้ว่า พระมหากษัตริย์กับวงการศาล เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันมิได้ โดยกฎหมายได้รับรองว่า พระมหากษัตริย์เป็นผู้ใช้อำนาจทางศาล ทรงเป็น ความเชื่อถืออันสูงสุด ทรงเป็นที่มาแห่งอำนาจตุลาการที่ได้รับการยอมรับมาอย่างเหนียวแน่น หลักการนี้ได้รับการยอมรับและส่งเสริมจนลงหลักปักฐานอย่างมั่นคงตลอดเวลาแห่งความเป็นชาติของไทย อันยากที่จะมีสิ่งใด มาทำให้เกิดความคลอนแคลนได้ หลักแห่งความยุติธรรมอันเป็นองค์ประกอบสำคัญแห่งอำนาจตุลาการได้ชำระ แปรทุกวงการเป็นหลักเป็นแกนไปในทุกกิจการ ทรงเป็นสัญลักษณ์แห่งจริยธรรมและศีลธรรมที่จะอบรมจิตใจแก่ คนทุกผู้ทั้งนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของผู้คนที่ประกอบกันขึ้นเป็นประเทศชาติก็ว่าได้

โดยที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจของชนในชาติ ทรงเป็นที่มาแห่งอำนาจตุลาการทั้งในอดีต และปัจจุบัน ทรงเป็นผู้ประสาทความยุติธรรมแก่ปวงชน ทรงเป็นทั้งความหวังและที่พึ่งพิงทางใจ พระราชกรณียกิจทุก ๆ ประการจะมีความยุติธรรมสอดแทรกอยู่ ทรงพยายามทำให้ประชาชนทุกคนประจักษ์ถึง ความยุติธรรมที่ได้สอดแทรกอยู่ในทุกตัวคนและทุกกิจการที่เกี่ยวข้อง พระราชกรณียกิจทางกิจการศาลยุติธรรม ที่แสดงออกทุกประการล้วนแต่ก็เพื่อทำให้เกิดความยุติธรรมในสังคมทั้งสิ้น

ในปัจจุบัน การอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยมีศาลเป็นสื่อ นั้น นับเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่ยังความสงบสุขแก่ปวงชน ศาลเป็นสถาบันซึ่งเป็นผู้ปรับบทกฎหมาย ใช้กฎหมายที่ออกมาโดยฝ่ายนิติบัญญัติ และเป็นผู้ใช้กฎหมายเพื่อบรรลุผลอันเป็นยอดปรารถนา คือ การยังให้เกิดความสงบสุขของสังคมอันเป็นพื้นฐาน สำคัญแห่งความสงบสุขภายในประเทศ วัฒนธรรมก็ดี ประเพณีก็ดี ความเจริญในทุก ๆ ด้าน ต่างเจริญงอกงาม และสืบทอดต่อกันได้ด้วยบรรยากาศแห่งสภาพสังคมที่มีความสงบสุข หากเมื่อใดที่สังคมมีความวุ่นวายย่ำแย่ ทำให้ เกิดความหยุดชะงักในการงอกงามแห่งความเจริญด้านต่าง ๆ ทั้งทำให้เกิดภาวะชะงักงันแห่งการสืบต่อความเจริญ ตลอดจนเป็นที่มาแห่งความหายนะของทุกสิ่งในที่สุดความสงบสุขภายในจึงนับเป็นรากฐานสำคัญที่เป็นแกน แห่งความเจริญในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นในเมื่อความสงบสุขของสังคมเป็นผลสืบเนื่องมาจากความศักดิ์สิทธิ์ของ กฎหมาย ตลอดจนความมีประสิทธิภาพแห่งการประสาทความยุติธรรมแล้ว ศาลจึงย่อมจะเป็นองค์กรที่มีบทบาท อย่างสำคัญในการลดบันดาลให้ได้มาซึ่งความสงบสุขดังกล่าว โดยที่อำนาจตุลาการเป็นอำนาจที่พระมหากษัตริย์ พระราชทานแก่ปวงชนโดยผ่านทางสถาบันศาล ดังนั้น สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันศาลจึงเป็นสิ่งที่คู่กัน จนมิอาจแบ่งแยกจากกันได้มาแต่โบราณกาล

สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงมีพระราชกรณียกิจหลายประการที่มุ่งชี้ถึงความเอาพระทัยใส่ในทุกข์สุขของประชาชนอยู่เสมอมา ส่วนหนึ่งที่ทรงถือเป็นภารกิจสำคัญ ได้แก่การที่ทรงติดตามผลงานของศาลยุติธรรม รวมทั้งการเสด็จพระราชดำเนินในกิจการศาลและกระทรวงยุติธรรมอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นพิธีเปิดศาลสำคัญ ๆ ตลอดจนการเสด็จออกในการถวายสัตย์ปฏิญาณตนของผู้พิพากษาในวาระต่าง ๆ รวมทั้งการพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่บุคคลในวงการศาลและกระทรวงยุติธรรม ตลอดจนบุคคลในวงการกฎหมายอื่น ๆ พระราชกรณียกิจและพระราชภารกิจต่าง ๆ ได้บ่งบอกถึงความผูกพันห่วงใย ตลอดจนความเกี่ยวข้องลึกซึ้งที่ทรงมีต่อวงการกฎหมายของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อวงการศาลยุติธรรม

จากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของชาติกล่าวได้ว่า สถาบันศาลของชาติมีความเป็นปึกแผ่นมาได้ก็ด้วยพระบารมีแห่งองค์พระมหากษัตริย์โดยแท้ ทุกพระองค์ล้วนแต่ทรงมีส่วนเสริมสร้าง และฝังรากฐานอันสำคัญยิ่งยวดแห่งวงการศาลของประเทศ ทรงมีส่วนทะนุบำรุงส่งเสริม ผดุงรักษาอยู่เสมอมาอย่างต่อเนื่องและเสมอต้นเสมอปลาย ความเชื่อถือแห่งวงการศาลยุติธรรมที่ประชาชนทุกคนมีนั้น ล้วนแล้วแต่มาจากความศรัทธาในองค์พระมหากษัตริย์ด้วย อันจะเห็นได้จากการที่ทุกคนยอมรับผลแห่ง คำพิพากษาของศาลโดยไม่บิดพลิ้วก็ด้วยความเคารพเทิดทูนว่าคำพิพากษานี้กระทำไปภายใต้พระปรมาภิไธยแห่งพระองค์ท่าน ซึ่งหากปราศจากสิ่งเคารพยึดเหนี่ยวอันเป็นแกนสำคัญนี้แล้ว เชื่อแน่ว่าความสงบสุขทุกประการคงจะมีไม่ได้ พระมหากษัตริย์กับปวงชนชาวไทยจึงเป็นสิ่งที่ผูกพันและโยงใยในซึ่งกันและกัน อย่างแน่นแฟ้น นับเป็นสายสัมพันธ์อันแนบแน่นและมีพลังอันมหาศาลที่จะยังความอยู่รอดของประเทศไปได้อย่างดียิ่ง ศาลและผู้พิพากษานับเป็นสื่อแห่งการประสานความยุติธรรมจากองค์พระมหากษัตริย์มาสู่ปวงชน ดังนั้นการทำหน้าที่ประสานความยุติธรรมดังกล่าวจึงนับเป็นหน้าที่อันมีเกียรติและสำคัญยิ่ง ยิ่งความภูมิใจแก่ผู้ปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง และแม้ว่าจะเป็นหน้าที่ที่ปฏิบัติโดยยากยิ่งและผู้ปฏิบัติต้องมีคุณสมบัติพิเศษ บุคคลผู้เป็นศาลหรือเป็นผู้พิพากษาก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอยู่เสมอมา

สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงใช้เวลาโดยตลอดนับแต่ทรงขึ้นครองราชย์ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ปวงชน เพราะทรงประจักษ์ว่าปัญหาอันเป็นพื้นฐานแห่งปัญหาทั้งปวงก็คือปัญหาความยากจนและการไร้การศึกษาของชนในชาติ หากแก้ไขปัญหานี้ไม่ลุล่วงแล้ว ก็ย่อมไม่อาจแก้ไขปัญหานั้น ๆ อันเป็นปัญหาต่อเนื่องได้ทรงพยายามทุกวิถีทางในการสนับสนุนส่งเสริมให้ราษฎรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทรงเข้าช่วยเหลือแก้ไขปัญหานี้ ตลอดจนติดตามการแก้ไขปัญหานี้อย่างใกล้ชิด ทรงมีส่วนช่วยเหลือรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหานี้ ความยากจนเป็นอย่างมาก ทรงเป็นขวัญและกำลังใจอย่างสำคัญแก่ชนในชาติ ซึ่งนับว่าทรงมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องคดีล้มโรงเรียนทางอ้อมด้วย เพราะคดีเป็นจำนวนมากที่มีสาเหตุสืบเนื่องจากปัญหาความยากจนและความไม่รู้หนังสือ ตลอดจนความไม่ทัดเทียมของโอกาสในการศึกษาหาความรู้ การที่ทรงทุ่มเทให้ในการปรับปรุงทุกสิ่งให้ดีขึ้นเป็นการแก้ไขปัญหานี้ที่ตรงเป้าหมายอย่างที่สุด และมีผลต่ออนาคตของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นที่หวังได้ว่าอนาคตของประเทศจะดีขึ้นอย่างแน่นอน การจะแก้ไขปัญหาคดีล้มศาลโดยการเพิ่มศาลหรือผู้พิพากษานั้นเป็นการแก้ไขปัญหานี้ที่ปลายเหตุ การแก้ไขปัญหานี้ที่ได้ผลจึงต้องเป็นไปดังหลักการที่กำลังทรงดำเนินการอยู่ อันเป็นการตัดรากเหง้าของปัญหาที่จะเกิดในอนาคต ทั้งเป็นการลดช่องว่างแห่งความแตกต่างของชนชั้นไปด้วย ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจในการทำให้คนที่มีฐานะดีอยู่แล้ว เกิดความบันดาลใจในการแบ่งปันส่วนแห่งความได้เปรียบของตนให้แก่ชนอีกชั้นหนึ่งซึ่งด้อยกว่า พระราชจริยาวัตรที่ทรงปฏิบัติอยู่นับเป็นแบบอย่างและเป็นเครื่องกระตุ้น

เตือนถึงความอยู่รอดของชาติที่มีชนกลุ่มใหญ่เป็นเกษตรกรและมีฐานะยากจน ทรงให้ข้อเตือนใจอยู่เสมอว่า ความอยู่ดีกินดีของชนส่วนใหญ่จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ชาติอยู่รอดได้ และจะเห็นได้ว่าทรงมีพระราโชบายที่ทรงเน้นถึงเรื่องนี้ ทั้งทรงชี้แนะให้ผู้พิพากษาได้ออกไปสัมผัสปัญหาอันเป็นที่มาแห่งการฟ้องร้องคดี เพื่อจะได้หาทางระงับคดีที่ถูกรื้อฟื้นด้วย

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าสมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่นับเป็นแบบฉบับของพระมหากษัตริย์ทั้งปวงในการปกครองประเทศด้วยกุศโลบายอันฉลาดหลักแหลมทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านตุลาการ ซึ่งนอกจากจะทรงเป็นที่มาแห่งอำนาจตุลาการที่ศาลได้กระทำภายใต้พระปรมาภิไธยแล้วยังทรงติดตามผลงานของศาล ทรงชี้แนะแนวทางการพิจารณาพิพากษาคดี ตลอดจนทรงชี้แนะหนทางการระงับคดี รวมทั้งทรงชี้ช่องให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับรากเหง้าอันเป็นที่มาแห่งคดีความ จึงอาจกล่าวได้ว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้เพียบพร้อมและสมบูรณ์แบบพระองค์หนึ่งที่โลกจะพึงมี

โดยสรุปแล้ว สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในอุดมคติที่เหมาะสมกับสถานะของประเทศไทยในขณะนี้เป็นอย่างยิ่ง ทรงใช้ความอดุสาหะในการพัฒนาประเทศในทุกด้านเพื่อให้รับกับสถานการณ์ของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง ทรงส่งเสริมพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน ทรงเป็นผู้ประสานประโยชน์ ประสานความคิดเห็น ตลอดจนประสานสันติสุขของประเทศเข้าไว้ด้วยกัน ปัจจุบันกล่าวได้ว่า ภายใต้พระบารมีแห่งพระองค์ท่าน ประเทศไทยมีระบบศาลที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีระบบกฎหมายที่เป็นที่เชื่อถือแก่นานอารยประเทศว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกราชทางการศาลอย่างสมบูรณ์ด้วยการสร้างเสริมและเห็นการณ์ไกลของพระองค์ท่าน อนาคตของวงการศาลยุติธรรมไทยจึงย่อมมีความก้าวหน้าไป อย่างดี วงการศาลยุติธรรมของไทยนั้นเป็นหนี้บุญคุณแห่งสมเด็จพระภูมิพลมหาราชอย่างหาที่เปรียบมิได้ และขณะนี้ศาลและกระทรวงยุติธรรมก็ได้ดำเนินตามรอยเบื้องยุคลบาทในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของประเทศ ในการที่ประชาชนผู้มีฐานะยากจนอันเป็นที่มาแห่งความไม่เท่าเทียมของโอกาสในการศึกษาหาความรู้อันเป็นช่องทางแห่งการเสียเปรียบแก่ผู้ที่ฉลาดกว่า ด้วยการพิจารณาถึงปัญหาอย่างถ่องแท้ ตลอดจนการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อให้เกิดความยุติธรรมตามความเป็นจริง สมดังพระราชดำริและพระราชปรารภแห่งองค์สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทุกประการ ซึ่งเชื่อว่า อานิสสงส์แห่งการปฏิบัติตามพระราชดำริและพระราชปณิธานดังกล่าวจะช่วยให้ผู้มีคดีความได้รับการแก้ปัญหาอย่างทั่วถึง อันเป็นผลดีแก่ประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

ในวโรกาสแห่งการที่สมเด็จพระภูมิพลมหาราชจะมีพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ สิ่งที่เป็นยอดปรารถนาแห่งวงการยุติธรรมอันได้แก่ การประสาทความยุติธรรมภายใต้พระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์แก่ประชาชนจะเป็นไปอย่างดีที่สุดโดยมีแนวทางการประสาทความยุติธรรมตามที่ได้ทรงมีพระประสงค์ตามที่ได้ทรงให้แนวทางไว้ และเชื่อว่าเพื่อเป็นการสำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ เพื่อเป็นการแสดงกตเวทิต์แด่องค์พระมหากษัตริย์ผู้ประเสริฐพระองค์นี้ การประสาทความยุติธรรมภายใต้พระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ จะเป็นเสมือนหยาดฝนที่หลั่งลงมาประทั่งให้เกิดความชุ่มชื้นแก่หัวใจของประชากรผู้มีอรรถคดี ภายใต้พื้นฐานแห่งความบริสุทธิ์ยุติธรรม สมดังพระปณิธานแห่งสมเด็จพระภูมิพลมหาราชทุกประการ

๑๑๙ ปี ศตอุทธรณ์

๒. การเสด็จพระราชดำเนินที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงยุติธรรม

๒.๑ การเสด็จพระราชดำเนินเหยียบศาล และการเปิดศาล

๒.๑.๑ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๔๙๕ สมเด็จพระภูมิพลมหาราชได้เสด็จพระราชดำเนินเหยียบกระทรวง และศาลยุติธรรมเป็นครั้งแรกนับแต่เสวยราชย์ และทรงรับเป็นเนติบัณฑิตกิตติมศักดิ์ด้วย ซึ่งปรากฏจากรายงานของกระทรวงยุติธรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ว่า

“เสด็จพระราชดำเนินเหยียบกระทรวงและศาลยุติธรรม และทรงประกอบพิธีเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง”

กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาเห็นว่า เป็นประเพณีที่กระทรวงยุติธรรมเคยได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเหยียบกระทรวงยุติธรรมและศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้อำนาจทางตุลาการในพระปรมาภิไธยของพระองค์ท่านเพื่อเป็นสิริสวัสดิมงคลแก่สถานที่ราชการแห่งนี้ ฉะนั้นในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินนิวัติสู่กรุงเทพมหานคร สมควรที่กระทรวงยุติธรรมจะได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินเหยียบกระทรวงและศาล ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลก่อน ๆ ได้พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณมานั้น และประกอบด้วยได้รับรายงานจากนายกรัฐมนตรียืนยันว่า ในการประชุมคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ที่ประชุมได้ปรึกษาเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติมา ๖ ปีแล้ว เป็นที่ประจักษ์แก่ชนาประชาราษฎร์ว่า ทรงคุณวุฒิพิเศษ ทรงพระปรีชาสามารถรอบรู้ในพระธรรมศาสตร์และรัฐศาสตร์อย่างประเสริฐ สมควรจะอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงตำแหน่งเนติบัณฑิตกิตติมศักดิ์แห่งเนติบัณฑิตยสภา และถวายฉลองพระองค์ครุยในโอกาสนี้ด้วย กระทรวงยุติธรรมจึงกราบบังคมทูลขอพระราชทานอัญเชิญเสด็จเหยียบกระทรวงยุติธรรมและศาลยุติธรรม ในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๔๙๕ ได้ทรงยินดีรับเชิญและรับตำแหน่งเนติบัณฑิตกิตติมศักดิ์แห่งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น และเป็นองค์พยานให้ชาวซึ่งในพระราชหฤทัยที่จะทรงผดุงส่งเสริมความยุติธรรมให้เจริญ เป็นที่ร่มเย็นแก่ทวยอาณาประชาราษฎร์ตลอดไป”

๒.๑.๒ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกา เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖^๑

๒.๑.๓ เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารที่ทำการศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงธนบุรีสำนักงานเนติบัณฑิตยสภา และที่ทำการกองคดีศาลแขวง กรมตำรวจ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ ซึ่งปรากฏคำนำในหนังสือเปิดอาคารศาล^๒ ดังกล่าว ตอนหนึ่งว่า

^๑ รายงานกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๙๕

^๒ กระทรวงยุติธรรม, หนังสือที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลฎีกา (พระนคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๐๖).

^๓ กระทรวงยุติธรรม, หนังสือที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงธนบุรี เนติบัณฑิตยสภา และกองคดีศาลแขวง กรมตำรวจ (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, ๒๕๐๙).

“การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงธนบุรี สำนักงานเนติบัณฑิตยสภา และที่ทำการกองคดีศาลแขวง กรมตำรวจ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๘ นั้น บัดนี้การก่อสร้างอาคารดังกล่าวได้แล้วเสร็จบริบูรณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว กระทรวงยุติธรรมจึงได้กำหนดวันประกอบ พิธีเปิด ณ วันพุธที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบ พิธีเปิดอาคาร ทั้งนี้ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ หาที่สุดมิได้...”

๒.๑.๔ เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดเชียงใหม่และอนุสาวรีย์ พระรูปพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เมื่อวันที่วันจันทร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๒๗^๔ ในการนี้ทรงประทับบนบัลลังก์เพื่อฟังการพิจารณาคดีด้วย

๒.๑.๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นวันเดียวกับวันที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดศาลมณฑลกรุงเก่าเมื่อ ๘๒ ปีก่อน

๒.๑.๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดอาคารศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญาธนบุรี และศาลแขวงธนบุรี เมื่อวันที่วันอังคารที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๕

๓. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับความยุติธรรม

ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีการจัดอภิปราย เรื่อง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับความยุติธรรม”^๕ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๐ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใจความการอภิปรายสรุปได้ว่า

“ตามรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจทางนิติบัญญัติผ่านทางรัฐสภา และการตรากฎหมาย ทุกฉบับจะต้องมีพระบรมราชโองการ คือ ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายบังคับแก่ราษฎร เมื่อรัฐสภาและรัฐบาลได้ตรากฎหมายขึ้นเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร ก็เสนอกราบบังคมทูลขอพระกรุณาพระราชทานพระปรมาภิไธยในเรื่องนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ไว้ว่า กฎหมายทั้งหลายทุกฉบับทุกประเภทนั้นให้ผ่านคณะองคมนตรีก่อน คือ ให้ช่วยพระองค์ท่านตรวจตราดูแลไม่ให้มี

^๔ กระทรวงยุติธรรม, หนังสือที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดเชียงใหม่และอนุสาวรีย์ พระรูปพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมิทธิผล, ๒๕๒๗).

^๕ กระทรวงยุติธรรม, หนังสือที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๒๒).

^๖ กระทรวงยุติธรรม, หนังสือที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญาธนบุรี และศาลแขวงธนบุรี.

^๗ ผู้ร่วมอภิปราย ได้แก่ ศ.จ.สัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี ม.ล.ทวีสันต์ ลดาวัลย์ ราชเลขาธิการ ศ.จ.บัญญัติ สุขีระ อดีตประธานศาลฎีกา นายพิศาล มูลศาสตรสาทร ปลัดกระทรวงมหาดไทย, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (๑๐ เมษายน ๒๕๓๐) : ๑๓.

ข้อผิดพลาดหรือบกพร่อง ฉะนั้น จึงต้องตรวจกันอย่างละเอียดทุกบรรทัดทุกตัวอักษรไม่ให้ผิดพลาดได้ เมื่อตรวจแล้วลงนามประธานองคมนตรีแล้วนำความขึ้นกราบบังคมทูล ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้องคมนตรีเป็นผู้พิจารณาทุกเกล้าฯ ถวายความเห็นสำหรับฎีกานักโทษที่มาขอพระราชทานอภัยโทษ ปีหนึ่ง ๒๐๐ - ๓๐๐ ฉบับ โดยเฉพาะปี ๒๕๒๙ ที่ผ่านมามีถึง ๒๘๙ เรื่อง ในคดีทั้งหลายนี้มีสารพันเรื่องของคดีแต่เป็นเรื่องจำคุกเรื่องประหารชีวิตมีมาก

ฎีกานักโทษที่ขอพระราชทานอภัยโทษมานั้น ประธานองคมนตรีจะจ่ายสำนวนให้องคมนตรีที่เป็นนักกฎหมายมาก่อน เพราะคุ้นเคยสำนวนคดีมาก่อน รับไปตรวจสอบสำนวนอย่างที่เคยทำ ที่ศาล และเขียนร่างความเห็นขึ้น เพื่อจะนำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา จากนั้นก็เข้าที่ประชุมใหญ่ของมนตรีอีกครั้ง เพื่อขอความเห็นและขอมติ ซึ่งส่วนมากก็เป็นเอกฉันท์ หลายคราวความเห็นองคมนตรีแตกแยกและก็นำความกราบบังคมทูลฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงชี้ขาดลงมา นี่คือพระบรมราชภารกิจเรื่องฎีกานักโทษพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพิจารณาความเห็นหรือเหตุผลในฎีกานักโทษอย่างละเอียด พระองค์ท่านทรงงานละเอียดมาก เพราะทรงเห็นว่าเป็นทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์จริง ๆ ตัวอย่างฎีกาอภัยโทษของนักโทษหญิงคนหนึ่งซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ขาดให้ปล่อยตัวเด็กคนหนึ่งในพระราชอำนาจอภัยโทษ

คดีนี้ก็คือ นายสิบตำรวจผู้หนึ่งรักลูกสาวจำตำรวจโรงพักเดียวกันก็มาสู่ขอ แต่จำไม่ยอมยกให้เพราะเห็นว่าเจ้าชู้แต่อนุญาตให้มาคุยกันได้ และยังงังไม่ทราบได้ค้ำกับลูกสาวมาหลายเดือน วันหนึ่งถูกปืนยิงตายในห้องนอนของลูกสาว จึงมีปัญหาว່ว่าใครยิง ลูกสาวว่าแกยิงตัวเอง เพราะมาขอแล้วไม่ได้ตั้งใจ แต่ตำรวจสอบสวนแล้วบอกว่าเป็นฆาตกรรม เมื่อขึ้นศาล ศาลตัดสินจำคุก ฎีกามาขอพระราชทานพระกรุณาฯ อภัยโทษ โดยบอกรายละเอียดทั้งหมด และในเรื่องนี้ คณะองคมนตรีมีความเห็นแตกแยกเป็นหลายฝ่าย ซึ่งก็กราบบังคมทูลพระกรุณาว่า ความเห็นแตกแยกเป็นหลายฝ่าย แต่ในที่สุด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ขาดให้ปล่อยตัวเด็กคนนี้นี่แหละคือ “พระมหากษัตริย์กับความยุติธรรม”

เมื่อเดือนมกราคม ปี ๒๕๒๗ กระทรวงยุติธรรมได้เปิดอาคารศาลหลังใหม่ที่เชียงใหม่ก็กราบบังคมทูลเชิญพระองค์ท่านเสด็จฯ เปิดอาคารและประทับบนบัลลังก์เพื่อฟังการพิจารณาคดีด้วย ซึ่งเป็นคดีบุกรุก จำเลยยอมรับสารภาพ แต่ได้อ้างว่าเป็นเพราะเมาสุราขาดสติ จึงขอความกรุณาต่อศาลลงโทษสถานเบาหรือรอการลงโทษให้ด้วย ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยมีบ้านช่องเป็นหลักฐานและไม่เคยทำผิดมาก่อน จึงลงโทษสถานเบาให้จำคุก ๑ เดือน แต่รับสารภาพให้ลดโทษกึ่งหนึ่ง แต่เนื่องจากจำเลยต้องขังมา ๒๐ วัน จึงให้ปล่อยตัวไปเมื่อเสร็จคดีแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาประทับพักผ่อนพระอิริยาบถในอีกห้องพระองค์ท่านได้รับสั่งซึ่งทรงอาจได้ข้อเท็จจริงบางประการจากผู้พิพากษามาว่า เมื่อจำเลยหนีภัยมาแล้วเข้าไปในบ้านผู้เสียหายเช่นนี้ จะมีความผิดด้วยหรือ ซึ่งในแง่กฎหมายเป็นเรื่องทำด้วยความจำเป็น ซึ่งในตัวบทกฎหมายไม่มีความผิดนี้แสดงว่าพระองค์ทรงทราบกฎหมายในเรื่องความจำเป็นอย่างดี ส่วนข้อที่ว่าเขาหนีภัยมานั้นไม่ปรากฏในสำนวนโจทก์ฟ้องแต่ว่าบุกรุกเข้าไปในบ้านทำให้เกิดความเสียหายและจำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ เรื่องนี้การที่พระองค์ทรงทราบข้อเท็จจริงมาเช่นนี้ แสดงว่า ทรงห่วงใยในพสกนิกรของพระองค์ท่านเป็นที่ยิ่ง แม้เป็นเรื่องเล็กน้อยเช่นนี้พระองค์ยังทรงห่วงใยพระทัยว่า การทำอย่างนี้จะผิดด้วยหรือ นี่แสดงให้เห็นว่า ทรงห่วงใยในความยุติธรรมของจำเลย หรือพสกนิกรของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถและเชี่ยวชาญในปัญหาต่าง ๆ ด้านกฎหมายเป็นอย่างดี เมื่อทรงพระเยาว์พระองค์ทรงมีพระราชดำริจะทรงศึกษานิติศาสตร์

ที่มหาวิทยาลัยโลซานน์ แต่บังเอิญทรงประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ทำให้ไม่สามารถทรงศึกษาได้ตามพระราชประสงค์ แต่ก็ทรงสนพระทัยในปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมืองที่มีส่วนเกี่ยวกับกฎหมายอย่างมากมาย ในระหว่างที่เสวยพระราชสมบัติมาเป็นเวลาถึง ๔๑ ปี คงจะอนุมานได้ว่า ทรงมีประสบการณ์และพระปรีชาสามารถในกฎหมายอย่างใด นอกจากนั้น เคยรับสั่งว่า เคยมีโอกาสดำเนินการรัฐธรรมนูญ กับ ดร.หยุด แสงอุทัย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งถือตัวว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญกฎหมายรัฐธรรมนูญด้วย

นอกจากนั้น ทรงยึดหลักของธรรมะ ที่จะทรงถือเหตุและผลเป็นเครื่องวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ทรงรับสั่งกับราชเลขาฯ ว่า ในการที่จะรับฟังข้อมูลต่าง ๆ ต้องฟังด้วยความเที่ยงธรรมและปราศจากอคติ และเมื่อรับฟังแล้วอย่าเพิ่งไปเชื่อว่าจะเป็นเช่นนั้น จะต้องรับฟังจากที่อื่น ๆ จนเป็นที่แน่ใจหรือมั่นใจ เมื่อนั้นจึงจะให้คำวินิจฉัยในปัญหาข้อนั้นๆ ได้ถูกต้อง นี่แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถและความละเอียดถี่ถ้วนของพระองค์ท่าน”

๔. ความไว้วางพระราชหฤทัยที่มีต่อบุคคลในวงการศาลยุติธรรม

...เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ศูนย์นิติศึกษาค้นคว้าได้เป็นผู้นำประชาชนดำเนินการประท้วงรัฐบาลเรียกร้องให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ จึงเกิดการจลาจลเผาที่ทำการรัฐบาล เช่น สำนักงานสลากกินแบ่งสำนักงานคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตและหลักเลียงภาษีอากรและกองบัญชาการตำรวจนครบาลผ่านฟ้ารัฐบาลได้นำทหารเข้ามาปราบจลาจล มีผู้คนล้มตายหลายคน และกำลังขยายเป็นเหตุใหญ่ถึงเลือดนองท่วมแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงใช้พระบารมี พระเมตตา พระปรีชาญาณ และความจงรักภักดีของประชาชนที่มีต่อพระองค์ ทรงแก้ไขสถานการณ์ที่เลวร้ายนั้นให้ดีขึ้นได้โดยทรงปรากฏพระวรกายทางวิทยุโทรทัศน์ พระราชทานพระราชดำรัสเตือนสติและปลอบโยนแก่ทุกฝ่าย ดังตอนหนึ่งว่า

“...ขอให้ทุกฝ่ายทุกคนจงระงับเหตุแห่งความรุนแรง ด้วยการตั้งสติยับยั้งเพื่อให้ชาติบ้านเมืองคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว...”

และได้ทรงปรามฝ่ายรัฐบาลมิให้ทำร้ายประชาชนของพระองค์ว่า

“...ขอให้ทางฝ่ายรัฐบาลอย่าได้ทำร้ายแก่นักเรียนนิสิตนักศึกษาประชาชนเป็นอันขาด ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะถูกยั่วโทสะอย่างไร และถึงแม้จะมีการทำร้ายตำรวจ ทหารก่อนด้วยมีด ไม้ หรือแม้แต่ระเบิดขูดก็ขออย่าได้ทำร้ายตอบ...”

เมื่อเกิดปะทะกันขึ้น ประชาชนหมดที่พึ่งก็พากันกรูเข้าไปในสวนจิตรลดาอันเป็นที่ตั้งของพระตำหนักที่ประทับ เพื่อขอพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมเป็นที่พึ่งสุดท้าย มีพระบรมราชโองการให้ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ทุกคนถอดกระสุนปืนเก็บให้หมดและทรงต้อนรับประชาชนเหล่านั้น ให้หน่วยแพทย์หลวงรักษาพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ ต่อมาได้มีกระแสพระราชดำรัสแนะนำให้ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี จอมพลประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และพันเอกณรงค์ กิตติขจร บุตรชายนายกรัฐมนตรี กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งและเดินทางออกนอกประเทศ พร้อมกันนั้นก็พระราชทาน นายสัญญา ธรรมศักดิ์ องคมนตรี มาเป็นนายกรัฐมนตรี เหตุการณ์จลาจลลวนวายก็ยุติลงอย่าง

“หนังสือ ๕ ธันวาคมหาราช ครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๒๙ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมดิคัลมีเดีย, ๒๕๓๐)

ฉับพลัน ต่อจากนั้นนายกรัฐมนตรีได้ลงนามสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงจากอาชีพต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ข้าราชการ นักวิชาการ พ่อค้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กสิกร ตลอดจนคนขับขี่สามล้อเครื่อง ทั้งหมดมีจำนวน ๒,๓๔๗ คน เป็นสมาชิกสมัชชาแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่เลือกตั้งกันเองขึ้นเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๙๙ คน สภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ได้ร่างรัฐธรรมนูญออกประกาศใช้ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจัดตั้งรัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตยได้ต่อมา

ในครั้งนั้นประวัติศาสตร์ได้จารึกพระปรีชาญาณและพระบารมีไว้ตลอดไปว่า หากปราศจากพระมหากษัตริย์เสียแล้ว ไม่มีผู้ใดจะพยากรณ์เหตุการณ์ได้ว่าประเทศไทยจะรอดตลอดมาจนบัดนี้หรือไม่ นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่า เมื่อทรงเข้าแก้ไขวิกฤตการณ์ของชาติเรียบร้อยแล้ว ก็ทรงเข้าคืนสู่พระราชฐานเดิม คือ ทรงอยู่เหนือการเมือง และทรงเป็นกลางทางการเมืองอีกวาระหนึ่ง โดยทรงมอบภาระให้รัฐบาลเป็นผู้บริหารบ้านเมืองต่อไป...”

นอกจากนี้ ยังมีบุคคลในวงการศาลอีกหลายท่าน ซึ่งรับราชการมาด้วยความวิริยะอุตสาหะประกอบด้วย เกียรติประวัติอันดีงาม ซึ่งเมื่อรับราชการมาจนครบเกษียณอายุราชการแล้วก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับใช้ใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท อาทิเช่น นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายจินดา บุญอาคม นายประกอบ หุตะสิงห์ อดีตประธานศาลฎีกา นายธานินทร์ กรัยวิเชียร อดีตผู้พิพากษาศาลฎีกา อดีตนายกรัฐมนตรี นายจิตติ ตั้งศักดิ์ย์ อดีตรองประธานศาลฎีกา นายวินิจ วินิจฉัยภาค อดีตผู้พิพากษาศาลฎีกา และที่ไม่อาจเว้นจะกล่าวถึงเสียได้ ได้แก่ ได้มีเชื้อพระวงศ์ขึ้นสู่งรับราชการในกระทรวงยุติธรรม คือหม่อมราชวงศ์อดุลยภักดิ์ กิตติยากร รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ล้วนได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยเป็นเกียรติแก่วงการศาลและกระทรวงยุติธรรม นับเป็นบรรพบุรุษการผู้คงคุณความดี อันเป็นตัวอย่างแก่ตุลาการและข้าราชการกระทรวงยุติธรรมรุ่นหลัง ๆ ด้วย

อนึ่ง พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนดามาตุ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชทานสิ่งของแก่เด็กและเยาวชนของศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นประจำ ยังความซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณต่อศาลและกระทรวงยุติธรรมเป็นที่ยิ่ง

๕. อุดมคติของตุลาการ

ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวอบรมผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ตอนหนึ่งว่า “สำหรับอุดมคติของตุลาการนั้น อาตมาารู้สึกว่า ถ้าถือกันตามหลักธรรมแล้ว ควรจะถือว่า ตุลาการคือ บุคคลผู้มีหน้าที่อภิบาลรักษารธรรมของโลกประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกันกับบุคคลบางประเภทที่เป็นบรรพชิตที่มีหน้าที่รักษารธรรมของโลกอยู่ส่วนหนึ่งด้วยเหมือนกัน การรักษารธรรมของโลกนั้นถือเอาความหมายได้กว้าง เพราะคำว่าธรรมเป็นคำที่กว้าง ธรรมเป็นเครื่องมือสำหรับทำความพ้นทุกข์ แต่มีความหมายกว้างแม้ที่สุดแต่การรักษาความเป็นธรรม หรือความยุติธรรมในโลก ก็ได้ชื่อว่าเป็นการรักษารธรรมเหมือนกัน เพราะคำบาลีก็ได้ใช้คำ ๆ เดียวกัน คือว่าคำว่า ธรรม นี้หมายถึงความยุติธรรม เป็นคำที่กว้าง อุดมคติของผู้รักษารธรรมของโลกนั้น ย่อมอยู่สูงเหนือกว่าที่เราจะถือตัวเพียงว่าเราเป็นข้าราชการกระทรวงยุติธรรมหรืออะไรทำนองนี้ แต่เมื่อเราเป็นผู้ยึดอุดมคติที่สูงในฐานะที่เป็นผู้รักษารธรรมของโลกก็จะเป็นการครอบคลุมอุดมคติที่ต่ำ ๆ กว่านั้นไว้ได้ในตัวเสร็จ เช่นว่าเป็นตุลาการผู้รักษากฎหมาย เป็นข้าราชการของกระทรวงยุติธรรม หรือเป็นผู้รับใช้ประชาชนอะไรก็ตามแต่

แต่เราควรจะยึดถือให้ถูกความจริง ซึ่งเป็นความจริงแท้และเหมาะสม คือ อุดมคติที่ว่าผู้รักษาศรัทธาของโลกนั้น จะประเสริฐกว่า เราจะต้องไม่เป็นเพียงข้าราชการของประเทศไทย เราต้องเป็นผู้รักษาศรัทธาของธรรมหรือของโลกโดยไม่ต้องจำกัดเชื้อชาติหรืออื่น ๆ ธรรมนั้นเป็นของโลก เรามีชีวิตอยู่ในโลกช่วยกันรักษาศรัทธาให้คงมีอยู่ในโลก การมีจิตใจกว้างอย่างนี้ จะเหมาะสมกับการเป็นตุลาการและจะเป็นผู้ประพจน์ธรรมพร้อมกันไปในตัว”

จากคำกล่าวดังกล่าวได้แสดงถึงความยากยิ่งและพิเศษเป็นอย่างยิ่งของการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา ตลอดจนข้าราชการของกระทรวงยุติธรรม* เพราะต้องมีคุณสมบัติหรือคุณธรรมพิเศษบางประการ ซึ่งพิเศษกว่าข้าราชการกระทรวงอื่น ๆ คำกล่าวดังกล่าวนี้เป็นข้อเตือนใจเป็นอย่างดี ซึ่งหากสามารถปฏิบัติตามได้อย่างครบถ้วนแล้วจะส่งผลให้บุคคลและกระทรวงยุติธรรมได้รับความเชื่อถือศรัทธาแก่ประชาชนทั่วไปเป็นอย่างดี เจตนารมณ์ของการอบรมผู้พิพากษาดังกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุเป็นไปในทางเดียวกับที่สมเด็จพระภูมิพลมหาราชประสงค์จะให้ผู้พิพากษาทั้งปวงเป็นไปเช่นนั้นด้วย ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาทของพระองค์ท่านในนานาโอกาส ซึ่งทรงแสดงถึงเจตนารมณ์อันลึกซึ้งที่จะให้ตุลาการเป็นบุคคลในอุดมคติที่มีส่วนช่วยเป็นหลักค้ำจุนบ้านเมือง ทรงแนะแนวทางปฏิบัติ ทรงชี้ทางสว่าง ทรงเตือนสติ ทุกอย่างในพระบรมราโชวาทนับเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งแก่ข้าราชการกระทรวงยุติธรรม มิใช่แต่เฉพาะข้าราชการตุลาการเท่านั้น พระบรมราโชวาทนับเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เราทุกคนเห็นความสำคัญของความพิเศษของตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการประศาสน์ความยุติธรรมแก่ประชาชน ซึ่งยากยิ่งและต้องมีคุณธรรมเป็นพิเศษกว่าข้าราชการประเภทอื่น ๆ ซึ่งหากเราทั้งหลายได้น้อมเกล้าฯ รับพระบรมราโชวาทดังกล่าวไว้เหนือเกล้าฯ และร่วมกันยึดถือปฏิบัติตามหลักที่ทรงแนะแนวทางไว้แล้ว ก็น่าจะถือว่าเป็นการแสดงความกตัญญูแห่งข้าราชการตุลาการแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงเป็นประมุขของชาติเป็นอย่างดี

ดังนั้น ในวโรกาสนี้ พระองค์ท่านมีพระชนมพรรษาครบ ๖๐ พรรษา จึงนับเป็นโอกาสพิเศษและโอกาสสำคัญที่เป็นวาระแห่งการรวมใจ ซึ่งเชื่อว่าข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรมทุกคนพร้อมที่จะแสดงความจริงรักภักดีในการดำเนินตามแนวทางแห่งพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานไว้ และอานิสสงส์แห่งการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบดังกล่าวย่อมจะยังให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติและแก่ตนเองในที่สุด

๖. บทสรุป

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” คำมั่นสัญญานี้ ทรงรักษาตลอดระยะเวลาที่ทรงอยู่ในสิริราชสมบัติ จนบัดนี้กาลเวลาได้พิสูจน์อย่างแจ่มชัดว่า ทรงปฏิบัติได้อย่างบริบูรณ์ และด้วยความวิริยะอุตสาหะเพียงใด พระราชกรณียกิจและพระราชจริยาวัตรอันสะท้อนถึงทศพิธราชธรรมที่ทรงบำเพ็ญได้ก่อให้เกิดความจงรักภักดี ความศรัทธาแก่ปวงชนชาวไทย แม้ปัจจุบันพระองค์จะมีไข้สมมุติเทพ ดังที่ความเชื่อแต่เก่าก่อนได้ยึดถือกัน แต่พระองค์ทรงเป็น “คนที่เหนือคน” ในความรู้สึกของคนไทยทุกคน ซึ่งนับเป็นบุญบารมีอันเกิดจากผลแห่งการประพจน์ดีปฏิบัติชอบอันยากยิ่ง ไม่อาจหาผู้ปฏิบัติได้เสมอเหมือนแนวทางปฏิบัติพระองค์ความเมตตาที่ทรงประทานแก่ปวงชนไม่เลือกชั้นวรรณะ ความเสียสละที่ทรงประทานแก่พสกนิกร ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เชิดชูให้พระองค์ทรงเป็นหลักชัย เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมน้ำใจ เป็นที่พึ่ง

* ปัจจุบันคือสำนักงานศาลยุติธรรม

อันสูงสุด เป็นความหวังอันสำคัญที่ปวงชนชาวไทยมีอยู่ กล่าวได้ว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการ ความอยู่รอดของระบบราชการไทยซึ่งมีศาลเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วยส่วนหนึ่งนี้สามารถอยู่รอดอยู่ได้ก็ด้วยแรงยึดเหนี่ยวและแรงใจดังกล่าวข้างต้น เพราะทรงเป็นพลเมืองไทยที่ดีเด่น ทรงเป็นข้าราชการไทยที่ดีเด่น ด้วยทรงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน อดกลั้น เป็นตัวอย่างของข้าราชการทั่วประเทศมาโดยตลอด และเป็นตัวอย่างสำคัญแห่งข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรม ซึ่งนับว่าต้องมีคุณสมบัติในข้อความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่าข้าราชการวงการอื่น ๆ พระราชจริยาวัตรทั้งปวงที่ทรงปฏิบัติ นับเป็นตัวอย่างนั้นเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรมทุกคนสามารถนำมายึดถือปฏิบัติได้อย่างเต็มที่และยิ่งศาลต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้พระปรมาลิไธยของพระองค์อยู่แล้ว ก็เชื่อว่านับเป็นความผูกพันที่เพิ่มขึ้นยิ่งกว่าข้าราชการประเภทอื่น ข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรมจะเจริญรุ่งเรืองได้ภายใต้พระบารมีแห่งพระองค์ท่าน และจะวิวัฒนาการต่อไปตราบนานเท่านาน และสิ่งที่เป็นแรงใจอย่างสูงสุดแก่บุคคลในวงการศาลและกระทรวงยุติธรรมก็คือ การที่ได้ทรงตรัสยกย่องอยู่เสมอ ๆ ว่า “ศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน” ทรงให้ความหวัง ให้แรงใจ ความไวเนื้อเชื่อใจ ทรงชี้แนวทางปฏิบัติแก่ข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรมหรือบุคคลในวงการนี้อยู่เสมอ ๆ ในทุกโอกาสที่อำนวย ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น และนับเป็นความภาคภูมิใจแก่บุคคลในวงการศาลและกระทรวงยุติธรรมอย่างหาที่สุดมิได้ และนับเป็นพลังสำคัญที่กระตุ้นเตือนให้ทุกคนเกิดความรู้สึกหยิ่งในศักดิ์ศรีสำนึกถึงความสำคัญแห่งอำนาจหน้าที่ ตลอดจนระลึกในพระบารมีโดยเสมอมา

นอกจากพระราชจริยาวัตรอันเป็นตัวอย่างอันดีแก่การปฏิบัติตามรอยเบื้องยุคลบาทแล้วทศพิธราชธรรมที่ทรงบำเพ็ญอยู่นับเป็นสิ่งรองรับอย่างสำคัญแก่การวิวัฒนาการของประเทศ ทศพิธราชธรรมอันประเสริฐที่พระมหากษัตริย์ทรงมี และเป็นสิ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงปฏิบัติสืบทอดและเป็นตัวอย่างแก่พระมหากษัตริย์องค์ต่อไป เพราะผลแห่งการปฏิบัติธรรมดังกล่าวได้ส่งผลเป็นความเจริญ ความเป็นปึกแผ่นของประเทศมาทุกยุคทุกสมัย ประวัติศาสตร์ไทยแต่โบราณได้จารึกความเป็นมาของบ้านเมืองแต่ละยุคแต่ละสมัย ทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวแห่งการปกครองประเทศ ประวัติศาสตร์ได้จารึกถึงความเป็นผู้สูงสุดด้วยบารมี เพราะสูงด้วยคุณธรรมของพระมหากษัตริย์แต่ละพระองค์ที่ทรงเป็นผู้นำประเทศ ซึ่งยังเป็นในสมัยสมบูรณ์อาณัติสิทธิราชย์แล้วความเป็นผู้นำของพระมหากษัตริย์จะโดดเด่นเป็นพิเศษ เพราะทรงเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด และประวัติศาสตร์ก็ได้แสดงว่า พระมหากษัตริย์ยุคสมบูรณ์อาณัติสิทธิราชย์แม้จะทรงอำนาจสูงสุด แต่ก็ทรงปกครองประเทศด้วย “ธรรม” มิใช่ด้วยอำนาจ ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่มีความมั่นคง ร่มเย็น และเป็นมิตรแก่ประเทศอื่นทุกประเทศ ซึ่งล้วนแต่เป็นผลแห่งบารมีแห่งพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงปกครองประเทศทั้งสิ้น

ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศไทยได้จารึกไว้แจ้งชัดว่า ในสมัยที่ประเทศตะวันตกล่าอาณานิคมประเทศอื่น ๆ อันเป็นเพื่อนบ้านล้อมรอบประเทศไทยล้วนแต่ต้องพลีชีพพล้ำเสียทีตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศตะวันตกดังกล่าว คงเหลือแต่ประเทศไทยเพียงประเทศเดียวที่รักษาความอยู่รอดของประเทศไว้ได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และหัวใจสำคัญของความเป็นเอกราชของประเทศไทยในครั้งนั้นก็คือ การมีพระมหากษัตริย์ผู้เป็นผู้นำที่มีความสามารถ มีวิจรรณญาณอันกว้างไกล แก้ไขปัญหาของประเทศ ด้วยความสุเมตคัมภีร์ภาพประคับประคองให้ประเทศผ่านพ้นวิกฤตการณ์ไปได้อย่างราบรื่นและโดดเด่นมาจนกระทั่งบัดนี้ ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าประเทศเล็ก ๆ ดังเช่นประเทศไทยยังประสบอุปสรรคเพื่อการรักษาความอยู่รอดของประเทศอยู่ เพราะแม้ภัยที่มาเยือนจะมีใช้ภัยในรูปของการล่าอาณานิคมดังเช่นสมัยดั้งเดิม แต่นับเป็นภัยที่มีลักษณะที่พัฒนาความร้ายแรง

รุนแรงยิ่งขึ้น เพราะเป็นภัยที่ไม่เห็นตัว ไม่เด่นชัด แต่เปลี่ยนแปลงมาในรูปความเจริญสมัยใหม่ และพัฒนาของเทคโนโลยี ทั้งปัจจุบันการรุกรานได้เปลี่ยนรูปมาจากการล่าอาณานิคมมาเป็นการรุกรานอันเนื่องจากลัทธิการปกครองที่แตกต่าง ซึ่งประเทศเล็ก ๆ อย่างประเทศไทยจำเป็นต้องรักษาตัวให้รอดให้จงได้ ปัจจุบันสถานการณ์ชายแดนเป็นสิ่งที่ไว้วางใจไม่ได้ ดังนั้น ความมั่นคงภายในประเทศจึงเป็นฐานรองรับอันสำคัญต่อการเผชิญในทุกสถานการณ์ของประเทศ ซึ่งหากการปกครองภายในมั่นคง รบคาบ ควบคุมได้ในทุกสภาวะแล้ว ย่อมทำให้รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้สติปัญญาและทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ทั้งคนไทยนั้นเป็นชนชาติที่รักความเป็นอิสระเสรียิ่งกว่าสิ่งใด รักถิ่นที่อยู่เป็นที่ยิ่ง มีความรู้สึกไวในเรื่องการกดขี่ข่มเหง และมักจะพยายามดิ้นรนเพื่อสิ่งที่ดีกว่า ซึ่งเชื่อว่าหากสามารถรักษาความรู้สึก ความเชื่อมั่นในจิตใจได้ว่าบ้านเมืองมีชื่อมีแป มีที่พึ่ง มีที่ยึดเหนี่ยวแล้ว ทุกคนย่อมพร้อมที่จะสละสิ่งที่ตนมีเพื่อรักษาความเป็นประเทศไทยให้อยู่รอดเพื่อชนรุ่นหลังได้ ซึ่งย่อมจะเกี่ยวข้องกับ “ที่พึ่งสุดท้าย” ที่สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงดำรัสยกย่องเชิดชูคือ “สถาบันศาล” นั่นเอง หากศาลประกอบด้วยกลไก คือ บุคคลผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอหน้า ก็เชื่อว่าผลการปฏิบัติงานดังกล่าวจะมีส่วนช่วยรักษาชื่อแปของบ้านเมือง เป็นที่พึ่งสุดท้ายของบ้านเมืองสมดังเจตจำนงที่พระองค์ท่านประสงค์จะให้ เป็น และผู้พิพากษาทุกท่านปฏิบัติงานดำเนินรอยตามเบื้องยุคลบาทที่ทรงปฏิบัติเป็นตัวอย่าง อันกอปรไปด้วยความอดกลั้น สุขุม เยือกเย็น มีหลักเกณฑ์ แล้วก็เชื่อว่าบุคคลในวงการศาลจะมีส่วนช่วยค้ำจุนความวัฒนาถาวรของประเทศได้โดยตรง

สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงมีส่วนส่งเสริมกิจการศาลและกระทรวงยุติธรรมทั้งในทางตรงและทางอ้อม ในทางตรง ได้แก่ ทรงให้ความสำคัญในการเสด็จพระราชดำเนินในการเปิดอาคารที่ทำการศาลที่สำคัญ ๆ มาโดยตลอดได้เสด็จออกในการถวายสัตย์ปฏิญาณของผู้พิพากษาทุกครั้ง ทั้งได้พระราชทานพระราชดำรัสเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการพิจารณาพิพากษาคดี ตลอดจนการดำรงตนของผู้พิพากษา เป็นต้น ในทางอ้อมนั้น ทรงดำรงพระองค์เป็นพระผู้ถึงพร้อมด้วยทศพิธราชธรรม พร้อมทั้งพระราชทานความเป็นธรรมแก่พสกนิกรและบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรโดยถ้วนหน้า พระราชจริยาวัตรอันนุ่มนวลและเข้าถึงราษฎรของพระองค์ เชิญชวนให้ยึดถือปฏิบัติตาม เพราะได้เห็นแบบอย่างของการปฏิบัติพระองค์และผลสำเร็จอันได้แก่ ความจงรักภักดีที่ได้รับ ทรงชี้แนวทางปฏิบัติให้เห็นว่าคนทุกคนไม่ว่าจะมีอาชีพใด สาขาใด การประสบความสำเร็จในชีวิต ด้านการงาน ด้านส่วนตัวย่อมขึ้นกับการปฏิบัติตนของตน ทั้งในและนอกหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติตนในขณะที่อยู่ในหน้าที่ราชการนั้น นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถแห่งวิชาชีพของตนแล้ว ความรอบรู้ ความเข้าใจในจิตวิทยาของมนุษย์ และสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย ได้แก่ การให้ความยุติธรรมตามความเป็นจริง มิใช่ความยุติธรรมตามกฎหมายเท่านั้น ทั้งสิ่งที่เชื่อมโยงกับการประสาทความยุติธรรมอย่างสำคัญ ได้แก่ การก่ออาชญากรรม ตลอดจนปัญหาทางแพ่งและอาญาที่ไม่อาจตกลงกันได้จนทำให้ต้องเกิดคดีที่มาสู่ศาลอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ทรงแนะแนวทางในการที่ผู้พิพากษาทุกคนจะมีส่วนในการป้องกันมิให้อาชญากรรมและปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อันได้แก่การที่ทรงให้ผู้พิพากษามีส่วนในการติดต่อเข้าถึงราษฎร เพื่อจะได้เข้าใจถึงสาเหตุของอาชญากรรม ตลอดจนปัญหาสังคมทั้งปวงซึ่งจะเป็นผลดีในการป้องกัน ทั้งจะเป็นผลดีในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและปัญหาดังกล่าวด้วย

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงชี้แนวทางปฏิบัติอันมีค่ายิ่งที่แสดงถึงพระปรีชาสามารถอย่างสูงในการเป็นนักนิติศาสตร์ นักรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้มองเห็นการณ์ไกล ทรงเห็นปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างประูประอง ตลอดจนทรงเป็นดวงประทีปแห่งปวงชนในการชี้แนวทางสว่าง ทางสงบ ทางแก้ปัญหาอันเป็นที่มาแห่งความร่มเย็น สุขสงบ ตลอดระยะเวลา นับตั้งแต่ทรงครองราชย์เรื่อยมาจนปัจจุบัน พระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญแล้วแต่นำมาซึ่งความวัฒนาถาวรของประเทศและประชาชน ทุกสิ่งที่ทรงปฏิบัติล้วนแต่มีส่วนสร้างเสริมพระองค์ท่านให้เป็นผู้เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมและบารมี เป็นตัวอย่างเป็นหลักชัยแก่ชนทุกสาขาวิชาชีพ ทั้งเป็นที่มาแห่งสติปัญญา แรงใจในการยืนหยัดต่อสู้ การประสพความยุติธรรมก็เช่นเดียวกัน บุคคลในวงการทุกคนได้ประจักษ์มาช้านานแล้วว่า เป็นงานที่ยากยิ่ง บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องเปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมหลายประการ กอปรด้วยคุณสมบัติเฉพาะแตกต่างของผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ซึ่งส่งผลต่อความวัฒนาถาวรของประเทศอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงต้องอาศัยแรงใจและแรงสนับสนุนทางคุณธรรมให้มีความตื่นตัว กระตือรือร้นและสำนึกอยู่เสมอว่า ตนต้องปฏิบัติหน้าที่อันยากยิ่งนี้ให้มีส่วนในการผดุง ค้ำจุน และส่งเสริมความอยู่รอดของประเทศชาติในทางอ้อม สมเด็จพระภูมิพลมหาราชจึงนับเป็นแกนที่สำคัญของการกระตุ้นเตือนความสำนึกดังกล่าว ด้วยพระราชจริยาวัตร การวางพระองค์ และสิ่งที่ทรงทุ่มเททำให้แก่พสกนิกรของพระองค์โดยมิได้นึกถึงพระองค์เอง ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับพระมหากษัตริย์ทุกประเทศในโลกแล้ว พระองค์ท่านนับเป็นเอก ยากยิ่งที่จะมีพระมหากษัตริย์ชาติใดเสมอเหมือน ดังนั้นจึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจเลยว่า ทรงเป็นที่จับตามองของทุกประเทศทั่วโลกในการปฏิบัติพระองค์ พระราชจริยาวัตรของพระองค์ได้รับการกล่าวขานไปไกล ทรงได้รับการยกย่องจากบุคคลสาขาต่างๆ ทั่วโลก สาขานิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศได้ถวายปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตแก่พระองค์ท่านในการที่ได้ทรงแสดงพระปรีชาสามารถในการปฏิบัติพระราชภารกิจแก่พสกนิกรของพระองค์ เพื่อส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวิชาการกฎหมายแก่ประเทศ

ศาลและกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่รองรับอำนาจอธิปไตยในสาขาอำนาจตุลาการ ข้าราชการศาลและกระทรวงยุติธรรมจึงมีความภูมิใจเป็นที่ยิ่ง และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเสมอมาว่า ศาลและกระทรวงยุติธรรมเป็นปึกแผ่นและมีความวัฒนาถาวรมาได้ก็ด้วยพระบารมีแห่งพระมหากษัตริยาธิราชทุกพระองค์ จากยุคปฏิวัติการศาลในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยได้ประสบวิกฤตการณ์ทางการศาลที่มหาอำนาจต่างชาติได้ใช้ความล้ำหลังในระบบกฎหมายและกระบวนการพิจารณาคดีของประเทศเป็นข้ออ้างในการลิดรอนเอกราชของประเทศ และด้วยพระปรีชาสามารถแห่งองค์พระมหากษัตริย์ ได้ทรงนำรัฐนาวาของชาติผ่านพ้นวิกฤตการณ์มาได้ด้วยดีจวบจนสมัยปัจจุบัน สมเด็จพระภูมิพลมหาราชทรงเป็นผู้สืบทอดพระราชกรณียกิจอันยากยิ่งจากสมเด็จพระบูรพกษัตริยาธิราชเจ้าในการดำรงศักดิ์ศรีของประเทศ

เพราะฉะนั้น หากผู้พิพากษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบุคคลในวงการยุติธรรมทุกคนจะได้ยึดถือแบบอย่างในการปฏิบัติพระองค์มาเป็นหลักในการดำรงชีวิต ทั้งในด้านการงานและส่วนตัวแล้ว เชื่อว่าวงการยุติธรรมของไทยจะเป็นวงการที่สามารถเป็นตัวอย่างแก่วงการอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างยิ่งแก่การประสานประโยชน์ของผู้มีบรรพคุณ ผู้มีความทุกข์ร้อนต้องพึ่งศาล ผู้ต้องขอความยุติธรรมจากศาล วงการนี้จะเป็นวงการที่เป็นที่พึ่งสุดท้ายที่ทำให้ทุกคนเกิดความหวังในการประสพความเป็นธรรม ความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ความเชื่อถืออันสูงสุดที่ประเทศจะมีให้ได้ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในวงการนี้เป็นอย่างยิ่งที่ผลงานของตนได้ส่งผลกว้างไกลเกินความคาดหมาย ซึ่งแม้ตนเองจะหาชีวิตไม่แล้ว แต่ผลงานที่มีส่วนผดุงความเป็นธรรมยังมีอยู่และ

เมื่อวันที่ ๓๐ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินไปยังศาลจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทรงร่วมฟังการพิจารณาและตัดสินคดี
หมายเลขดำ ที่ ๒๒๓/๒๕๒๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๙๓/๒๕๒๗

ส่งผลไปสืบชั่วกาลนาน และเป็นแบบอย่างแนวทางแก่ชนรุ่นหลังที่จะสืบทอดความภาคภูมิใจ ความมีศักดิ์ศรีของ
วงการตลอดไปตราบนานเท่านาน

ดังนั้น ความถึงพร้อมซึ่งเป็นธรรมของพระองค์ท่านจึงนับเป็นเหตุจูงใจที่บุคคลในวงการยุติธรรมจะ
พึงมี ทรงเป็นมิ่งขวัญของชนในชาติมาทุกยุคทุกสมัย ในการเสด็จพระราชดำเนินมาในโอกาสเยี่ยมเยียนศาล
เหยียบศาล เปิดอาคารศาล กิติ ล้วนแต่สร้างความปิติยินดีแก่บุคคลในวงการนี้อย่างหาที่สุดมิได้ และถือเป็น
ศุภนิมิตอันเป็นมงคลที่องค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งครั้งหนึ่งถือเป็นสมมุติเทพ ได้เสด็จมาทรงเป็นมิ่งขวัญ การเสด็จ
แต่ละครั้งได้ย้ำเตือนถึงความสำคัญของการประสาทความยุติธรรมภายใต้พระปรมาภิไธยแห่งองค์พระมหากษัตริย์
เป็นเครื่องเตือนสติแก่ผู้พิพากษาและบุคคลในวงการศาลทุกผู้ทุกนามถึงหน้าที่อันมีเกียรติ ศักดิ์ศรี และเกี่ยวข้อง
โดยตรงกับองค์พระมหากษัตริย์ อันนำมาซึ่งความภูมิใจอย่างหาสิ่งใดเสมอเหมือนมิได้ ในวโรกาสแห่งการ
ครบรอบวันเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ แห่งสมเด็จพระภูมิพลมหาราช ขวศาลและกระทรวงยุติธรรม
ใคร่ขอถวายพระพรให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนานเป็นมิ่งขวัญแก่ประชาชนชาวไทยตลอดไป.

หอสมุดอิเล็กทรอนิกส์

www.library.coj.go.th

หอสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม

www.library.coj.go.th

หอสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม

www.library.coj.go.th

คำพิพากษา เรื่อง บุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน

(๓๑)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ ๒๒๓, ๒๔, ๒๗

คดีหมายเลขแดงที่ ๔๓ ๒๕ ๒๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาล จังหวัดเชียงใหม่

วันที่ ๓๐ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕ ๒๗

ความ อาญา

พนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่

โจทก์

ระหว่าง

นายปลั่ง บุญมากาศ

จำเลย

เรื่อง บุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๗ เวลากลางคืนก่อนเที่ยง

จำเลยได้บังอาจบุกรุกเข้าไปในบ้านอันเป็นเคหสถานที่อยู่อาศัย ซึ่งอยู่ในความครอบครองของ

นายภูมิรัฐ วินิจญกุล ผู้เสียหาย โดยไม่ได้รับอนุญาตและโดยไม่มีเหตุอันควร อันเป็นการรบกวน

การครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของนายภูมิรัฐ วินิจญกุลโดยปกติสุข เหตุเกิดที่ตำบลช้างม้อย

อำเภอเมืองเชียงใหม่ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๒, ๓๒๔ และ ๓๒๕

จำเลยให้การรับสารภาพผิด

ศาลพิจารณาลแล้ว ข้อเท็จจริงเป็นอันฟังได้ตามฟ้อง จึงพร้อมกันพิพากษาว่า

จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๒, ๓๒๔ และ ๓๒๕ ให้ลงโทษตามประมวล

กฎหมายอาญามาตรา ๓๒๕ ซึ่งเป็นบทหนัก เมื่อได้พิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว การกระทำ

ของจำเลยไม่มีลักษณะร้ายแรงแต่อย่างใด จำเลยมีอาชีพการงานเป็นหลักฐานประกอบกับไม่เคย

/ กระทำความผิด

สำหรับศาลใช้

๑๑ (๕๐)

กระทำความผิดมาก่อน สมควรลงโทษสถานเบาให้จำคุกหนึ่งเดือน จำเลยให้การรับสารภาพ

ปราศโทษให้ทั้งนี้ทั้งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕ คงเหลือโทษจำคุกสิบห้าวัน

จำเลยต้องชังมาพอแก่โทษแล้วให้ปล่อยตัวไป/

นายสวัสดิ์ รอดเจริญ

นายสุประคิม หุตะสิงห์

๑๑๑ ปี ศาสนาพุทธ

อาคารศาลอุทธรณ์ ในอดีต (บริเวณถนนหน้าหีบศพและถนนราชดำเนินใน)

พิธีเปิดอาคารศาลอุทธรณ์ ในปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๓๕)

คำกราบบังคมทูล
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
โดย

นายวิเชียร วัฒนคุณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เนื่องในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และศาลอุทธรณ์ภาค ๒
ตลอดจนอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลภาษีอากรกลาง

ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทรงทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายวิเชียร วัฒนคุณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พร้อมด้วยบรรดาข้าราชการในสังกัดศาลและกระทรวงยุติธรรม ตลอดจนบรรดาข้าราชการและเหล่าพสกนิกรที่ได้มาเฝ้ารับเสด็จต่อหน้าพระพักตร์ ต่างมีความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ฝ่าละอองพระบาทได้พระราชทานพระราชวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ตลอดจนอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลภาษีอากรกลาง ในวันนี้ อย่างหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลถึงความ เป็นมาของการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลดังที่กล่าวมาโดยสังเขปดังนี้

ด้วยอาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์หลังเดิมก่อสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๖ และ อาคารที่ทำการศาลแพ่งหลังเดิมซึ่งก่อสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ คับแคบไม่เอื้อ-

อำนวยการปรับปรุงขยายให้รับกับปริมาณคดีที่เข้ามาสู่การพิจารณาของศาล ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ย้ายอาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์และศาลแพ่ง ออกจากบริเวณเกาะกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้ กรมโยธาธิการออกแบบอาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์ สูง ๙ ชั้น ปรับปรุงชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ เป็นที่ทำการศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ปรับปรุงชั้นที่ ๔ และชั้นที่ ๕ เป็นที่ ทำการศาลอุทธรณ์ภาค ๒ โดยใช้งบประมาณ ๒๐๔,๖๐๔,๓๐๐ บาท (สองร้อย- สี่ล้านหกแสนสี่พันสามร้อยบาทถ้วน) ในโอกาสเดียวกันนี้กรมโยธาธิการได้ออกแบบ อาคารที่ทำการศาลแพ่ง ขนาด ๑๐๐ บัลลังก์ สูง ๑๔ ชั้น ปรับปรุงชั้นที่ ๙ และชั้น ที่ ๑๓ ตลอดจนบางส่วนของชั้นที่ ๘ เป็นที่ทำการศาลภาษีอากรกลางด้วย ใช้ งบประมาณ ๓๐๒,๒๘๕,๙๐๐ บาท (สามร้อยสองล้านสองแสนแปดหมื่นห้าพัน- เก้าร้อยบาทถ้วน) อาคารทั้งสองหลังดังกล่าวก่อสร้างบนที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย และดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทธนะเคหะ จำกัด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ได้ฝ่าละอองพระบาท เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารทั้งสองหลังนี้ เมื่อ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๓๒ อาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ภาค ๑ และศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ตลอดจนอาคารที่ทำการศาลแพ่ง และศาลภาษีอากร- กลาง เป็นอาคารที่สง่างามและมีเอกลักษณ์ของศาลปรากฏอย่างเด่นชัด เหมาะสม ที่จะใช้เป็นที่พักพิงประสาทความยุติธรรมของประเทศ และมีพื้นที่ใช้สอยอย่าง เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มีบรรทัดดีเกี่ยวข้องด้วยเป็นอย่างดี เป็นอาคารที่เหมาะสมที่จะน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเฉลิมพระเกียรติในมหา- มงคลสมัยองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเจริญพระชนมายุ ครบ ๖๐ พรรษา ในปีนี้ และร่วมเฉลิมฉลองในโอกาสที่กระทรวงยุติธรรมสถาปนา ครบ ๑๐๐ ปี เหล่าข้าพระพุทธเจ้าต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นใน โอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ ได้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ มาทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อมประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ตลอดจนอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลภาษีอากรกลาง ในวันนี้

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมหามงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทาน
กราบบังคมทูลได้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และศาลอุทธรณ์
ภาค ๒ ตลอดจนอาคารที่ทำการศาลแพ่งและศาลภาษีอากรกลาง เพื่อเป็นสิริมงคล
แก่อาคารที่ทำการศาลดังกล่าวสืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

ที่ทำการศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

ห้องพระศาลอุทธรณ์ (หลวงพ่อศรีอุดม)

ห้องประชุมศาลอุทธรณ์ ห้องสมุด และห้องใกล้เคียงและศูนย์บริการข้อมูลดีศาลอุทธรณ์

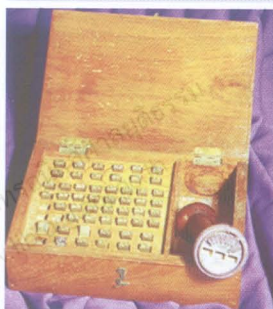

๑๑๘ ปี ศาลอุทธรณ์

รางวัลและของที่ระลึกบางส่วนของศาลอุทธรณ์

รางวัลและของที่ระลึกบางส่วนของศาลอุทธรณ์

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

ประวัติศาสตร์อุทธรณ์*

ตามประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ร.ศ. ๑๑๐ ให้ยกศาลฎีกาไปเป็นศาลอุทธรณ์ คดีหลวงในกระทรวงยุติธรรม ให้ศาลอุทธรณ์มหาดไทยเป็นศาลอุทธรณ์คดีราษฎร ต่อมาพระราชบัญญัติจัดการในสนามสถิตยยุติธรรม ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ร.ศ. ๑๑๑ ให้ยกเลิกศาลอุทธรณ์คดีหลวงบรรดาความทั้งหลายให้ฟ้องและประทับไปยังศาลอุทธรณ์ คดีราษฎรทั้งสิ้น ศาลอุทธรณ์คดีราษฎรจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาศาลในกรุงเทพฯ และศาลหัวเมืองต่าง ๆ ด้วย เข้าใจว่าเมื่อยกเลิกศาลอุทธรณ์คดีหลวง คงมีแต่ศาลอุทธรณ์คดีราษฎรเพียงศาลเดียวแล้ว อาจนิยมเรียกกันว่า “ศาลอุทธรณ์” ก็ได้ ในทำเนียบตำแหน่งข้าราชการในกระทรวงยุติธรรม ตามที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๑๒ ก็ใช้ว่า “ศาลอุทธรณ์” ไม่มีคำว่าคดีราษฎรต่อท้าย ต่อมาเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระธรรมนูญศาลหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๔ ก็เรียกชื่อว่า “ศาลอุทธรณ์” เห็นได้จากมาตรา ๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า “คู่ความจะอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงและศาลเมืองให้อุทธรณ์ต่อศาลมณฑล เมื่อจะอุทธรณ์คำพิพากษาศาลมณฑลจึงให้เข้ามาอุทธรณ์ ณ สนามสถิตยยุติธรรมในกรุงเทพฯ”

ใน ร.ศ. ๑๑๕ ได้ตราพระราชบัญญัติตั้งข้าหลวงพิเศษสำหรับจัดการแก้ไขธรรมเนียมศาลยุติธรรมทั้งปวง ร.ศ. ๑๑๕ เพื่อจัดการแก้ไขปรับปรุงศาลหัวเมืองและให้ใช้วิธีพิจารณาความอย่างใหม่ในศาลหัวเมือง เช่นเดียวกับที่ได้ทำมาแล้วในกรุงเทพฯ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ ขุนหลวงพระเเอร์สี และมิสเตอร์ อาร์ เอ เกิก ปาตริก เป็นข้าหลวงพิเศษประจำการ ๓ นาย ร่วมกับข้าหลวงเทศาภิบาลและผู้ว่าราชการเมืองในมณฑลนั้น ซึ่งเสนาบติกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้เลือกสรร เพื่อจัดการแก้ไขปรับปรุงศาลหัวเมืองข้าหลวงพิเศษนี้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ค้างพิจารณาอยู่หรือที่ฟ้องใหม่ได้ ในกรณีเช่นนี้ห้ามมิให้อุทธรณ์ คำพิพากษาของข้าหลวงพิเศษดังกล่าวต่อศาลใดศาลหนึ่งเป็นอันขาด ถ้าไม่พอใจก็ให้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาทีเดียว เห็นได้ว่าคดีที่ข้าหลวงพิเศษตัดสินไปนั้นมิผลเช่นเดียวกับที่ศาลอุทธรณ์ตัดสิน ต่อเมื่อข้าหลวงพิเศษออกไปจัดการศาลในมณฑลกรุงเก่าสำเร็จลง ได้มีประกาศลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ร.ศ. ๑๑๖ ว่า “การที่คู่ความจะอุทธรณ์คำพิพากษาศาลมณฑลตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระธรรมนูญศาลหัวเมืองนั้น ในส่วนศาลมณฑลกรุงเก่านี้ เพราะเหตุที่ข้าหลวงพิเศษยังกำลังจัดการอยู่ในหัวเมืองมณฑลนั้น แลเพราะเหตุศาลมณฑลเพิ่งแรกตั้งใหม่อยู่ในความตรวจตราของข้าหลวงพิเศษถ้าคู่ความจะอุทธรณ์คำพิพากษาศาลมณฑลกรุงเก่าให้อุทธรณ์ต่อข้าหลวงพิเศษแทนศาลอุทธรณ์ในสนามสถิตยยุติธรรมในกรุงเทพฯ ไปจนกว่าจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศแก้ไขต่อไปประการใด”

* เจริญ วัฒนาวา, ประวัติศาสตร์อุทธรณ์, นิตยสารตุลพาฬ ประจำเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ แก้ไขปรับปรุงโดย สำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

เข้าใจว่าสืบเนื่องจากประกาศฉบับนี้เอง คดีที่ศาลอุทธรณ์จากศาลหัวเมืองข้าหลวงพิเศษเป็นผู้พิจารณาพิพากษาแทนศาลอุทธรณ์ โดยนึ่งเป็นศาลอุทธรณ์อยู่ที่กระทรวงยุติธรรม รับชำระความจากศาลมณฑลในหัวเมืองซึ่งข้าหลวงพิเศษได้จัดไปแล้ว และเรียกชื่อว่า “ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ” ให้ต่างกับศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ** ตามทำเนียบตำแหน่งข้าราชการศาลยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๒ ก็ปรากฏว่าศาลอุทธรณ์มีผู้พิพากษา ๓ นาย คือ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์ หลวงอรรถสารสิทธิกรรมและหลวงศรีสังกร ส่วนศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ มีผู้พิพากษา ๕ นาย คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นจรัสพรปฏิภาณ พระยามนุนติบรรหาร หลวงอภิบาลประเพณี หลวงสารกิจปรีชาและหลวงชนานัติกรรม เห็นได้ว่าแยกกันเป็นสองศาล ต่อมาได้มีประกาศลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๘ แก้ไขอำนาจศาลมณฑล ตามความในประกาศนี้ ข้อ ๑ มีความว่า “ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๘ ต่อไปความอุทธรณ์จากศาลในหัวเมือง นอกจากมณฑลกรุงเทพฯ ให้ส่งมายังศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษกรุงเทพฯ พิจารณาพิพากษา เว้นแต่เสนาคดี กระทรวงยุติธรรม จะได้อำนาจพิเศษแก่ศาลมณฑล มีอำนาจชำระความอุทธรณ์ได้บางอย่างบางชนิด”

เมื่อข้าหลวงพิเศษได้จัดการศาลหัวราชอาณาจักรแล้ว ความในศาลหัวเมืองทั้งสิ้นอุทธรณ์มายังศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ เว้นเสียแต่ความที่อุทธรณ์จากศาลต่างประเทศหรือศาลแพ่งมีอำนาจใน หัวเมืองซึ่งต้องบังคับตามสัญญาทางพระราชไมตรีกับต่างประเทศอันต้องส่งมายังศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ส่วนคดีที่อุทธรณ์จากศาลต่าง ๆ ในมณฑลกรุงเทพฯ นั้นตกอยู่ในอำนาจศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ พิจารณาพิพากษา

รวมเป็นศาลเดียวกัน

ศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ และศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นบัญชาแยกต่างหากจากกันจนกระทั่งมีประกาศลงวันที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๙ ให้รวมศาลทั้งสองนี้เป็นศาลเดียวกันดังนี้

ประกาศรวมศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ กับศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ศาลอุทธรณ์ในกระทรวงยุติธรรมนี้มีอยู่สองศาลคือ ศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์จากศาลต่าง ๆ ในมณฑลกรุงเทพฯ และคดีต่างประเทศที่อุทธรณ์จากศาลหัวเมืองทั่วราชอาณาจักรศาล ๑ ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์จากศาลจังหวัดและศาลมณฑลต่าง ๆ นอกจากมณฑลกรุงเทพฯ อีกศาล ๑ ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรจะรวมศาลอุทธรณ์ ทั้ง ๒ ศาลนี้เป็นศาลเดียวกัน เพื่อราชการได้ดำเนิน เจริญขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ กับศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษเป็นศาลเดียวกัน เรียกว่า ศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๙ เป็นต้นไป

** พระมนูเวทวิมลนาท, ธรรมนูญศาลยุติธรรม, คำสอนภาค ๑ ชั้นปริญญาตรี พ.ศ. ๒๔๗๗ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง หน้า ๑๐๓

อนึ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์ตรี พระยามโนปกรณนิติธาดา กรรมการศาลฎีกา เป็นเนติบัณฑิตสยามและอังกฤษ มีวุฒิสามารถสมควรจะรับราชการในตำแหน่งอธิบดีศาลนี้ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ รับราชการสนองพระเดชพระคุณสืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๙ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศาลทั้งสองซึ่งรวมกันตามประกาศฉบับนี้ เรียกว่า ศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ แต่ในเอกสารของทางราชการที่เรียกว่า “ศาลอุทธรณ์” โดยไม่มีคำว่ากรุงเทพฯ ต่อท้ายก็มีมาก ต่อมาเมื่อตราพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา ๒ กำหนดว่าศาลยุติธรรมมี ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา จึงใช้ว่า “ศาลอุทธรณ์” มาตราบทเท่าทุกวันนี้

ตั้งแต่แรกตั้งกระทรวงยุติธรรมจวบจนปัจจุบัน มีอธิบดีผู้พิพากษา เท่าที่ตรวจค้นได้ ดังนี้

๑. พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์* อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีหลวง ร.ศ. ๑๑๑
๒. หม่อมเจ้าขาว** อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีราชฎี ร.ศ. ๑๑๑ - ร.ศ. ๑๑๔
๓. พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คดีราชฎี และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ร.ศ. ๑๑๔ (พ.ศ. ๒๔๓๘) - พ.ศ. ๒๔๕๙
๔. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นจรัสพรปฏิภาณ*** ว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ จนถึงเดือนมกราคม ร.ศ. ๑๒๖ ส่วนวันเริ่มเข้าดำรงตำแหน่งยังค้นหลักฐานไม่พบ
๕. พระบริรักษ์จริยาวัตร (ทองดี ธรรมศักดิ์)**** อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ ๗ มกราคม ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) - พ.ศ. ๒๔๕๙
๖. พระยาธรรมศาสตร์นารถประณี (จ๋วย สุวรรณทัต) อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ กรุงเทพฯ ๒๔ มกราคม ๒๔๕๙ - ๒๔๖๙
๗. พระยามหาวิจิตรนิพนธ์ (เกา งามย์) อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ๒๔ มกราคม ๒๔๕๙ - เมษายน ๒๔๖๙
๘. พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) ตั้งแต่ ๘ เมษายน ๒๔๖๙ - กรกฎาคม ๒๔๗๕
๙. พระยาฤทธิราชทรงสวัสดิ์ (สุดใจ ไกรจิตติ) ตั้งแต่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๗๕ - ๑๘ สิงหาคม ๒๔๗๖
๑๐. พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ (วงษ์ ลัดพลี) ตั้งแต่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๗๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๔๘๑
๑๑. พระมนูเวทย์วิมลนาท (มนูเวทย์ สุมาวงศ์) ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๔๘๒ - ๒๑ มีนาคม ๒๔๘๓
๑๒. พระมนูภาณวิมลศาสตร์ (ชม จามรมาน) ตั้งแต่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๘๓ - ๑๔ สิงหาคม ๒๔๘๕
๑๓. หลวงจำรูญเนติศาสตร์ (จำรูญ โปษยานนท์) ตั้งแต่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๘๕ - ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕
๑๔. พระมนูเวทย์วิมลนาท (มนูเวทย์ สุมาวงศ์) ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๔๘๖ - ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๙

* พระองค์เจ้าเกษมสันต์โสภาคย์ ต้นราชสกุล “เกษมสันต์” ต่อมาทรงสถาปนาเป็นกรมหลวง

** ต่อมาทรงสถาปนาเป็นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัชรวิวงศ์

*** พระองค์เจ้าจุลรัญโรจเรืองศรี, พระโอรสในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจ้าจอมมารดาช้อย, ต้นราชสกุล “จุลรัญโรจน์” ทรงสถาปนาเป็นกรมหมื่นจรัสพรปฏิภาณ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๕

**** ได้รับเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยาธรรมสารเวทย์วิเศษภักดี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑

๑๕. หลวงจรัญเนติศาสตร์ (จรัญ โปษยานนท์) ตั้งแต่ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๙๖ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๒
๑๖. นายประวิติ ปัตตพงศ์ ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๐๒ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๕
๑๗. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ตั้งแต่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๐๖
๑๘. นายจิตติ ตั้งศรัทธี เป็นผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชั่วคราว ตั้งแต่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๐๖ - พฤษภาคม ๒๕๐๘
๑๙. นายประกอบ หุตะสิงห์ ตั้งแต่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๘ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๐
๒๐. นายกำธร พันธูลภ ตั้งแต่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕
๒๑. นายจินตา บุญยอาคม ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๖
๒๒. นายทำนอง ดิศวนนท์ ตั้งแต่ ๒ เมษายน ๒๕๑๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๗
๒๓. นายอุดม เพชรคุปต์ ตั้งแต่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๗ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๙
๒๔. นายสุธรรม วรรณแสง ตั้งแต่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๑๙
๒๕. นายวิกรม เมลลันนท์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๐
๒๖. นายประพจน์ ธีระวัฒน์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๑
๒๗. นายถนอม ครูไพศาล ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓
๒๘. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๙
๒๙. นายอำนัคม คล้ายสังข์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๒
๓๐. ศาสตราจารย์โสมณ รัตนกร ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๓
๓๑. นายสวัสดิ์ โชติพานิช ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๔
๓๒. นายถาวร ตันตราภรณ์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๖
๓๓. นายเคียง บุญเพิ่ม ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๙
๓๔. นายเกียรติ จาตนิลพันธุ์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐
๓๕. นายอุดม เพ็ญพุ่ม ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒
๓๖. นายสะสม สิริเจริญสุข ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๔
๓๗. ศาสตราจารย์พิเศษอรณนิติ ดิษฐอำนาจ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕
๓๘. นายสุพล พันธุมโน ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖
๓๙. นายไชยวัฒน์ สัตยาประเสริฐ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗
๔๐. ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘
๔๑. นายธีรศักดิ์ เตียววัฒนานนท์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙
๔๒. ศาสตราจารย์พิเศษปัญญา สุทธิบัติ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐
๔๓. นายพงษ์เทพ ศิริพงศ์ติกานนท์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑
๔๔. นายอดิศักดิ์ ทิมมาศ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒
๔๕. ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาค พ.ศ. ๒๕๓๒ และพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวน ที่ตั้ง เขตศาลและวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์ภาค พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งเป็นการจัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาคขึ้น ๓ ศาล คือศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เพิ่มเติมจากศาลอุทธรณ์ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๑-๓ เปิดทำการเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๓ และได้ย้ายศาลอุทธรณ์จากอาคารหลังเดิม (สนามหลวง) มาเปิดทำการ ณ อาคารหลังใหม่ ถนนรัชดาภิเษก แขวงลาดพร้าว (ปัจจุบัน คือแขวงจอมพล) เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕ จนกระทั่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนที่ตั้งเขตศาลและวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์ภาค (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาค ๔ - ๙ ขึ้นเพื่อให้ศาลอุทธรณ์ภาคแต่ภาคมีเขตศาลครอบคลุมพื้นที่ตามเขตศาลชั้นต้น แต่ละศาล ยกเว้นศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ซึ่งมีเขตครอบคลุมพื้นที่เขตศาลในภาค ๑ แต่ไม่รวมศาลในกรุงเทพมหานคร

เขตอำนาจศาล

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๑ - ๙ มีเขตอำนาจศาล ดังนี้

ศาลอุทธรณ์ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชัยนาท จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครพนม จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดเลย จังหวัดสกลนคร จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี

ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน

ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดอุทัยธานี

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดตราดบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสุพรรณบุรี

ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ มีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่จังหวัดตรัง จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดพัทลุง จังหวัดยะลา จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

ลักษณะของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค

ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๑ - ๙ เป็นศาลชั้นกลาง

อำนาจหน้าที่ของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคในการพิพากษารรคดี

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๗ บัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์คดีของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อย ๓ คนเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

ระบบการไต่สวนข้อพิพาท

นอกจากการพิจารณาคดีตัดสินชี้ขาดตามปกติแล้ว ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ยังจัดให้มีการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อให้คู่ความสามารถตกลงระงับข้อพิพาทตามความพึงพอใจร่วมกัน อันจะทำให้คดีเสร็จไปได้โดยรวดเร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายของคู่ความโดย ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคจะทำการสอบถามความสมัครใจของคู่ความในการเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตั้งแต่เริ่มมีการอุทธรณ์

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

บทสัมภาษณ์อดีตประธานศาลฎีกา

ในโอกาสครบรอบ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ได้รับเกียรติจาก **ท่านปิ่นทิพย์ สุจริตกุล อดีตประธานศาลฎีกา** ให้เข้าสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยท่านประสงค์ มหาสิทธิ์กุล รองเลขาธิการศาลอุทธรณ์ พร้อมคณะเป็นผู้ร่วมสัมภาษณ์ด้วยท่านปิ่นทิพย์ สุจริตกุล ได้กรุณาเล่าให้ผู้สัมภาษณ์ฟังดังนี้

ผู้สัมภาษณ์ : ขอให้ท่านเล่าถึงประวัติส่วนตัวและประวัติการทำงานพอสังเขป

ท่านปิ่นทิพย์ : ผมเกิดวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๔๘๒ ได้รับการศึกษาชั้นมัธยมที่โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลาและสำเร็จมัธยม ๘ ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยต่อจากนั้น พระพิบูลย์โอศวรรย์ บิดาของผมก็ส่งไปศึกษาต่อเนติบัณฑิตอังกฤษที่ประเทศอังกฤษ เพราะต้องการให้ผมรับราชการเป็นผู้พิพากษา เนื่องจากตัวท่านเองและเจ้าพระยาสุธรรมมนตรีปู่ของผมเรียนจบเนติบัณฑิตอังกฤษและรับราชการเป็นผู้พิพากษา ผมต้องเรียนจบมัธยมศึกษาของประเทศอังกฤษก่อนจึงจะเรียนเนติบัณฑิตอังกฤษได้ เมื่อผมเรียนจบมัธยมศึกษาของประเทศอังกฤษแล้ว ได้ศึกษาต่อจนจบเนติบัณฑิตอังกฤษ แล้วผมก็ไปศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อจบปริญญาเอกได้เกียรตินิยม แล้วก็กลับประเทศไทยในเดือนมกราคม ๒๕๐๗ ทำงานสอนภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และศึกษากฎหมายไทยด้วยตนเองไปด้วย ผมสอบเนติบัณฑิตไทยได้ในสมัยที่ ๑๗ ซึ่งสอบเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๐๘ รุ่นเดียวกันกับท่านชวน หลีกภัย ต่อมาผมสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ และเริ่มรับราชการเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๐๙ ผู้ช่วยผู้พิพากษารุ่นนี้ คือ รุ่นที่ ๙ มี ๔๙ คน และเกษียณอายุเมื่อครบ ๗๐ ปี เป็นคนสุดท้าย ๓ คน คือ ท่านอุดม เพ็ญพุ่ม ท่านอากาศ บำรุงชีพ และผม

สำหรับประวัติการรับราชการของผมนั้นผมรับราชการเป็นผู้พิพากษาศาลจังหวัดเชียงใหม่ ๓ ปีกลับมารับราชการในกรุงเทพมหานครตำแหน่งผู้พิพากษาประจำกระทรวงช่วยราชการ ในกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาเป็นเวลาหลายปี แล้วไปเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงนครราชสีมาเกือบ ๑ ปี ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการศาลฎีกา เป็นอยู่ถึง ๖ ปี ก็ไปเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา แล้วไปเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาประมาณ ๔ ปี ก็ไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ได้ ๑ ปี ก็ไปรับราชการเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ๔ ปี จากนั้นก็ไปดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ต่อมาอีก ๑ ปี ก็ไปดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาชญากรรมกลาง ๒ ปี ไปเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้ ๔ ปี ก็ย้ายกลับมาเป็นรองประธานศาลฎีกาได้ ๑ ปี ก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ เป็นประธานศาลฎีกา ๑ ปี แล้วไปรับราชการเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลแพ่งเป็นเวลาติดต่อกัน ๑๐ ปีก็เกษียณอายุในปี ๒๕๕๒ ต่อมาท่านประธานศาลอุทธรณ์ก็ชักชวนให้ผมมาเป็นที่ปรึกษาในศาลอุทธรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ผมยังได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นกรรมการกฤษฎีกา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ จนถึงปัจจุบัน

ในระหว่างที่ผมดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ถึง ๔ ปี นั้น ผมมีโอกาสได้เป็นประธานคณะกรรมการกร่างกฎหมายหลายฉบับ ที่สำคัญที่สุด คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายแยกศาลออกจากกระทรวงยุติธรรมทุกฉบับ และกฎหมายเกี่ยวกับผู้พิพากษาอาวุโส สำหรับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศนั้น ผมใช้เวลาว่างน้อยที่สุด กล่าวคือผมร่างเองทั้งฉบับ แล้วเสนอให้คณะกรรมการกร่างพิจารณา คณะกรรมการกร่างมีท่านสุรเกียรติ์ เสถียรไทย ท่านยรรยง พวงราช ท่านเดชอุดม ไกรฤทธิ์ ท่านแก้วสรร อติโพธิ และท่านจรูญ ภัคดีธนากุล รวมอยู่ด้วย โดยมีท่านภทริกา จุลฤกษ์ เป็นเลขานุการ

กฎหมายแยกศาลออกจากกระทรวงยุติธรรมมี ๓ ฉบับ ได้แก่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

ความคิดที่จะแยกศาลออกจากกระทรวงยุติธรรมนั้นมีบ่อเกิดจากวิกฤตตุลาการซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่สถาบันตุลาการและกระทรวงยุติธรรม ดังนั้นฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการจึงต้องตัดสินใจแยกจากกัน โดยให้ศาลแยกจากกระทรวงยุติธรรมสภาผู้แทนราษฎรจึงตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาออกกฎหมายที่ใช้ในการแยกศาลออกจากกระทรวงยุติธรรม โดยให้ผมเป็นประธานกรรมการ มีทั้งผู้พิพากษา และผู้แทนราษฎร คณะกรรมการชุดนี้ฝ่ายผู้พิพากษามีท่านสถิตย์ ไพเราะ ท่านสุนัย มโนมัยอุดม ท่านจรินิติ หะวานนท์ ท่านรังสรรค์ วิจิตรไกรสร และท่านบุญเชษฐ์ พุ่มทิพย์ รวมอยู่ด้วย ทางฝ่ายสภาผู้แทนราษฎรมีผู้แทนราษฎรทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านประมาณ ๗ - ๘ คน มีผู้แทนราษฎรท่านหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นล้วนได้เป็นรัฐมนตรีกันทุกท่าน การทำงานของคณะกรรมการที่สภาผู้แทนราษฎรได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ ต่อมาที่ประชุมผู้บริหารศาลและกระทรวงยุติธรรมได้ลงมติแต่งตั้งให้ผมเป็นประธานคณะกรรมการกร่างกฎหมายแยกศาลทุกฉบับ ซึ่งประชุมกันที่กระทรวงยุติธรรม กรรมการกร่างมีท่านสถิตย์ ไพเราะ ท่านอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ ท่านสุประดิษฐ์ หุตะสิงห์ (ปลัดกระทรวงฯ) ท่านสุนัย มโนมัยอุดม ท่านจรูญ ภัคดีธนากุล ท่านจรินิติ หะวานนท์ ท่านบัณฑิต รัชตะนันท์ (เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ) ท่านรังสรรค์ วิจิตรไกรสร ท่านบุญเชษฐ์ พุ่มทิพย์ เป็นต้น โดยมีท่านสัญญาชัย ผลฉาย เป็นเลขานุการ คณะกรรมการประชุมกันสัปดาห์ละ ๒ วัน ใช้เวลาเป็นปี กว่าจะได้ข้อยุติทั้งหมด ต่อมาเมื่อผมเป็นประธานศาลฎีกามีการประชุมผู้พิพากษาทั่วประเทศ เพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย แยกศาลที่คณะกรรมการเสนอที่ประชุมเห็นชอบในสาระสำคัญทั้งหมด แต่แก้ไขรายละเอียดเพียงเล็กน้อย ที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวเสร็จ รัฐบาลก็เสนอร่างกฎหมายแยกศาลเข้าพิจารณาในรัฐสภา รัฐสภาพิจารณาเสร็จและใช้บังคับเป็นกฎหมายแยกศาลทุกฉบับได้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีคติพจน์ในการทำงานและการดำรงตนอย่างไร จึงประสบความสำเร็จในชีวิตราชการสูงสุด

ท่านบัณฑิต : ผมทำงานและดำรงชีวิตโดยยึดถือความเป็นกลางเป็นหลักสำคัญ ในการพิจารณาพิพากษา อรรถคดี การพิจารณาข้อพิพาททุกประเภท ผมยึดถือความเป็นกลางเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้ยังต้องยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันขันแข็ง ความรู้ความสามารถและความละเอียดรอบคอบในการทำงานด้วย เพราะหากขาดคุณสมบัติเหล่านี้ แม้เพียงข้อเดียวก็ให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีไม่ได้ การขาดความรู้และความละเอียดรอบคอบมีผลทำให้ผู้ที่ควรชนะคดีกลับกลายเป็นผู้แพ้ได้ การขาดความขยันหมั่นเพียร ทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า ทำคดีได้น้อย คู่ความเสียหาย

เมื่อมีวิกฤตตุลาการเกิดขึ้นผมยังคงดำรงตนเป็นกลางตลอดมา เพื่อน ๆ เตือนว่าการไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะทำให้ผมไม่มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แต่ผมไม่สนใจมุ่งแต่ทำงาน เพื่อมิให้ประชาชนเดือดร้อน

หลักในการดำรงตนของผมอีกประการหนึ่งก็คือการรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ มิฉะนั้นการทำงานจะไม่ได้ผลสมความมุ่งหมาย ผมออกกำลังกายโดยการวิ่งเป็นระยะทาง ๔ - ๕ กิโลเมตร ทุกเช้ามีดเป็นเวลาติดต่อกันถึง ๓๐ ปี ปัจจุบันผมออกกำลังกายโดยการเดินเป็นระยะทางไกล ๆ

ผมใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ต้องการความสะดวกเป็นหลัก การกินอยู่ก็เรียบง่าย หิวเมื่อใดก็เข้าร้านอาหารใกล้ ๆ ร้านที่มีคนเข้ามาก ๆ ย่อมบ่งบอกว่าอาหารอร่อยและราคาไม่แพง ในการเดินทางก็แล้วแต่สะดวก นั่งรถยนต์มีคนขับบ้าง ขับเองบ้าง นั่งรถแท็กซี่บ้าง หรือแม้กระทั่งนั่งรถเมล์ก็เห็นว่าสะดวกสบาย

การที่ผมประสบความสำเร็จในการทำงานและตำแหน่งหน้าที่นั้นไม่ใช่เพราะแสวงหา แต่เป็นเพราะโชคชะตาชักพาไป เมื่อผมเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ผมพยายามเขียนคำพิพากษาให้มากที่สุด ทั้งคุณภาพและปริมาณ ทั้งให้ถูกต้องและเป็นธรรมที่สุดด้วย ผมรักการเขียนคำพิพากษาศาลฎีกาเป็นที่สุด เพราะผมเห็นว่าคำพิพากษาศาลฎีกามีอายุยืนยาวนับร้อยปี คำพิพากษาศาลฎีกาของบิดาผมก็ยังคงอยู่ แม้ท่านจะถึงแก่กรรมไปหลายสิบปีแล้วก็ตาม มีคนจำนวนมากพูดว่าคำพิพากษาศาลฎีกาเป็นวรรณกรรมอย่างหนึ่ง ผู้พิพากษาศาลฎีกาสมัยก่อนเขียนคำพิพากษาได้ไพเราะและรัดกุมมากเป็นที่ยกย่องของบุคคลทั่วไป ผมส่งผลงานคำพิพากษาศาลฎีกาล่วงหน้าถึง ๔ ปี ตั้งใจว่าจะส่งผลงานล่วงหน้าเรื่อย ๆ แต่ความปรารถนาของผมก็ไม่อาจบรรลุผลได้ เพราะผมได้รับแต่งตั้งให้ไปเป็นรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ จากนั้นผมก็ไม่มีโอกาสได้เขียนคำพิพากษาศาลฎีกาอีกเลย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความเห็นอย่างไรในกรณีที่ประชาชนและคู่ความไม่เชื่อมั่นในการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการอุทธรณ์มากขึ้น

ท่านปิ่นทิพย์ : เหตุผลอย่างหนึ่งที่ผู้แพ้คดีในศาลชั้นต้นอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ ก็คือ ไม่เชื่อมั่นในการพิจารณาของศาลชั้นต้น เพราะหากเชื่อมั่นแล้วก็จะไม่อุทธรณ์ เนื่องจากเชื่อว่าศาลชั้นต้นตัดสินคดีถูกต้องเป็นธรรมแล้วถึงอุทธรณ์ไปศาลอุทธรณ์ก็จะพิพากษายืน การอุทธรณ์ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย ไม่ได้ประโยชน์อย่างใดที่ดีเหตุผลสำคัญที่คู่ความอุทธรณ์ก็เพราะคู่ความทุกฝ่ายต้องการเป็นผู้ชนะ และจะต่อสู้คดีจนถึงที่สุดเพื่อให้ชนะคดีเป็นธรรมชาติของผู้ต่อสู้ ไม่ว่าจะต่อสู้ในเรื่องอะไร คู่ต่อสู้ทุกคนก็มุ่งหวังแต่ชัยชนะ ไม่มีผู้ใดยอมแพ้ง่าย ๆ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเหตุผลเพียงพอ

อดีตที่ผ่านมาไม่ช้านานชี้ให้เห็นว่าประชาชนและคู่ความในคดีไม่เชื่อมั่นในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ต่อไปนี้

สภาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้เชิญผมและท่านบุญเชตร ทุมทิพย์ ไปร่วมร่างรัฐธรรมนูญกับสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่าร่างรัฐธรรมนูญมาตราหนึ่งกำหนดให้ผู้พิพากษาต้องนั่งพิจารณาให้ครบองค์คณะ ผมก็เถียงว่าศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่าแม้ผู้พิพากษานั่งไม่ครบองค์คณะ ถ้าคู่ความไม่ได้แย้ง คำพิพากษาก็ชอบด้วยกฎหมายใช้บังคับได้ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ยืนยันว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้นั่งครบองค์คณะก็ต้องนั่งให้ครบ ถ้าผู้พิพากษานั่งฟังคำเบิกความของพยานไม่ครบองค์คณะก็ไม่สามารถพิพากษาคดีให้เป็นธรรมได้ ทางปฏิบัติในกรุงเทพมหานครมีแต่ผู้ช่วยผู้พิพากษานั่งบัลลังก์จดคำเบิกความของ

พยาน ไม่มีผู้พิพากษาแม้แต่คนเดียวนั่งพิจารณาฟังคำเบิกความของพยาน ผมก็ให้เหตุผล ว่าแต่ละวันผู้พิพากษาศาลชั้นต้นท่านหนึ่งมีคดีที่ต้องพิจารณา ๗ - ๘ คดี ต้องนั่งเขียนคำพิพากษาในห้องทำงาน ผู้ช่วยผู้พิพากษามีปัญหาอะไรในการสืบพยานก็ลงจากบัลลังก์ก็มาสอบถามได้ ถ้าจะให้ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นนั่งพิจารณาคriminal คดีต้องขอเวลาหลาย ๆ ปี เพื่อบรรจุผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเพิ่มอย่างน้อยเท่าตัว และอีกหนทางหนึ่งที่จะเพิ่มผู้พิพากษาศาลชั้นต้นก็คือให้ผู้พิพากษาที่มีอายุครบ ๖๐ ปีในปึงบประมาณ ต่ออายุการทำงานไปนั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นเป็นเวลา ๑๐ ปี ในตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส โดยรัฐบาลไม่ต้องจ่ายบำนาญให้ผู้พิพากษาอาวุโส เพราะเป็นการต่ออายุราชการ ผู้พิพากษาอาวุโสน่าจะมีความชำนาญในการทำงานและพิจารณาคดีได้ดีกว่าผู้พิพากษาที่มีอายุการทำงานเพียงเล็กน้อย ทั้งจะทำให้ศาลชั้นต้นมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นและน่าเชื่อถือในสายตาประชาชนด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยและบรรจุเรื่องผู้พิพากษาอาวุโสนั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ในการประชุมของรัฐสภาไม่มีใครคัดค้านเรื่องผู้พิพากษาอาวุโสเลย ผู้พิพากษาอาวุโสจึงถือกำเนิดขึ้น

ผู้สัมภาษณ์ : ผลกระทบที่เกิดจากปริมาณคดีในศาลอุทธรณ์ที่เพิ่มมากขึ้นก่อให้เกิดเสียงวิจารณ์จากประชาชนที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์และความล่าช้าที่ต้องใช้เวลา คู่ความไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายทันทั่วทั้งที่ ท่านมีความเห็นในเรื่องนี้อย่างไร

ท่านปิ่นทิพย์ : แต่ก่อนมีศาลอุทธรณ์อยู่ศาลเดียว จำนวนคดีที่ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์มีมากกว่าศาลอื่นใดในประเทศ การพิจารณาคดีก็ล่าช้า เพราะจำนวนผู้พิพากษามีไม่เพียงพอ คู่ความได้รับความเดือดร้อนในการรอคอยฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ เมื่อมีวิกฤตตุลาการเกิดขึ้นในขณะที่ผมเป็นรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ การพิจารณาพิพากษาคดียิ่งช้ากว่าเดิมเพราะผู้พิพากษาทั้งประเทศไม่มีกำลังใจในการทำงาน คู่ความจำนวนมากยื่นคำร้องขอให้ศาลอุทธรณ์เร่งรัดพิจารณาพิพากษาคดี โจทก์คดีหนึ่งยื่นคำร้องว่า ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีของโจทก์นาน ๓ ปีเศษ แต่โจทก์ก็ชนะคดีโดยศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินให้โจทก์สามล้านห้าแสนบาทถ้วน จำเลยอุทธรณ์ ขณะนี้เป็นเวลากว่า ๒ ปีแล้ว ศาลอุทธรณ์ยังไม่มีคำพิพากษา โจทก์ได้รับความเดือดร้อนมาก เนื่องจากโจทก์มีภาระต้องใช้เงินมาก โจทก์เชื่อว่าถ้าโจทก์ชนะคดีที่ศาลอุทธรณ์ จำเลยก็ต้องฎีกา ศาลฎีกาก็คงใช้เวลาหลายปีจึงพิพากษาคดีของโจทก์ได้ แม้ในที่สุดศาลฎีกาจะพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี โจทก์ก็ต้องเสียเวลาอีกหลายปีกว่าจะบังคับคดีให้จำเลยชำระเงินให้โจทก์ได้ ขอความกรุณาศาลอุทธรณ์เร่งรัดพิจารณาพิพากษาคดีของโจทก์ให้เสร็จไปโดยรวดเร็วด้วย เพราะขณะนี้โจทก์มีอายุ ๗๕ ปีแล้ว โจทก์อาจไม่มีโอกาสได้ใช้เงินตามคำพิพากษา ผมได้ตรวจสอบคดีที่อยู่ในศาลอุทธรณ์ขณะนั้นพบว่าคดีส่วนใหญ่คู่ความมีสิทธิฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ ผมจึงเข้าใจว่าจุดมุ่งหมายของคู่ความในคดีที่อยู่ในศาลอุทธรณ์ก็คือคำพิพากษาของศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์เป็นเพียงทางผ่านไปสู่ศาลฎีกาเท่านั้น เพราะถึงอย่างไรคู่ความที่แพ้คดีในศาลชั้นอุทธรณ์ก็ต้องฎีกา ดังนั้นทางผ่านจึงไม่น่าจะมีระยะทางไกลนัก ดังนั้นในการตรวจร่างคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ผมจึงพยายามสั่งออกให้มากที่สุดและถูกต้องที่สุด ท่านอธิบดีและท่านรองอธิบดีอีก ๓ ท่านก็มอบหมายให้ผมสั่งออกได้ทุกคดี แม้ผมจะทำหน้าที่รองอธิบดีเพียงปีเดียว ผมก็สั่งออกนับหมื่นคดี ไม่มีคดีค้างตรวจอยู่ที่ผมเลย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ประชาชนยังมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อศาลอุทธรณ์มาจนถึงทุกวันนี้

ท่านปิ่นทิพย์ : ประชาชนมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อศาลอุทธรณ์ตลอดมาจนถึงทุกวันนี้ เพราะอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ซึ่งปัจจุบันเรียกว่าประธานศาลอุทธรณ์ทุกท่านล้วนมีความรู้ความสามารถสูงที่สุดจึงจะดำรงตำแหน่งอันทรงเกียรตินี้ได้ ทุกท่านมีความรู้ความสามารถสูงและพยายามสะสางคดีที่ศาลอุทธรณ์ให้ลุล่วงไปให้มากที่สุด และเป็นธรรมที่สุด ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ก็มีความวิริยะอุตสาหะในการเรียงคำพิพากษาเพื่อให้ประชาชนไม่ต้องรอคอยนานและเพื่อความก้าวหน้าของท่านเองในการที่จะได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา เมื่อวิกฤตตุลาการสิ้นสุดลง ศาลอุทธรณ์ภาคได้เกิดขึ้น ๓ ศาล ศาลอุทธรณ์ทั้งสามภาคนี้แบ่งเบาภาระของศาลอุทธรณ์ไปได้มาก ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาพิพากษาคดีแล้วเสร็จเป็นส่วนใหญ่ คดีค้างพิจารณา น้อยลงมาก เมื่อผมดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคดีค้างพิจารณาหลายพันคดี ผมและผู้พิพากษาพยายามพิจารณาพิพากษาให้ได้ทั้งคุณภาพและปริมาณ คดีที่ค้างอยู่แล้วเสร็จไปภายใน ๑ ปี คงเหลือแต่คดีรับใหม่ ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิจารณาพิพากษาแล้วเสร็จเดือนชนเดือน ผู้พิพากษาต้องมาขอคดีทำ ผมก็จ่ายให้เพียงท่านละ ๒ - ๓ คดี เพราะคดีมีไม่พอจ่าย ต่อมาเมื่อผมดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมาหาผมที่ศาลฎีกา ขอให้ผมพูดกับท่านนายกรัฐมนตรีในเรื่องขอตั้งศาลอุทธรณ์ภาคเพิ่มขึ้นอีก ๖ ศาล ให้ครบ ๙ ศาล ผมก็โทรศัพท์พูดกับท่านนายกรัฐมนตรีในคืนวันนั้นเอง ท่านนายกรัฐมนตรียังไม่รับปาก แต่พูดว่าท่านจะปรึกษาท่านรัฐมนตรีก่อน ต่อมาไม่นานศาลอุทธรณ์ภาคก็เกิดขึ้นอีก ๖ ศาลเป็น ๙ ศาล ๙ ภาค การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคในปัจจุบันนี้นับว่ารวดเร็วมาก คดีที่ขึ้นไปสู่ศาลฎีกาก็มีมากขึ้น และเร็วขึ้นเป็นภาระอันหนักของศาลฎีกา

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านอยากเห็นและอยากให้ศาลอุทธรณ์พัฒนาอย่างไรในอนาคต

ท่านปิ่นทิพย์ : ผมเชื่อว่าในอนาคตศาลอุทธรณ์จะเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนได้เช่นเดียวกับศาลฎีกา ปัจจุบันศาลอุทธรณ์พิพากษาคดีให้เสร็จไปได้โดยรวดเร็วเป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากแล้ว แต่ประชาชนและคู่ความในคดีก็ยังเดือดร้อนอยู่ เพราะยังศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาพิพากษาคดีได้มากเท่าใด คดีก็ไปค้างพิจารณาที่ศาลฎีกามากขึ้นในอัตราส่วนเดียวกัน จำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องหาทางทำให้คดีความของประชาชนได้รับการพิจารณาให้ถึงที่สุดโดยรวดเร็ว และเป็นธรรมยิ่งขึ้น วิธีหนึ่งที่จะแก้ปัญหานี้ได้ ก็คือต้องแก้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คดีที่คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงไม่ได้ ก็ให้คงเป็นไปเช่นเดิม แต่คดีที่ปัจจุบันฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ ก็ควรแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงไม่ได้ โดยการบัญญัติให้การฟังข้อเท็จจริงของศาลอุทธรณ์ เป็นอันยุติ แต่การฟังข้อเท็จจริงให้ยุติได้นั้นก็ต้องเป็นการรับฟังที่มีน้ำหนักและเชื่อถือได้ ดังนั้นในคดีที่ศาลอุทธรณ์จะพิพากษาแก้หรือกลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยอาศัยข้อเท็จจริง ต้องให้ผู้พิพากษาคณะถัดไปทั้งคณะตรวจสอบ และลงชื่อในคำพิพากษาด้วย รวมผู้พิพากษาลงชื่อ ๖ คน แต่ถ้าศาลอุทธรณ์จะพิพากษายืนก็ลงชื่อเพียงคณะเดียว เพราะเมื่อรวมกับศาลชั้นต้นแล้วก็มีผู้พิพากษาลงชื่อทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์รวม ๕ คน ที่วินิจฉัยข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน อย่างไรก็ตามแม้จะพิพากษายืนในข้อเท็จจริง หากรองประธานศาลหรือประธานแผนกของศาลคัดค้านในการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ก็ให้ผู้พิพากษาคณะถัดไปตรวจสอบจำนวนหรือลงชื่อเป็นองค์คณะรวม ๖ คน

ผู้สัมภาษณ์ : ในโอกาสที่ศาลอุทธรณ์ดำรงอยู่ได้ถึง ๑๑๙ ปี ท่านมีอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับศาลอุทธรณ์
ท่านปิ่นทิพย์ : ศาลอุทธรณ์ดำรงอยู่ได้ถึง ๑๑๙ ปี แล้วเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าศาลอุทธรณ์เป็นที่ไว้วางใจและศรัทธาของประชาชนและคู่ความตลอดมา ขณะนี้เป็นโอกาสอันดีที่จะพัฒนาให้ศาลอุทธรณ์เป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนเช่นเดียวกับศาลฎีกาได้ แต่ความหวังเช่นนี้จะสำเร็จลุล่วงลงได้ก็ต้องอาศัยทุกฝ่ายทั้งนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการร่วมกันหาทางปรับปรุงศาลอุทธรณ์ เพื่อจุดมุ่งหมายนี้และเพื่อประเทศชาติประชาชน

ผู้สัมภาษณ์ : คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ ในนามของคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาให้พวกเราได้เข้าสัมภาษณ์ คณะทำงานฯ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลได้ดลบันดาลอภิบาลคุ้มครองท่าน ให้ท่านมีสุขภาพแข็งแรง มีความสุขกายสบายใจตลอดไป

๑๑๙ ปี สักกนักษัตร

บทสัมภาษณ์อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และอดีตประธานศาลอุทธรณ์

ในโอกาสครบรอบ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ได้รับเกียรติจากท่านสะสม สิริเจริญสุข อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และอดีตประธานศาลอุทธรณ์ให้เข้าสัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยท่านประสงค์ มหาสิทธิ์ตระกูล รองเลขาธิการศาลอุทธรณ์ พร้อมคณะเป็นผู้ร่วมสัมภาษณ์ด้วย ท่านสะสม สิริเจริญสุข ได้กรุณาเล่าให้ผู้สัมภาษณ์ฟังดังนี้

ผู้สัมภาษณ์ : ขอให้ท่านเล่าถึงประวัติส่วนตัวและประวัติการทำงานพอสังเขป

ท่านสะสม : ผมเป็นชาวยะโยงโดยกำเนิด หลังจากจบการศึกษาขั้นต้นจากจังหวัดระยอง ก็เข้ามาเรียนกฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากนั้นก็สอบเป็นเนติบัณฑิตได้ในสมัยที่ ๑๗ ระหว่างนี้ได้ประกอบอาชีพทนายความอยู่ประมาณ ๒ - ๓ ปี เมื่ออายุครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ จึงสมัครสอบเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาได้ในรุ่นที่ ๑๐ เมื่อผ่านการอบรมแล้วก็ไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนนทบุรี แล้วย้ายออกไปเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดยะลา จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดจันทบุรี ต่อจากนั้นก็ย้ายกลับเข้ามาประจำในส่วนกลางที่กรุงเทพมหานคร สำหรับตำแหน่งทางฝ่ายบริหารเคยเป็นรองอธิบดี ผู้พิพากษาศาลอาญานบุรี รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ และประธานศาลอุทธรณ์เป็นลำดับสุดท้ายของทางฝ่ายบริหาร

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีคติพจน์ในการทำงานและการดำรงตนอย่างไร

ท่านสะสม : คติพจน์ในการทำงาน “สุจริตทั้งไตรทวาร ประกอบกรรมที่เป็นกุศล ไม่เบียดเบียนสัตว์อื่น ดังนี้แล้วฉันท้องกริ่งเกรงอิทธิพลของดวงดาว” ผมปฏิบัติงานในหน้าที่โดยยึดถือกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนของทางราชการเป็นหลักและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานด้วยกัน หากมีบุคคลใดสงสัยจะต้องชี้แจงแสดงเหตุผลได้อย่างแจ่มแจ้ง ส่วนเรื่องการดำรงตนนั้น ขณะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลจังหวัดเชียงใหม่ ผมมีโอกาสดำรงร่วมกับท่านเจียร เจริญวัฒนา ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเชียงใหม่ ในขณะนั้น ผมประทับใจในการดำรงตนของท่านมาก จึงยึดถือเป็นแบบแผนในการดำรงตนของตนเองตลอดมา

ผู้สัมภาษณ์ : นโยบายหรือแนวทางการบริหารและการจัดการคดีของท่านในสมัยนั้นเป็นอย่างไร

ท่านสะสม : ผมโชคดีที่มาดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์สืบทอดจากท่านอุดม เฟื่องฟุ้ง ท่านอุดมได้จัดทำแนวทางในการบริหารและจัดการคดีไว้อย่างดีและนับว่าเหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น ผมจึงเดินตามแนวทางที่ท่านอุดมได้จัดทำไว้มาโดยตลอด

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการบริหารศาลอุทธรณ์ในฐานะท่านดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์กับตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ท่านสะสม : การบริหารงานในศาลอุทธรณ์ในฐานะดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือในฐานะประธานศาลอุทธรณ์ โดยองค์รวมแล้วไม่แตกต่างกัน เพียงแต่ว่าปัจจุบันศาลอุทธรณ์มีคดีที่จะต้องพิจารณาพิพากษาสูงขึ้น ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากมีกฎหมายใหม่บัญญัติให้มีคดีอื่น ๆ ต้องขึ้นมารับการพิจารณาพิพากษาในศาลอุทธรณ์มากขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น

ผู้สัมภาษณ์ : จากอดีตที่ผ่านมาถึงปัจจุบันนี้ มีคดีขึ้นสู่ศาลชั้นอุทธรณ์เป็นจำนวนมากขึ้น ท่านคิดว่านโยบายต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา ที่นำมาใช้ประสบความสำเร็จหรือไม่ ประการใด

ท่านสะสม : ผมคิดว่านโยบายต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่นำมาใช้บริหารจัดการคดีในศาลอุทธรณ์ได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าวิธีแก้ปัญหาในการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์อย่างยั่งยืนนั้น ควรเป็นอย่างไร

ท่านสะสม : การลดปริมาณคดีที่สู่ศาลอุทธรณ์นั้น ในเบื้องต้นการดำเนินการให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของคู่ความเสียก่อน แล้วจึงค่อยดำเนินการขอให้แก้ไขกฎหมายจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ของคู่ความให้มากขึ้นกว่าเดิม อย่างไรก็ตามก็ดี การส่งเสริมและปรับปรุงการประนีประนอมข้อพิพาทในศาลชั้นต้นให้มีประสิทธิภาพ ก็น่าจะเป็นการลดคดีที่จะขึ้นมาสู่ศาลอุทธรณ์อีกทางหนึ่งด้วย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าศาลอุทธรณ์ควรเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

ท่านสะสม : ถ้าหากหยุดอยู่กับที่ก็เท่ากับถอยหลัง ดังนั้นศาลอุทธรณ์จึงสมควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ให้ทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ เช่น มาตรฐานกำหนดโทษ คดีอาญาจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบันตลอดเวลา

ผู้สัมภาษณ์ : ในโอกาสที่ศาลอุทธรณ์ดำรงอยู่ได้ถึง ๑๑๙ ปี ท่านมีอะไรจะกล่าวไว้ ซึ่งการดำรงความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนอย่างไร

ท่านสะสม : คดีบางประเภทอาจถึงที่สุดที่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จึงนับว่าเป็นศาลที่มีความสำคัญและได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากวิญญูชนทั่วไป ขอให้บุคลากรในศาลอุทธรณ์ทุกท่านโปรดช่วยกันรักษาความรู้สึกที่ดีเช่นนี้ ให้สถิตสถาพรตลอดกาล

ผู้สัมภาษณ์ : คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ ในนามของคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาให้พวกเราได้เข้าสัมภาษณ์ คณะทำงานฯ ขออาราธนา คุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลได้ดลบันดาลอภิบาลคุ้มครองท่าน ให้ท่านมีสุขภาพแข็งแรง มีความสุขกายสบายใจและตลอดไป

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

บทสัมภาษณ์ประธานศาลอุทธรณ์

ในโอกาสครบรอบ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ได้รับเกียรติจากท่านศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม ประธานศาลอุทธรณ์ ให้เข้าสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดย ท่านประสงค์ มหาสิทธิ์กุล รองเลขานุการ ศาลอุทธรณ์ พร้อมคณะเป็นผู้ร่วมสัมภาษณ์ด้วย ท่านศาสตราจารย์พิเศษ ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม ได้กรุณาเล่าให้ผู้สัมภาษณ์ฟังดังนี้

ผู้สัมภาษณ์ : ขอให้ท่านเล่าถึงประวัติส่วนตัวและประวัติการทำงานพอสังเขป

ศ.ชัยสิทธิ์ : ผมจบนิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตไทย และได้รับประกาศนียบัตรกฎหมายอาชญากรรมจากมหาวิทยาลัย New South Wales และมหาวิทยาลัย Duke ประวัติการรับราชการได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาเมื่อปี ๒๕๒๐ และได้รับราชการในศาลต่าง ๆ หลายจังหวัด จนกระทั่งปี ๒๕๓๖ ได้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาชญากรรมกลาง ปี ๒๕๓๙ เป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ช่วยทำงานในตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาชญากรรมกลาง ปี ๒๕๔๒ เป็นรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ต่อมาปี ๒๕๕๐ เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา และดำรงตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และประธานศาลอุทธรณ์ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังเป็นการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิในชั้นศาลอุทธรณ์ กรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม อนุนายกเนติบัณฑิตยสภาคนที่ ๑ อีกด้วย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีคติพจน์การทำงานและการดำรงตนอย่างไร และมุ่งหวังที่จะเห็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมในศาลอุทธรณ์ปฏิบัติอย่างไร เพื่อดำรงเกียรติศักดิ์แห่งความเป็นข้าราชการ

ศ.ชัยสิทธิ์ : ความเป็นผู้พิพากษา นอกจากจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว ยังต้องดำรงตนอย่างสมณะ ให้มีเกียรติมีศักดิ์ศรี นอกจากผมจะทำงานในฐานะผู้พิพากษาแล้ว ยังต้องทำงานบริหารในฐานะประธานศาลอุทธรณ์ด้วย แต่ในขณะเดียวกันผู้พิพากษาก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผมจึงต้องศึกษาหาความรู้ อ่านหนังสือตลอดเวลา หากมีโอกาสว่างก็ใช้ความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ที่มีอยู่ช่วยเหลือสังคมโดยการสอนหนังสือ ผมจึงหวังให้ผู้พิพากษาศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในสังคม และต้องมีความภาคภูมิใจในการทำงานไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษาหรือข้าราชการศาลยุติธรรมในศาลอุทธรณ์ต้องดำรงตนอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเคร่งครัด เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเชื่อถือและเชื่อมั่นศรัทธาจากประชาชนตลอดไป อีกทั้งพึงดูแลรักษาสุขภาพของตนเองด้วย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีนโยบายหรือแนวทางที่จะส่งเสริมการบริหารจัดการคดีของศาลอุทธรณ์อย่างไร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความสะดวกรวดเร็ว และเป็นธรรมต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับปริมาณงานคดีที่ค้างพิจารณาจำนวนมาก

ศ.ชัยสิทธิ์ : ผมเข้ารับตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นมา เห็นว่าคดีขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็มีคดีค้างพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมาก ในอนาคตถ้าไม่มีแผนงานที่ชัดเจน คดีค้างพิจารณาจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกด้วย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผมจึงประชุมผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์ เพื่อแถลงนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานในศาลอุทธรณ์ ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ โดยให้วิสัยทัศน์ศาลอุทธรณ์ไว้ว่า “ศาลอุทธรณ์ จะเป็นเลิศในการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม รวดเร็ว และถูกต้อง ภายในปี ๒๕๕๖” และได้กำหนดเป้าหมายการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลอุทธรณ์ว่า คดียาเสพติดภายในปี ๒๕๕๔ จะต้องทำคดีเสร็จภายในปีต่อไป สำหรับคดีทั่วไปภายในปี ๒๕๕๔ จะต้องทำคดีเสร็จภายในเวลาไม่เกิน ๒ ปี และตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป คดีทั่วไปจะต้องเสร็จภายในปีต่อไป เช่นเดียวกัน ส่วนนโยบายเพื่อการสานต่อนการของศาลอุทธรณ์ ก็เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญ เพราะสุขภาพและขวัญกำลังใจของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนางานของศาลอุทธรณ์ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดเห็นอย่างไร กับการที่ศาลอุทธรณ์สามารถพิจารณาพิพากษาคดีค้างนานได้สำเร็จตามเป้าหมายถือว่าประสบความสำเร็จหรือยัง

ศ.ชัยสิทธิ์ : เมื่อปี ๒๕๕๓ ศาลอุทธรณ์สามารถพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างนานได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ เพราะศาลอุทธรณ์มีระบบการบริหารจัดการคดีที่ดีและประการสำคัญได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้พิพากษาและข้าราชการธุรการทุกท่าน ทุกท่านทุ่มเททำงานอย่างหนักเพื่อให้ประชาชนที่มีคดีความได้รับความเป็นธรรมอย่างรวดเร็วและถูกต้อง ความสำเร็จจึงเกิดจากผู้พิพากษาและข้าราชการธุรการในศาลอุทธรณ์ทุกท่าน

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีนโยบายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างไร

ศ.ชัยสิทธิ์ : การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่อให้คู่ความตกลงประนีประนอมยอมความกันเป็นวิธีระงับข้อพิพาทที่ดีที่สุด เพราะนอกจากจะช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายของคู่ความและรัฐแล้ว ยังช่วยให้คู่ความเป็นมิตรกันมากกว่าศัตรู ผมจึงให้ความสำคัญกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาก แม้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์จะประสบความสำเร็จยากกว่าศาลชั้นต้น เพราะคดีที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชนะคดีแล้ว ต่างกับศาลชั้นต้นที่ขณะไกล่เกลี่ยยังไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชนะคดีจึงไกล่เกลี่ยให้ตกลงประนีประนอมยอมความได้ง่ายกว่า แต่ผมก็ดำเนินการให้มีการไกล่เกลี่ยซึ่งในปี ๒๕๕๓ สามารถไกล่เกลี่ยสำเร็จ ๑๔๖ คดี ปีนี้คาดว่าจะไกล่เกลี่ยสำเร็จไม่น้อยกว่า ๑๗๐ คดี

ในปีนี้ศาลอุทธรณ์ได้จัดโครงการ “มิถุนายนเดือนแห่งการไกล่เกลี่ยสมานฉันท์ในศาลอุทธรณ์ เทิดไท้องค์ราชันย์” เพื่อเป็นการถวายราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ซึ่งประสบผลสำเร็จในการดำเนินการตามโครงการเป็นอย่างมาก เพราะมีคดีที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จตามโครงการถึง ๒๕ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๑ ทั้งนี้ ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ประนีประนอมในศาลอุทธรณ์และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมองศาลอุทธรณ์ควรเปลี่ยนแปลงอย่างไรกับทิศทางในอนาคต เมื่อศาลอุทธรณ์เป็นศาลที่อยู่ตรงกลาง ที่ประชาชนหวังเป็นที่พึ่งอย่างแท้จริง

ศ.ชัยสิทธิ์ : ในสถานะเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ผมคิดว่าศาลอุทธรณ์ต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อรองรับการปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น การที่ศาลอุทธรณ์จะเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน ศาลอุทธรณ์ต้องพัฒนาปรับปรุงการทำงานและต้นตออยู่ตลอดเวลาเพื่อมุ่งสู่ศาลต้นแบบและความเป็นเลิศ

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ผ่านมาศาลอุทธรณ์มีบทบาทสำคัญกับการพิจารณาคดีเกี่ยวข้องกับนักการเมืองหรือคดีที่เคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมือง หรือคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ท่านมีแนวทางสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชน และนานาชาติอย่างไร

ศ.ชัยสิทธิ์ : สองปีที่ผ่านมาศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวข้องกับนักการเมืองและคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชนเป็นจำนวนมาก อาจกล่าวได้ว่าคำพิพากษาและคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้มีส่วนทำให้บ้านเมืองลดความวุ่นวายได้มาก ทั้งนี้เพราะศาลอุทธรณ์ทำคดีด้วยความเป็นกลาง ยึดถือด้วยบทกฎหมายและความเป็นธรรมเป็นสำคัญ

ผู้สัมภาษณ์ : บทบาทศาลอุทธรณ์กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างไร

ศ.ชัยสิทธิ์ : การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ศาลอุทธรณ์ให้ความสำคัญอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็น การจับ ชัง หรือขบถปล่อยชั่วคราว การพิจารณาถึงเหตุผลในการปล่อยชั่วคราว ศาลอุทธรณ์พิจารณาด้วยความ เป็นธรรม รอบคอบ และรวดเร็ว เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีอะไร ที่จะฝากไว้กับผู้บริหารศาลอุทธรณ์ท่านต่อไป

ศ.ชัยสิทธิ์ : ศาลอุทธรณ์ก็ต้องดำเนินตามภารกิจที่กฎหมายบัญญัติไว้ ท่านประธานศาลอุทธรณ์ท่านต่อไป คงดำเนินงานไปตามภารกิจเช่นนั้นต่อ เพื่อให้คดีลดลงจากศาลอุทธรณ์ให้มากที่สุดด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม และรวดเร็ว และพัฒนาศาลอุทธรณ์ให้สู่ความเป็นเลิศต่อไป

ผู้สัมภาษณ์ : ในโอกาสที่ศาลอุทธรณ์ดำรงอยู่ได้ถึง ๑๑๙ ปี ท่านมีอะไรจะกล่าวไว้ซึ่งความเชื่อมั่น ศรัทธาของประชาชน

ศ.ชัยสิทธิ์ : ผมขอให้ประชาชนเชื่อมั่นว่าผู้พิพากษาและข้าราชการธุรการในศาลอุทธรณ์จะร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ จะทำงานด้วยความรอบคอบ โดยยึดถือความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

ผู้สัมภาษณ์ : คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ ในนามของคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปีศาลอุทธรณ์ ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาให้ได้เข้าสัมภาษณ์ คณะทำงาน ขอกราบอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลได้ดลบันดาลลือบาลคุ้มครองท่าน ให้ท่านมีสุขภาพแข็งแรง มีความสุขกายสบายใจตลอดไป.

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

วโรกาสศาลอุทธรณ์

“ศาลอุทธรณ์ จะเป็นเลิศในการพิจารณาพิพากษาคดี
อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม รวดเร็ว และถูกต้อง
ภายในปี ๒๕๕๖”

๑๑๙ ปี ศาสตราจารย์

ระบบงานศาลอุทธรณ์ (ด้านตุลาการ)

ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม*

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมซึ่งเป็นกฎหมายจัดระบบการบริหารงานศาลยุติธรรมได้กำหนดให้ศาลยุติธรรมมี ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ศาลอุทธรณ์แบ่งเป็น ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งในปัจจุบันมีศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ศาล รวมเป็น ๑๐ ศาล แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงโครงสร้าง อำนาจและหน้าที่ รวมทั้งจำนวนอัตรากำลังของบุคลากรเฉพาะในศาลอุทธรณ์เท่านั้นและบรรดาข้อมูลที่แสดงไว้เป็นข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๔

๑. เขตอำนาจศาลอุทธรณ์

๑.๑ อำนาจพิจารณาพิพากษา

๑.๑.๑ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น (พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๒)

๑.๑.๒ พิจารณาพิพากษาคดีที่กฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ โดยเฉพาะ และคดีที่ถึงที่สุดชั้นอุทธรณ์

- ๑) คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๙ วรรคสาม)
- ๒) คดีตาม พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔
- ๓) คดีรื้อฟื้นขึ้นพิจารณาใหม่ ตาม พ.ร.บ. รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๙, ๑๐
- ๔) คดียาเสพติด (พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘)
- ๕) คดีผู้บริโภคร (พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๙)
- ๖) คดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน (พ.ร.บ. ส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๑)

๑.๒ เขตศาล

ศาลอุทธรณ์มีเขตตลอดท้องที่ที่มีได้อยู่ในเขตศาลอุทธรณ์ภาค

ในกรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์ และคดีนั้นอยู่นอกเขตศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์อาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีนั้นไปยังศาลอุทธรณ์ภาค ที่มีเขตอำนาจ (พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑)

* ประธานศาลอุทธรณ์

ศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตอำนาจศาลอุทธรณ์มี ๑๖ ศาล ได้แก่

๑. ศาลแพ่ง
๒. ศาลอาญา
๓. ศาลแพ่งกรุงเทพใต้
๔. ศาลอาญากทมใต้
๕. ศาลแพ่งธนบุรี
๖. ศาลอาญาธนบุรี
๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

๘. ศาลภาษีอากรกลาง (เฉพาะคดีที่อุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการบังคับคดี หรือวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา หรือคำสั่งให้จำคุก กักขังหรือปรับผู้ใดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาความคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๒๖ (๒))

๙. ศาลจังหวัดมโนบุรี
๑๐. ศาลจังหวัดพระโขนง
๑๑. ศาลจังหวัดตลิ่งชัน
๑๒. ศาลแขวงพระนครเหนือ
๑๓. ศาลแขวงพระนครใต้
๑๔. ศาลแขวงธนบุรี
๑๕. ศาลแขวงดุสิต
๑๖. ศาลแขวงปทุมวัน

๒. บุคลากร

๒.๑ ข้าราชการตุลาการ

๒.๑.๑ ประธานศาลอุทธรณ์	๑ อัตรา
๒.๑.๒ รองประธานศาลอุทธรณ์	๓ อัตรา
๒.๑.๓ ประธานแผนกและรองประธานแผนกคดีในศาลอุทธรณ์	๘ อัตรา
๑) ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม	
๒) ประธานแผนกคดีผู้บริโภค	
๓) ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	
๔) ประธานแผนกคดีเลือกตั้ง	
๕) ประธานแผนกคดียาเสพติด	
๖) รองประธานแผนกคดียาเสพติด (๓ อัตรา)	
๒.๑.๔ ที่ปรึกษาศาลอุทธรณ์	๓ อัตรา
๒.๑.๕ ผู้พิพากษาอาวุโส	๑๒ อัตรา
๒.๑.๖ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	๔๖ อัตรา
๒.๑.๗ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๘๙ อัตรา
๒.๑.๘ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๑๐๗ อัตรา
๒.๑.๙ ผู้พิพากษาประจำศาล	๘ อัตรา
๒.๑.๑๐ เลขานุการศาลอุทธรณ์	๑ อัตรา
๒.๑.๑๑ รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	๓ อัตรา
รวม	๒๘๑ อัตรา

๒.๒ ข้าราชการธุรการ

๒.๒.๑ ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการประจำศาลอุทธรณ์	๑ อัตรา
๒.๒.๒ ข้าราชการศาลยุติธรรม	๗๕ อัตรา
๒.๒.๓ ลูกจ้างประจำ	๙ อัตรา
๒.๒.๔ ลูกจ้างชั่วคราว	๑๑๑ อัตรา
รวม	๑๙๖ อัตรา

๓. การแบ่งหน่วยงาน

๓.๑ ฝ่ายตุลาการ

ศาลอุทธรณ์จัดแบ่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะและผู้พิพากษาออกเป็น ๔๖ คณะ คณะละ ๓ คน ประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ๑ คน ผู้พิพากษา ๒ คน และมีผู้พิพากษาอาวุโสอีก ๔ คณะ คณะละ ๓ คน

มีแผนกคดีในศาลอุทธรณ์ จำนวน ๕ แผนก คือ

- ๓.๑.๑ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม
- ๓.๑.๒ แผนกคดีผู้บริโภค
- ๓.๑.๓ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
- ๓.๑.๔ แผนกคดีเลือกตั้ง
- ๓.๑.๕ แผนกคดีอาญาอาชญากรรม

นอกจากนี้ยังมีคณะคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชนจำนวน ๑๙ คณะ มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะและผู้พิพากษาอาวุโสเป็นองค์คณะ คณะละ ๓ คน

๓.๒ ฝ่ายธุรการ (สำนักผู้อำนวยการประจำศาลอุทธรณ์) แบ่งเป็น ๖ ส่วน

๓.๒.๑ ส่วนช่วยผู้อำนวยการ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มงาน

- ๑) กลุ่มงานบริหารทั่วไป
- ๒) กลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการ

๓.๒.๒ ส่วนคลัง แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มงาน

- ๑) งานการเงินและบัญชี
- ๒) งานพัสดุ

๓.๒.๓ ส่วนคดี แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มงาน

- ๑) กลุ่มงานบริการประชาชนและประชาสัมพันธ์
- ๒) กลุ่มงานคดี แบ่งออกเป็นงานรับฟ้องคดีทั่วไป งานรับฟ้องคดีอาชญากรรม งานเก็บสำนวนและเอกสาร งานจ่ายสำนวน งานประนีประนอม และงานสถิติ

๓.๒.๔ ส่วนคำสั่งคำร้อง

๓.๒.๕ ส่วนคำพิพากษา แบ่งออกเป็นงานหลังคำพิพากษา งานพิมพ์คำพิพากษา และงานส่งออก

๓.๒.๖ ส่วนนิติการ

๔. การคัดแยกประเภทคดี

คัดแยกคดีออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๔.๑ คดีอาญา

๔.๑.๑ คดีธรรมดา ได้แก่ คดีที่มีการสืบพยานจากคู่ความทั้งสองฝ่ายและไม่เข้าเงื่อนไขของคดีเร่ง คดีเร่งพิเศษ และคดีประนีประนอมยอมความ

* ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๑ เดือน นับแต่วันได้รับสำนวน

๔.๑.๒ คดีเร่ง ได้แก่

- ๑) คดีที่อุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายอย่างเดียว
 - ๒) คดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๕
 - ๓) คดีไต่สวนมูลฟ้องแล้วยกฟ้อง
 - ๔) คดีรื้อฟื้นที่มีการไต่สวนและศาลชั้นต้นทำความเห็นมาแล้ว
 - ๕) คดีขอคืนของกลาง
 - ๖) คดีศาลชั้นต้นยกฟ้องแต่ให้ชังไว้ระหว่างอุทธรณ์ ไม่ว่าจะได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือไม่
 - ๗) คดีเยาวชน
 - ๘) คดีความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน
 - ๙) คดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- * ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับสำนวน

๔.๑.๓ คดีเร่งพิเศษ ได้แก่

- ๑) คดีอาญาที่อุทธรณ์เฉพาะดุลพินิจในการลงโทษ ไม่ว่าจะมีการสืบพยานหรือไม่ เช่น อุทธรณ์ขอให้รื้อการลงโทษหรือลดโทษ
 - ๒) คดีละเมิดอำนาจศาลที่จะขอให้รื้อการลงโทษหรือลดโทษ
 - ๓) คดีเกี่ยวกับการปรับผู้ประกันที่ขอให้งดหรือลดค่าปรับ
- * ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๗ วัน นับแต่วันได้รับสำนวน

๔.๑.๔ คดีพิเศษ ได้แก่ คดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป

* ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๑ เดือน นับแต่วันได้รับสำนวน

๔.๑.๕ คดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ได้แก่

คดีที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล หรือคดีที่มีพฤติการณ์แห่งการกระทำเป็นที่สนใจของประชาชน

* ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๓ เดือน นับแต่วันได้รับสำนวน

(มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะและผู้พิพากษาอาวุโสเป็นเจ้าของสำนวนและองค์คณะ)

๔.๑.๖ คดีประนีประนอมยอมความ ได้แก่

- ๑) คดีที่คู่ความทั้งสองฝ่ายไม่ใช่นายงานของรัฐ
- ๒) คดีอาญาซึ่งมีข้อหาเฉพาะความผิดอันยอมความได้
- ๓) คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์หรือเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ

๔.๒ คดีแพ่ง

๔.๒.๑ คดีธรรมดา ได้แก่ คดีที่ตั้งแต่ต้นคดีเป็นคำฟ้องและมีการสืบพยานต่อสู้คดีกันทั้งสองฝ่าย ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีคู่ความหลายคน แม้คนใดคนหนึ่งจะไม่สืบพยาน ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ก็ถือว่ามีการสืบพยานแล้ว

* ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๑ เดือน นับแต่วันได้รับสำนวน

๔.๒.๒ คดีเร่ง ได้แก่

- ๑) คดีที่มีคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสืบพยานฝ่ายเดียว ไม่ว่าการไม่สืบพยานของอีกฝ่าย จะเกิดจากการงดสืบพยานของฝ่ายนั้น หรือศาลมีคำสั่งงดสืบพยาน หรือขาดนัด ยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณาตาม
- ๒) คดีที่ไม่มีข้อยุ่งยากหรือข้อเท็จจริงสั้น
- ๓) คดีอุทธรณ์เฉพาะข้อกฎหมายอย่างเดียว
- ๔) คดีที่เริ่มต้นด้วยคำร้องขอไม่ว่าจะมีผู้คัดค้านหรือไม่ เช่น ขอแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ขอตั้งผู้จัดการมรดก
- ๕) คดีที่การอุทธรณ์เฉพาะคำสั่งของศาลชั้นต้น ยกเว้นอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องส่งส่วนคำสั่ง คำร้อง
- ๖) คดีที่อุทธรณ์คำสั่งในชั้นบังคับคดี
- ๗) คดีครอบครัว
- ๘) คดีภาษีอากรเฉพาะกรณีอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการบังคับคดีตาม มาตรา ๒๖(๒) ของ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘
- ๙) คดีย้อนสำนวน

* ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับสำนวน

๔.๒.๓ คดีพิเศษ ได้แก่ คดีธรรมดา คดีประนีประนอมยอมความ หรือคดีเร่งที่มีทุนทรัพย์ ในชั้นอุทธรณ์ตั้งแต่ ๑ ล้านบาทขึ้นไป

* ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๑ เดือน นับแต่วันได้รับสำนวน

๔.๒.๔ คดีประนีประนอมยอมความ ได้แก่ คดีธรรมดาที่คู่ความทั้งสองฝ่ายเป็นเอกชน

๔.๓ แผนกคดีพิเศษ ได้แก่ คดีสิ่งแวดล้อม คดีผู้บริโภค คดีเยาวชนและครอบครัว คดียาเสพติด และคดีเลือกตั้ง

* กำหนดเวลาเสร็จและส่งแล้วแต่ประเภทคดี

๔.๔ คดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน ได้แก่ คดีที่มีความสำคัญเกี่ยวกับตัวบุคคล หรือคดีที่มี พฤติการณ์แห่งการกระทำเป็นที่สนใจของประชาชน

* ต้องทำให้เสร็จและส่งภายใน ๓ เดือน นับแต่วันได้รับสำนวน

(มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะและผู้พิพากษาอาวุโสเป็นเจ้าของสำนวนและองค์คณะ)

๕. การจ่ายสำนวน การเรียกคืนและการโอนสำนวน

๕.๑ จ่ายสำนวนโดยปฏิบัติตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๓๒ และหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายสำนวนคดี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญและความเหมาะสมขององค์คณะผู้พิพากษาที่จะรับผิดชอบสำนวนคดีนั้น รวมทั้งปริมาณคดีที่องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละองค์คณะต้องรับผิดชอบ

* จ่ายตามประเภทคดีและเลขลำดับคดี

๕.๒ การเรียกคืนหรือการโอนสำนวนคดีซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์คณะผู้พิพากษา ต้องให้รองประธานศาลอุทธรณ์ที่มีอาวุโสสูงสุดเสนอความเห็นให้กระทำได้เนื่องจากเป็นกรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม

เว้นแต่กรณีที่ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะผู้พิพากษาขอคืนเอง เนื่องจากมีคดีค้างการพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งจะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์ล่าช้า ประธานศาลอุทธรณ์ก็มีอำนาจรับคืนสำนวน และโอนให้ผู้พิพากษาหรือองค์คณะผู้พิพากษาอื่นในศาลนั้นรับผิดชอบแทนได้ (พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๓๓)

๖. การพิจารณาพิพากษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๗ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย”

ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์จึงต้องดำเนินการภายใต้หลักรัฐธรรมนูญดังกล่าวด้วย

๗. การตรวจและสั่งออก

๗.๑ การตรวจ

ผู้ช่วยผู้พิพากษาจะตรวจสอบความถูกต้องของคำพิพากษาหรือคำสั่งอุทธรณ์ในด้านรูปแบบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและในด้านอื่นๆ โดยเลขานุการศาลอุทธรณ์เป็นผู้จ่ายสำนวนให้ตรวจตามความถนัดของแต่ละคน และมีผู้ช่วยใหญ่กลุ่มกองงานตรวจของผู้ช่วยเล็ก

นอกจากนี้ยังมีผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสที่ประธานศาลอุทธรณ์มอบหมายให้ตรวจคดีบางประเภท

๗.๒ การสั่งออก

๗.๒.๑ ประธานศาลอุทธรณ์

๗.๒.๒ รองประธานศาลอุทธรณ์ ประธานแผนกและรองประธานแผนกคดีในศาลอุทธรณ์ที่ได้รับมอบหมายจากประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นผู้สั่งออก

๘. การเร่งรัดคดี

๘.๑ ตรวจสอบความถูกต้องของคำคู่ความและเอกสารในสำนวนที่ส่งมาจากศาลชั้นต้น

๘.๒ คัดแยกประเภทคดี (คดีธรรมดา คดีเร่ง คดีเร่งพิเศษ คดีพิเศษ คดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และคดีแผนกคดีพิเศษ)

๘.๓ ยกร่างคำพิพากษาคดีบางประเภท เช่น คดียาเสพติด คดีเช่าซื้อ คดีบัตรเครดิต คดีกู้ยืมเงิน คดีอุทธรณ์จากศาลแขวง

๘.๔ ติดตามและขอความร่วมมือในการเร่งรัดคดี

๘.๔.๑ คดีทั่วไป

๑) ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์	๕	เรื่อง/เดือน
๒) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	๑๐	เรื่อง/เดือน
๓) ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๑๐	เรื่อง/เดือน
๔) ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๒๘	เรื่อง/เดือน

๘.๔.๒ คดียาเสพติด

๑) ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์	๕	เรื่อง/เดือน
๒) ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	๑๒	เรื่อง/เดือน
๓) ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๑๒	เรื่อง/เดือน
๔) ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๓๐	เรื่อง/เดือน

๙. ผลการเร่งรัดคดี

คดีทุกประเภท (รวมคดียาเสพติด)

๑ ต.ค. ๒๕๕๓ คดีค้างจากปีก่อน		๑๘,๓๗๔	เรื่อง
๑ ต.ค. ๒๕๕๓ - ๓๑ พ.ค. ๒๕๕๔	คดีรับใหม่	๑๒,๗๒๘	เรื่อง
	รวม	๓๑,๑๐๒	เรื่อง
๑ ต.ค. ๒๕๕๓ - ๓๑ พ.ค. ๒๕๕๔	ทำคดีเสร็จ	๑๐,๕๖๐	เรื่อง
	คิดเป็นร้อยละ	๓๓.๙๕	

เปรียบเทียบ

๑ ต.ค. ๒๕๕๑ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๒	ทำคดีเสร็จ	๑๓,๕๙๘	เรื่อง
๑ ต.ค. ๒๕๕๒ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๓	ทำคดีเสร็จ	๑๘,๗๑๑	เรื่อง
มากกว่าคดีที่แล้วเสร็จในช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน		๕,๑๑๓	เรื่อง

คดีค้าง

คดีปี ๒๕๕๐ ค้าง	๗๗	เรื่อง
คดีปี ๒๕๕๑ ค้าง	๖๑๑	เรื่อง
คดีปี ๒๕๕๒ ค้าง	๓,๑๑๑	เรื่อง
คดีปี ๒๕๕๓ ค้าง	๔,๙๔๕	เรื่อง
คดีปี ๒๕๕๔ (ถึง ๓๑ พ.ค. ๒๕๕๔) ค้าง	๒,๘๗๕	เรื่อง
รวมค้างทั้งหมด	๑๑,๖๑๙	เรื่อง

* คาดว่าภายใน ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ คดีของศาลอุทธรณ์จะค้างไม่เกิน ๒ ปี และลดลงเหลือค้างไม่เกิน ๑ ปี ภายใน ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คดียาเสพติด

๑ ต.ค. ๒๕๕๓ คดีค้างจากปีก่อน	๖,๓๖๑	เรื่อง
๑ ต.ค. ๒๕๕๓ - ๓๑ พ.ค. ๒๕๕๔ คดีรับใหม่	๗,๑๒๘	เรื่อง
รวม	๑๓,๔๘๙	เรื่อง
๑ ต.ค. ๒๕๕๓ - ๓๑ พ.ค. ๒๕๕๔ คดีเสร็จ	๔,๕๘๖	เรื่อง
คิดเป็นร้อยละ	๓๔	

คดีค้าง

คดีปี ๒๕๕๒ ค้าง	๑๕๓	เรื่อง
คดีปี ๒๕๕๓ ค้าง	๔,๔๘๘	เรื่อง
คดีปี ๒๕๕๔ ค้าง	๔,๒๘๒	เรื่อง
รวมคดีค้างทั้งหมด	๘,๙๒๓	เรื่อง

๑๐. งานประนีประนอม

อัตรากำลังผู้ประนีประนอมในศาลอุทธรณ์

รองประธานศาลอุทธรณ์	๑	ท่าน
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	๑	ท่าน
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	๑	ท่าน
ที่ปรึกษาศาลอุทธรณ์	๓	ท่าน
ผู้ประนีประนอม	๕๑	ท่าน
ข้าราชการธุรการ	๗	ท่าน
รวม	๖๔	ท่าน

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

สถิติจัดงานใกล้เคียงข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ (๑ มกราคม – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔)

คดีเข้าสู่การใกล้เคียง

๓๑๔ เรื่อง

ใกล้เคียงสำเร็จ

๗๐ เรื่อง

คิดเป็นร้อยละ

๒๒.๒๙

จากผลการดำเนินการของศาลอุทธรณ์ที่ผ่านมาทำให้คดีมีปริมาณลดลงซึ่งเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของศาลอุทธรณ์ที่ว่า “ศาลอุทธรณ์จะเป็นเลิศในการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม รวดเร็ว และถูกต้อง ภายในปี ๒๕๕๖” โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจจากท่านผู้บริหาร ท่านที่ปรึกษาในศาลอุทธรณ์ ท่านผู้พิพากษา ข้าราชการศาลยุติธรรมและลูกจ้างในศาลอุทธรณ์เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมและประเทศชาติสืบไป.

ความเป็นมาในการก่อตั้งแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์

เดชา หงส์ทอง*

เนื่องจากปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้เปลี่ยนไปสู่อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรมีลักษณะพิเศษมากยิ่งขึ้น โดยผู้กระทำความผิดอาศัยความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ทั้งทางเทคโนโลยี การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารอย่างไร้ข้อจำกัด ประกอบกับข้อจำกัดทางกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการกระทำความผิด จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการและเครื่องมือทางกฎหมายที่ทรงอำนาจสอดคล้องต่อสถานการณ์ และข้อเท็จจริงที่ปรากฏทางสังคมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแก้ไขปัญหาเสพติด อันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติ กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. และสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) ได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ มีประเด็นอภิปรายและมีมติเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา คือ

๑. อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ... รวม ๒ ฉบับ ตามที่กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจสอบพิจารณารวมเป็นฉบับเดียวกัน...

๒. สมควรจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดหรือไม่

เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติว่า

๑. อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. รวม ๒ ฉบับ ตามที่กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบพิจารณารวมเป็นฉบับเดียว ...

๒. เพื่อให้การดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปริมาณคดีที่มีมากในปัจจุบัน จึงเห็นด้วยในหลักการที่จะให้มีการดำเนินคดียาเสพติดเพียง ๒ ชั้นศาล โดยให้คดีเป็นที่สุดในการพิจารณาชั้นศาลอุทธรณ์ แต่เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบงบประมาณของประเทศ สมควรดำเนินการโดยการจัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะ แทนการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด โดยในระยะเริ่มแรกอาจพิจารณาจัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์ก่อน เพื่อให้มีแนวทางวินิจฉัยคดีที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเป็นการสร้างมาตรฐานในการพิจารณาพิพากษาคดียาเสพติด

* ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์ (อดีตประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์คนแรก)

เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือตั้งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อดำเนินการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในเรื่องดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับนี้ โดยมีผู้แทนกระทรวงกลาโหม (กรมพระธรรมนูญ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณารายละเอียดในส่วนพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว สรุปผลการพิจารณาว่าสมควรจัดตั้งแผนกคดียาเสพติด ขึ้นในศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะแทนการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด ส่วนผลในเรื่องการอุทธรณ์และฎีกาได้พิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะกำหนดวิธีการอุทธรณ์และฎีกาคดียาเสพติดโดยมุ่งที่จะแก้ไขการพิจารณาคดียาเสพติดจากเดิมในระบบ ๓ ชั้นศาล คือศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ตามสิทธิของคู่ความ เป็นระบบ ๒ ชั้นศาล คือศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ทั้งนี้เพื่อลดปริมาณคดีชั้นศาลฎีกาโดยกำหนดให้คู่ความสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ภายใน ๑ เดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง และศาลอุทธรณ์จะตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาอุทธรณ์ นอกจากนี้ เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นการสร้างบรรทัดฐานในการตัดสินใจคดีโดยศาลอุทธรณ์ในระยะแรกจึงกำหนดให้การอุทธรณ์คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์กลางทั้งหมดและให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด เว้นแต่จะต้องด้วยข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดที่คู่ความจะสามารถฎีกาได้ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว คู่ความอาจยื่นคำร้องขออนุญาตต่อศาลฎีกาภายในกำหนด ๑ เดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟัง เพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัย ศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากระบบเดิมที่เป็นระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาต

ในระหว่างระยะเวลาที่คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ดังกล่าวข้างต้น เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๗ และมาตรา ๑๐ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ได้ออกประกาศให้จัดตั้งแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์ และมีอำนาจในคดีของศาลอุทธรณ์เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดรวมทั้งคดีอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันตามที่ประธานศาลอุทธรณ์จะได้อนุญาต โดยให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์เป็นผู้รับผิดชอบในแผนก ๑ คน

เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายเดชา หงส์ทอง ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ดำรงตำแหน่ง ประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลแรก โดยได้รับมอบหมายจากประธานศาลอุทธรณ์ให้ตรวจและสั่งออกร่างคำพิพากษาทุกประเภทในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งงานคดีอื่นๆ และงานธุรการตามที่ประธานศาลอุทธรณ์มอบหมายงานของแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์จึงเริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการ

เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ สำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติบรรจุระเบียบวาระการประชุมพระราชบัญญัติฉบับนี้ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จนกระทั่งวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้มีหนังสือเสนอข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนี้

๑. ...

๒. ปัจจุบันปริมาณคดีอาญาเสพติดในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับคดีประเภทอื่น โดยในแต่ละศาลจะมีคดีอาญาเสพติดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของคดีทั้งหมด หากคดีอาญาเสพติดทั้งหมดที่มีการอุทธรณ์ต้องเข้าสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์เพียงแห่งเดียว ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อการบริหารจัดการคดีและบุคลากรของศาลอุทธรณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สมควรที่รัฐบาลจะได้พิจารณาจัดตั้งเป็นศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญาเสพติดโดยเฉพาะ

ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบให้สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ส่วนการบริหารงานในแผนกคดีอาญาเสพติดในศาลอุทธรณ์ระหว่างรอการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. นั้น ประธานศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานและคณะอนุกรรมการเตรียมการรองรับร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. เพื่อเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องกรอบอัตรากำลังข้าราชการตุลาการ ข้าราชการศาลยุติธรรม เพื่อการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม คณะทำงานประชุมหารือกันได้ข้อสรุปเป็นประเด็นพิจารณาและลงมติเสนอต่อเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๑ ดังนี้

ด้านบุคลากร

๑. ข้าราชการตุลาการ

ปัจจุบันศาลอุทธรณ์มีคดีค้างพิจารณาอยู่ในระบบประมาณ ๑๗,๐๐๐ คดี มีอัตรากำลังผู้พิพากษา ๓๑ องค์คณะ ใช้มาตรฐานปริมาณงานองค์คณะละ ๓๖๐ ต่อปี ขึ้นต่อดำเนินปริมาณงานในศาลอุทธรณ์ควรเสร็จไป ๑๑,๑๖๐ คดี ขณะที่ปริมาณคดีรับใหม่ของศาลอุทธรณ์อยู่ที่ปีละประมาณ ๑๐,๔๐๐ คดี หากได้ปริมาณงานตามมาตรฐานขั้นต่ำจะทำให้คดีค้างเก่าลดไปปีละ ๗๖๐ คดี ในขณะที่มี คดีค้างเก่าประมาณ ๑๗,๐๐๐ คดี (คดีปี ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐) จากสภาพการณ์ปัจจุบันจึงเป็นภาระหนักสำหรับศาลอุทธรณ์อยู่มากแล้วในการเร่งรัดพิจารณาพิพากษาคดี แก่ปัญหาคดีค้างพิจารณาที่ต้องรับผิดชอบอยู่เดิม

ตามร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. มาตรา ๑๔ ให้จัดตั้งแผนกคดีอาญาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการอุทธรณ์ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น และตามมาตรา ๕ ศาลอุทธรณ์หมายความว่า ศาลอุทธรณ์ซึ่งมิใช่ศาลอุทธรณ์ภาค ฉะนั้น ตามมาตรา ๒ เมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันประกาศพระราชบัญญัติฯ นี้ ในราชกิจจานุเบกษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมดจากศาลชั้นต้นที่มีการอุทธรณ์จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของแผนกคดีอาญาเสพติดในศาลอุทธรณ์ และตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง

โดยมิชักช้าและคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้
เป็นที่สุด ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย **จึงเห็นควรแยกการจัดการในแผนกคดียาเสพติด
ในศาลอุทธรณ์เป็นการเฉพาะทั้งงานตุลาการ และธุรการ**

จากข้อมูลสถิติคดียาเสพติดที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคย้อนหลัง ๓ ปี
พบว่ามีปริมาณเฉลี่ยประมาณปีละ ๘,๘๐๐ คดี เมื่อพิจารณาประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน
คาดว่าคดียาเสพติดมีแนวโน้มจะเพิ่มปริมาณสูงขึ้นอีก หากแยกประเภทคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพแต่อุทธรณ์
โต้แย้งเฉพาะอัตราโทษ หรือคดีเร่งพิเศษ พบว่าคดีเร่งพิเศษจะมีอยู่ประมาณ ๑ ใน ๓ ของคดีทั้งหมด กล่าว
โดยเฉพาะของศาลอุทธรณ์มีคดียาเสพติดโดยเฉลี่ยประมาณ ๑,๖๐๐ คดีต่อปี เป็นคดีเร่งพิเศษประมาณ ๖๐๐ คดี
เมื่อใช้เกณฑ์มาตรฐาน ก.บ.ศ. ที่กำหนดมาตรฐานปริมาณงานในศาลอุทธรณ์ที่ จำนวน ๔๐๘ คดี ต่อผู้พิพากษา
๑ องค์คณะ พบว่าต้องใช้ผู้พิพากษาในแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์ **จำนวน ๒๒ องค์คณะ** กล่าวคือ
เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ๒๒ คน เป็นผู้พิพากษา ๔๔ คน และผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ในแผนกอีก
๓๓ คน จึงจะรองรับปริมาณที่ต้องรับผิดชอบได้

อนึ่งคาดว่าร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. จะมีผลบังคับใช้ประมาณกลางปี
๒๕๕๑ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นช่วงโยกย้ายตุลาการชั้นอุทธรณ์จะมีคดีที่รับใหม่ตามกฎหมายข้างต้น
ประมาณ ๒,๐๐๐ คดี รอกการพิจารณาพิพากษาอยู่ หากไม่จัดเตรียมผู้พิพากษาให้ครบพร้อมก็จะเป็นปัญหาคดี
ค้างพิจารณาอันใหม่เช่นเดิม

๒. ข้าราชการศาลยุติธรรม ที่ประชุมเห็นควรให้จัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นต่างหาก โดยให้
ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์พิจารณาร่วมกับหัวหน้าส่วนต่าง ๆ ซึ่งได้ดำเนินการแล้ว เห็นควร
ขออัตรากำลังและครุภัณฑ์เพิ่ม ดังนี้

นิติกร ระดับ ๗/๘ ว	จำนวน ๔	อัตรา
นิติกร ระดับ ๓ - ๕/๖ว/๗ว	จำนวน ๑๐	อัตรา
เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม ระดับ ๓ - ๕/๖ว/๗ว	จำนวน ๑๓	อัตรา
นักวิชาคอมพิวเตอร์ ระดับ ๓ - ๕/๖ว/๗ว	จำนวน ๑	อัตรา
เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ระดับ ๒ - ๔/๕	จำนวน ๑	อัตรา
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ระดับ ๑ - ๓/๔/๕	จำนวน ๒๓	อัตรา

ด้านครุภัณฑ์สำหรับข้าราชการตุลาการ สำหรับปฏิบัติงานองค์คณะ

๑. โต๊ะทำงานพร้อมเก้าอี้ ระดับ ๑๑	จำนวน ๒๒	ชุด
๒. โต๊ะทำงานพร้อมเก้าอี้ ระดับ ๑๐	จำนวน ๗๗	ชุด
๓. ตู้เหล็ก ๓ ล้นชัก	จำนวน ๙๙	ชุด
๔. ตู้เหล็กบานเลื่อน ๒ ตอน	จำนวน ๙๙	ชุด
๕. ชุดรับแขก ขนาด ๕ ที่นั่ง	จำนวน ๒๒	ชุด
๖. เครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์	จำนวน ๒๒	ชุด

ด้านครุภัณฑ์ สำหรับงานธุรการ

๑. เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์พร้อมโต๊ะและเก้าอี้	จำนวน ๓๐ ชุด
๒. โต๊ะพร้อมเก้าอี้ระดับ ๗	จำนวน ๔ ชุด
๓. โต๊ะพร้อมเก้าอี้ระดับ ๓ - ๕	จำนวน ๑๕ ชุด
๔. โต๊ะพร้อมเก้าอี้ระดับ ๑ - ๒	จำนวน ๑๓ ชุด
๕. เครื่องถ่ายเอกสารระบบดิจิทัลความเร็ว ๔๐ แผ่น/นาที	จำนวน ๔ เครื่อง
๖. เครื่องโทรสาร แบบใช้กระดาษธรรมดาส่งเอกสารได้ครั้งละ ๓๐ แผ่น	จำนวน ๒ เครื่อง
๗. เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า ชนิดไม่มีหน่วยความจำ	จำนวน ๒ เครื่อง
๘. ตู้เหล็ก ๒ บาน	จำนวน ๕ ตู้
๙. เครื่องบันทึกและถอดแถบบันทึกเสียง	จำนวน ๑๐ เครื่อง
๑๐. ตู้เก็บสำนวนร่างเลื่อน แบบ ๔ ชั้น ๘ แถว	จำนวน ๑ ตู้
๑๑. เครื่องฟอกอากาศแบบติดเพดาน	จำนวน ๒ เครื่อง

ขนาดความเร็วของแรงลมปรับระดับสูง ๑,๐๐๐ CFM

ด้านสถานที่ ที่ประชุมเห็นชอบให้ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์คำนวณพื้นที่ที่ต้องใช้ในการจัดตั้งองค์คณะและแผนกคดีอาญาเสพติด ซึ่งได้พิจารณาแล้ว ดังนี้

๑. พื้นที่ในการปรับปรุงห้ององค์คณะผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญาเสพติดตามหลักเกณฑ์คำนวณพื้นที่ของกองออกแบบและก่อสร้าง พื้นที่ ๑ องค์คณะ / ๑๐๐ ตารางเมตร รวม ๒,๒๐๐ ตารางเมตร
๒. พื้นที่ในการจัดตั้งแผนกคดีอาญาเสพติด พื้นที่ประมาณ ๔๐๐ ตารางเมตร
๓. พื้นที่ในการจัดเก็บสำนวนและเอกสารในคดีอาญาเสพติด พื้นที่ประมาณ ๔๐๐ ตารางเมตร
๔. พื้นที่ในการจัดเก็บคำพิพากษาศาลฎีกาและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ พื้นที่ประมาณ ๒๐๐ ตารางเมตร

เพื่อให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดสรรอัตรากำลัง งบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งช่วยพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ให้ต่อไปด้วย

เมื่อพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งถือได้ว่า เริ่มบังคับใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ประธานศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งจัดตั้งองค์คณะผู้พิพากษาแผนกคดีอาญาเสพติดในศาลอุทธรณ์เป็นคณะนาร่องในการทำงานจำนวน ๔ คณะ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ครั้นวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงมีองค์คณะผู้พิพากษาเพิ่มขึ้นเป็น ๙ คณะ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๓ คณะ และเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๘ คณะ และสำหรับผู้บริหาร นอกจากตำแหน่งประธานแผนกคดีอาญาเสพติดในศาลอุทธรณ์แล้ว ยังมีตำแหน่งรองประธานแผนกคดีอาญาเสพติดในศาลอุทธรณ์เพิ่มขึ้นอีก ๓ ตำแหน่ง นับแต่วันที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับปริมาณคดีอาญาเสพติดที่ขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์ในปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๙,๗๙๖ คดี ปี ๒๕๕๔ นับถึงสิ้นเดือนมิถุนายน จำนวน ๕,๗๘๒ คดี หากถึงสิ้นเดือนธันวาคม คาดว่าจะมีจำนวนกว่า ๑๐,๐๐๐ คดี ซึ่งเป็นปริมาณมากกว่าที่เคยคิดเฉลี่ยได้เพียงปีละ ๘,๘๐๐ คดี แต่จำนวนองค์คณะผู้พิพากษา

ที่พิจารณาคดีอาญาเสปติดยังคงมีเพียง ๑๘ คนะ แม้อัตรากำลัง งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ และสถานที่ จะยังไม่เพียงพอ แต่การบริหารจัดการงานในแผนกคดีอาญาเสปติดในศาลอุทธรณ์ก็สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี หาได้มี ปัญหาใดๆ ที่ยังไม่อาจจะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ไม่

รายนามประธานแผนกคดีอาญาเสปติดในศาลอุทธรณ์ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน

๑. นายเดชา	หงส์ทอง	๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐
๒. นายฉัตรไชย	จันทร์พรายศรี	๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑
๓. นายโสฬส	สุวรรณเนตร์	๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒
๔. นางวาสนา	หงส์เจริญ	๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ - จนถึงปัจจุบัน

อนึ่ง คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ เห็นชอบให้เพิ่มรองประธานแผนกคดีอาญาเสปติดในศาลอุทธรณ์ จำนวน ๓ อัตรา ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นมา และมีผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานแผนกคดีอาญาเสปติดในศาลอุทธรณ์ ดังนี้

๑. นายชาติรี	ศิริรักษ์
๒. นายประสิทธิ์	สนามขวด
๓. นายวัชรินทร์	สุขเกื้อ

ความเป็นมาในการก่อตั้งแผนกคดีผู้บริโภคนในศาลอุทธรณ์

ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ศาลอุทธรณ์ให้เลขคดีผู้บริโภคเป็น ผบพ. หากเป็น คดีอาญาให้เลขคดีเป็น ผบอ. ซึ่งมีเพียงการจดไว้ในสมุดส่งสำนวนคดีแพ่งโดยหัวหน้าส่วนคดี กำหนดว่าเริ่ม ดำเนินการคดีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมเมื่อ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ (นายธีรศักดิ์ เตียวพัฒนานนท์ เป็นประธานศาลอุทธรณ์ในขณะนั้น) และได้รวบรวมสถิติคดีไว้ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ มีคดีผบพ. ๑ - ๓๕/๒๕๔๙ และมีคดี ผบอ. ๑ - ๒๓/๒๕๔๙

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีคดีผบพ. ๑ - ๓๖/๒๕๕๐ และมีคดี ผบอ. ๑ - ๗๒/๒๕๕๐

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีคดีผบพ. ๑ - ๓๔/๒๕๕๑ และมีคดี ผบอ. ๑ - ๓๗/๒๕๕๑

ต่อมาวันที่ ๒๔ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ มีคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์เป็นคดีผู้บริโภคของศาลชั้นต้นดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีจำนวน ๒ คดี โดยศาลอุทธรณ์ให้เลขคดีเป็น ผบ.๑/๒๕๕๑ และ ผบ.๒/๒๕๕๑

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีจำนวน ๔๔๑ คดี โดยศาลอุทธรณ์ให้เลขคดีเป็น ผบ.๑/๒๕๕๒ - ผบ.๔๔๑/๒๕๕๒

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีจำนวน ๑,๐๓๗ คดี โดยศาลอุทธรณ์ให้เลขคดีเป็น ผบ.๑/๒๕๕๓ - ผบ.๑๐๓๗/๒๕๕๓

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตั้งแต่เดือนวันที่ ๑ มกราคม ถึงเดือนวันที่ ๓๑ พฤษภาคม มี ๕๔๖ คดี

ศาลอุทธรณ์ให้เลขคดีเป็น ผบ.๑/๒๕๕๔ - ผบ.๕๔๖/๒๕๕๔

ภารกิจของแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์

ตามที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๘ ก ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมานั้น โดยที่พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งแผนกคดีผู้บริโภคขึ้นในศาลอุทธรณ์และ ศาลอุทธรณ์ภาค ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภค และให้มีการพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยมีข้อพิพาท คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภค และศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคให้ถือเป็นที่สุด ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่มุ่งแก้ไขความไม่เป็นธรรมในการดำเนินคดีระหว่างผู้บริโภคร่วมกับผู้ประกอบธุรกิจ อันเกิดจากความ ไม่เท่าเทียมของบุคคลทั้งสองฝ่าย โดยจัดให้มีระบบวิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องและการต่อสู้คดี ของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพอันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจหันมา ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น และนอกจากนี้ โดยที่พระราชบัญญัติวิธี พิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าในกรณีมีปัญหาว่า คดีใดเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ ให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึง กระบวนพิจารณาใดๆ ที่ได้กระทำไปก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยนั้น ดังนั้น ในส่วนเกี่ยวกับคำวินิจฉัยคดีผู้บริโภคจึงเป็น อีกภารกิจหนึ่งของแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ด้วย

๑๑๙ ปี ศาสตราจารย์

รายนามประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน

๑. นางเมทินี	ชโลธร	๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒
๒. นายแรงรณ	ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์	๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน

๑๑๘ ปี ศาลอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ในคดีผู้บริโภคที่น่าสนใจ

คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์

ที่ ๑/๒๕๕๔

ศาลอุทธรณ์

วันที่ ๑๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

คดีของศาลแขวงชลบุรี

หมายเลขคำที่ ผบ.๕๖๗/๒๕๕๒

ระหว่าง { นายกฤษฎา สุริจกุลวัฒนา โจทก์
บริษัทบีทียู ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) จำเลย
บริษัทไทย เอส.โอ.การ์คเซอร์วิสเซ็นเตอร์ จำกัด จำเลยร่วม

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยประกอบธุรกิจไฮเปอร์มาร์เก็ต เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๒ โจทก์นำรถยนต์หมายเลขทะเบียน ๗ ข-๕๕๓๕ กรุงเทพมหานคร ไปจอดที่บริเวณที่จอดรถในห้างสรรพสินค้าของจำเลย สาขาชลบุรี แล้วเข้าไปซื้อสินค้าในห้างประมาณ ๓๐ นาที ปรากฏว่ารถของโจทก์ถูกทุบกระจกหลังและทรัพย์สินในรถถูกลักไปหลายรายการรวมเป็นเงิน ๑๗๖,๕๐๐ บาท ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

จำเลยให้การต่อสู้คดีหลายประการและให้การว่า จำเลยจัดให้มีที่จอดรถตามกฎหมายและเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าเท่านั้น จำเลยไม่ได้เก็บค่าบริการจอดรถและไม่ได้แจกบัตรจอดรถ ลานจอดรถเป็นพื้นที่เปิด แม้ผู้ไม่เป็นผู้ลูกค้าของจำเลยก็สามารถนำรถไปจอดได้ ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยยื่นคำร้องขอให้เรียกบริษัทไทย เอส.โอ.การ์คเซอร์วิสเซ็นเตอร์ จำกัด เข้าเป็นจำเลยร่วม ศาลแขวงชลบุรีอนุญาต

จำเลยร่วมให้การต่อสู้คดีในทำนองเดียวกันกับจำเลย ขอให้ยกฟ้อง

/ศาลแขวงชลบุรี...

ศาลแขวงชลบุรีเห็นว่า กรณีมีปัญหาว่าคดีนี้เป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ จึงส่งคดีให้
ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘

พิเคราะห์แล้ว ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ คดี
ผู้บริโภคหมายความว่า (๑) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๕
หรือ ตามกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมา
จากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ได้ความตามคำฟ้องและคำให้การว่า จำเลยประกอบกิจการ
ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ จำเลยจัดสถานที่จอดรถไว้ให้ลูกค้าที่ไปซื้อสินค้าใช้จอดรถโดยไม่ได้
เรียกเก็บค่าบริการหรือค่าตอบแทน จำเลยอ้างจำเลยร่วมเป็นผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยใน
ทรัพย์สินของจำเลย รวมทั้งตรวจความเรียบร้อยและอำนวยความสะดวกที่บริเวณลานจอดรถใน
ห้างสรรพสินค้าของจำเลย เห็นว่า จำเลยประกอบกิจการห้างสรรพสินค้าเพื่อขายสินค้าหรือ
บริการแก่ลูกค้า ส่วนจำเลยร่วมประกอบกิจการรักษาความปลอดภัยและเป็นผู้รับจ้างจากจำเลย
ให้ดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของจำเลย จำเลยจัดให้มีที่จอดรถเพื่อปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่จอดรถจึงเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นแก่การดำเนิน
กิจการห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ของจำเลย แม้จำเลยไม่ได้เรียกเก็บค่าจอดรถจากลูกค้าโดยตรง
แต่จำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจที่ตั้งขึ้นเพื่อกำไร กรณี
เห็นได้ว่าจำเลยย่อมกีดกันตนในการจัดให้มีที่จอดรถรวมอยู่ในค่าสินค้าหรือบริการเป็นการเหมา
รวมอยู่ด้วยแล้ว ดังนี้ การที่จำเลยจัดสถานที่จอดรถให้แก่ลูกค้า โดยอ้างจำเลยร่วมให้ดูแล
รักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของจำเลยซึ่งย่อมรวมที่จอดรถอยู่ด้วย จึงเป็นการให้บริการอัน
เป็นการประกอบกิจการทางการค้าปกติของจำเลยและจำเลยร่วม จำเลยและจำเลยร่วมจึงอยู่ใน
ฐานะเป็นผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งส่วนโจทก์เป็นลูกค้าผู้ไปซื้อสินค้าจากจำเลยและ
นำรถไปจอดไว้ในที่จอดรถอันเป็นการใช้บริการที่จอดรถโดยชอบ โจทก์จึงอยู่ในฐานะเป็น
ผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓
ประกอบพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ เมื่อโจทก์ฟ้องคดีให้จำเลย
และจำเลยร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากความเสียหายที่เกิดแก่รถและทรัพย์สินในรถโดยอ้างว่าเหตุ
เกิดในขณะที่รถจอดอยู่ในที่จอดรถดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการ

/เกี่ยวกับ...

๑๑๙ ปี สืบอดุลยธรรม

- ๓ -

เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริการ เป็นคดีผู้บริ โภคตาม
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริ โภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓ (๑)

วินิจฉัยว่า คดีของโจทก์เป็นคดีผู้บริ โภค

วินิจฉัย ณ วันที่ ๑๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๑๑๗ ปี ศาลอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์

ที่ ๕๖/๒๕๕๔

ศาลอุทธรณ์

วันที่ ๔ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

คดีของศาลจังหวัดลำพูน

หมายเลขคำที่ ๑๔/๒๕๕๓

ระหว่าง { บริษัทเจียไต่ จำกัด

โจทก์

บริษัทล้านนาโอเรียนทัล ไฮโดรโปรนิคส์ หรือไฮโดรโปนิคส์ จำกัด จำเลย

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืช ส่วน
จำเลยมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเพาะปลูกด้วยระบบไฮโดรโปรนิคส์เพื่อนำผลผลิตไป
จำหน่าย จำเลยสั่งซื้อเมล็ดพันธุ์พืชจากโจทก์หลายรายการรวม ๓ ครั้ง เป็นเงิน
๓๓๘,๐๐๐ บาท จำเลยได้รับสินค้าแล้วแต่ผิคนัดไม่ชำระหนี้ ขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน
๓๘๕,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

จำเลยให้การต่อสู้คดีหลายประการ ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยยื่นคำร้องขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คดีนี้เป็นคดี
ผู้บริ โภคหรือไม่ ศาลจังหวัดลำพูนจึงส่งคดีให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘

พิเคราะห์แล้ว ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓
คดีผู้บริโภคหมายความว่า (๑) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค
ตามมาตรา ๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตาม
กฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ได้รับความตามคำฟ้อง คำให้การและ
คำร้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืช ส่วน

/จำเลย...

จำเลยเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเพาะปลูกด้วยระบบไฮโดรโปนิกส์เพื่อนำผลผลิตที่ได้ไปจำหน่าย เห็นว่า โจทก์อ้างว่าจำเลยทำสัญญาซื้อเมล็ดพันธุ์พริกจากโจทก์หลายรายการรวม ๓ ครั้ง เป็นเงิน ๓๓๘,๐๐๐ บาท โจทก์จึงเป็นผู้ขายและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ ส่วนจำเลยอ้างว่าเป็นผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์พริกจากโจทก์เพื่อนำไปเพาะปลูกแล้วนำผลผลิตที่ได้ไปขายให้แก่ลูกค้าของตนอีกทอดหนึ่ง แม้อ้างว่าได้ขายเมล็ดพันธุ์พริกต่อไปโดยตรง แต่ตามพฤติการณ์เห็นได้ว่า จำเลยซื้อเมล็ดพันธุ์พริกไปใช้เพาะปลูกตามขั้นตอนและวิธีการในการประกอบธุรกิจของจำเลยเพื่อให้ได้ผลผลิตนำไปขายแก่ลูกค้าของตนเป็นหลัก กรณีเป็นเรื่องจำเลยมุ่งประสงค์ใช้เมล็ดพันธุ์พริกเป็นวัตถุดิบในการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตเป็นสินค้าไปจำหน่ายต่อแต่ประการเดียว อันเป็นวิธีการประกอบการค้าปกติของจำเลย มีลักษณะเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจจากเมล็ดพันธุ์พริกที่ซื้อไปจากโจทก์ต่อไป จำเลยจึงมีฐานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามนัยบทกฎหมายดังกล่าวเช่นเดียวกับโจทก์ หาใช่ผู้บริโภคไม่ เมื่อโจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาซื้อขายเมล็ดพันธุ์พริก จึงไม่เป็นคดีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ (๑)

วินิจฉัยว่า คดีของโจทก์ไม่เป็นคดีผู้บริโภค

วินิจฉัย ณ วันที่ ๔ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

๑๐๙ ปี สมาพันธ์

คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์

ที่ ๓๕/๒๕๕๔

ศาลอุทธรณ์

วันที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

คดีของศาลจังหวัดนครสวรรค์

หมายเลขดำที่ ผบ.๔๔๘/๒๕๕๓

ระหว่าง

บริษัทเชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด

โจทก์

บริษัททองธาราขนส่ง จำกัด ที่ ๑

นายชาญยุทธ สุเมธโชติเมธา ที่ ๒

จำเลย

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์กับจำเลยทั้งสองเป็นคู่ค้าผลิตภัณฑ์น้ำมันกันมาเป็นเวลานาน จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาซื้อน้ำมันไบโอดีเซล (บี ๕) จากโจทก์จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ลิตร ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ และจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ลิตร ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ในราคาซึ่งโดยจำเลยที่ ๑ ต้องซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงในปริมาณที่กำหนดตามราคาซึ่งโจทก์และจำเลยที่ ๑ ตกลงกันตลอดระยะเวลาที่ระบุไว้ มีจำเลยที่ ๒ ค้ำประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ โดยยอมรับผิดอย่างถูกหนี้ร่วม ภายหลังทำสัญญาโจทก์ส่งซื้อน้ำมันไบโอดีเซล (บี ๕) จากสาธารณรัฐสิงคโปร์สำรองไว้พร้อมส่งมอบ โจทก์จึงมีต้นทุนในการสำรองน้ำมัน แต่จำเลยที่ ๑ ส่งซื้อน้ำมันจากโจทก์เพียงบางส่วนเป็นเหตุให้โจทก์เสียหาย โจทก์ทวงถามแล้ว จำเลยทั้งสองเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระเงิน ๒๔,๓๐๕,๔๐๑.๖๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้คดีหลายประการและฟ้องแย้งว่า โจทก์จงใจกลั่นแกล้งระงับการขายสินค้าให้แก่จำเลยที่ ๑ โดยไม่แจ้งล่วงหน้า ทำให้จำเลยที่ ๑ เสียหายทางธุรกิจ

/ขอให้...

-๒-

ขอให้ยกฟ้อง และบังคับโจทก์ชำระเงิน ๗๓๗,๔๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่จำเลยทั้งสอง
จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คดีนี้เป็น
คดีผู้บริโภครหรือไม่ ศาลจังหวัดนครสวรรค์จึงส่งคดีให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยตาม
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘

พิเคราะห์แล้ว ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓
คดีผู้บริโภคหมายความว่า (๑) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตาม
มาตรา ๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตาม
กฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ และ (๒) คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องพัวพันกับคดีตาม (๑)
ได้ความตามคำฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบกิจการจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม โจทก์ตกลงขายน้ำมันไบโอดีเซล (บี ๕) ในราคางดที่ให้แก่จำเลยที่ ๑
ซึ่งเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยมีจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำ
การแทนจำเลยที่ ๑ ค้ำประกันการชำระหนี้ดังกล่าว โจทก์จึงเป็นผู้ขายและเป็น
ผู้ประกอบการธุรกิจตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ และ
พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ ส่วนจำเลยที่ ๑ นั้นได้ความตาม
คำให้การและฟ้องแย้งโดยโจทก์ไม่คัดค้านว่าจำเลยที่ ๑ ซื่อน้ำมันจำนวนมากเพื่อใช้ในการ
ประกอบกิจการขนส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าของจำเลยที่ ๑ ถือได้ว่าเป็นการซื่อน้ำมันไปเพื่อใช้
ในการรับจ้างขนส่งสินค้าอีกทอดหนึ่ง อันเป็นทางการค้าปกติของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึง
เป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นกัน มิใช่ผู้บริโภค เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยที่ ๑ ชำระหนี้
ค่าเสียหายตามฟ้อง จึงเป็นคดีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจด้วยกัน คดีระหว่างโจทก์กับ
จำเลยที่ ๑ มิใช่คดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา
๓ (๑) และฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสอง ย่อมไม่เป็นคดีผู้บริโภคตามมาตรา ๒๑ ส่วนจำเลยที่ ๒
เมื่อโจทก์ฟ้องให้ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ค้ำประกัน มิใช่ผู้ซื้อสินค้าจากโจทก์ จึงมิใช่
ผู้บริโภคและกรณีมิใช่คดีแพ่งที่เกี่ยวพันกันกับคดีผู้บริโภค คดีพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลย
ที่ ๒ จึงมิใช่คดีผู้บริโภคตามมาตรา ๓ (๑)

/วินิจฉัย...

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

- ๓ -

วินิจฉัยว่า คดีของโจทก์และฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสองไม่เป็นคดีผู้บริโภค

วินิจฉัย ณ วันที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์

ที่ ๑๒๓/๒๕๕๔

ศาลอุทธรณ์

วันที่ ๒๓ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

คดีของศาลแพ่งธนบุรี

หมายเลขคำที่ ผบ.๑๑๘๖/๒๕๕๓

ระหว่าง

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย โจทก์

บริษัทสื่อวิทยุสาร จำกัด ที่ ๑

บริษัทพีพลัสมีเดีย จำกัด ที่ ๒

บริษัทอโต้คลิก จำกัด ที่ ๓

บริษัทรีครูท จำกัด ที่ ๔

บริษัทบีบายชูดอทคอม จำกัด ที่ ๕

นายนวนกร เรืองขนาบ ที่ ๖

นางสาวจารุวรรณ สุริโย ที่ ๗

นางอรุณี เทียมหงส์ ที่ ๘

นายกุลพัฒน์ ช่างหล่อ ที่ ๙

นายจิตตเสน สำเภาวนิช ที่ ๑๐

นายปัญญา สุขสมอรรถ ที่ ๑๑

นายปกเกตุ บุรจรรย์ ที่ ๑๒

จำเลย

/โจทก์...

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ โจทก์กับจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๒ ในฐานะผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ และบริษัท วัฏสาร จำกัด ทำข้อตกลงร่วมลงทุนให้โจทก์เข้าช่วยเหลือทางการเงินแก่จำเลยที่ ๑ ด้วยการเพิ่มทุนของจำเลยที่ ๑ จาก ๔๐๐,๐๐๐ หุ้น เป็น ๖๐๐,๐๐๐ หุ้น ให้โจทก์เข้าถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ โดยการซื้อหุ้นเพิ่มทุน ๒๐๐,๐๐๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๑๐๐ บาท ตกลงให้โจทก์ชำระค่าหุ้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ เปลี่ยนแปลงบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นเพิ่มชื่อของโจทก์พร้อมทั้งโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นแก่โจทก์แล้ว เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ โจทก์กับจำเลยทั้งสิบสองและบริษัท วัฏสาร จำกัด ทำสัญญาร่วมลงทุนตามข้อตกลงดังกล่าว โจทก์เข้าซื้อหุ้นเพิ่มทุนและชำระค่าหุ้นแล้ว โจทก์จึงเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ ในสัดส่วนร้อยละ ๓๓.๓๓ มากกว่าผู้ถือหุ้นอื่น ต่อมาจำเลยที่ ๑ ประกอบกิจการขาดทุนต่อเนื่องส่งผลให้ไม่อาจดำเนินการขายหุ้นของจำเลยที่ ๑ ในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI: Market for Alternative Investment) ได้ภายในกำหนด ๓ ปี ตามข้อตกลงแนบท้ายสัญญาร่วมลงทุน โจทก์ทวงถามให้จำเลยทั้งสิบสองซื้อหุ้นทั้งหมดคืนจากโจทก์ตามสัญญา แต่จำเลยทั้งสิบสองเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสิบสองร่วมกันชำระเงิน ๓๐,๕๒๖,๒๕๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ และจำเลยที่ ๘ ที่ ๙ และที่ ๑๒ ยื่นคำร้องขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า กดีนี้เป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ศาลแพ่งธนบุรีจึงส่งคดีให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๘

พิเคราะห์แล้ว ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ คดีผู้บริโภคหมายความว่า (๑) กดีแห่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ได้ความตามคำฟ้องว่า โจทก์เป็นสถาบันการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจให้บริการสินเชื่อ คำประกัน ร่วมลงทุน ให้คำปรึกษาแนะนำหรือให้บริการอื่นที่จำเป็นแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นการทั่วไปโดยเรียกค่าตอบแทน ส่วนจำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจและเพื่อจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI: Market for Alternative Investment) จำเลยทั้งสิบสองกับพวกทำสัญญากับโจทก์เพื่อให้โจทก์ช่วยเหลือทางการเงินแก่จำเลยที่ ๑ ด้วยการเพิ่มทุนจดทะเบียนของจำเลยที่ ๑

/และ...

และให้โจทก์เข้าซื้อหุ้นเพิ่มทุนนั้น เมื่อโจทก์ซื้อหุ้นแล้วโจทก์เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของจำเลย
ที่ ๑ โดยมีจำนวนหุ้นมากกว่าผู้ถือหุ้นอื่น เห็นว่า การที่โจทก์เข้าช่วยเหลือทางการเงินแก่
จำเลยที่ ๑ ดังกล่าว แม้มีลักษณะเป็นการให้สินเชื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการให้บริการด้าน
การเงินแก่จำเลยทั้งสองให้ได้รับประโยชน์ในทางทรัพย์สินก็ตาม แต่โจทก์กับจำเลย
ทั้งสองหาได้จำกัดฐานะแห่งความสัมพันธ์เพียงเป็นผู้ให้บริการกับผู้รับบริการไม่
การที่โจทก์กับจำเลยทั้งสองตกลงกันใช้วิธีการให้โจทก์เข้าถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ ใน
สัดส่วนมากกว่าผู้ถือหุ้นอื่นนั้น โจทก์ย่อมมีอำนาจรอบงำการบริหารจัดการจำเลยที่ ๑ ผ่าน
ที่ประชุมใหญ่แห่งผู้ถือหุ้นดังที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๔๔ บัญญัติไว้
ดังนี้ โจทก์กับจำเลยทั้งสองจึงเป็นผู้ร่วมประกอบธุรกิจของจำเลยที่ ๑ ด้วยกันตามสัญญา
ร่วมลงทุน และต่างย่อมมีฐานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริ โภค
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ เมื่อโจทก์
ฟ้องจำเลยทั้งสองให้รับผิดชอบตามสัญญาร่วมลงทุน จึงเป็นคดีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการ
ธุรกิจด้วยกัน มิใช่คดีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธี
พิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ (๑)

วินิจฉัยว่า คดีของโจทก์ไม่เป็นคดีผู้บริโภค

วินิจฉัย ณ วันที่ ๒๓ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๑๑๙ ปี ศาสดาธรรม

คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์

ที่ ๑๕๔/๒๕๕๔

ศาลอุทธรณ์

วันที่ ๒ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

คดีของศาลแขวงลพบุรี

หมายเลขคำที่ ๘๗/๒๕๕๔

ระหว่าง { จำสืบเอกหรือสืบเอก รงชัย กองคำ โจทก์
นางพัชรินทร์ สมศรี ที่ ๑
นายหรือสืบเอก นคร บุญอรุณ ที่ ๒ จำเลย

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ กู้ยืมเงินและได้รับเงินกู้จากโจทก์ ๔๐,๐๐๐ บาท ตกลงให้ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยมีจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน หลังทำสัญญาจำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยแก่โจทก์ ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน ๕๗,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

ศาลแขวงลพบุรีเห็นว่า กรณีมีปัญหาว่าคดีนี้เป็นคดีผู้บริโภครหรือไม่ จึงส่งคดีให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘

พิเคราะห์แล้ว ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ คดีผู้บริโภคหมายความว่า (๑) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ และ (๒) คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องพันกันกับคดีตาม (๑) ได้ความตามคำฟ้องว่า โจทก์ให้จำเลยที่ ๑ กู้ยืมเงินโดยจำเลยที่ ๑ จะต้องชำระต้นเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย การให้กู้ยืมเงินดังกล่าวมีลักษณะเป็นการให้จำเลยที่ ๑ ได้ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

/จากเงิน ...

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

- ๒ -

จากเงินที่กู้ยืม อันเป็นการให้ประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างหนึ่ง เมื่อมีการเรียกดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทนจึงถือได้ว่าเป็นการให้บริการ และได้ความว่าโจทก์ฟ้องบังคับลูกหนี้รายอื่นต่อศาลแขวงลพบุรี ให้ชำระหนี้เงินกู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยรวม ๔ คดี ซึ่งการดำเนินการของโจทก์ทั้ง ๔ คดี มีลักษณะอย่างเดียวกัน โดยไม่ปรากฏว่าเป็นการให้กู้ยืมเพื่อช่วยเหลือกันในทางสังคมหรือธรรมจรรยาแต่อย่างใด เชื่อว่าโจทก์มุ่งประสงค์แสวงหาประโยชน์ในรูปของดอกเบี้ยอันเป็นการค้าปกติของตน ถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริ โภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ ส่วนจำเลยที่ ๑ เป็นผู้กู้ยืมเงินจากโจทก์ยอมเป็นผู้ได้รับการและเป็นผู้บริโภคตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน จึงเป็นคดีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริการ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริ โภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ (๑) สำหรับจำเลยที่ ๒ เมื่อโจทก์ฟ้องให้ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ค้าประกัน มีลักษณะเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกันกับคดีตามมาตรา ๓ (๑) จึงเป็นคดีผู้บริ โภคตามมาตรา ๓ (๓)

วินิจฉัยว่า คดีของโจทก์เป็นคดีผู้บริ โภค

วินิจฉัย ณ วันที่ ๒ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

การดำเนินงานของศาลอุทธรณ์

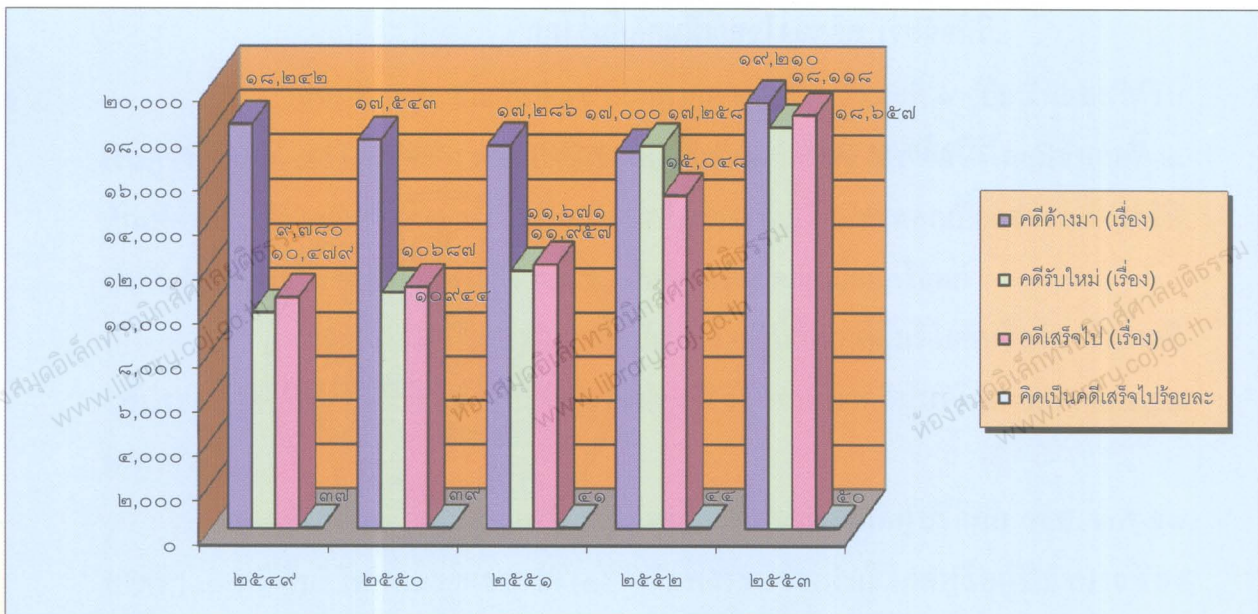
๑. ด้านการพิจารณาพิพากษาคดี

ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาพิพากษาคดีในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาคดีย้อนหลัง ๕ ปี

ปี พ.ศ.	คดีค้างมา (เรื่อง)	คดีรับใหม่ (เรื่อง)	คดีเสร็จไป (เรื่อง)	คิดเป็นคดีเสร็จไป ร้อยละ
๒๕๔๙	๑๘,๒๔๒	๙,๗๘๐	๑๐,๔๗๙	๓๗
๒๕๕๐	๑๗,๕๔๓	๑๐,๖๘๗	๑๐,๙๔๔	๓๙
๒๕๕๑	๑๗,๒๘๖	๑๑,๖๗๑	๑๑,๙๕๗	๔๑
๒๕๕๒	๑๗,๐๐๐	๑๗,๒๕๘	๑๕,๐๔๘	๔๔
๒๕๕๓	๑๙,๒๑๐	๑๘,๑๑๘	๑๘,๖๕๗	๕๐

แผนภูมิที่ ๑ แสดงแนวโน้มสถิติคดีของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

จากตารางที่ ๑ และแผนภูมิที่ ๑ แสดงให้เห็นว่า คดีรับใหม่มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี และในปีพ.ศ. ๒๕๕๓ คดีค้างมา ๑๙,๒๑๐ เรื่อง คดีรับใหม่ ๑๘,๑๑๘ เรื่อง พิจารณาคดีเสร็จไป ๑๘,๖๕๗ เรื่อง คิดเป็นคดีเสร็จไป ร้อยละ ๕๐

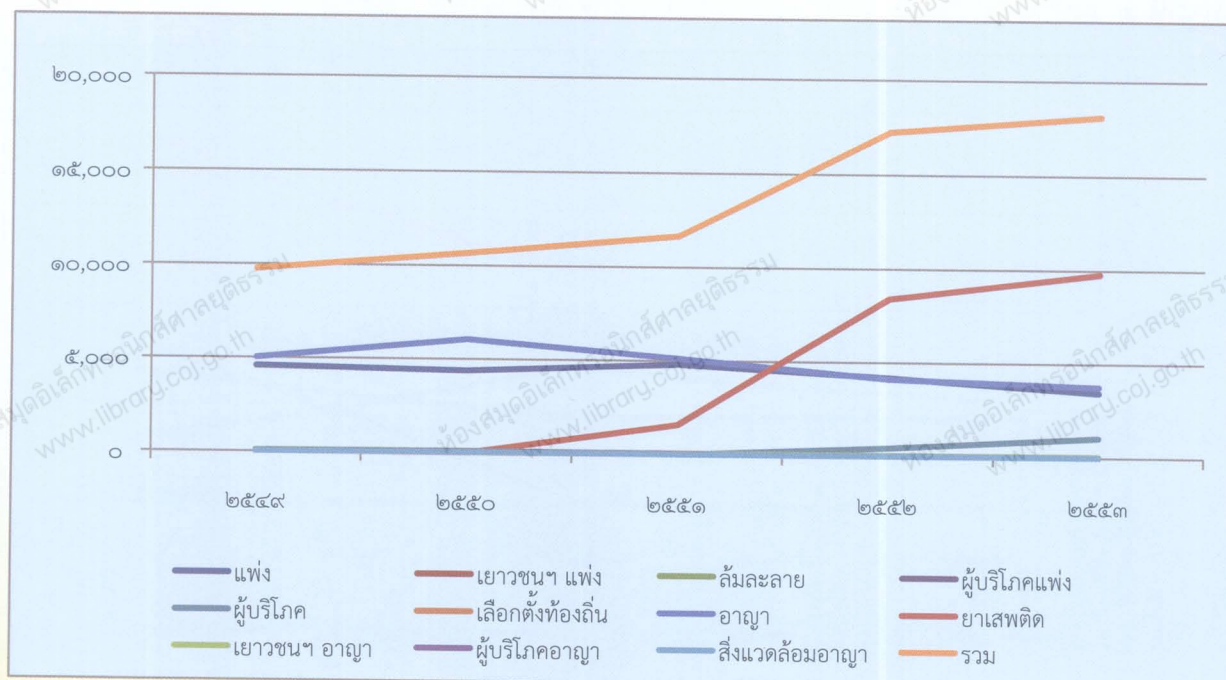
* รายงานประจำปี ๒๕๕๓ ศาลอุทธรณ์ หน้า ๒๗ - ๓๕

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนคดีรับใหม่ แบ่งตามประเภทคดี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

ประเภทคดี	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
แพ่ง	๔,๕๗๔	๔,๓๗๑	๔,๗๘๙	๔,๑๗๓	๓,๔๓๔
เยาวชนฯ แพ่ง	๕๕	๔๙	๕๙	๔๔	๔๖
ล้มละลาย	๑๐	๓	๑	๗	๑
ผู้บริโภคแพ่ง	๓๕	๓๖	๓๔	-	-
ผู้บริโภค	-	-	๒	๔๔๑	๑๐๓๗
เลือกตั้งท้องถิ่น	-	๒	๑	๑	๒
อาญา	๕,๐๐๙	๖,๐๕๔	๕,๑๒๓	๔,๑๑๒	๓,๗๔๓
ยาเสพติด	-	-	๑,๕๗๑	๘,๔๑๕	๙,๗๙๖
เยาวชนฯ อาญา	๖๖	๗๖	๔๗	๕๒	๔๙
ผู้บริโภคอาญา	๒๓	๗๒	๓๗	-	-
สิ่งแวดล้อมอาญา	๘	๒๔	๗	๑๓	๑๐
รวม	๙,๗๘๐	๑๐,๖๘๗	๑๑,๖๗๑	๑๗,๒๕๘	๑๘,๑๑๘

แผนภูมิที่ ๒ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีรับใหม่ แบ่งตามประเภทคดีของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

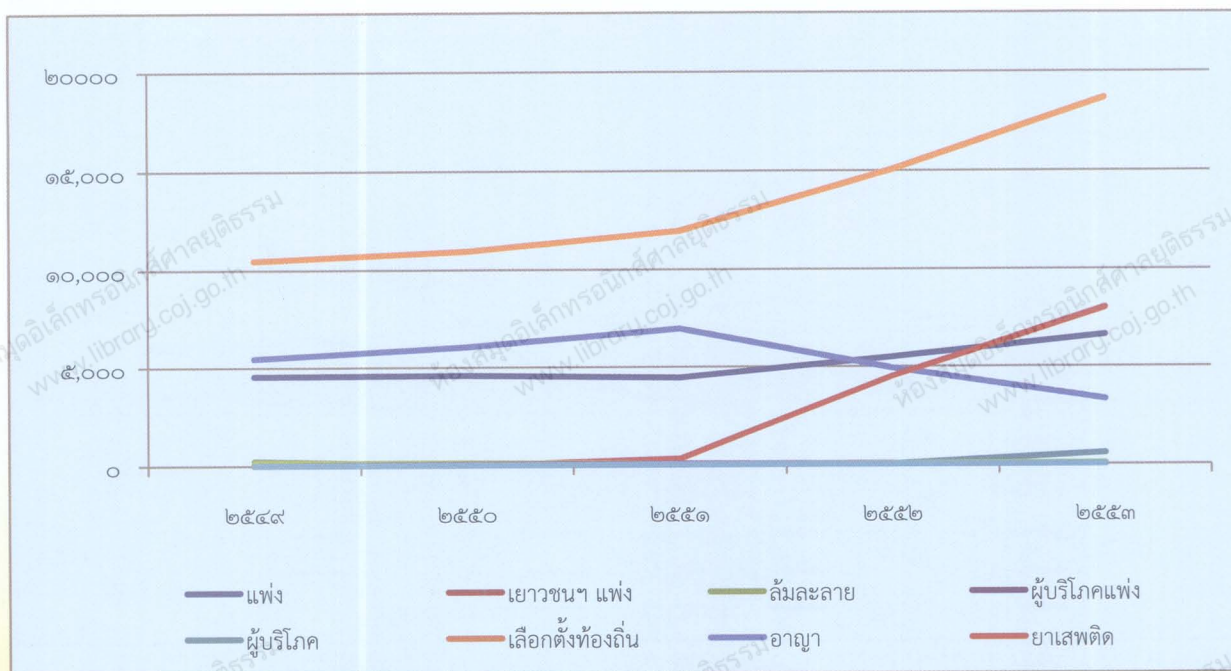
จากตารางที่ ๒ และแผนภูมิที่ ๒ แสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑ คดีรับใหม่ แบ่งตามประเภทคดี พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นคดีอาญา รองลงมา คือ คดีแพ่ง และในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓ คดีรับใหม่ พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นคดียาเสพติด รองลงมา คือ คดีแพ่งและคดีอาญา

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนคดีเสร็จไป แบ่งตามประเภทคดี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

ประเภทคดี	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
แพ่ง	๔,๕๕๘	๔,๕๙๑	๔,๔๕๕	๕,๔๙๕	๖,๖๓๔
เยาวชนฯ แพ่ง	๘๓	๘๕	๕๑	๔๐	๓๘
ล้มละลาย	๒๒๙	๑๔	๓	๑	๗
ผู้บริโภคแพ่ง	๘	๑๑	๕๕	๘	๘
ผู้บริโภค	-	-	-	๒๐	๕๗๒
เลือกตั้งท้องถิ่น	-	๒	๑	๑	-
อาญา	๕,๔๖๒	๖,๐๔๙	๖,๙๗๑	๔,๙๒๘	๓,๓๑๖
ยาเสพติด	-	-	๒๙๓	๔,๕๐๔	๘,๐๐๖
เยาวชนฯ อาญา	๑๒๔	๑๓๓	๔๙	๓๓	๖๒
ผู้บริโภคอาญา	๑๑	๔๒	๖๕	๙	-
สิ่งแวดล้อมอาญา	๔	๑๗	๑๔	๙	๑๔
รวม	๑๐,๔๗๙	๑๐,๙๔๔	๑๑,๙๕๗	๑๕,๐๔๘	๑๘,๖๕๗

แผนภูมิที่ ๓ แสดงแนวโน้มคดีเสร็จไป แบ่งตามประเภทคดี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

จากตารางที่ ๓ และแผนภูมิที่ ๓ แสดงเห็นว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑ คดีเสร็จไป ส่วนใหญ่จะเป็นคดีอาญา รองลงมาคือคดีแพ่ง และในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ คดีเสร็จไป ส่วนใหญ่จะเป็นคดีแพ่ง รองลงมาคือคดีอาญา แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ คดีเสร็จไปมากที่สุดคือคดียาเสพติดรองลงมาคือคดีแพ่ง และคดีอาญา

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนคดีค้างไปของศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๓

พ.ศ.	คดีค้างมา										คดีรับใหม่									
	พ.	ยชพ.	สบพ.	ล.	ยส.	อ.	ยชอ.	สบอ.	สวอ.	รวม	พ.	ยชพ.	สบพ.	ล.	ยส.	อ.	ยชอ.	สบอ.	สวอ.	รวม
๒๕๕๔	๑๑,๓๘๘	๘๕	-	๒๓๓	-	๖,๔๐๒	-	๑๓๔	-	๑๘,๒๒๒	๔,๕๗๔	๕๕	๓๕	-	-	๕,๐๐๙	๖๖	๒๓	๘	๙,๗๘๐
๒๕๕๐	๑๑,๔๐๔	๕๗	๒๗	๑๔	-	๕,๙๕๙	-	๗๖	๑๒	๑๗,๕๕๓	๔,๓๗๑	๔๙	๓๖	-	-	๖,๐๕๔	๗๖	๒๔	๑๐,๖๘๗	
๒๕๕๑	๑๑,๑๘๔	๒๑	๕๒	-	-	๕,๙๕๕	-	๑๙	๑๑	๑๗,๒๘๖	๔,๓๘๙	๕๙	๓๔	๑	๑	๕,๑๒๓	๔๗	๓	๑๑,๖๗๑	
๒๕๕๒	๑๑,๕๑๘	๒๙	๓๑	๑	-	๔,๑๐๖	๑,๒๗๘	๑๗	๔	๑๗,๐๐๐	๔,๑๗๓	๔๔	-	๗	๑	๔,๑๑๒	๕๒	-	๑๓,๒๕๘	
๒๕๕๓	๑๐,๑๙๖	๓๓	๒๓	๗	-	๓,๒๙๐	๕,๑๘๙	๓๖	๘	๑๙,๒๐๐	๓,๔๓๔	๔๖	-	๑	๒	๓,๗๕๓	๔๙	-	๑๐,๑๘๘	

พ.	คดีเสร็จไป										คดีค้างไป										คดีเสร็จไป ร้อยละ
	ยชพ.	สบพ.	ล.	ยส.	อ.	ยชอ.	สบอ.	สวอ.	รวม	คดีเสร็จไป ร้อยละ	พ.	ยชพ.	สบพ.	ล.	ยส.	อ.	ยชอ.	สบอ.	สวอ.	รวม	
๔,๕๕๘	๘๓	๘	๒๒๙	-	๕,๔๖๒	-	๑๒๔	๔	๑๐,๔๗๙	๓๗	๑๑,๐๐๔	๕๗	๒๗	-	-	๕,๙๕๙	๗๖	๑๒	๔	๑๗,๕๕๓	๖๓
๔,๕๕๑	๘๕	๑๑	๑๔	-	๖,๐๔๙	-	๑๓๓	๑๗	๑๐,๙๕๔	๓๙	๑๑,๑๘๔	๒๑	๕๒	-	-	๕,๙๕๕	๑๙	๔๒	๑๑	๑๗,๒๘๖	๖๑
๔,๕๕๕	๕๑	-	๓	๑	๖,๙๗๑	๒๙๓	๔๙	๑๔	๑๑,๙๕๗	๔๑	๑๑,๕๑๘	๒๙	๓๑	๑	๑	๔,๑๐๖	๑๗	๑๔	๔	๑๗,๐๐๐	๕๙
๕,๔๙๕	๔๐	๘	๑	๑	๕,๙๖๘	๔,๕๐๔	๓๓	๙	๑๕,๐๘๘	๔๔	๑๐,๑๙๖	๓๓	๒๓	๗	-	๓,๒๙๐	๓๖	๕	๘	๑๙,๒๐๐	๕๖
๖,๖๓๔	๓๘	๘	๗	-	๓,๓๑๖	๘,๐๖๖	๖๒	๑๔	๑๘,๖๕๗	๕๐	๖,๙๙๖	๔๑	๑๕	๑	๒	๓,๗๕๓	๔๙	๔	๑๐,๑๘๘	๕๐	

หมายเหตุ พ. = คดีแพ่ง
 ยชพ. = คดีเยาวชนฯ แพ่ง
 สบพ. = คดีผู้บริโภคแพ่ง

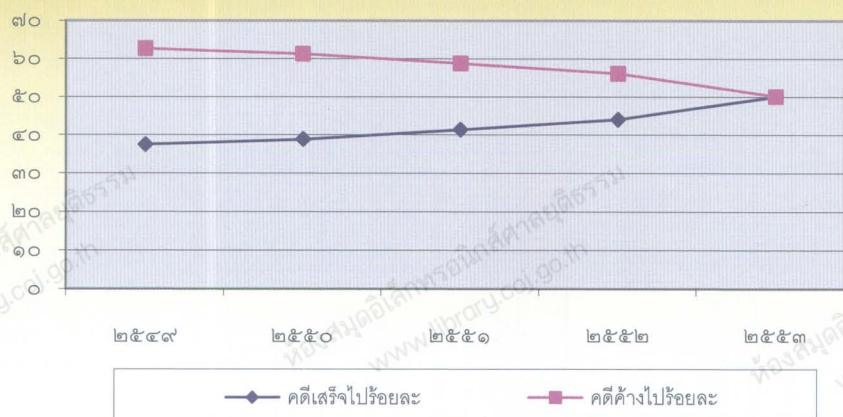
อ. = คดีอาญา
 ยส. = คดีเยาวชนฯ อาญา
 สวอ. = คดีสิ่งแวดล้อมอาญา

ยชอ. = คดีเยาวชนฯ อาญา

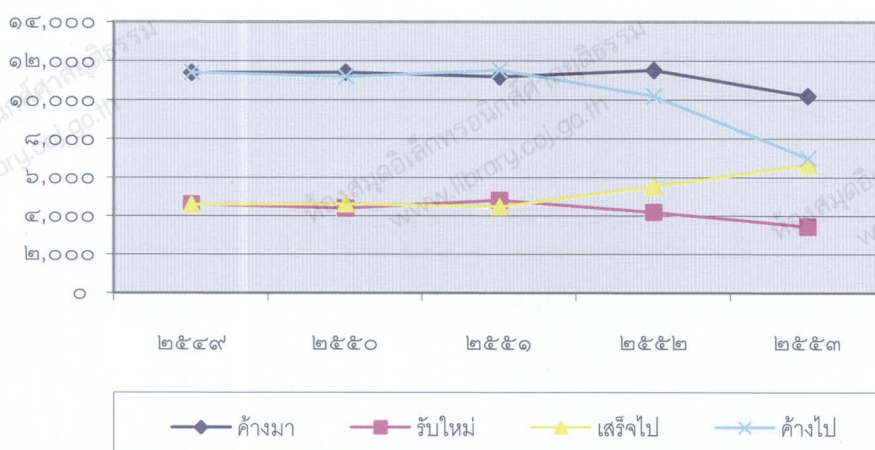

๑๑๑ ปี ศาสตราจารย์

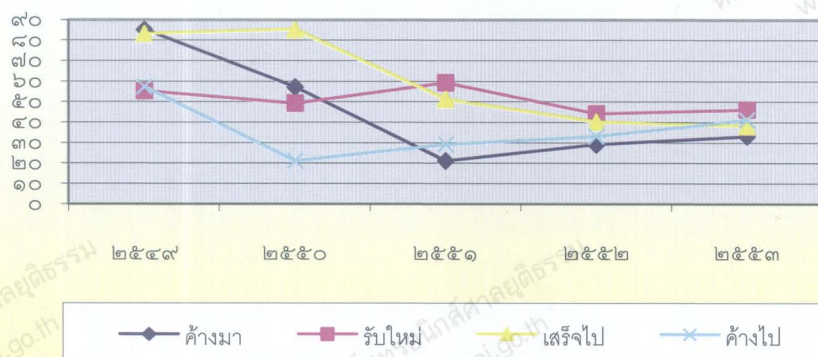
แผนภูมิที่ ๔ แสดงแนวโน้มสถิติคดีของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

แผนภูมิที่ ๕ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีแพ่งของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

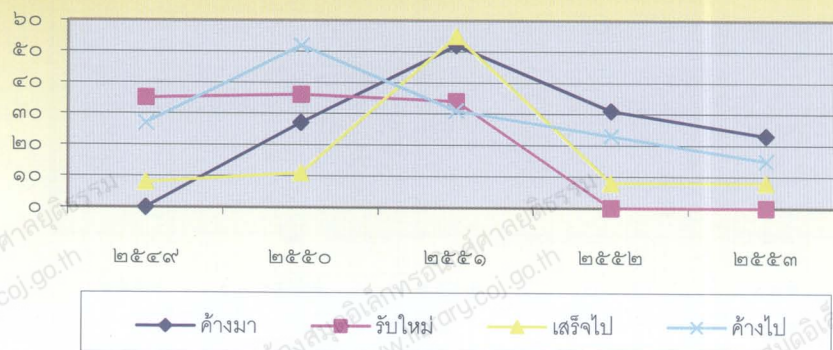

แผนภูมิที่ ๖ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีเยาวชน แพ่งของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

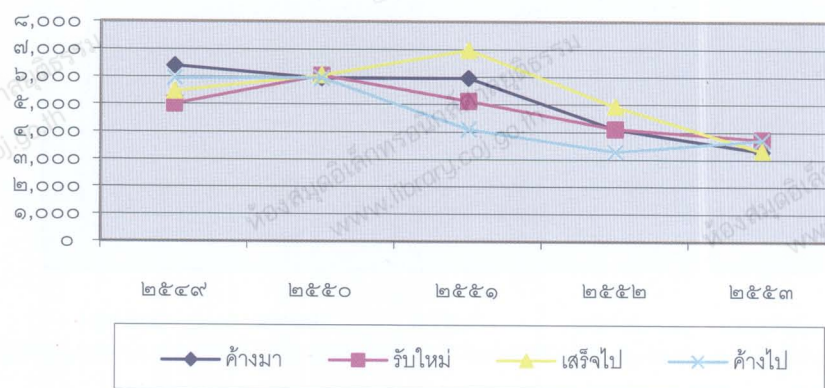

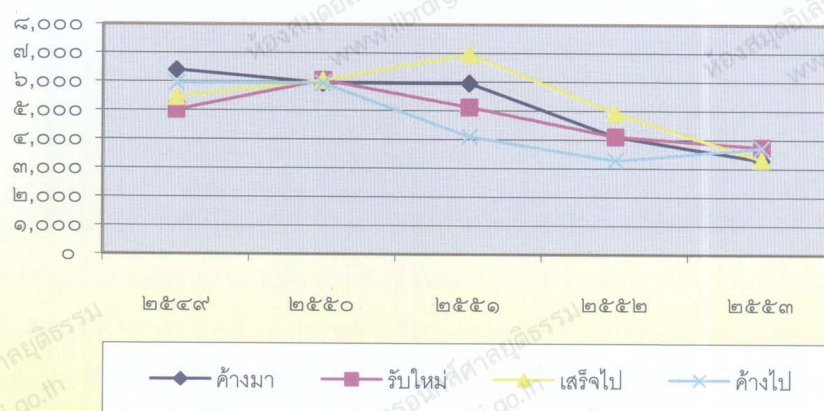
แผนภูมิที่ ๗ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีผู้บริโภคแพ่งของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

แผนภูมิที่ ๘ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

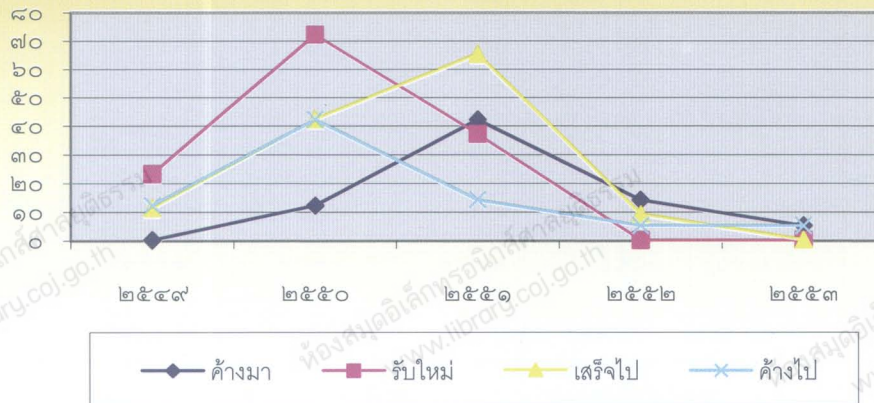

แผนภูมิที่ ๙ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีเยาวชน อาญาของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

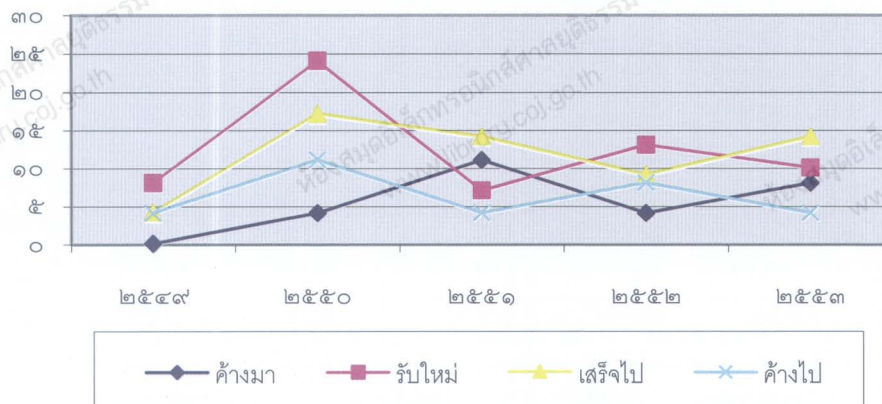

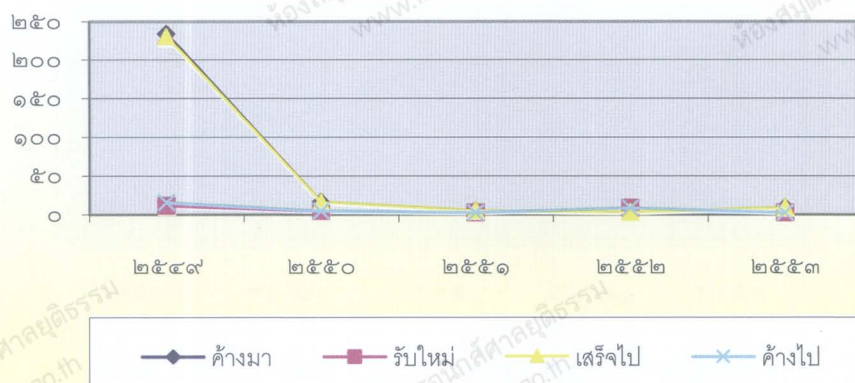
แผนภูมิที่ ๑๐ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีผู้บริโภคอาญาของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

แผนภูมิที่ ๑๑ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีสิ่งแวดล้อมอาญาของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

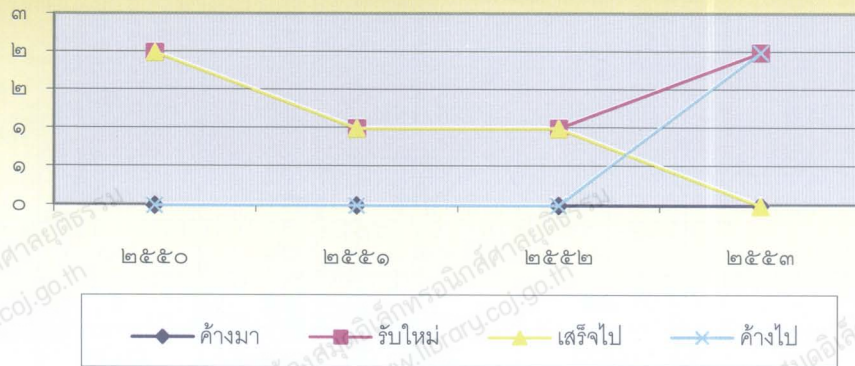

แผนภูมิที่ ๑๒ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีล้มละลายของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓

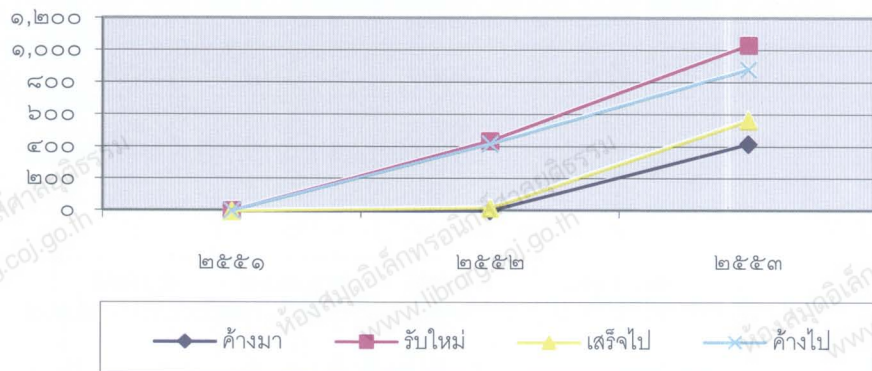

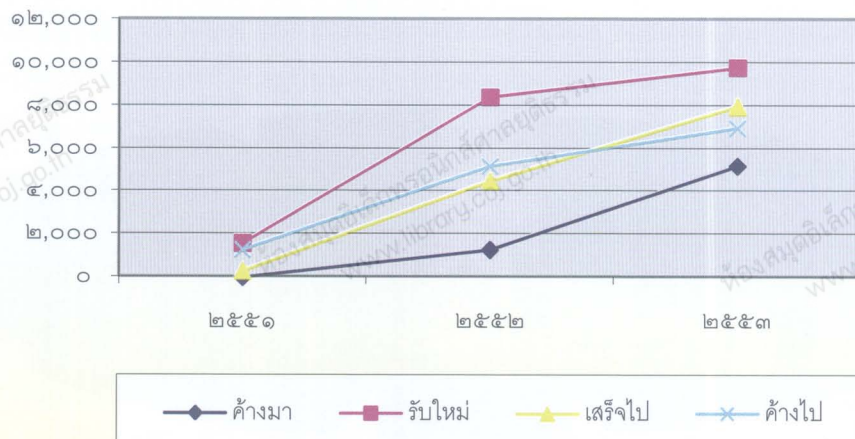
แผนภูมิที่ ๑๓ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีเลือกตั้งของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๓

แผนภูมิที่ ๑๔ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีผู้บริโภคของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓

แผนภูมิที่ ๑๕ แสดงแนวโน้มของสถิติคดียาเสพติดของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓

จากตารางที่ ๔ และแผนภูมิที่ ๔ - ๑๕ แสดงให้เห็นว่าศาลอุทธรณ์มีปริมาณคดีค้างไปลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม ประธานศาลอุทธรณ์ แถลงว่า ผลการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาแล้วเสร็จ ๑๘,๖๕๗ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙๘ มากกว่าคดีที่แล้วเสร็จของปีก่อนร้อยละ ๖.๐๙ โดยคดีเสร็จไปในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มากกว่าคดีที่เสร็จไปในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึง ๓,๖๐๙ คดี

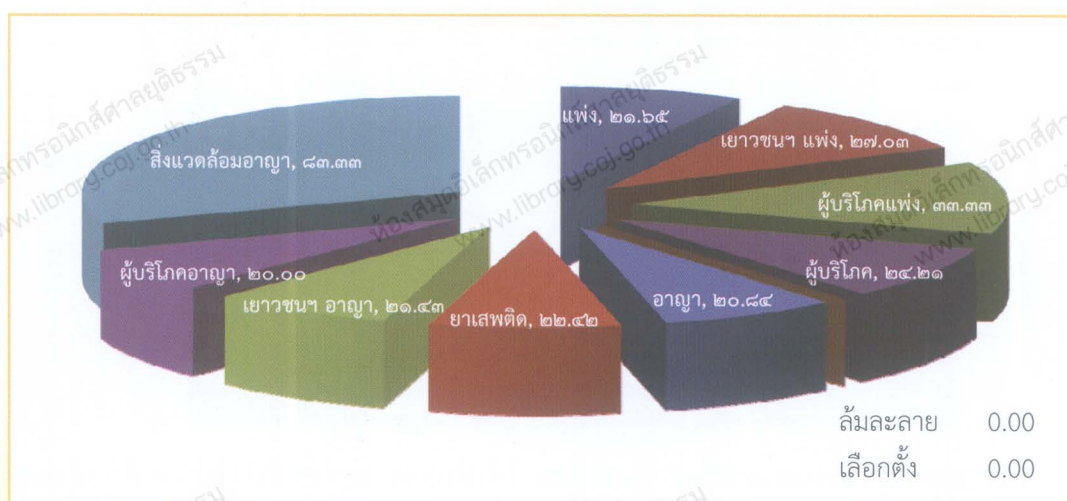

๑๑๙ ปี ศาสดาจารย์

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนคดีเสร็จไป แบ่งตามประเภทคดี
ตั้งแต่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ประเภทคดี	คดีค้างมา	คดีรับใหม่	รวม	คดีเสร็จไป	คดีเสร็จไป คิดเป็นร้อยละ
แพ่ง	๖,๙๙๖	๑,๒๘๙	๘,๒๘๕	๑,๗๙๔	๒๑.๖๕
เยาวชนฯ แพ่ง	๔๑	๓๓	๗๔	๒๐	๒๗.๐๓
ผู้บริโภคแพ่ง	๑๕	-	๑๕	๕	๓๓.๓๓
ผู้บริโภค	๘๘๘	๕๒๙	๑,๔๑๗	๓๔๓	๒๔.๒๑
ล้มละลาย	๑	-	๑	-	-
เลือกตั้ง	๒	-	๒	-	-
อาญา	๓,๗๑๗	๑,๒๙๗	๕,๐๑๔	๑,๐๔๕	๒๐.๘๔
ยาเสพติด	๖,๙๗๙	๔,๔๙๗	๑๑,๔๗๖	๒,๕๗๓	๒๒.๔๒
เยาวชนฯ อาญา	๒๓	๑๙	๔๒	๙	๒๑.๔๓
ผู้บริโภคอาญา	๕	-	๕	๑	๒๐.๐๐
สิ่งแวดล้อมอาญา	๔	๒	๖	๕	๘๓.๓๓
รวม	๑๘,๖๗๑	๗,๖๖๖	๒๖,๓๓๗	๕,๗๙๕	๒๒.๐๐

แผนภูมิที่ ๑๖ แสดงแนวโน้มของสถิติคดีเสร็จไป แบ่งตามประเภทคดีของศาลอุทธรณ์
ตั้งแต่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

จากตารางที่ ๕ และแผนภูมิที่ ๑๖ แสดงให้เห็นคดีเสร็จไปแบ่งตามประเภทคดี ตั้งแต่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

๒. ด้านวิชาการ

ศาลอุทธรณ์ได้ออกระเบียบและแนวปฏิบัติด้านกฎหมาย มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ระเบียบศาลอุทธรณ์ว่าด้วยการบริหารจัดการคดีในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการคดีในศาลอุทธรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจ่ายสำนวนคดีของศาลฎีกาให้ใช้ “ระเบียบศาลอุทธรณ์ว่าด้วยการบริหารจัดการคดี ในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗” ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เป็นต้นไป ประกอบด้วย

๒.๑.๑ คดีเร่งพิเศษ หมายความว่า คดีที่คู่ความอุทธรณ์โต้แย้งเฉพาะดุลพินิจในการลงโทษ การกำหนดค่าเสียหาย การกำหนดเบี้ยปรับและการปรับผู้ประกัน

๒.๑.๒ คดีเร่ง หมายความว่า ความรวมถึงคดีที่มีประเด็นไม่ยุ่งยาก เช่น คดีที่มีประเด็นเดียว คดีที่ต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง คดีที่มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาตัดสินไว้เป็นบรรทัดฐาน คดีที่ผู้อุทธรณ์ไม่ได้นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวาง ศาลพร้อมกับอุทธรณ์ คดีที่เสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ไม่ครบถ้วนสมควรมีรายงานกระบวนการพิจารณา ให้ศาลชั้นต้นเรียกค่าขึ้นศาลจากคู่ความให้ครบถ้วนก่อน เป็นต้น

๒.๑.๓ คดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน หมายความว่า คดีแพ่งหรือคดีอาญาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ได้แก่ คดีที่มีความสำคัญเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคดีที่มีพฤติการณ์แห่งการกระทำที่เป็นที่สนใจของประชาชน

๒.๑.๔ คดีธรรมดา หมายความว่า คดีอื่น ๆ นอกเหนือจากคดีตามข้อ ๑ - ๓

๒.๒ ระเบียบว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทเป็นยุทธศาสตร์ประการหนึ่งของศาลอุทธรณ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาระบบระงับข้อพิพาททางเลือกตามหลักสันติวิธีด้วยความพึงพอใจของคู่ความทุกฝ่าย ศาลอุทธรณ์นำระบบการประชุมไกล่เกลี่ยมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ด้วยการปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพราะการไกล่เกลี่ยนอกจากจะเป็นผลให้การดำเนินคดีเสร็จสิ้นไป โดยความรวดเร็วและประหยัดแล้ว ยังเป็นผลให้ข้อพิพาทระงับลงด้วยความพอใจของคู่ความอันมีส่วนในการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีของคู่ความด้วย ประกอบกับปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลให้มีคดีค้างอยู่ในระหว่างการพิจารณาสูงขึ้นเป็นลำดับ การไกล่เกลี่ยจึงเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือกสำคัญที่ศาลอุทธรณ์ต้องนำมาปรับใช้เพื่อประโยชน์ในการลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล อีกทางหนึ่ง อนึ่ง การส่งเสริมให้มีการใช้วิธีไกล่เกลี่ยอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมจำเป็นต้องมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกเป็นผู้ประนีประนอม เพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยและจะต้องมีหลักเกณฑ์วิธีการกับกระบวนการที่เป็นมาตรฐานชัดเจน โดยผู้ประนีประนอมที่ได้รับการแต่งตั้งจากทะเบียนผู้ประนีประนอมของสำนักงานศาลยุติธรรม ย่อมมีสิทธิได้รับค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด ปัจจุบัน ศาลอุทธรณ์ใช้ระเบียบว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

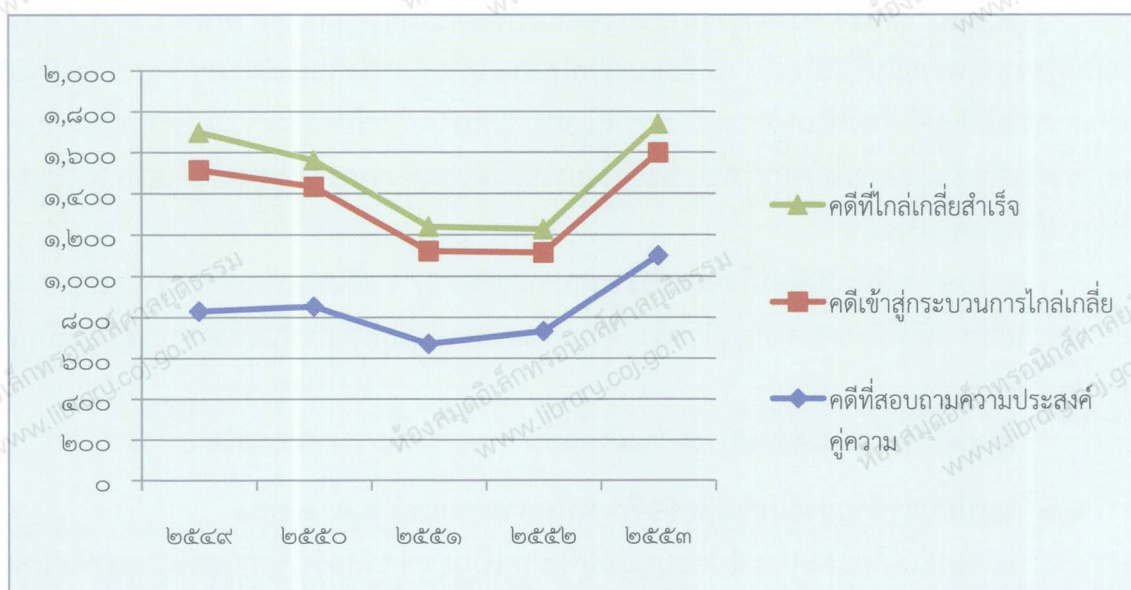

๑๑๙ ปี ศาสดาจารย์

ตารางที่ ๖ แสดงผลการไถ่เกี่ยข้อพิพาทของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๓

คดีที่เข้าเกณฑ์ไถ่เกี่ย	๒๕๕๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
คดีที่สอบถามความประสงค์คู่ความ	๘๓๒	๘๕๕	๖๗๓	๗๓๕	๑๑๐๒
คดีเข้าสู่กระบวนการไถ่เกี่ย	๖๘๔	๕๘๐	๔๕๐	๓๘๑	๔๙๙
คดีที่ไถ่เกี่ยสำเร็จ	๑๘๔	๑๒๙	๑๑๙	๑๑๓	๑๔๑

แผนภูมิที่ ๑๓ แสดงแนวโน้มสถิติการไถ่เกี่ยข้อพิพาทของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๓

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลอุทธรณ์ (ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม) ได้มีดำริให้จัดทำโครงการ “ไถ่เกี่ยคดีในชั้นอุทธรณ์โดยศาลชั้นต้น” โดยมีวัตถุประสงค์ลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ ศาลอุทธรณ์ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการไถ่เกี่ยข้อพิพาทชั้นอุทธรณ์ในเชิงรุก โดยขอความร่วมมือให้ศาลชั้นต้นช่วยดำเนินการไถ่เกี่ยข้อพิพาทที่มีคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้วและคู่ความประสงค์ที่จะอุทธรณ์ ก่อนที่ศาลชั้นต้นจะส่งสำนวนมาสู่ศาลอุทธรณ์ โดยแต่งตั้งที่ปรึกษาในศาลอุทธรณ์เป็นที่ปรึกษาคณะทำงาน และให้รองประธานศาลอุทธรณ์ (นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม) เป็นผู้กำกับ ดูแล ควบคุมงานประนีประนอมของศาลอุทธรณ์ และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มอบให้นางสาววันทนีย์ กิรติพิบูล รองประธานศาลอุทธรณ์ คนที่ ๑ รับผิดชอบกำกับ ดูแล งานประนีประนอมของศาลอุทธรณ์ และได้จัดทำโครงการ “มิถุนายน เดือนแห่งการไถ่เกี่ยสมานฉันท์ในศาลอุทธรณ์ เทิดไท้ องค์ราชันย์” เนื่องในโอกาสสมโภชเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพื่อเป็นการ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการไถ่เกี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ผลการไถ่เกี่ยข้อพิพาทตามโครงการ “มิถุนายน เดือนแห่งการไถ่เกี่ยสมานฉันท์ในศาลอุทธรณ์ เทิดไท้ องค์ราชันย์” ศาลอุทธรณ์สามารถดำเนินการไถ่เกี่ยคดีสำเร็จ ร้อยละ ๒๕.๕๑ ของคดีที่เข้าสู่ระบบไถ่เกี่ยข้อพิพาทในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ตารางที่ ๗ แสดงผลการใกล้เคียงตามโครงการฯ

มิถุนายน	คดีแพ่ง	คดีอาญา	รวม	คิดเป็นร้อยละ
ค้างมา	๖๘	๓๐	๙๘	-
รับเข้า	๖๐	๙	๖๙	-
สำเร็จ	๒๑	๔	๒๕	๒๕.๕๑
งดใกล้เคียง	๔๘	๗	๕๕	-
รวมค้างไปเดือน กรกฎาคม	๕๙	๒๘	๘๗	-

๓. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการส่วนคำสั่งคำร้อง

๓.๑ หน้าที่และความรับผิดชอบ

ส่วนคำสั่งคำร้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการตรวจรับคำร้องต่าง ๆ ที่ยื่นต่อศาลอุทธรณ์ ดำเนินการยอคำร้องเพื่อเสนอประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานแผนกคดีล้มละลายและประธานแผนกคดีเยาวชน และครอบครัวส่งให้ผู้พิพากษาเพื่อทำคำสั่ง รวมทั้งเสนอโดยตรงต่อผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน แล้วจัดส่งคำสั่งให้ศาลชั้นต้นอ่านให้คู่ความฟัง

๓.๒ ประเภทคดีที่ต้องทำเป็นคำสั่งคำร้อง ได้แก่

- ๓.๒.๑ คำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว
- ๓.๒.๒ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
- ๓.๒.๓ คำร้องขอทุเลาการบังคับ
- ๓.๒.๔ คำร้องเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา
- ๓.๒.๕ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์
- ๓.๒.๖ คำร้องขออนุญาตให้ฎีกาจากประธานศาลอุทธรณ์
- ๓.๒.๗ คำร้องเกี่ยวกับการโอนคดีต่อประธานศาลอุทธรณ์
- ๓.๒.๘ คำร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้มรณะในคดีแพ่ง
- ๓.๒.๙ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลอุทธรณ์ขอยกเว้นค่าธรรมเนียม
- ๓.๒.๑๐ คำร้องหรือคำบอกกล่าวขอถอนอุทธรณ์
- ๓.๒.๑๑ คำร้องขอถอนฟ้อง คำร้องขอถอนคำร้องทุกข์ หรือยอมความและคำร้อง กรณีจำเลยตาย

ในคดีอาญา

๓.๒.๑๒ คำร้องใด ๆ ที่ศาลชั้นต้นส่งมาให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาสั่ง เช่น ขอให้งดการพิจารณาคดีตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ คำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นโจทก์ เป็นต้น

๓.๒.๑๓ คำร้อง คำขอ หรือคำแถลงที่ผลของคำสั่งนั้นจะต้องให้ศาลชั้นต้น คู่ความหรือผู้ยื่นคำร้อง คำขอ หรือคำแถลง ปฏิบัติหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามคำสั่งเสียก่อน (ถ้าให้ศาลชั้นต้นปฏิบัติก่อนมักทำเป็นรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์)

๔. คู่มือการยกร่างคำพิพากษาคดีเข้าชื่อของศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

คู่มือคดีเข้าชื่อของศาลอุทธรณ์เล่มนี้จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกร่างคำพิพากษาคดีเข้าชื่อของศาลอุทธรณ์ สืบเนื่องจากศาลอุทธรณ์มีนโยบายให้นำคดีที่ขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์เป็นจำนวนมากแต่ไม่มีข้อยุ่งยากและมีรูปแบบการเขียนคำพิพากษาคลายคลึงกันมาให้ผู้พิพากษาในกองผู้ช่วย ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ยกร่างคำพิพากษา โดยมีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นที่ปรึกษา จากนั้นให้นำคดียกร่างคำพิพากษาดังกล่าวจ่ายแก่ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะและผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์รวมทั้งผู้พิพากษาอาวุโส เพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป เป็นการแบ่งเบาภาระในการเขียนคำพิพากษาและจะทำให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ได้ใช้ดุลพินิจในการเขียนคำพิพากษาเรื่องอื่น ๆ ที่ค้างพิจารณานานและมีความยุ่งยาก

ด้านการบริหารงาน

๔.๑ การบริหารงานทั่วไป

งานธุรการทั่วไป

การบริหารธุรการของศาลอุทธรณ์มีความมุ่งหมายให้การปฏิบัติราชการของงานธุรการทั่วไปและงานธุรการคดีมีคุณภาพ สามารถรองรับการปฏิบัติงานของตุลาการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตามภารกิจหลักของศาล ด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการปฏิบัติงานสมรรถนะข้าราชการและลูกจ้างในศาลอุทธรณ์ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการจัดตั้งศูนย์บริการทางวิชาการและข้อมูลคดีแบบครบวงจรในศาลอุทธรณ์ สามารถให้บริการค้นหาคำพิพากษาศาลฎีกา คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ตลอดจนบริการข้อมูลกฎหมายและข้อมูลทางคดีอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์

นอกจากนั้น ยังได้แต่งตั้งคณะทำงานโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศสำนวนคดีในศาลอุทธรณ์เพื่อสนับสนุนระบบงานต่างๆตามโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศสำนวนคดีศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ในกลุ่มศาลต้นแบบ ทำให้การบริหารจัดการปริมาณคดีค้างพิจารณาในระบบของศาลอุทธรณ์มีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

บุคลากร

ศาลอุทธรณ์ได้บริหารงานภายใต้นโยบายประธานศาลฎีกา และแผนยุทธศาสตร์ ศาลยุติธรรม ตลอดจน เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงดำเนินการมอบอำนาจให้ข้าราชการศาลยุติธรรมปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์ เพื่อให้การบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งจะทำให้การบริหารราชการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการและประชาชนและยังดำเนินการให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนการปฏิบัติงานโดยพิจารณาตามความถนัดและความเหมาะสมเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และเรียนรู้ระบบงานของสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์

นอกจากนี้ ศาลยุทธธรณ์ยังตระหนักถึงคุณภาพของบุคลากรในองค์กร จึงสนับสนุนให้มีการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานภายนอก ในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ อันจะนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กร ตลอดจนจัดให้มีโครงการอบรมบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ภายในของหน่วยงาน ประจำตลอดมา อันเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

งานวิชาการและแผนงานโครงการ

กลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการได้จัดทำแผนปฏิบัติการ ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ ประกอบด้วยแผนระยะสั้นและระยะยาวที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในศาลยุทธธรณ์ มีปฏิทินการปฏิบัติงานโครงการต่าง ๆ มีการบริหารแผนงานและแผนการใช้จ่ายเงิน ที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงานศาลยุติธรรม ทั้งงานประจำและงานโครงการ โดยในส่วนของงานโครงการได้ ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน งบประมาณ

นอกจากนี้ศาลยุทธธรณ์ ได้มีการพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรมทั้งภายในหน่วยงานและ ภายนอกหน่วยงานมากกว่าร้อยละ ๘๐ ของบุคลากรทั้งหมด รวมทั้งได้จัดกิจกรรมให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงาน เพื่อถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติงานและยังได้จัดทำแบบประเมินตนเองของข้าราชการ ศาลยุติธรรมและลูกจ้าง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพัฒนาขีดความสามารถตามหลักสมรรถนะ และเป็นการรองรับระบบการบริหาร บุคคลแนวใหม่ของสำนักงานศาลยุติธรรม ตลอดจนได้ดำเนินการปรับปรุงคู่มือ และขั้นตอนการปฏิบัติงานของ แต่ละงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

งานพัสดุ อาคารสถานที่และยานพาหนะ

การบริหารงานดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการบริหาร ศาลยุติธรรมว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม มีการวางแผนพัสดุ กำหนดความต้องการพัสดุ การจัดหาพัสดุ การควบคุมพัสดุ การเบิกจ่ายพัสดุ การเก็บรักษาพัสดุ และจำหน่ายพัสดุ จัดระบบงานและบริการสนับสนุนปฏิบัติงานของข้าราชการให้มีศักยภาพ และประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรม ๕ ส. ในการบริหารงานพัสดุ ปฏิบัติควบคู่กันไปเพื่อให้การทำงาน มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความปลอดภัย ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน

๑๑๑ ปี ศาสนาพุทธ

ข้อกำหนดที่สำคัญตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐

วัชรินทร์ สุขเกื้อ*

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายใหม่มีบทบัญญัติในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่แตกต่างออกไปจากวิธีพิจารณาความอาญาทั่วไป ตั้งแต่การกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนโดยใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ การปฏิบัติการอำพรางการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงาน การกำหนดวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกาและอายุความ รวมทั้งการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษา เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอสรุปข้อกำหนดที่สำคัญตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนี้

๑. วันที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติดมีผลใช้บังคับ

ตามมาตรา ๒ กำหนดให้พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

การนับระยะเวลาการบังคับใช้กฎหมายต้องถือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓ คือ ไม่นับวันแรกที่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแต่เริ่มนับวันถัดไป ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๗๐/๒๕๓๘ พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ การนับระยะเวลาการบังคับใช้กฎหมายจึงเริ่มนับในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๑ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

สำหรับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๙๐/๒๕๕๓ เห็นว่ากำหนดเวลาวันเริ่มใช้บังคับกฎหมายจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นๆ เพราะมิใช่เป็นเรื่องการคำนวณนับระยะเวลาตามบทบัญญัติว่าด้วยการนับระยะเวลาในลักษณะ ๕ บรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น กำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่ง หากถือตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

แต่ไม่ว่าถือตามคำพิพากษาศาลฎีกาหรือความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาก็อาจไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเพราะว่าวันที่ ๑๒ และ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นวันเสาร์และวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ

* รองประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์

๒. คดีที่ใช้บังคับตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๒๔ บัญญัติว่า บรรดาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด คดีค้างพิจารณามีความหมายว่า คดีที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดไม่ว่าศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาไปตามกฎหมายเดิมจนถึงที่สุด ดังนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงใช้บังคับสำหรับคดีที่ยื่นฟ้องใหม่ต่อศาลชั้นต้นตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ข้อสังเกต มาตรา ๒๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้ใช้บังคับเฉพาะกรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดก่อนวันที่ พ.ร.บ.วิ. ยาเสพติดใช้บังคับ แต่กรณีการบังคับโทษปรับหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ไม่ใช่คดีค้างพิจารณาอยู่ในศาล

๓. คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์

ตามมาตรา ๑๔ บัญญัติว่า ให้จัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่าศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๕ หมายความว่า ศาลอุทธรณ์ซึ่งมิใช่ศาลอุทธรณ์ภาค ดังนั้น คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัตินี้หากต้องอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นต้องอุทธรณ์ไปศาลอุทธรณ์ (กลาง) แห่งเดียว คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ (กลาง) ตามบทบัญญัติดังกล่าวมีด้วยกัน ๒ ส่วน ส่วนแรกคือ คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนที่สองคือ คดีตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยเฉพาะ

สำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น เมื่อพิจารณาตามคำนิยามในมาตรา ๕ แล้ว สรุปได้ว่า คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คือ คดีความผิดที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดรวม ๕ ฉบับ ดังนี้

๑. พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓
๒. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙
๓. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔
๔. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒
๕. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามคำนิยามคำว่ากฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในมาตรา ๕ นั้น ไม่รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วย เนื่องจากการฟื้นฟูเป็นวิธีการแก้ไขผู้ที่ติดยาเสพติดให้โทษ ไม่มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิด จึงไม่เป็นคดีที่อยู่ในความหมายของคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

แต่กรณีจำเลยเสพยาเสพติดให้โทษ หรือกระทำความผิดที่ต้องส่งไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ. ฟื้นฟูฯ ปรากฏว่าพนักงานอัยการฟ้องจำเลยโดยไม่ได้ส่งไปตรวจยาเสพติดตามบทบัญญัติดังกล่าวก่อน ถือว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง หรือกรณีมีการส่งไปฟื้นฟู

ตรวจยาเสพติดตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้วแต่ผลการฟื้นฟูไม่เป็นที่พอใจ พนักงานอัยการฟ้องจำเลย ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโดยอ้างเหตุผลว่าไม่ได้ขออนุญาตจากอัยการสูงสุด เช่นนี้ เป็นเรื่องอำนาจฟ้องคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ศาลอุทธรณ์จึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษา

ส่วนกรณีที่บัญญัติให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาโดยเฉพาะมีด้วยกัน ๒ กรณี

๑. กรณีตามมาตรา ๑๖ คือ คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตโดยไม่มีคู่ความอุทธรณ์คำพิพากษา ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษามาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๕ วรรคสอง

กรณีนี้มีปัญหาและข้อพิจารณา ดังนี้

๑.๑ กรณีความผิดยาเสพติดหลายกรรมกับความผิดฐานอื่นนั้นควรยึดหลักพิจารณาที่ว่าความผิดฐานใดที่ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต หากพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตในความผิดยาเสพติด ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจพิจารณา หากพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตในความผิดฐานอื่นโดยมิได้พิพากษาจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตในความผิดยาเสพติดด้วย ศาลอุทธรณ์ภาคในเขตนั้นมีอำนาจพิจารณา เช่น

(ก) ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ และจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตความผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงาน ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจพิจารณา

(ข) ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และพิพากษาจำคุก ๑ ปี ในความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจพิจารณา

(ค) ศาลชั้นต้นพิพากษาความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุก ๒ ปี แต่พิพากษาจำคุกตลอดชีวิตฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงาน ศาลอุทธรณ์ภาคในเขตนั้นมีอำนาจพิจารณา

๑.๒ กรณีความผิดยาเสพติดเป็นที่สุดแต่คู่ความอุทธรณ์ในความผิดอื่นซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค หากศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดทั้งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดอื่นด้วยจะพิพากษากลับให้ยกฟ้องไปถึงความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้หรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่า ตามพระราชบัญญัตินี้ศาลอุทธรณ์ภาคไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้นโดยปกติแล้วศาลอุทธรณ์ภาคไม่ควรก้าวล่วงไปวินิจฉัยในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก เว้นแต่เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบและเป็นกรณีไม่อาจพิพากษาลงโทษจำเลยได้ เพราะเมื่อคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาคแล้ว ในการพิจารณาคดีย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ทั่วไปของศาลที่จะต้องพิจารณาว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ กรณีนี้ศาลอุทธรณ์ภาคย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดอื่นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕

๒. กรณีคดีความผิดกรรมอื่นตามมาตรา ๑๗ ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน และกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หากมีการอุทธรณ์ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพร้อมความผิดอื่นให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในความผิดอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

ตามหลักการแล้วพระราชบัญญัตินี้ใช้กับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น แต่บางครั้งก็มีการฟ้องในความผิดฐานอื่นรวมมากับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันระหว่างศาลอุทธรณ์กับศาลอุทธรณ์ภาค จึงต้องมีบทบัญญัตินี้ การพิจารณาโดยถือหลักว่าต้องอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งทั้งความผิดยาเสพติดพร้อมความผิดอื่น โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะจะเป็นโจทก์หรือจำเลยคนเดียวหรือหลายคน หรือต้องมีการอุทธรณ์ในความผิดอื่นมาในอุทธรณ์ฉบับเดียวกันกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยหรือไม่ แต่ถ้าอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งเฉพาะความผิดอื่นอย่างเดียวโดยไม่มีคู่ความอุทธรณ์เกี่ยวกับความผิดยาเสพติด ศาลอุทธรณ์ย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเช่นคดีหนึ่งมีจำเลย ๓ คน จำเลยที่ ๑ ถูกฟ้องข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด จำเลยที่ ๒ ถูกฟ้องข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดและข้อหาอื่น จำเลยที่ ๓ ถูกฟ้องข้อหาอื่นอย่างเดียว ถ้าศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์พิจารณา แต่ถ้าโจทก์อุทธรณ์เฉพาะจำเลยที่ ๒ ในข้อหาอื่นหรือโจทก์อุทธรณ์เฉพาะจำเลยที่ ๓ ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจพิจารณา ถ้าศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกจำเลยทั้งสาม จำเลยทั้งสามอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์พิจารณา แต่ถ้าจำเลยที่ ๓ อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่อุทธรณ์ ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจพิจารณาเป็นต้น

สำหรับตัวอย่างที่พบในปัจจุบันซึ่งศาลชั้นต้นส่งสำนวนมาให้ศาลอุทธรณ์พิจารณา เช่น จำเลยถูกฟ้องว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ด้วย ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ แต่ยกฟ้องความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ โจทก์อุทธรณ์ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ โดยจำเลยไม่ได้อุทธรณ์ด้วย หากคดีนี้ศาลชั้นต้นอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิจารณาพิพากษา เพราะศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา แต่หากจำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นด้วยเช่นนี้ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

กรณีนี้มีปัญหาและข้อพิจารณา ดังนี้

๒.๑ กรณีความผิดยาเสพติดเป็นกรรมเดียวกับความผิดอื่น ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัตินี้ด้วยหรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่า แม้ตามมาตรา ๑๗ ใช้คำว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันและกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็ตาม แต่หากจำเลยกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท โดยบทหนึ่งเป็นยาเสพติดและอีกบทหนึ่งเป็นความผิดอื่น เช่น เสพเมทแอมเฟตามีนในขณะที่ขบถซึ่งมีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติจราจรทางบกและพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก แต่เป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท แม้ต้องลงโทษตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ซึ่งเป็นบทที่หนักที่สุดก็ตาม และคู่ความอุทธรณ์ขอให้ลงโทษสถานเบาหรือขอให้ร่อนการลงโทษ ก็ต้องถือว่าเป็นการอุทธรณ์ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพร้อมความผิดอื่น จึงอยู่ภายใต้บังคับตามบทบัญญัตินี้ด้วย ซึ่งในปัจจุบันศาลชั้นต้นทั่วประเทศได้ส่งสำนวนคดีในลักษณะนี้มาให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาเป็นจำนวนมาก และมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๐๕๐/๒๕๕๓ (ป) ถือว่าเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

๒.๒ กรณีศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องข้อหาตามพ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ แต่ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตในความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่น โจทก์อุทธรณ์เฉพาะความผิดตามพ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ ส่วนจำเลยไม่อุทธรณ์ ปัญหาว่า

ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนในความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่นตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๔๕ ไปศาลใด เพราะศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาความผิดกรรมอื่นได้ต่อเมื่อมีอุทธรณ์มาพร้อมความผิดยาเสพติด ส่วนกรณีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๔๕ ก็ต้องเป็นความผิดยาเสพติด แต่กรณีนี้ไม่มีคู่ความอุทธรณ์ในความผิดข้อหาฆ่าผู้อื่น ทั้งการส่งสำนวนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๔๕ ก็ไม่ใช่ความผิดยาเสพติด กรณีเช่นนี้ต้องแปลความไปในทางเดียวกัน มีข้อหาหนึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลอุทธรณ์ ส่วนอีกข้อหาอยู่ในเขตอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค กรณีนี้ต้องแปลความว่าอยู่ในเขตอำนาจของศาลอุทธรณ์ทั้งสองข้อหา

๒.๓ กรณีอุทธรณ์คำพิพากษาเฉพาะความผิดอื่นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นที่สุดซึ่งคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค หากศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดทั้งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดอื่น ศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ เช่นเดียวกับกรณีตามมาตรา ๑๖ ดังกล่าวข้างต้น

สรุปคดีของศาลส่วนภูมิภาคนอกเขตกรุงเทพมหานคร กรณีต่อไปนี้ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์

- ๑) คดียาเสพติดที่ยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้นก่อนวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑
- ๒) คดีคำร้องตามพ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่ยื่นคำร้องก่อนวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑
- ๓) คดีแยกฟ้องจำเลยที่ให้การปฏิเสธเป็นคดีใหม่ ถัดวันฟ้องครั้งแรกก่อนแยกฟ้อง ปรากฏว่าฟ้องครั้งแรกก่อนวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑
- ๔) คดีคำร้องขอคืนของกลางตาม ประมวลกฎหมายอาญา ปรากฏว่าคดียาเสพติดซึ่งเป็นคดีหลักยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้น ก่อนวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑
- ๕) คดีคำร้องขอลดค่าปรับผู้ประกัน ปรากฏว่าคดียาเสพติดซึ่งเป็นคดีหลักยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้น ก่อนวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑
- ๖) คดีผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ ปรากฏว่าคดียาเสพติดยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้นก่อนวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑
- ๗) คดีอุทธรณ์เฉพาะความผิดอื่น ไม่ได้อุทธรณ์ความผิดยาเสพติดด้วย เช่น โจทก์ฝ่ายเดียวอุทธรณ์เฉพาะความผิดตาม พ.ร.บ.รถยนต์หรือ พ.ร.บ.อาวุธปืน (แต่หากโจทก์อุทธรณ์ด้วยว่าให้ลงโทษหนักขึ้น หรือไม่ควรรอกการลงโทษ เช่นนี้ถือว่าอุทธรณ์ความผิดยาเสพติดด้วย อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลอุทธรณ์)
- ๘) คดีอุทธรณ์ทั้งความผิดยาเสพติดและความผิดอื่น แต่ความผิดยาเสพติดต้องห้ามอุทธรณ์ เช่น คดีมีทั้งข้อหาเสพยาและมียาเสพติด ศาลชั้นต้นรอกการลงโทษ โจทก์อุทธรณ์ขอไม่ให้รอกการลงโทษ ข้อหาเสพยาต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง หรือศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกข้อหาอื่นแล้วแต่ลงโทษปรับข้อหาเสพยาไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท จำเลยอุทธรณ์ขอให้รอกการลงโทษ เป็นต้น
- ๙) คดีคู่ความไม่อุทธรณ์ แต่ศาลชั้นต้นส่งมาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๔๕ ปรากฏว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตในความผิดอื่น ไม่ได้พิพากษาจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตในความผิดยาเสพติดด้วย
- ๑๐) คดีอุทธรณ์ตามพ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยตรง

สำหรับคดียาเสพติดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ตามมาตรา ๔ ห้ามมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นและหมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา มาใช้บังคับสำหรับคดียาเสพติดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวเท่านั้น จึงไม่รวมถึงหมวด ๑ การสืบสวน หมวด ๒ การสอบสวน หมวด ๕ การบังคับโทษปรับ และหมวด ๖ อายุความ ซึ่งต้องนำมาใช้สำหรับคดียาเสพติดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย สรุปว่า คดียาเสพติดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวหากมีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งใดๆ ก็ส่งไปศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจตามปกติเดิม และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งอาจไม่เป็นที่สุดที่ชั้นศาลอุทธรณ์สามารถฎีกาต่อศาลฎีกาได้

คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลทหาร

คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลทหาร ย่อมอยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยเพียงแต่ตามมาตรา ๒๐ บัญญัติมิได้เปลี่ยนแปลงระบบการอุทธรณ์หรือฎีกาสำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลทหาร ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายเดิม ไม่อยู่ในบังคับเรื่องอุทธรณ์หรือฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้

๔. คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้เปลี่ยนแปลงระบบการอุทธรณ์ฎีกาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างไปจากเดิมโดยการนำระบบศาลสองชั้นมาใช้ คือ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นทุกกรณีต้องอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แห่งเดียว และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาตามมาตรา ๑๙ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบบสิทธิ มาเป็นระบบอนุญาต คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์อันเป็นที่สุด จึงไม่ได้หมายความว่าเฉพาะในทางเนื้อหาของคดีเท่านั้น หากแต่หมายความว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ คำสั่งยกคำร้องขอคืนของกลาง หรือคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น ถึงแม้ว่าถ้อยคำในมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง อาจทำให้เข้าใจไปได้ว่ากฎหมายประสงค์ให้เป็นที่สุดเฉพาะคำพิพากษาหรือคำสั่งในเนื้อหาคดี แต่เมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วไม่อาจจะแปลความให้คำพิพากษาหรือคำสั่งในเรื่องที่มีใช้วินิจฉัยชี้ขาดในเนื้อหาของคดีซึ่งมีความสำคัญน้อยกว่าสามารถขึ้นสู่ศาลฎีกาได้โดยไม่ต้องขออนุญาตก่อน ส่วนที่มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ใช้ถ้อยคำว่า “เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุด” นั้น ก็เพื่อเน้นความแตกต่างว่าความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุดตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ส่วนความผิดกรณีอื่นที่อุทธรณ์รวมกันมาสามารถฎีกาต่อไปได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ วรรคสองเท่านั้น

แต่สำหรับการปล่อยชั่วคราวหลังจากศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว หากมีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นส่งคำร้องไปศาลอุทธรณ์ เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยกคำร้องผู้ประกันยื่นอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาตามป.วิ.อ. มาตรา ๑๑๙ ทวิ ศาลฎีกาสั่งอุทธรณ์คำสั่งไปตามปกติ โดยไม่ถือว่าคำสั่งศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด (คร.๔๗๒๕/๒๕๕๓,๔๗๑๔/๒๕๕๓)

ข้อยกเว้นที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ไม่เป็นที่สุดมิด้วยกัน ๓ กรณี

๑) กรณีตามมาตรา ๑๖ ศาลชั้นต้นส่งสำนวนคำพิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ที่คู่ความไม่อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๕ วรรคสอง คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ เป็นที่สุดเฉพาะพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นเท่านั้น แต่หากศาลอุทธรณ์พิพากษากลับหรือพิพากษา แก่คำพิพากษาศาลชั้นต้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไม่ถึงที่สุด สามารถฎีกาต่อศาลฎีกา โดยไม่ต้องขออนุญาตต่อ ศาลฎีกาตามมาตรา ๑๙ ซึ่งเป็นกรณีเดียวที่คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ที่เกี่ยวกับคดีอาเสพติดไม่เป็นที่สุด

๒) กรณีคำพิพากษาศาลอุทธรณ์สำหรับความผิดกรณีอื่น คู่ความสามารถฎีกาต่อศาลฎีกาได้ซึ่ง เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ วรรคสอง แห่งพ.ร.บ. วิ. ยาเสพติด

๓) กรณีศาลฎีการับฎีกาไว้วินิจฉัย ตามมาตรา ๑๙ แห่งพ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด

๕. การปฏิบัติการอำพรางและการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม

การปฏิบัติการอำพรางและการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมตามมาตรา ๗ และ ๘ แห่ง พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด นั้น ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย การอนุญาต ฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในกฎกระทรวง แต่ปัจจุบันยังไม่มีประกาศใช้กฎกระทรวง จึงยังไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว

๖. การสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย

คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๑๒ ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐาน ลับหลังจำเลยที่ถูกฟ้องคดีแล้วได้เมื่อจำเลยจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี

หลักเกณฑ์ในการสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย

๑) ต้องเป็นกรณีจำเลยมีหนายความ

๒) ต้องเป็นกรณีจำเลยจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี

๓) ต้องเป็นกรณีจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง ซึ่งรวมถึง กรณีที่พยานบุคคลอาจถูกจูงใจ หรืออาจได้รับอันตรายจากการถูกทำร้าย ชูเชิญ หรือเกรงกลัวต่ออิทธิพล หรือ กรณีที่พยานอาจลี้ภัยหนีหรือซ่อนตัวอยู่จริงที่รู้เห็น เนื่องจากจำเลยหลบหนีไปเป็นเวลานานด้วย

๔) ต้องให้โอกาสหนายความของจำเลยถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานที่สืบ ลับหลังจำเลย นั้นได้

๕) พยานหลักฐานที่จะนำสืบไม่จำกัดเฉพาะพยานบุคคล หากรวมถึงพยานหลักฐานทุกชนิด เช่น พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

๗. การสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ

คดีอาญาความผิดอื่น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖ ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ โดยมีข้อยกเว้นเพียงประการเดียว คือ ข้อหาที่จำเลยให้การรับสารภาพกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

แต่คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามพ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๑๓ กำหนดข้อยกเว้นกรณีศาลต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์ก่อนไว้สองกรณี คือ

๑. มีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิด หรือ
๒. กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตลอดชีวิตหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

นอกจากนี้การสืบพยานประกอบคำรับสารภาพของจำเลยดังกล่าว ยังต้องพิจารณาด้วยว่า คดีที่จำเลยให้การรับสารภาพนั้น ถ้าเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน และกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องแยกพิจารณาเป็นความผิดแต่ละกรรมต่างหากจากกัน กรรมที่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ ส่วนกรรมที่เป็นความผิดอื่นต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๗๖ ดังกล่าวข้างต้น

๘. การบังคับตามคำพิพากษา

๘.๑ โทษจำคุก

ตามพ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด และมาตรา ๑๙ วรรคสาม คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์

กรณีที่ศาลชั้นต้นต้องออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดในวันอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ มีดังนี้

ก. คดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต เมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น แต่เมื่อส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ตาม พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๑๖ แล้ว และศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

ข. คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพียงอย่างเดียว เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ที่ให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง

หากภายหลังศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้คู่ความฎีกา ตาม พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๑๙ วรรคสอง เมื่อศาลชั้นต้นได้แจ้งคำสั่งให้คู่ความทราบแล้ว ให้เพิกถอนหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด แล้วออกหมายใหม่เป็นหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกา

แต่หากศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้ออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดในวันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ไม่ใช่วันที่ได้อ่านคำสั่งของศาลฎีกา

๘.๒ โทษปรับ

เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับจำเลยแล้ว จำเลยต้องชำระค่าปรับในวันที่ย่านคำพิพากษา หากไม่ชำระค่าปรับให้ออกหมายกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

๑๑๑ ปี ศตอศุทธ

เมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับ พนักงานอัยการมีหน้าที่ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี โดยไม่จำเป็นต้องขอออกคำบังคับก่อน การบังคับคดีไม่กระทบต่อการที่ศาลมีคำสั่งกักขังผู้ต้องโทษแทนค่าปรับ (พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง และวรรคท้าย) หมายความว่าศาลออกหมายกักขังแทนค่าปรับแล้ว พนักงานอัยการยังมีหน้าที่ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินของจำเลยมาชำระค่าปรับได้

กรณีที่มีการบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินชำระค่าปรับ จำเลยยื่นอุทธรณ์พร้อมกับคำร้องขอทุเลาการบังคับหรือยื่นภายหลังต่อศาลชั้นต้น โดยขอชำระค่าปรับเมื่อคดีถึงที่สุดหาได้ไม่ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๙๕/๒๕๕๐, ๔๙๐๐/๒๕๕๐ แต่หากขอให้งดการขายทอดตลาดไว้ก่อนจนกว่าคดีจะถึงที่สุด คำร้องของจำเลยเช่นนี้มีใช้เรื่องทุเลาการบังคับเป็นเรื่องที่จำเลยประสงค์จะขอให้งดการบังคับคดีไว้ จึงเป็นอำนาจของศาลชั้นต้นที่จะพิจารณา

กรณีที่จำเลยชำระค่าปรับครบแล้ว ศาลต้องออกหมายปล่อย และสั่งถอนการบังคับคดีกับเจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ เมื่อมีการบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลย ได้เงินครบจำนวนตามค่าปรับ ศาลต้องออกหมายปล่อย เมื่อมีการบังคับคดีได้เงินไม่ครบจำนวนตามค่าปรับ ศาลต้องออกหมายกักขังแทนค่าปรับใหม่ตามจำนวนค่าปรับที่ยังไม่ได้รับชำระ กรณีกักขังจำเลยแทนค่าปรับจนครบจำนวนแล้ว ศาลต้องสั่งถอนการบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ

การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการถอนการบังคับคดี ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีตามตาราง ๕ ท้าย ป.วิ.พ. เพราะการบังคับชำระค่าปรับเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญา ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๕๒

บทบัญญัติตามมาตรา ๒๑ สามารถนำมาใช้บังคับกับค่าปรับที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พ.ร.บ.วิ. ยาเสพติดมีผลใช้บังคับ แต่ยังคงชำระและยังไม่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๙๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้ โดยสำนักงานป.ป.ส. มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เพราะบทเฉพาะกาลมาตรา ๒๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้ใช้บังคับเฉพาะกรณีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดก่อนวันที่พ.ร.บ. วิ.ยาเสพติดใช้บังคับ โดยให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป แต่กรณีการบังคับโทษปรับหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ไม่ใช่คดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลก่อนวันที่ พ.ร.บ.ดังกล่าวใช้บังคับ

แม้มีการอภัยโทษตาม พ.ร.ฎ. พระราชทานอภัยโทษ ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ วรรคสอง ให้ผู้ต้องโทษกักขังแทนค่าปรับได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวแล้ว แต่ยังคงบังคับยึดทรัพย์สินชำระค่าปรับได้ (ตามมติของคณะกรรมการวิชาการสำนักงานศาลยุติธรรม เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๓) กรณีนี้เป็นกรณีที่จำเลยยังไม่ได้ถูกกักขังแทนค่าปรับจริงๆ แต่หากเป็นกรณีที่จำเลยถูกกักขังแทนค่าปรับไปแล้ว ส่วนหนึ่ง จะยังบังคับค่าปรับส่วนที่เหลือได้หรือไม่ ในกรณีนี้ยังมีความเห็นเป็นสองฝ่าย ฝ่ายแรกเห็นว่า พระราชทานอภัยโทษเฉพาะกักขังแทนค่าปรับไม่ได้พระราชทานอภัยโทษค่าปรับ จึงยังบังคับค่าปรับส่วนที่เหลือได้ ฝ่ายหลังเห็นว่าเมื่อจำเลยถูกกักขังแทนค่าปรับไปแล้วและได้รับพระราชทานอภัยโทษกักขังนั้น จนต้องปล่อยตัวจำเลยไปจึงถือว่าค่าปรับหมดไปด้วยในลักษณะเช่นเดียวกับกักขังแทนค่าปรับครบถ้วนแล้ว จะไปบังคับค่าปรับส่วนที่เหลือไม่ได้อีก มิฉะนั้นจะขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว ความจริงเจตนารมณ์ของกฎหมายประสงค์จะอภัยโทษสำหรับผู้ที่ถูกกักขังเท่านั้น มิได้มีเจตนารมณ์ไปถึงค่าปรับด้วย หากแปลความว่าถ้าจำเลยยังไม่ถูกกักขังสามารถบังคับค่าปรับได้แล้วเหตุใดเมื่อจำเลยถูกกักขังแล้ว เช่น เริ่มถูกกักขังเพียงวันเดียวจะบังคับค่าปรับส่วนที่เหลือไม่ได้

ซึ่งขัดแย้งกัน การแปลความกฎหมายต้องไปในทางเดียวกันไม่ใช่ขัดแย้งกันเช่นนี้ แต่วิธีการปฏิบัติในเรื่องนี้เป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก กรณีเริ่มกักขังแทนค่าปรับไปแล้วนั้นอาจจะไม่ดำเนินการบังคับคดีในส่วนของค่าปรับก็ได้ เพราะการกักขังแทนค่าปรับได้สูงสุดเพียง ๒ ปี ส่วนใหญ่จะกักขังไม่เกิน ๑ ปี เมื่อกักขังไปส่วนหนึ่งเหลือเพียงเล็กน้อยหรือบางครั้งคดีอาจจะขาดอายุความตามป.อ.มาตรา ๙๙ ซึ่งมีอายุความเพียง ๕ ปี เพราะต้องจำคุกตามคำพิพากษาก่อนแล้วจึงกักขังแทนค่าปรับ จึงไม่เป็นประโยชน์ในการติดตามยึดทรัพย์เพื่อมาขายทอดตลาดชำระค่าปรับส่วนที่เหลือ

เมื่อมีการบังคับคดีเพื่อนำมาชำระค่าปรับ ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สามารถร้องขอชดเชยทรัพย์หรือชดเชยเงินได้ แต่การขอรับชำระหนี้จำนองหรือบุริมสิทธิ และการขอเฉลี่ยทรัพย์ไม่อาจนำมาอนุโลมใช้บังคับกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดมาบังคับชำระค่าปรับได้ เพราะเป็นการบังคับชำระค่าปรับซึ่งเป็นโทษทางอาญา ไม่ใช่หนี้เงินในทางแพ่ง

๙. อายุความ

อายุความสำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนอกจากที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๒๒ และ ๒๓ ยังคงเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ใน ป.อ.ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป หมวด ๙ ว่าด้วยอายุความ สำหรับอายุความตามพ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มีดังนี้

๙.๑ อายุความฟ้องคดี

๙.๑.๑ คดียังไม่ฟ้อง

คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสำหรับฐานความผิดซึ่งต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายใน ๓๐ ปี นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ (มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง)

๙.๑.๒ คดีฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว

คดีที่พนักงานอัยการได้ฟ้อง และได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว แต่ผู้กระทำความผิดวิกลจริตและศาลสั่งงดการพิจารณา หรือผู้กระทำความผิดหลบหนี เมื่อนับตั้งแต่วันที่ศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนีจนเกินกำหนด ๓๐ ปี เป็นอันขาดอายุความ (มาตรา ๒๒ วรรคสอง)

๙.๒ อายุความล่วงเลยการลงโทษ

เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และผู้นั้นยังมีได้รับโทษเกินกำหนด ๓๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือผู้นั้นรับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนีเกินกำหนด ๓๐ ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนีจะลงโทษผู้นั้นมิได้

บทบัญญัติเรื่องอายุความเป็นกฎหมายในส่วนสารบัญญัติ แต่ได้นำมาบัญญัติไว้ในพ.ร.บ.วิ.ยาเสพติด มาตรา ๒๒ และ ๒๓ เนื่องจากบทบัญญัติว่าด้วยอายุความดังกล่าว ขยายอายุความจากเดิม ๒๐ ปี เป็น ๓๐ ปี จึงไม่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่กระทำความผิดก่อนพ.ร.บ.วิ. ยาเสพติด ใช้บังคับ

ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับคดีผู้บริโภค

แรงธรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์*

นับแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ (พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค) มีผลใช้บังคับ ข้อพิพาทในทางแพ่งระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจ หากมีการนำคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมไม่ว่าผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ประกอบธุรกิจฟ้องผู้บริโภคก็ตาม ต้องใช้วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคบังคับซึ่งมีวิธีพิจารณาแตกต่างจากวิธีพิจารณาคดีแพ่งทั่วไปอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่เสมอ ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้หรือมีข้อกังขาเป็นกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคจริงหรือ เพราะมีวิธีพิจารณาที่สะดวก รวดเร็ว ทำให้ผู้บริโภคที่ตกเป็นจำเลยถูกบังคับชำระหนี้ภายในเวลาไม่นานเพราะคดีถึงที่สุดเพียงชั้นอุทธรณ์หรือคดีที่ผู้ประกอบธุรกิจฟ้องผู้บริโภคมีจำนวนคดีมากกว่าคดีที่ผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบธุรกิจ ดังนั้นเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้ให้ถ่องแท้อยิ่งขึ้น จึงขอตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับคดีผู้บริโภคผ่านทางบทความนี้ ดังต่อไปนี้

๑. คดีผู้บริโภค คือ คดีประเภทใด

คดีผู้บริโภค คือ

๑.๑ คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค (ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือสมาคมที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ ๕ สมาคม คือ สมาคมพลังผู้บริโภคแห่งประเทศไทย สมาคมพิทักษ์ประโยชน์ผู้บริโภค สมาคมส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค สมาคมคุ้มครองสิทธิประโยชน์ประชาชน และสมาคมเพื่อผู้บริโภคจังหวัดบุรีรัมย์) กับผู้ประกอบธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ

๑.๒ คดีแพ่งตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

๑.๓ คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกันกับคดีตาม ๑.๑ หรือ ๑.๒

๑.๔ คดีแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้ใช้วิธีพิจารณาตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ

จะเห็นได้ว่าคดีที่จะเป็นคดีผู้บริโภคได้นั้นจำกัดเฉพาะคดีแพ่งและคู่กรณีต้องเป็นผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ หากเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่มีข้อพิพาทจากเหตุอื่นๆ มิใช่จากการมีนิติสัมพันธ์กันมาก่อน ย่อมไม่ใช่คดีผู้บริโภคตามความหมายของกฎหมายฉบับนี้และจากคำนิยามทั้งสี่ข้อข้างต้นย่อมมีผลทำให้คดีที่ผู้ประกอบธุรกิจฟ้องผู้บริโภคเป็นคดีผู้บริโภคไปด้วย ไม่จำกัดเฉพาะผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบธุรกิจเท่านั้น

* ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน

๒. ผู้บริโภคคือใคร

ผู้บริโภค คือ ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม และให้หมายรวมถึงผู้เสียหายตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วย

ผู้ซื้อในที่นี้หมายความรวมถึง ผู้เช่า ผู้เช่าซื้อหรือผู้ได้มาไม่ว่าด้วยประการใดๆ โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น

ผู้ซื้อที่จะเป็นผู้บริโภคต้องเป็นผู้ซื้อสินค้านั้นๆ ไปบริโภคเองหรือให้ผู้อื่นใช้ เช่น พ่อซื้อสินค้าไปให้คนในครอบครัวใช้หรือซื้อของขวัญไปให้เพื่อนในวันเกิด เป็นต้น ทั้งนี้ต้องไม่ใช่拿去ขายต่อหรือให้บริการต่อไป เช่น เจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ดซื้อสินค้าจากห้างขายส่งแล้วนำมาวางขายต่อไปอีก หรือ ผู้เช่าซื้อนำรถที่เช่าซื้อออกไปให้เช่าต่อเพื่อหาประโยชน์อีกต่อหนึ่ง เช่นนี้ เจ้าของร้านขายของเบ็ดเตล็ด และผู้เช่าซื้อดังกล่าวไม่ใช่ผู้บริโภค

ผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งคำว่า บริการ หมายความว่า การรับจัดทำภาระงาน การให้สิทธิใดๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใดๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน จากคำจำกัดความของคำว่า “บริการ” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ ดังกล่าว ผู้กู้ยืมเงินจากผู้ประกอบธุรกิจจึงเป็นผู้ได้รับบริการและเป็นผู้บริโภค ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ประกอบธุรกิจให้ลูกค้ากู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทนเป็นการให้ประโยชน์ลูกค้าในทางทรัพย์สินอย่างหนึ่ง ลูกค้าก็ได้รับประโยชน์จากเงินที่กู้ยืมไป และเสียดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบธุรกิจลูกค้าผู้กู้ยืมจึงเป็นผู้บริโภค แต่หากลูกค้าผู้กู้ยืมเงินนำเงินดังกล่าวไปปล่อยให้ผู้อื่นกู้ยืมต่อไปอีกต้องถือว่าลูกค้าคนนั้นไม่ใช่ผู้บริโภค แต่เป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นกัน

ผู้ค้าประกันการกู้ยืมเงิน ไม่ได้ให้บริการใดๆ จากผู้ประกอบธุรกิจจึงไม่ใช่ผู้บริโภค แต่หากถูกผู้ประกอบธุรกิจฟ้องยอมเป็นคดีผู้บริโภคตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ มาตรา ๓ (๓) เพราะเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวพันกันกับคดีผู้บริโภค (คือ คดีที่ผู้ประกอบธุรกิจฟ้องลูกค้าผู้กู้ยืมเงิน)

ผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบแม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทน เช่น บริษัทจัดสวัสดิการรถรับส่งพนักงาน โดยบริษัทเป็นผู้จ่ายค่ารถแทนพนักงาน ดังนี้ พนักงานก็เป็นผู้ได้รับบริการจากเจ้าของรถยนต์เป็นผู้บริโภคแม้มิได้เป็นผู้จ่ายค่ารถก็ตาม

นิติบุคคลก็เป็นผู้บริโภคได้หากซื้อสินค้ามาใช้ในกิจการของนิติบุคคลนั่นเอง เช่น บริษัทซื้อเครื่องปรับอากาศมาติดตั้งใช้ในอาคารสำนักงานของตน หรือบริษัทซื้อรถยนต์มาให้ผู้บริหารใช้เป็นรถยนต์ประจำตำแหน่ง เป็นต้น

๓. ผู้ประกอบธุรกิจคือใคร

ผู้ประกอบธุรกิจ คือ ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้าหรือผู้ให้บริการและหมายความรวมถึงผู้ประกอบกิจการโฆษณา ผู้ประกอบการตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

ผู้ให้บริการที่อยู่ในความหมายของผู้ประกอบธุรกิจ เช่น ผู้ให้กู้ยืมเงิน ผู้ให้บริการบัตรเครดิต ผู้ให้บริการรักษาความปลอดภัย ผู้ให้บริการเสริมความงาม เป็นต้น ผู้ให้บริการเหล่านี้ต้องมียศประกอบอีกประการหนึ่งคือ มีการเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่น ดังที่กล่าวในหัวข้อที่ผ่านมา เช่น เรียกดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมการใช้จ่ายเงิน เรียกค่าจ้างรักษาความปลอดภัย เรียกค่าบริการเสริมความงาม เป็นต้น

ผู้ประกอบการไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น แม้เป็นบุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ประกอบการในความหมายของ พ.ร.บ.วิจิตรพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ ได้ เช่น นายแดงเปิดร้านขายสินค้าอุปโภคบริโภค นายแดงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ หรือนายดำให้กู้ยืมเงินแก่บุคคลทั่วไปเป็นปกติธุระของตนโดยเรียกดอกเบี้ย เป็นค่าตอบแทน นายดำเป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นกัน

๔. ใครเป็นผู้วินิจฉัยปัญหาว่าคดีใดเป็นคดีผู้บริโภค หรือไม่

ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยปัญหาว่าคดีใดเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ทั้งนี้ตาม พ.ร.บ.วิจิตรพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกระบวนการพิจารณาใดๆ ที่ได้กระทำไปก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยนั้น

การขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัย ถ้าเป็นการขอในคดีผู้บริโภคต้องกระทำอย่างช้าในวันนัดพิจารณา แต่ถ้าเป็นการขอในคดีอื่นต้องกระทำอย่างช้าในวันขึ้นสองสัปดาห์หรือวันสิบพยานในกรณีที่ไม่มี การขึ้นสองสัปดาห์ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วห้ามมิให้มีการขอให้วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวอีก ตาม พ.ร.บ.วิจิตรพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ มาตรา ๘ วรรคสอง

๕. เหตุใดคดีที่ผู้ประกอบการฟ้องผู้บริโภคจึงเป็นคดีผู้บริโภค

คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมาย อันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ย่อมเป็นคดีผู้บริโภค ไม่ว่าผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการฟ้องผู้บริโภคก็ตาม เนื่องจากกฎหมายมิได้บัญญัติให้เฉพาะผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบการเท่านั้นที่จะเป็นคดีผู้บริโภค ปัจจุบันคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ว่าเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ยังคงยึดถือแนวการตีความกฎหมายในลักษณะนี้มาโดยตลอดซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคมากกว่าเพราะการใช้ พ.ร.บ.วิจิตรพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ บังคับแก่คดี นั้น ผู้บริโภคได้รับประโยชน์โดยผลของกฎหมายมากกว่าใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบังคับ เช่น ผู้ประกอบการฟ้องคดีต่อศาลที่ผู้บริโภคมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลได้เพียงแห่งเดียว หรือการยื่นคำฟ้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในคดีผู้บริโภค ซึ่งดำเนินการโดยผู้บริโภค ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวง เป็นต้น

หากธนาคาร (ผู้ประกอบการ) ฟ้องลูกค้าผู้กู้ยืมเงิน (ผู้บริโภค) แต่ตีความกฎหมายข้างต้นว่าไม่ใช่คดีผู้บริโภค ธนาคารย่อมฟ้องคดีต่อศาลที่มูลคดีเกิดได้ซึ่งเป็นภาระแก่ลูกค้าผู้กู้ยืมเงินในการต่อสู้คดี หรือ กรณีลูกค้าผู้กู้ยืมเงินแพ้คดีในศาลชั้นต้น การยื่นอุทธรณ์ก็ต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ การตีความกฎหมายให้คัดค้านกล่าวเป็นคดีผู้บริโภค ย่อมเป็นผลดีแก่ลูกค้าผู้กู้ยืมเงิน (ผู้บริโภค) โดยธนาคาร (ผู้ประกอบการ) ต้องฟ้องคดีต่อศาลที่ลูกค้าผู้กู้ยืมเงิน (ผู้บริโภค) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลได้เพียงแห่งเดียว และหากลูกค้าผู้กู้ยืมเงินอุทธรณ์ก็ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ เป็นต้น ส่วนการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่

รวดเร็วและคดีถึงที่สุดในช่วงชั้นอุทธรณ์น่าจะเป็นประโยชน์แก่คู่ความทุกฝ่ายรวมทั้งกระบวนการยุติธรรม เพราะความยุติธรรมที่ล่าช้า เท่ากับเป็นการปฏิเสธความยุติธรรม

๖. เหตุใดผู้บริโศกซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องผู้ประกอบธุรกิจจึงไม่ต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียม

ทั้งนี้เป็นไปตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโศกฯ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดไว้ว่า การยื่นคำฟ้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในคดีผู้บริโศกซึ่งดำเนินการโดยผู้บริโศกให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่ไม่รวมถึงความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุด

กรณีดังกล่าวมาจากหลักการที่ว่าผู้บริโศกที่ได้รับความเสียหายสามารถดำเนินคดีต่อผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างประหยัดเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโศก

ความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุดหมายความว่าถึงค่าฤชาธรรมเนียมในแต่ละชั้นศาลที่มีคำพิพากษาแล้ว หากศาลพิพากษาในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมอย่างไร คู่ความต้องปฏิบัติตามนั้น ผู้บริโศกไม่อาจอ้างว่าได้รับการยกเว้น และไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุดก่อน

๗. มีกรณีใดบ้างที่ผู้บริโศกเป็นโจทก์ฟ้องคดีและต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียม

กรณีนี้เป็นไปตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโศกฯ มาตรา ๑๘ วรรคสอง ที่บัญญัติให้ผู้บริโศกที่นำคดีมาฟ้องโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เรียกร้องค่าเสียหายเกินสมควร ประพฤติตนไม่เรียบร้อย ดำเนินกระบวนการพิจารณาอันมีลักษณะเป็นการประวิงคดีหรือไม่จำเป็น หรือมีพฤติการณ์อื่นที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลนั้นชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้

๘. ในคดีผู้บริโศกหากคู่ความยื่นอุทธรณ์โดยไม่วางเงินค่าธรรมเนียมใช้แทนคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ผลคดีจะเป็นอย่างไร

กรณีเช่นนี้เท่ากับว่าผู้อุทธรณ์มิได้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙ ซึ่งนำมาใช้บังคับแก่คดีผู้บริโศกโดยอนุโลมตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโศกฯ มาตรา ๗ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโศกพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“... ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโศกตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนว่า จำเลยไม่ได้นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น มาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ซึ่งตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโศก พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙ กำหนดว่า “การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้น ซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ...” แม้อุทธรณ์ของจำเลยจะเป็นการอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่สั่งไต่สวนพยานจำเลยในชั้นขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบก็ตาม แต่ถ้าหากศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโศกเห็นฟ้องด้วยกับอุทธรณ์ของจำเลยแล้วก็ต้องมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่ง ไม่ไต่สวนพยานจำเลยและอนุญาตให้จำเลยนำพยานเข้าไต่สวนเพื่อจะได้ใช้ดุลพินิจมีคำสั่งให้เพิกถอน กระบวนการพิจารณาที่จำเลยอ้างว่าศาลชั้นต้นทำผิดระเบียบ

หรือไม่ต่อไป ดังนั้น อุทธรณ์ของจำเลยจึงมีผล ส่วนหนึ่งเท่ากับเป็นการขอให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยจึงต้อง นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนแก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙ เมื่อจำเลยไม่นำเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์เช่นนี้แล้ว จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย คืบค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดแก่จำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์นอกจากนี้ให้เป็นพับ”

๙. ในคดีผู้บริโภคหากศาลชั้นต้นรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ผลคดีจะเป็นอย่างไร

ในคดีผู้บริโภคที่ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาท ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคแล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๔๘

หากศาลชั้นต้นรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงเสียเอง คำรับรองของศาลชั้นต้นดังกล่าวย่อมไม่ชอบ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคยกคำสั่งศาลชั้นต้นและวินิจฉัยต่อไปว่าสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์หรือไม่ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๕ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ ๑ “เนื่องจากคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ให้สิทธิแก่ผู้อุทธรณ์ที่อาจยื่นคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคได้ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค มาตรา ๔๗, ๔๘ ดังนั้น จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์การอนุญาตให้อุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับในคดีผู้บริโภคที่ศาลชั้นต้นรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงมานั้น จึงไม่ชอบ ให้ยกคำสั่งศาลชั้นต้นในกรณีดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามมีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณา และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๕ กำหนดไว้ว่า คดีที่ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ไว้พิจารณา หากศาลอุทธรณ์เห็นว่าเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาว่ามีเหตุสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์หรือไม่ หากอนุญาตก็รับวินิจฉัยให้ หากไม่อนุญาตก็ให้ยกอุทธรณ์นั้นเสียโดยไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นแห่งอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้มีเหตุสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์ จึงเห็นสมควรรับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสอง.....”

ตัวอย่างที่ ๒ “ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เห็นว่าคดีต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๗ ผู้อุทธรณ์อาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไปพร้อมกับอุทธรณ์ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ เมื่อศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์แล้วเห็นว่าเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้าม ก็ให้ส่งอุทธรณ์และคำขอดังกล่าวไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเพื่อพิจารณา แต่ถ้าศาลชั้นต้นเห็นว่าอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ต้องห้ามก็ให้มีคำสั่งรับอุทธรณ์นั้นไว้ดำเนินการต่อไป” ดังนี้ ศาลชั้นต้นจึงไม่มีอำนาจอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

แต่เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคแล้วแต่กรณี ซึ่งศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองมีเหตุผลควรอนุญาตให้อุทธรณ์จึงรับวินิจฉัยให้...

๑๐. ผู้ประกอบธุรกิจฟ้องผู้ค้าประกัน ณ ศาลที่มูลคดีเกิดได้หรือไม่

เนื่องจากผู้ค้าประกันไม่ได้รับบริการใดๆ จากผู้ประกอบธุรกิจ ดังนั้น ผู้ค้าประกันจึงไม่ใช่ผู้บริโภค การที่ผู้ประกอบธุรกิจฟ้องผู้ค้าประกันเพียงลำพังโดยไม่ได้อ้างผู้บริโภคด้วยจึงสามารถฟ้องผู้ค้าประกัน ณ ศาลมูลคดีเกิดได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ (๑) ประกอบ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค มาตรา ๗ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า แม็คคิของโจทก์เป็นคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ (๓) แต่จำเลยไม่ใช่ผู้ได้รับบริการจากโจทก์จึงไม่มีฐานะเป็นผู้บริโภคโดยตรง โจทก์ยอมฟ้องคดีนี้เป็นคดีผู้บริโภคต่อศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลที่มูลคดีเกิดได้นั้น พิเคราะห์แล้ว ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจจะฟ้องผู้บริโภคเป็นคดีผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจมีสิทธิเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ผู้บริโภคมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือต่อศาลอื่นได้ด้วยให้ผู้ประกอบธุรกิจเสนอคำฟ้องต่อศาล ที่ผู้บริโภคมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลได้เพียงแห่งเดียว” เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งให้ความคุ้มครองเฉพาะผู้บริโภคมิให้ต้องถูกฟ้องยังศาลที่ผู้บริโภคมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลเพื่อลดภาระความยุ่งยากแก่ผู้บริโภคในการต่อสู้คดีที่ศาลซึ่งห่างไกลจากภูมิลำเนาของตนเท่านั้นหาได้ขยายความคุ้มครองไปยังผู้ที่ไม่อยู่ในฐานะผู้บริโภคซึ่งถูกฟ้องเป็นคดีผู้บริโภคเพียงลำพังด้วยไม่ ฐานะความเป็นผู้บริโภคนั้นพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “ผู้บริโภค หมายความว่า ผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และให้หมายความรวมถึงผู้เสียหายตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วย” และตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “ผู้บริโภค หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม” คดีนี้โจทก์ฟ้องเป็นคดีผู้บริโภคอ้างว่า จำเลยทำสัญญาชำระหนี้แทนนางจ. ผู้ป่วยซึ่งเข้ารับรักษาพยาบาลกับโจทก์ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงตามคำฟ้องว่าจำเลยเป็นผู้ได้รับสินค้าหรือได้รับบริการใดจากโจทก์ จำเลยจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภคตามความหมายของบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ได้ความตามที่โจทก์อ้างในคำฟ้องว่าจำเลยทำสัญญากับโจทก์ ที่แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการอ้างว่ามูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลชั้นต้น กรณีเช่นนี้ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้บัญญัติและกำหนดไว้ จึงต้องบังคับตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ ที่ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่คดีโดยอนุโลม โจทก์จึงเสนอคำฟ้องต่อศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ (๑) ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณานั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภค อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น

๑๑๔ ปี ศาลอุทธรณ์

พิพากษากลับ ให้รับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาต่อไป ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาล ให้ศาลชั้นต้น
รวมส่งเมื่อมีคำสั่งหรือคำพิพากษาใหม่.”

๑๑. นับตั้งแต่ตั้งแผนคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ สถิติคำวินิจฉัยในคดีผู้บริโภคของ
ประธานศาลอุทธรณ์ และสถิติคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ เป็นอย่างไร

ปี ๒๕๕๑	มีคำขอให้วินิจฉัย	จำนวน	๒๗๗ คดี	วินิจัยเสร็จไป	๒๐๖ คดี
ปี ๒๕๕๒	มีคำขอให้วินิจฉัย	จำนวน	๖๓๓ คดี	วินิจัยเสร็จไป	๕๔๖ คดี
ปี ๒๕๕๓	มีคำขอให้วินิจฉัย	จำนวน	๔๒๓ คดี	วินิจัยเสร็จไป	๔๔๔ คดี
ปี ๒๕๕๔	ถึงเดือนมิถุนายน มีคำขอให้วินิจฉัย	จำนวน	๒๕๒ คดี	วินิจัยเสร็จไป	๒๓๑ คดี

สถิติคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ (ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

ปี ๒๕๕๑ คดีเข้า	๒ คดี	เสร็จไป	๒ คดี	คดีค้าง	- คดี
ปี ๒๕๕๒ คดีเข้า	๔๔๑ คดี	เสร็จไป	๓๒๗ คดี	คดีค้าง	๑๑๔ คดี
ปี ๒๕๕๓ คดีเข้า	๑,๐๓๗ คดี	เสร็จไป	๗๑๓ คดี	คดีค้าง	๓๒๔ คดี
ปี ๒๕๕๔ คดีเข้าถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน			๖๖๗ คดี		
คดีเสร็จไปถึงวันที่ ๘ กรกฎาคม			๘๐ คดี	คดีค้าง	๕๘๗ คดี

ประเภทคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ปี ๒๕๕๑
(ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑)

- เรียกค่าเสียหาย ๑ คดี
- ผิดสัญญา ๑ คดี

ประเภทคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์มากที่สุด ๓ อันดับแรกของปี ๒๕๕๒

- สินเชื่อ/กู้ยืม/ค้ำประกัน ๑๘๐ คดี
- เช่าซื้อ ๑๐๐ คดี
- บัตรเครดิต ๕๕ คดี

ประเภทคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์มากที่สุด ๓ อันดับแรกของปี ๒๕๕๓

- สินเชื่อ/กู้ยืม/ค้ำประกัน ๔๐๓ คดี
- เช่าซื้อ ๑๗๘ คดี
- ประกันภัย ๑๔๐ คดี

ประเภทคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์มากที่สุด ๓ อันดับแรกของปี ๒๕๕๔
(๑ มกราคม - ๓๐ มิถุนายน)

- สินเชื่อ/กู้ยืม/ค้ำประกัน ๒๔๕ คดี
- เช่าซื้อ ๙๓ คดี
- ประกันภัย ๕๘ คดี

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการตอบข้อสงสัยข้างต้นคงเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านตามสมควร อนึ่ง แม้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคจะเป็นที่สุดตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค มาตรา ๔๙ วรรคสองก็ตาม แต่คู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อขอให้พิจารณาอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเกินสองแสนบาทหรือในปัญหาข้อกฎหมายได้ ซึ่งศาลฎีกาอาจพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาซึ่งเกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะหรือเป็นปัญหาสำคัญอื่นที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ดังนั้น ข้อกฎหมายที่ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยไว้คงต้องติดตามต่อไปว่าศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยหรือไม่ เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคเป็นเรื่องใหม่ มีข้อกฎหมายหลายเรื่องที่ยังไม่เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาวางแนวบรรทัดฐานมาก่อน

ตัวช่วยเร่งคดี

รุ่งโรจน์ รื่นเรืองวงศ์*

ผู้เขียนเคยอยู่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา หลายครั้งหลายตำแหน่ง ทั้งที่เป็นผู้ปฏิบัติและผู้บริหาร เคยทำคดีมาหลากหลายทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีขำนัญพิเศษ เคยเจอปัญหา เคยแก้ปัญหามา ทั้งที่แก้ได้ดี พอแก้ได้ และแก้ไม่สำเร็จ จึงเห็นตัวช่วยเร่งคดีในศาลสูงหลายตัว ดังต่อไปนี้

๑. ศาลชั้นต้นช่วยเร่งคดีได้

หากศาลชั้นต้นทำคดีมาดี ก็ช่วยศาลสูงให้พิจารณาคดีเร็วขึ้น ถ้าศาลชั้นต้นทำคดีมาลวก ๆ ไม่สืบ ไม่ย่อฟ้อง ไม่ย่อคำให้การ ไม่มีทางพิจารณานำสืบของโจทก์และจำเลย มีแต่คำวินิจฉัยห้วน ๆ สั้น ๆ แฉกยังไม่เห็นเหตุผล ไม่แยกประเด็น ศาลสูงก็พิจารณาคดีล่าช้า ต้องย่อฟ้อง ย่อคำให้การ ต้องพลิกอ่านเอกสารที่ไม่มีพยาน เบิกความประกอบ ต้องย่อทางพิจารณาจากเอกสารปึกใหญ่ ยิ่งเป็นตัวเลขที่ยุ่งเหยิงมากมายก็เสียเวลามาก หากศาลชั้นต้นช่วยศาลสูงในเรื่องต่อไปนี้ ก็จะทำให้ศาลสูงพิจารณาคดีเร็วขึ้น

๑.๑ แม้จะเป็นคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ก็กฎหมายให้ส่งเอกสารแทนการสืบพยานได้ก็ควรสืบพยานโจทก์ให้ได้ข้อเท็จจริงตามฟ้อง เพื่อสะดวกในการย่อทางพิจารณา

๑.๒ คดีเกี่ยวกับการกู้ยืม บัตรเครดิต ที่มีตัวเลขมากมายหลายครั้ง หลายประเภท ทั้งเงินต้น ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ เงินที่ชำระคืนหักกลบลบหนี้เป็นหนี้เงินต้น ดอกเบี้ย ค่าปรับ วันผิดนัด แต่ละช่วง แต่ละครั้ง ควรให้โจทก์ทำบัญชีแยกแยะจำนวนหนี้ดังกล่าวให้ชัดเจน แฉกเบิกความ มิใช่สั่งให้ส่งเอกสารมาปึกใหญ่ ให้ศาลต้องมาตรวจค้นคิดคำนวณตัวเลขซึ่งปวดหัว และเสียเวลามาก

๑.๓ แม้เป็นคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ก็ควรย่อฟ้อง ย่อคำให้การ ย่อทางพิจารณาโจทก์และจำเลย มิใช่เริ่มต้นก็พิเคราะห์ แล้ววินิจฉัยห้วน ๆ พร้อมทั้งพิพากษาทันทีเพียงไม่กี่บรรทัด น่าจะลงกินเนสบุ๊คส์ว่าเป็นคำพิพากษาที่สั้นที่สุดในโลก

๑.๔ อธิบดีหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ช่วยตรวจคำพิพากษาของผู้พิพากษาในศาลของตน หากพบคำพิพากษาที่มีลักษณะดังนี้ เช่น ส่วนวนที่มีคำฟ้อง คำให้การมากมายหลายหน้า มีการสืบพยานหลายปาก มีประเด็นต้องวินิจฉัยหลายประเด็น แต่ไม่มีการย่อคำฟ้อง คำให้การ ไม่มีทางพิจารณานำสืบของโจทก์และจำเลย เริ่มขึ้นมาก็พิเคราะห์แล้ววินิจฉัยและพิพากษาทันที ควรให้ผู้พิพากษานั้น ยกร่างคำพิพากษาใหม่ ให้มีย่อฟ้อง ย่อคำให้การ ย่อทางพิจารณาโจทก์และจำเลย จึงให้ส่งขึ้นมาศาลสูง

* ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์ (อดีตรองประธานศาลฎีกา)

กรณีที่เราพบว่า คดีมีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนมีพยานบุคคลและพยานเอกสารมาก ท่านผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนก็หาทางปัดสวะให้พ้นตัว โดยหยิบยกเรื่องฟ้องเคลือบคลุมหรือคดีขาดอายุความขึ้นมาพิพากษายกฟ้องโจทก์ ทั้งๆ ที่ฟ้องไม่เคลือบคลุมหรือไม่ขาดอายุความ ท่านอธิบดีหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลก็ควรให้ท่านผู้พิพากษาท่านนั้นยกร่างคำพิพากษาใหม่ แล้วจึงส่งขึ้นมาสืบสูง

๑.๕ ท่านผู้พิพากษาศาลชั้นต้นช่วยตรวจพิจารณารับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง เฉพาะคดีที่สำคัญหรือมีปัญหาควรสู่ศาลสูงเท่านั้น มิใช่รับรองด้วยความเกรงใจจนมีคดีขึ้นมารกศาลสูง

๑.๖ ท่านอธิบดีหรือหัวหน้าศาลควรควบคุมดูแลการใช้ดุลพินิจของท่านผู้พิพากษาในศาลของตนให้เป็นไปตามแนวมาตรฐานเดียวกัน ทั้งดุลพินิจในการลงโทษ และดุลพินิจในการกำหนดค่าเสียหาย เพราะดุลพินิจที่ผิดแผกแตกต่างจากแนวมาตรฐานมาก เป็นเหตุให้คู่ความรับไม่ได้ ทำให้มีการอุทธรณ์ขึ้นมารกศาลสูงโดยที่น้ำหนักที่ศาลชั้นต้น

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาลก็ควรควบคุมดูแลการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาในภาคให้อยู่ในแนวเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ก็จะช่วยลดคดีที่อุทธรณ์ขึ้นสู่ศาลสูง

๑.๗ ท่านอธิบดีหรือหัวหน้าศาล ต้องหมั่นตรวจสอบสำนวนความในศาลของตน อย่าให้มีการ **หลง** คือหลงผิดในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย หรือ **ลืม** คือ เก็บสำนวนไว้จนลืมส่งศาลสูง หรือ **หลุด** คือ เกิดความพลั้งเผลอ เช่นไม่มีการส่งสำเนาอุทธรณ์ ไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ผู้อุทธรณ์ไม่ลงชื่อในอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ไม่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นทนาย หรือรับอุทธรณ์ที่อุทธรณ์เกินกำหนดหรือรับคดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ขึ้นมา ทำให้เสียเวลาต้องย้อนสำนวนลงมาให้จัดการให้ถูกต้องก่อน

๒. การคัดกรองสำนวนช่วยให้คดีเร็วได้

การคัดกรองสำนวนที่ขึ้นมาสู่ศาลอุทธรณ์ ยิ่งคัดกรองหลายครั้งก็ยิ่งช่วยให้คดีเร็วขึ้น

๒.๑ **การคัดกรองเบื้องต้น** เช่นคดีต้องห้ามอุทธรณ์หรือไม่ อุทธรณ์เกินกำหนดหรือไม่ เสียค่าฤชาธรรมเนียมหรือไม่ เสียค่าฤชาธรรมเนียมครบหรือไม่ ส่งสำเนาอุทธรณ์ให้แก่อีกฝ่ายหรือไม่ มีเอกสารครบหรือไม่ มีใบแต่งตั้งทนายหรือไม่ ทนายที่ลงชื่อได้รับแต่งตั้งหรือไม่ ลงชื่อในฟ้องอุทธรณ์หรือไม่ หากตรวจพบแต่แรกจะได้รีบส่งสำนวนไปแก้ไข หรือจัดการให้เรียบร้อย แทนที่จะรับสำนวนไปกองรวมไว้กว่าจะตรวจพบ ก็ผ่านไปหลายปี

๒.๒ **การคัดกรองประเภทคดี** จะได้แยกคดีเป็นกลุ่มๆ เพื่อประโยชน์ในการจ่ายให้แก่ท่านผู้พิพากษาจะได้พิจารณาพิพากษาคดีประเภทเดียวกัน ลักษณะเดียวกัน เหตุผลเดียวกัน การพิจารณาพิพากษาก็ง่ายเป็นแนวเดียวกันทำได้เร็ว ตรวจก็ง่าย

๒.๓ การคัดกรองความยากง่ายของคดี

(๑) คดีที่ง่าย ก็แยกเป็นคดีเร่งพิเศษ เช่น คดีอุทธรณ์ให้ลงโทษเบาลง ให้รอการลงโทษ

(๒) คดีข้อกฎหมาย อาจให้แยกเป็นคดียกง่าย

(๓) คดีที่ไม่มีข้อยุ่งยาก อาจให้แยกเป็นคดียกง่าย

(๔) คดีขาดนัด อาจแยกเพื่อจ่ายคณะแก่ท่านผู้พิพากษาที่ได้รับสำนวนคดีที่ยาก

(๕) คดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน เพื่อจ่ายแก่คณะพิเศษ เป็นต้น

๓. การจ่ายสำนวนก็ช่วยเร่งคดีได้

๓.๑ ให้ประธานแผนกรับผิดชอบจ่ายสำนวนคดีที่อยู่ในแผนกของตน เช่น คดียาเสพติด คดีคุ้มครองผู้บริโภค คดีเลือกตั้ง คดีครอบครัว เป็นต้น อันเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของท่านประธานศาลอุทธรณ์ อีกทั้งท่านประธานแผนกเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญคดีในแผนกของตน สามารถแยกแยะประเภท ลักษณะ ความยากง่ายของคดี และรู้มือของท่านผู้พิพากษาในแผนกของท่าน จึงสามารถจ่ายคละทั้งคดียาก และง่ายให้แก่แต่ละท่านได้อย่างสมดุล และตรงตามความถนัดของแต่ละท่าน ทำให้คดีเสร็จเร็ว ถูกต้องและเป็นธรรมยิ่งขึ้น

๓.๒ การจ่ายสำนวนเป็นกลุ่มคดี เช่น ฎีกา บัตรเครดิต เช่าซื้อ เช่า ซื้อขาย ซื้อคอนโดมิเนียม คดีฟ้องแพทย์ คดีหมิ่นประมาท เป็นต้น ให้ท่านผู้พิพากษาแต่ละท่านรับคดีเป็นกลุ่มคดีก็จะพิจารณา สะดวก ถูกต้อง และรวดเร็วยิ่งขึ้น

๓.๓ การจ่ายสำนวนที่ยาก ซับซ้อน เอกสารมาก พยานมากควรจ่ายคดีที่ยาก หรือคดียากให้ท่านเพื่อชดเชยสำนวนที่ยาก อีกทั้งควรจัดหาผู้ช่วยผู้พิพากษาไปช่วยท่านตรวจเอกสาร ตรวจสอบประเด็น ตรวจสอบข้อกฎหมาย ช่วยย่อฟ้อง ย่อคำให้การ ย่อทางพิจารณาก็จะทำให้คดีที่ยากสามารถพิพากษาเสร็จไปได้ แทนที่ท่านเจ้าของสำนวนจะชุกสำนวนไว้ แล้วขอย้ายไปศาลอื่น เพื่อหนีการพิพากษาคดียาก

๔. การลดข้อโต้แย้งก็ช่วยเร่งคดีได้

ข้อโต้แย้งขององค์คณะ ของผู้ช่วยจำ ผู้ช่วยเล็ก ผู้ช่วยใหญ่ ผู้ช่วยยักซ์ หรือผู้สั่งตอกไม่ว่าข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายให้อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและเป็นธรรมแก่คู่ความ

แต่ข้อโต้แย้งในถ้อยคำ ลีลา สำนวน ยาวไป สั้นไป ขอดัด ขอเติม ในข้อที่ไม่เกี่ยวกับผลของคดี หรือเหตุผลในการวินิจฉัย หากยอมรับในการทำงานของแต่ละฝ่าย ซึ่งต่างทำหน้าที่ของตน หรือลดข้อโต้แย้งในเรื่องเล็กน้อยลง ก็จะช่วยให้คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตอกได้เร็วขึ้น

๕. การมีสถานที่ทำงานที่เหมาะสม เพียงพอ ช่วยให้ทำงานดีขึ้น

ท่านผู้บริหาร ท่านผู้พิพากษา ท่านผู้ช่วยผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่ หากมีที่ทำงานที่เหมาะสมแก่ทำงาน เช่น กว้างพอ มีโต๊ะเก้าอี้ที่นั่งสบายพอสมควร มีแสงสว่าง มีแอร์เย็นสบาย มีตู้เก็บเอกสารที่ปลอดภัย มีความเป็นส่วนตัวสามารถเก็บรักษาความลับในการปรึกษาคดีได้ ก็จะช่วยให้ทักษะ ความสามารถและอารมณ์ที่จะทำงานดีขึ้น ช่วยให้พิพากษาคดีได้มากขึ้นเช่นกัน

๖. การมีพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอกับงานก็ช่วยให้งานเร็วขึ้น

การมีพนักงานเจ้าหน้าที่ช่วยในการพิพากษาคดี เช่น แผนกพิมพ์ แผนกเก็บ แผนกจ่าย แผนกจัดส่ง แผนกธุรการทุกแผนกต่างมีอัตรากำลังที่เพียงพอ และช่วยสนับสนุนงานของท่านผู้พิพากษาก็จะทำให้คดีเร็วขึ้น หากผู้พิพากษาร่างคำพิพากษาจำนวนมาก แต่มีพนักงานพิมพ์น้อย พิมพ์คำพิพากษาไม่ทัน คำพิพากษาก็ค้างค้ำ เป็นต้น

๗. เทคโนโลยีก็ช่วยให้งานเร็วขึ้น

การมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้งานได้ โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ก็ช่วยงานให้เร็วขึ้นได้ ซึ่งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลสูง ก็ล้วนแต่พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ ถ้าสามารถขอความร่วมมือจากศาลชั้นต้นให้ส่งแผ่นดิสก์คำพิพากษาที่มีการอุทธรณ์ขึ้นมาศาลอุทธรณ์ จะช่วยในการร่างคำพิพากษาที่ทนายผู้พิพากษาที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการติดต่อร่างคำพิพากษา และช่วยพนักงานพิมพ์ที่ใช้ร่างคำพิพากษามาแผ่นดิสก์มาติดต่อโดยไม่ต้องพิมพ์ใหม่ทั้งหมดก็ช่วยประหยัดเวลาในการพิมพ์ได้อย่างมาก

๘. การประชาสัมพันธ์ก็ช่วยลดคดีได้

๘.๑ ศาลชั้นต้นช่วยประชาสัมพันธ์แก่คู่ความให้ทราบถึงบรรทัดฐานในการลงโทษของศาลสูง ก็จะช่วยให้คู่ความไม่อุทธรณ์เพราะผลก็เช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือประชาสัมพันธ์แก่คู่ความว่าโทษที่ลงนั้นต่ำสุดแล้ว แม้อุทธรณ์ไม่สามารถลดให้ต่ำกว่านั้นได้ ก็อาจช่วยให้คู่ความไม่อุทธรณ์

๘.๒ ศาลสูง ออกเอกสารอธิบายถึงหลักเกณฑ์ วิธีการลงโทษ หลักเกณฑ์ที่จะลดหย่อนผ่อนโทษ หลักเกณฑ์การรอการลงโทษ ตลอดจนแนวบรรทัดในการลงโทษให้ศาลชั้นต้นแจกแก่คู่ความหรือประชาชนก็จะช่วยให้มีการอุทธรณ์น้อยลง

๙. การไกล่เกลี่ยทำให้คดีเสร็จเร็วแต่ต้องระวัง

การใช้ระบบไกล่เกลี่ยโดยผู้ประนีประนอมประจำศาลสูงนั้นช่วยให้คดีเสร็จเร็วขึ้น ด้วยความพอใจของคู่ความ โดยไม่มีฝ่ายใดแพ้หรือชนะ แต่ชนะด้วยกันทั้งสองฝ่าย เพราะคู่ความทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ร่วมกันยุติคดีเป็นการยุติคดีด้วยความสมัครใจ จึงไม่มีฝ่ายแค้น แต่ก็ต้องระวังด้วยการหาผู้ไกล่เกลี่ยที่มีความรู้ในเรื่องที่จะไกล่เกลี่ยมาทำการไกล่เกลี่ย มิฉะนั้นจะทำการไกล่เกลี่ยผิด แม้ว่าในที่สุดคู่ความก็คงตกลงกันไม่ได้ แต่ก็ทำให้ความเชื่อมั่น ศรัทธาในศาลยุติธรรมลดลง

๑๐. การจัดตั้งศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษช่วยให้คดีเร็วได้

การให้คดีบางประเภท เช่น คดีอาชญากรรม ฆาตกรรม ศาลอุทธรณ์ จะฎีกาได้เฉพาะคดีสำคัญที่ศาลฎีการับรองให้ฎีกา หรือคดีชำนาญพิเศษบางประเภท เช่น คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีล้มละลาย คดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ให้อุทธรณ์ขึ้นไปยังศาลฎีกาโดยไม่ผ่านศาลอุทธรณ์ ทำให้มีคดีขึ้นไปค้างที่ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาจำนวนมาก เนื่องจากโครงสร้างของศาลฎีกาเป็นยอดแหลมของเจดีย์ มีผู้พิพากษาเพียงร้อยกว่าท่าน แต่ต้องรับปริมาณคดีปีละนับหมื่นคดี แล้วยังมีคดีพิเศษ เช่น คดีอาญานักการเมือง คดีเลือกตั้ง ทำให้อัตราผู้พิพากษาศาลฎีกาไม่สมดุลกับปริมาณคดี อีกทั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหลายท่านที่อยู่ในแผนกคดีชำนาญพิเศษ ก็ไม่เคยผ่านศาลชำนาญพิเศษ หรือผ่านศาลชำนาญพิเศษมานานแล้ว จึงขาดความเชี่ยวชาญในคดีชำนาญพิเศษ พิพากษาแต่ละคดีต้องทำการศึกษาค้นคว้ามาก

๑๑ ปี ศาลอุทธรณ์

การตั้งศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ดังนี้

๑๐.๑ คดีชำนาญพิเศษทั้งหมด แทนที่จะขึ้นไปกระจุกอยู่ที่ศาลฎีกาจำนวนมาก ซึ่งไม่สมดุลกับปริมาณผู้พิพากษาศาลฎีกา ก็จะกระจายลงมายังศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษที่มีผู้พิพากษาที่เลื่อนขึ้นมาจากศาลชั้นต้นชำนาญพิเศษ ซึ่งยังมีความรู้ ความชำนาญในคดีชำนาญพิเศษที่ทำอยู่ก็สามารถทำงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรมยิ่งขึ้น

๑๐.๒ คดีชำนาญพิเศษ ให้ถึงที่สุดที่ศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ ให้ฎีกาได้เฉพาะปัญหาสำคัญ โดยให้ศาลฎีกาพิจารณาว่าจะรับฎีกาหรือไม่ ก็จะทำให้มีคดีศาลชำนาญพิเศษขึ้นสู่ศาลฎีกาน้อยลง ทำให้พิจารณาคดีให้เสร็จได้เร็วขึ้น

๑๐.๓ การมีศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ ส่งเสริมให้มีผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถในการพิจารณาคดีชำนาญพิเศษ การแต่งตั้งโยกย้ายก็สามารถทำได้ตามความถนัดของผู้พิพากษา ทำให้ผู้พิพากษาศาลชำนาญพิเศษอยู่ได้นาน และต่อเนื่องเป็นสายตั้งแต่ศาลชั้นต้น เลื่อนขึ้นไป ศาลอุทธรณ์ชำนาญพิเศษ แล้วเลื่อนไปยังแผนกคดีชำนาญพิเศษในศาลฎีกา สามารถมีผู้พิพากษาศาลชำนาญพิเศษต่อเนื่องไม่ขาดสาย ตั้งแต่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และชั้นฎีกา ย่อมมีผลทำให้คดีเสร็จรวดเร็ว ถูกต้องเป็นธรรมยิ่งขึ้น

ผู้เขียนจึงเสนอตัวช่วยเร่งคดี ๑๐ ตัว ดังกล่าวข้างต้นมาเพื่อให้ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารงานศาลชั้นต้น ผู้บริหารงานศาลอุทธรณ์ ผู้บริหารงานศาลฎีกา ผู้บริหารงานศาลยุติธรรม คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) และคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ช่วยกันพิจารณาคัดเลือกนำตัวช่วยเร่งคดี ๑๐ ตัว ดังกล่าวไปใช้เพื่อเร่งคดีให้เสร็จอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรมยิ่งขึ้น ผู้เขียนซึ่งเป็นผู้พิพากษาอาวุโส มีอายุมากแล้ว ยังหวังและฝันว่าศาลสูงของเราก็จะมีการพัฒนาบุคลากร พัฒนาวิธีการทำงาน ขยายสถานที่ทำงาน ให้กว้างขวาง เพียงพอ และเหมาะสมแก่การปฏิบัติงานของท่านผู้พิพากษา และพนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้งพัฒนาเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ผู้มีอรรถคดีสืบไป.

รายชื่อข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมในศาลอุทธรณ์

ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ผู้บริหารศาลอุทธรณ์

๑. ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม	ประธานศาลอุทธรณ์
๒. นางสาววันทนีย์ กิรติพิบูล	รองประธานศาลอุทธรณ์
๓. นายธงชัย เสนามนตรี	รองประธานศาลอุทธรณ์
๔. นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม	รองประธานศาลอุทธรณ์
๕. นายจิรนิติ หะวานนท์	ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลอุทธรณ์
๖. นายสุทธินันท์ เสียมสกุล	ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลอุทธรณ์
๗. นางสาวสุนันท์ ชัยชูสอน	ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์
๘. นางวาสนา หงส์เจริญ	ประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์
๙. นายแรงรณ ปรีพจน์พนพิสุทธิ์	ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์
๑๐. นายชาติรี ศิริรักษ์	รองประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์
๑๑. นายประสิทธิ์ สนามชวด	รองประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์
๑๒. นายวัชรินทร์ สุขเกื้อ	รองประธานแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์
๑๓. นางสาวจิตฤดี วีระเวสส์	เลขานุการศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราว ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อีกตำแหน่งหนึ่ง
๑๔. นายไพบูลย์ ผดุงสงฆ์	รองเลขานุการศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราว ในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วย ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์อีกตำแหน่งหนึ่ง
๑๕. นายประสงค์ มหาสิทธิ์ระกุล	รองเลขานุการศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราว ในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วย ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์อีกตำแหน่งหนึ่ง
๑๖. นายพรเทพ รัศมี	รองเลขานุการศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราว ในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วย ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์อีกตำแหน่งหนึ่ง

๑๑๑ ปี ศาสดาคุณ

ที่ปรึกษาศาลอุทธรณ์

๑. นายประยูร	มูลศาสตร์
๒. นายพิศาล	พริยะสถิต
๓. นายปิ่นทิพย์	สุจริตกุล

ผู้พิพากษาอาวุโสศาลอุทธรณ์

๑. นายสะสม	สิริเจริญสุข	๒. นายสุนทร	นาเนกรังสรรค์
๓. นายดลจรัส	รัตน์โสภิต	๕. นายภคพงศ์	วงศ์ศรีภูมิเทศ
๕. นายจิระ	โชติพงศ์	๖. นายเฉลิมชัย	จารุไพบูลย์
๗. นายเกรียงชัย	จิงจตุรพิธ	๘. นายวีระศักดิ์	เสรีเศวตรรัตน์
๙. นายเดชา	หงส์ทอง	๑๐. นายรุ่งโรจน์	รีนเรืองวงศ์
๑๑. นายสุนัย	มนมัยอุดม	๑๒. นายสุรัช	เอื้ออารีตระกูล

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๑. นายภาภูมิ	สรอัทพ์	๒. นายประสิทธิ์	เจริญถาวรโกคา
๓. นายทรงศิลป์	ธรรมรัตน์	๕. นายอดิเทพ	ธีระวัฒน์
๕. นายปกรณ์	วงศาโรจน์	๖. นายอรรถพงษ์	กุลโชครังสรรค์
๗. นายอติคม	อินทุฤดี	๘. นายธีรวัฒน์	ธีรโรจน์วิทย์
๙. นายเฉลิมชัย	ศรีเลิศชัยพานิช	๑๐. นายอำนาจ	พวงชมพู
๑๑. นายสุภัทร	อยู่ถนอม	๑๒. นายปานนท์	กัจฉปานันท์
๑๓. นายชาญวิทย์	รักษกุลชน	๑๔. นายนิติ	เอื้อจรัสพันธุ์
๑๕. นายกานต์	วงศ์ศิริ	๑๖. นายแก้ว	เวศอุไร
๑๗. นายยงยศ	เอี่ยมทอง	๑๘. นายवास	ลักษณะเลิศกุล
๑๙. นายประเสริฐ	นิชโรจน์	๒๐. นายชวลิต	ยงพาณิชย์
๒๑. นายโสรัตน์	เพียรอนุกุล	๒๒. นายคัมภีร์	กิตติปริญญาพงษ์
๒๓. นายเอกชัย	เหลียมไพศาล	๒๔. นายเถกิงศักดิ์	คำสุระ
๒๕. นายโชติวัฒน์	เหลื่องประเสริฐ	๒๖. นายนิพนธ์	พิชยพาณิชย์
๒๗. นายประทีป	อ่าววิจิตรกุล	๒๘. นายรังสรรค์	วิจิตรไกรสร
๒๙. นายชัยชนะ	ตัณจพัฒน์กุล	๓๐. นายทัศน์พงษ์	เหล่านักวงศ์
๓๑. นายศิริชัย	จันทร์สว่าง	๓๒. นายวิบูลย์	แสงชมพู
๓๓. นายสุทิน	นาคพงศ์	๓๔. นายสมเกียรติ	ตั้งสกุล
๓๕. นายคำแหง	คมวุฒิการ	๓๖. นางอารีย์	เดชะหรัวิจิตร
๓๗. นายราเชนทร์	เรืองทวีป	๓๘. นายกิตติพงษ์	ศิริโรจน์
๓๙. นายสรศักดิ์	จันเกษม	๔๐. นายกษิต	มงคลศิริภักธา

๔๑. นายศิริชัย

ศิริชื่นวิจิตร

๔๒. นายเรวัต

สกุลคล้าย

๔๓. นายจรัส

รัตตมณี

๔๔. นายกมล

ธีรเวชพลกุล

๔๕. นางวสุรี

วัฒนารักษ์

๔๖. นายทรงชัย

รักษาเกียรติศักดิ์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๑. นายนพรัตน์

สีทิศประเสริฐ

๒. นางนวลทิพย์

ฉัตรชัยสกุล

๓. นายอนุช

บุญประดิษฐ์

๔. นายอมรเทพ

การะโชติ

๕. นายก่อเกียรติ

เยี่ยมบุตรลบ

๖. นางชนากานต์

ธีรเวชพลกุล

๗. นายบุญทอง

ปลื้มสวัสดิ์

๘. นายอนันต์

เสนคุ้ม

๙. นายวิชาญ

กาญจนะ

๑๐. นายวรพจน์

วัชรพงศ์กุล

๑๑. นายอุทัย

โสภะโชติ

๑๒. นายจาตุรงค์

สรนุวัตร

๑๓. นายทองเพียร

มูลกาย

๑๔. นางสาวสุจิตรา

พัฒนภักดี

๑๕. นายกฤตพงศ์

เยี่ยมวรเมธ

๑๖. นางสาวภัทริกา

จุลฤกษ์

๑๗. นายพอพันธ์

คิดจิตต์

๑๘. นางนาพานพร

จันทกุล

๑๙. นางชนิษฐา

อรุณวงศ์

๒๐. นายชูศักดิ์

จำปา

๒๑. นายบุญชัย

กริชชาญชัย

๒๒. นายขจรศักดิ์

บุญเกษม

๒๓. นายเดชา

อัครวิทย์ไพศาล

๒๔. นางจรรยา

จิระเรืองรัตน

๒๕. นายศุภวัฒน์

รมยานนท์

๒๖. นายปริญญา

อิทธิวิกุล

๒๗. นางปิยนุช

มนูรังสรรค์

๒๘. นายฉัตรชัย

ไทโรโซ

๒๙. นายประชา

งามล้ำวง

๓๐. นายประสิทธิ์

ตันติเสรี

๓๑. นายฐิตินนทน์

สุรดิษฐ์นนท์

๓๒. นายวิบูลย์

ศุภสกุลอาภาพิบูล

๓๓. นายระบิล

จันทร์ภิรมย์

๓๔. นายเฉลิมพงศ์

ขันตี

๓๕. นายวรพงศ์

มนตรีกุล ณ อยู่ธยา

๓๖. นายวิชัย

ตัณฐิ

๓๗. นายทวินัส

พรรณพวงพันธ์ุ

๓๘. นางสาวปชาบดี

คำปาน

๓๙. นายปริญญา

สูตรสุวรรณ

๔๐. นายสมชาย

เงารุ่งเรือง

๔๑. นายสถาพร

วงศ์ตระกูลรักษา

๔๒. นายธีระพล

ศรีอุดมขจร

๔๓. นายนพรัตน์

ชลวิทย์

๔๔. นายทรงกลด

บุญชูกุล

๔๕. นายดุสิต

ฉิมพลี

๔๖. นายโสภณ

พรหมสุวรรณ

๔๗. นางสาวสุมาณี

ทองภักดี

๔๘. นางสาวอารีรัตน์

วงศ์ศักดิ์มณี

๔๙. นายขจรเดช

คงแสงชู

๕๐. นายปรีชา

บุญโรจน์พงศ์

๕๑. นายณกรณ์

กุลพิโมกข์

๕๒. นายสัมพันธ์

บุณนา

๕๓. นายจุมพล

ชูวงศ์

๕๔. นายบุญเชตร

พุ่มทิพย์

๕๕. นายจักรกฤษณ์

เจนเจษฎา

๕๖. นายนิวิฐชัย

สำเนาพันธ์ุ

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๕๗. นายสิทธิชัย	พูนเกษม	๕๘. นายวิโรจน์	ตุลาพันธ์
๕๙. นายตุลยวัตร	พรหมพันธุ์ใจ	๖๐. นายสัญญา	ภูริภักดี
๖๑. นายรุ่งศักดิ์	วงศ์กระสันต์	๖๒. นายจำรัส	เพชรสุวรรณ
๖๓. นายชุมพล	อรรถเสถียร	๖๔. นายสมควร	ศิริยุทธ
๖๕. นายกิติ	ปิ่นงาม	๖๖. นายนนท์	ชัยปรกรณ์
๖๗. นายอาทิตย์	ออกเวหา	๖๘. นายพรหมมาศ	ภูแส
๖๙. นายเฉลิมชัย	จินะปรีวัฒนากรณ	๗๐. นายพรชัย	พุ่มกำแพง
๗๑. นางอัจฉรา	วริวงศ์	๗๒. นายเดชา	สร้อยสุวรรณ
๗๓. นายชาติรี	หาญไพโรจน์	๗๔. นางยุพา	วงศ์ทองทิ
๗๕. นายธีระศักดิ์	วริวงศ์	๗๖. นายสิทธิพร	บุญฤทธิ์
๗๗. นายอำนาจ	โอภาพันธ์	๗๘. นางอัจฉรา	นาถะภักดี
๗๙. นายเรีงศักดิ์	วิริยะชัยวงศ์	๘๐. นายจรศักดิ์	อำไพสัมพันธ์กุล
๘๑. นายอายุชัย	วิฑูรวัชรเวรณ	๘๒. นางวาสนา	อัจฉรานวัฒน์
๘๓. นายธวัชชัย	สุรักขกะ	๘๔. นางนันทิกา	จิวิยากุล
๘๕. นายพันธ์เทพ	เปรมประเสริฐสุข	๘๖. นายธนัทฤตย์	วงศ์นิติอังกูร
๘๗. นางสาวจิต	แสงสุก	๘๘. นายพงษ์ศักดิ์	อนันธวัช
๘๙. นายวิชัย	ศิริแสงทอง		

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๑. นายชาญวิทย์	ท้วมเจริญ	๒. นายภักพงศ์	ภักพงศ์ศิริ
๓. นายมนตรี	จิตรวิวัฒน์	๔. นายชุมพล	ภิญโญสินวัฒน์
๕. นายเฉลิมพล	ชอบธรรม	๖. นางอภิญญา	จันทร์เศรษฐ
๗. นายวิรัตน์	เกษมทรัพย์	๘. นางสาวศรีรัตน์	ธนธีรโชติ
๙. นายธวัชชัย	นิธิพิเชฐ	๑๐. นายวิเทพ	อริยสัจจากร
๑๑. นางวราภรณ์	สุระพัฒน์พิชัย	๑๒. นายพฤษ	อากาศน่วม
๑๓. นางปารณิ	มงคลศิริภัทรา	๑๔. นายชวิน	อยู่แปนสุข
๑๕. นางสาวอรทิพย์	พิศาลบุตร	๑๖. นางสาววิภา	ลีลาวิวัฒน์
๑๗. นางสาวผจงธรณ์	วรินทร์เวช	๑๘. นางสาวธัญลักษณ์	นาควัชร
๑๙. นายกษิตี	เงินศรี	๒๐. นางกริตติกา	ทองธรรม
๒๑. นายสมศักดิ์	อินทร์พันธุ์	๒๒. นายจรเดช	เจนวัฒนานนท์
๒๓. นายสมจิตร	ปอพิมาย	๒๔. นายศราวุธ	ภาณุธรรมชัย
๒๕. นายเกษม	แทบตาม	๒๖. นายสุรศักดิ์	ห้าวหาญ
๒๗. นายอารมณ์	จำปานิล	๒๘. นายสุโรจน์	จันทร์พิทักษ์

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๒๙. นายสมศักดิ์	เอี่ยมพลับใหญ่	๓๐. นางผัสสพร	วิจิตรสกุลศักดิ์
๓๑. นางจันทิมา	บำรุงศักดิ์	๓๒. นางสาวปิริยา	ศุภนิรติศัย
๓๓. นางสาวสุนทรียา	เหมือนพะวงศ์	๓๔. นางสาวจันทา	วังตาล
๓๕. นางเมธิกาญจน์	ช่างหัวหน้า	๓๖. นายพิทักษ์	หลิมจามนัท
๓๗. นายพัฒนา	ศิลปอนันต์	๓๘. นางวชิราภรณ์	อังศุภาณิชย์
๓๙. นางพวงผกา	วงศ์กระพันธุ์	๔๐. นายภากร	กลั่นทกพันธ์
๔๑. นายสิทธิชัย	ลิมปาภรณ์	๔๒. นายอุชเชษฐ์	เฟื่องฟูสวัสดิ์
๔๓. นายดุสิต	มณูพร	๔๔. นางณัฐา	อิสสระวิทย์
๔๕. นายสาโรช	สำราญทรัพย์	๔๖. นายประสิทธิ์	รุจิรณิษฐ์กุล
๔๗. นายณัฐพงษ์	ธีระเกษม	๔๘. นายสมภพ	เดชทวีวัฒน์
๔๙. นายณัฐพงศ์	จริตงาม	๕๐. นางสาวคันธนา	ชัตติยานุวัฒน์
๕๑. นายก่อ	ศิวัชเกื้อ	๕๒. นางเอื้อนมาศ	โยบรณรงค์
๕๓. นายนพปฎล	เมืองรักษ์	๕๔. นางสาววัชรพร	ตรัยศิลาพันธ์
๕๕. นายอุดม	แสนบุญศิริ	๕๖. นางอนงค์รัตน์	คงลาภ
๕๗. นายชูชัย	สุทธิสว่างวงศ์	๕๘. นายพชร	พาณิขรราช
๕๙. นางดวงใจ	สิงหนาท	๖๐. นางสาวรวิภัทร	โชคเจริญเลิศ
๖๑. นางวรานุช	ภูวรักษ์	๖๒. นายดุสิต	ผดุงศักดิ์
๖๓. นายอนนท์	เศรษฐชาวลวงษ์	๖๔. นายชวนพันธุ์	สิทธิวิจน์
๖๕. นายนิพันธ์	อักษรกาญจน์	๖๖. นายสุรัชฎ์	เดชสงวศ์
๖๗. นางสาวศิริพร	วัชรินทร์	๖๘. นางสาวกชมน	ทรงพิทักษ์กุล
๖๙. นายวิญญู	พิชัย	๗๐. นายกั้วภาพ	โป๊ะลำพงษ์
๗๑. นางณัชชา	พาณิขรราช	๗๒. นางนิภา	ชัยเจริญ
๗๓. นายวัชรินทร์	ฤชุโรจน์	๗๔. นายทรงพล	อยู่สำราญ
๗๕. นายเจริญชัย	ตรีวัฒนาวงค์	๗๖. นายพิทักษ์	เริ่มก่อกุล
๗๗. นางสาวธัญญา	จุฑาประชากุล	๗๘. นางสาวสียา	นิโรธสมบัติ
๗๙. นางยุพา	กิตตินภดล	๘๐. นางสาวสุปราณี	สุวรรณกุล
๘๑. นางสาวอารยา	หุณฑนะเสวี	๘๒. นายสมอาจ	พิมพ์โพธิ์
๘๓. นางนุชนารถ	เกษตรสาระ	๘๔. นางสาวเพียงจิตต์	คล้ายสวน
๘๕. นางวราพร	รพีพัฒน์วิจิตรกุล	๘๖. นายนพรัตน์	รุพันธ์
๘๗. นายวันชัย	อิสระเสนารักษ์	๘๘. นายศิริระ	โกสียารักษ์
๘๙. นายสุรพล	คล้ายเนตร	๙๐. นายประทีป	ทับอัตรานนท์
๙๑. นางทรงคนีย์	ลีลาพร	๙๒. นายสุธรรม	จุลธิ์ชนิกร
๙๓. นางปิ่นวลี	สุจริตกุล	๙๔. นายวิทยา	จันทร์ชื่น

๑๑๙ ปี ตำนานอักษร

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๙๕. นางอรนิตย์	พฤกษ์ภูจักร	๙๖. นายศักดิ์สิทธิ์	สุขสาคร
๙๗. นางวิสารนี	เหมพิจิตร สนิทไชย	๙๘. นางดวงสมร	มนตรีกุล ณ อยุธยา
๙๙. นายฐิตชัย	มั่งสันติ	๑๐๐. นางสาวปณิธิ	อัคนิธิ
๑๐๑. นายพจวิน	สิทธิ์สงวน	๑๐๒. นายโชติกะ	เพชรเลื่อน
๑๐๓. นางสาวจันทนา	วัชรเสถียร	๑๐๔. นางสาวปณัฏฐ์	เผือกสุวรรณ
๑๐๕. นางสาวอรณี	ชาญศักดิ์วานิช	๑๐๖. นางสาววิริยา	ไทยมงคล
๑๐๗. นายธิติพล	ศรีประทักษ์		

๑๑๙ ปี ศาสตราจารย์

รายชื่อข้าราชการสาละยุติธรรมและลูกจ้างในศาลอุทธรณ์

ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์

นางสาวศิริกัญญา ศรีเสาวลักษณ์

ส่วนช่วยอำนวยการ

นางภัชรา

เจริญรักษ์

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการพิเศษ

กลุ่มบริหารงานทั่วไป

๑. นางสาวอมรา

วิทยาเสถียร

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ

๒. นางสมบุญ

บุญฤทธิ์

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน

๓. นางสาวธัญชนก

ลาภจิต

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน

๔. นางอารมณ

เอี่ยมทองคีน

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

๕. นางสาววัชรรา

พัทธสีมา

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน

๖. นางสาวนันทน์ชญา ธนโชคกวีทัศน์

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมปฏิบัติงาน

กลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการ

๑. นางสาวบุญเรือน

เกิดช่วย

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ

๒. นายเชาว์ฉน

รัตนวงษ์

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

๓. นางพิมลา

ตัวสระเกษ

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

๔. นายอดิศักดิ์

นวลนิรันดร์

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมปฏิบัติงาน

ส่วนคลัง

นางปราณี

สมวงศ์

นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ

ฝ่ายการเงินและบัญชี

๑. นางมยุรา

สุวัฒน์กัญญา

นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ

๒. นางสาวพนอรรัตน์

ทองเสน

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน

๓. นางสาวรัตดา

บ้านภูมิ

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

๔. นางสาวพัชรี

อดกลั่น

เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน

๕. นางสาวน้อมจิตร

บุญเรือง

เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน

๑๑๘ ปี ศาสดาคุณ

กลุ่มงานพัสดุ

๑. นางสาวชล	อินทร์เข้มชัย	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๒. นางจารุวรรณ	เทียนทอง	นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ
๓. นายสุรศักดิ์	พลมาตย์	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

ส่วนคดี

นางสมพร	แบบประเสริฐ	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
---------	-------------	-------------------------------------

กลุ่มงานคดีทั่วไป

๑. นางจริยา	สุขพิบูลย์	นิติกรชำนาญการ
๒. นายกรณ์	วรรณพันธ์	นิติกรปฏิบัติการ
๓. นางสาวสุภาวดี	วัฒนานนท์	เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ
๔. นางจรรยา	มากคง	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๕. นางสาวจิราพร	ทองเสก	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวเกวลิ	ทองไผ่	นิติกรปฏิบัติการ

กลุ่มงานคดีอาญา

๑. นายชัยนันท์	ฤทธิวิทย์	นิติกรชำนาญการ
๒. นางมณีพร	ปิ่นวิเศษ ชมแพ	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาวปางสกล	พูลพัฒน์	นิติกรชำนาญการ
๔. นางสาวทิพา	แซ่จ้ง	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๕. นางสาววัลภา	สัตยานุชิต	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวกมลวรรณ	ศรีอำพล	นิติกรปฏิบัติการ

งานเก็บสำนวน

๑. นางสาวสุภารัตน์	ศรีสมวงษ์	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ
๒. นางกนิษฐา	หรือโอภาส	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ
๓. นางสาวสุจิตรา	ศรีธนทรัพย์	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ

งานประนีประนอม

๑. นางมณฑาณี	เมียนโอ	นิติกรชำนาญการ
๒. นางสาวกวีวรรณ	จินขจร	นิติกรชำนาญการ
๓. นายวุฒิ	ศุภกุล	นิติกรปฏิบัติการ
๔. นางสาววรารัตน์	อุดมยิ่งเจริญ	นิติกรปฏิบัติการ

๑๑๙ ปี ศาลยุติธรรม

งานสถิติ

นางสาวทิพวรรณ

จันทร์นิเวศน์

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

งานจ่าย

๑. นายกัณตภณ	เอมครุฑ	นิติกรชำนาญการ
๒. นายวิเชียร	วิเศษดอนหวาย	นิติกรชำนาญการ
๓. นางอรวรรณ	พุทธิสารสิขณัน	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๔. นายกรณัฏฐ์	บุญเกิด	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นายประวิทย์	เรืองเพชร	นิติกรปฏิบัติการ

กลุ่มงานบริการประชาชนและประชาสัมพันธ์

๑. นายภานุมาศ	สังข์นาค	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ
๒. นายธีระชัย	ระยະບູໂລ	นิติกรปฏิบัติการ

ส่วนคำสั่งคำร้อง

๑. นางรัชณี	หงษ์ทอง	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
๒. นางสาววาสนา	เนียมคำ	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาวสุธิตา	อินทปัญญา	นิติกรชำนาญการ
๔. นางสาวมิ่งพร	มิ่งภัทรสิริ	นิติกรชำนาญการ
๕. นางเมนะกา	สิริวิบูลย์	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๖. นางสาววันดี	โชติเฉลิมพงษ์	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๗. นางสาวพิมพ์ชนก	แก้วละเอียด	นิติกรปฏิบัติการ
๘. นางสาววสิฐดา	ศิริสวัสดิ์	นิติกรปฏิบัติการ
๙. นายพงศธร	แทบทาม	นิติกรปฏิบัติการ
๑๐. นางสาวมิ่งขวัญ	พงษ์สถิตย์	เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ
๑๑. นางทัดทรง	ลัทธิธมย์	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมปฏิบัติงาน
๑๒. นางสาวมณีนุช	แสงสุวรรณนุกุล	นิติกรปฏิบัติการ

ส่วนคำพิพากษา

นางเพ็ญอนงค์

คงพันธ์

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการพิเศษ

๑๑๔ ปี ศาสนาพุทธ

งานหลังคำพิพากษา

๑. นางสาวนงศ์ลักษณ์ พันสี	นิติกรชำนาญการ
๒. นางสาวอัญธิกา ดอกบัว	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ
๓. นางสาวพีรดา หนูเรือง	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ
๔. นางสาวพยุ่ง หัสกรรม	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๕. นางนัยนา สิ่งสม	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๖. นางสาวสุวัฒนา ศรีประเสริฐศิลป์	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวรดาดี ศิริสวัสดิ์	นิติกรปฏิบัติการ

งานพิมพ์คำพิพากษา

๑. นางสาววราภรณ์ สุขมล	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๒. นางสาวสุทธิลักษณ์ ศรีจะบก	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน

งานส่งออก

๑. นางมณฑา บัวจกกล	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๒. นายเถลิงศักดิ์ เตียตระกูล	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมปฏิบัติงาน
๓. นางสาวอรุณี ชาญรบ	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมปฏิบัติงาน

ส่วนนิติการ

นายสมชาย ศรีมังกรแก้ว	นิติกรชำนาญการพิเศษ
	(เกษียณก่อนกำหนด ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔)

งานห้องสมุด

๑. นางจินตนาภา ณ ลำพูน	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๒. นางสาวกรกมล จิระประยูร	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมปฏิบัติงาน

ลูกจ้างประจำ

๑. นางอัมมา เอมเปรมศิลป์	พนักงานพิมพ์ ส4
๒. นางลัดดา เลิศลักษณ์	พนักงานพิมพ์ ส3
๓. นางประไพพิศ นาคแท้	พนักงานพิมพ์ ส1
๔. นายสุริยนต์ แก้วมงคลสวัสดิ์	พนักงานธุรการ ส2
๕. นางชุดิภาญจน์ จำนงพันธุ์	พนักงานสถานที่ บ2
๖. นางมณี มีจันทร์	พนักงานสถานที่ บ2
๗. นายทองทิษ ฉายประดับ	พนักงานสถานที่ บ2
๘. นายบุญมาก ช้างแดง	พนักงานขับรถยนต์ ส2
๙. นายบุญโฮม ชาดา	พนักงานขับรถยนต์ ส2

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

ลูกจ้างชั่วคราว

นิติกร

๑. นายกุลพันธ์	ณรงค์กุล	๒. นางสาวกนกกาญจน์	แก้วอำไพ
๓. นางสาวกุลภรณ์	สิมะเชนทร์	๔. นายกิตติพล	บุตโคต
๕. นางสาวจุฑามาศ	พฤตวิญญู	๖. นายฉัตรชัย	อาภรณ์ไพบูลย์
๗. นางสาวชลิตา	ธรรมชาติ	๘. นายณัฐพนธ์	นวลเจริญ
๙. นายณัฐวุฒิ	ทองระย้า	๑๐. นายทศพร	ศรีคำภา
๑๑. นายธนากร	คำยอด	๑๑. นายธนากร	แช่ชื้อ
๑๓. นายธีรภัทร์	เมฆณา	๑๔. นางสาวนิศากร	สันทัด
๑๕. นายนิรติชัย	หิรัญรักษ์	๑๖. นางสาวบุบผา	ครุฑบุตร
๑๗. นายปริญญา	ณ พัทลุง	๑๘. นางสาวปรียาภรณ์	วงศ์ชื่น
๑๙. นางสาวปรีชญา	นามจรัสเรืองศรี	๒๐. นางสาวเพ็ชรรุ่งอัมรา	ทอหุน
๒๑. นายเพชรนครินทร์	ทิมมาศย์	๒๒. นายพรเทพ	ศรีสว่าง
๒๓. นายภักค์วัฒน์	แสงภู	๒๔. นางรุจิอร	มาเจริญ
๒๕. ว่าที่ ร.ต.รวีโรจน์	จันทร์ผดุงจิต	๒๖. นายรุจจจิฬาพราตติย์	ทอหุน
๒๗. นางสาวเวณิกา	แสงศิริทองไชย	๒๘. นายวิหวัส	แพทย์ศิลป์
๒๙. นางสาววรรณพร	เกียรติรัตน์ชัย	๓๐. นางสาวลักษ์ฉวี	ศิริภักดี
๓๑. นายวงศ์ศักดิ์	วุ่นวงศ์	๓๒. นายวิทย์ธวัช	ศรีขวัญ
๓๓. นางสาวศุภลักษณ์	มูลชัยสุข	๓๔. นางสาวศรจิต	คงนิล
๓๕. นายศรชัย	คุณวิจิตร	๓๖. นางสาวศุภาวรรณ	จันโสดา
๓๗. นายสิทธินันท์	วัฒนาไพบูลย์	๓๘. นางสาวสุวัฒนา	อยู่พุ่ม
๓๙. นางสาวสุพัตรา	สุติน	๔๐. นายสิริชัย	ศิริมัจฉาชาติ
๔๑. นางสาวสุริย์รัตน์	สินคง	๔๒. นายวิษณุโรช	กุลสวัสดิ์
๔๓. นายสุตยอด	สุขสว่าง	๔๔. นางสาวสุวิชา	สิรินทวิเนติ
๔๕. นางสาวสมณฑา	พันธสมบัติ	๔๖. นางสาวสุภาภรณ์	จันทร์แก้ว
๔๗. นางสาวสุดารัตน์	อติเทพสถิต	๔๘. นางสาวอัจฉรา	วิกุล
๔๙. นายเอกสิทธิ์	นุกุลกิจ	๕๐. นางสาวกาญจนา	คล่องใจ
๕๑. นางสาวพัชรนันท์	รักพงษ์ไทย	๕๒. นางสาวสิริกัญ	วงศ์เมตตา

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม

๑. นางสาวกุลทิรา	แพ่งศรี	๒. นางสาวเกศแก้ว	มะลิวัลย์
๓. นางสาวณิชาภา	บุตรพรหม	๔. นางสาวพราวเพชร	ยะจินดา
๕. นางสาวสิรินดา	แก้วรัตน์	๖. นางสาวสุวดี	เกื้อฉิม
๗. นางสาวเสาวลักษณ์	เชื่อนพันธ์	๘. นางสาวอริสรา	น้อยนงเยาว์

๑๑๙ ปี ศาสดาคุณ

๙. นางสาวอัญชลี	ขอนแก่น	๑๐. นางสาวอาภรณ์	ผลาโชติ
๑๑. นางสาวนริศดา	โถยชัยคำ	๑๒. นายปรีดา	แพ่งเหล้า
๑๓. นางสาวพัฒนชีตา	ก่อแก้ว	๑๔. นางสาวสมฤดี	ศิลา

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

๑. นางสาวกรรณศิลป์	จันทนุก	๒. นางสาวศิริขวัญ	ศิริวงศ์
--------------------	---------	-------------------	----------

พนักงานโทรศัพท์

นางสาวธัญญธร	มาเอี่ยม
--------------	----------

พนักงานขับรถยนต์

นายสายันต์	นิลนวล
------------	--------

ช่างไฟฟ้า

นายขวัญนคร	จันทศร
------------	--------

ช่างโยธา

นายยงยุทธ	ยาสาชา
-----------	--------

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม

๑. นางสาวกมลพร	จันทนันท	๒. นางสาวจันทรา	จันทเทวี
๓. นางสาวชนิตา	กลั่นศรีสุข	๔. นางสาวฐานิตา	จันทร์เจริญ
๕. นางสาวณัฐชาวีร์	จันทร์หอม	๖. นางสาวตติยา	เย็นใจ
๗. นางสาวทิวพร	หัสกรรม	๘. นางทัศนีย์	เทพารักษ์
๙. นายนิติ	ศรีศิริ	๑๐. นางสาวนงค์เยาว์	ทัพประสิทธิ์
๑๑. นางนาริน	สาระภักดี	๑๒. นางสาวบุญรวี	บัวขาว
๑๓. นางสาวปิยะจิตร	วัฒนศักดิ์มณฑา	๑๔. นางประภาพรรณ	กวดขัน
๑๕. นางสาวพิมพ์พิศา	แสงทรัพย์	๑๖. นางสาวมนทกานต์	จตุรภัทรไพบุลย์
๑๗. นางสาวนภาพร	เลี่ยมไล่	๑๘. นางสาวปรัชญาภรณ์	พรหมเกษ
๑๙. นางสาวชนกนิภา	ขวัญคุ้ม	๒๐. นางสาวมณฑกานต์	คงศิริ
๒๑. นางสาวมิตา	โต๊ะทอง	๒๒. นางสาวรุ่งทิพย์	เอียรประดิษฐ์
๒๓. นางสาววิไลลักษณ์	ตะภา	๒๔. นายวีระศักดิ์	ป้อมงาม
๒๕. นายวิทยา	เขลากระโทก	๒๖. นางศิริพร	พานทอง
๒๗. นางสาวศศิธร	แก้วทั้ง	๒๘. นางสาวสังวาลย์	เชยกระรินทร์
๒๙. นางสาวสุคนธา	มีแสง	๓๐. นางสาวินี	พวงระย้า
๓๑. นางสาวสุภาวดี	ศรีสวัสดิ์	๓๒. นางสาวสุกัญญา	รุ่งเรือง
๓๓. นางสาวสุวรรณี	อาจศิริ	๓๔. นางสาวสมฤดี	สีเขียว
๓๕. นางสาวอัญชลี	จันทร์สว่าง	๓๖. นางสาวอัญชลี	วรรณคำ
๓๗. นางสาวจันทนา	จงจประเสริฐ	๓๘. นางสาวอมรรัตน์	ทองทวี

๑๑๙ ปี ศสอ.ทอ.

ภาคผนวก

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

(สำเนา)

คำสั่งศาลอุทธรณ์

ที่ ๓๓ / ๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

ด้วยศาลอุทธรณ์ได้เปิดทำการ ตั้งแต่ปีรัตนโกสินทรศก ๑๑๑ ซึ่งตรงกับปีพุทธศักราช ๒๔๓๕ จนถึงปัจจุบันได้ดำเนินการมาแล้ว ๑๑๙ ปี โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นในเขตอำนาจที่ขึ้นสู่การพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลอุทธรณ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพิจารณาและวิธีปฏิบัติของศาลแก่ประชาชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควรจัดทำโครงการ “๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์” ขึ้น

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

คณะกรรมการอำนวยการ

๑. ประธานศาลอุทธรณ์	ที่ปรึกษาโครงการ
๒. นายรุ่งโรจน์ รื่นเรืองวงศ์
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์	ที่ปรึกษาโครงการ
๓. นางสาววันนี กิรติพิบูล
รองประธานศาลอุทธรณ์	ประธานกรรมการ
๔. นายจิรนิติ หะวานนท์
ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลอุทธรณ์	รองประธานกรรมการ
๕. นายแรงธรณ ประพันธ์พนพิสุทธิ์
ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์	รองประธานกรรมการ
๖. นายอธิคม อินทุภูติ
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	กรรมการ
๗. นายอำนาจ พวงชมพู
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	กรรมการ
๘. นายรังสรรค์ วิจิตรไกรสร
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	กรรมการ
๙. นางอารีย์ เตชะหะรุวิจิตร
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	กรรมการ

๑๐. นายอมรเทพ การะโชติ
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	กรรมการ
๑๑. นายอุทัย โสภะโชติ
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	กรรมการ
๑๒. นางปิยนุช มนุรังสรรค์
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	กรรมการ
๑๓. นายจำรัส เพ็ชรสุวรรณ
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	กรรมการ
๑๔. นางสาวจิตฤดี วีระเวสส์
เลขานุการศาลอุทธรณ์	กรรมการและเลขานุการ
๑๕. นายไพบุลย์ ผดุงสงฆ์
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นายประสงค์ มหาสิทธิ์กุล
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นายพรเทพ รัชมี
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. หัวหน้าส่วนช่วยอำนวยการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. หัวหน้าส่วนคลัง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. หัวหน้าส่วนคดี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. หัวหน้าส่วนคำสั่งคำร้อง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. หัวหน้าส่วนคำพิพากษา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. หัวหน้าส่วนนิติการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ดำเนินการจัดงาน ๑๑๙ ปีศาลอุทธรณ์
๒. จัดให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลอุทธรณ์
๓. ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น
๔. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและระบบงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
๕. ประสานงานและกำกับดูแลคณะทำงานอื่นๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี
๖. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการจัดงาน
๗. ให้อย่างงานผลการปฏิบัติงานต่อประธานศาลอุทธรณ์ทราบเป็นระยะ

คณะกรรมการสัมมนาวิชาการฯ

๑. นายจิรนิติ หะวานนท์
ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลอุทธรณ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายอติคม อินทุภูติ
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๓. นายรังสรรค์ วิจิตรไกรสร
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๔. นางชนากานต์ ชีรเวชพลกุล
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๕. นายวิรัตน์ เกษมทรัพย์
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๖. นายวิเทพ อริยสังจากร
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๗. นางสาวสุนทรียา เหมือนพะวงศ์
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๘. นางสาวจิตฤดี วีระเวสส์
เลขานุการศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการและเลขานุการ
๙. นายประสงค์ มหาสิทธิ์ตระกูล
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. หัวหน้าส่วนช่วยอำนวยการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. หัวหน้าส่วนนิติการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นายกัณตภณ เอมครุฑ
นิติกรชำนาญการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นายกรณ์ วรรณพันธ์
นิติกรปฏิบัติการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นายภานุมาศ สังข์นาค
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นางสาวสุภาวดี วัฒนานนท์
เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. นายเชาว์วัฒน์ รัตนวงษ์
เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดให้มีการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการ
๒. จัดทำเอกสารประกอบการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการเนื่องในโครงการ ๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ
๓. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
๔. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับคณะทำงานอื่น ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี
๕. ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ หรือตามที่เห็นสมควร
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดงาน

คณะกรรมการจัดทำหนังสือเผยแพร่

๑. นายรุ่งโรจน์ รื่นเรืองวงศ์
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายอำนาจ พวงชมพู
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๓. นายรังสรรค์ วิจิตรไกรสร
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๔. นางนวลทิพย์ ฉัตรชัยสกุล
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๕. นายอุทัย โสภาโชติ
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๖. นายเฉลิมพล ชอบธรรม
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๗. นางปารณีย์ มงคลศิริภัทรา
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๘. นายชวิน อยู่пенสุข
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๙. นางสาววิภา ลีลาวิวัฒน์
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๑๐. นายกษิติช เงินศรี
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๑๑. นางยุพา กิตตินภดล
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ
๑๒. นางวิสารินี เหมพิจิตร สนิทไชย
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการ

๑๓. นางสาวจิตฤดี วีระเวสส์
เลขานุการศาลอุทธรณ์	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๔. นายประสงค์ มหาสิทธิ์กุล
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นายพรเทพ รัศมี
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. หัวหน้าส่วนช่วยอำนวยการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. หัวหน้าส่วนคำพิพากษา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. หัวหน้างานรับฟ้องคดีทั่วไป	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. หัวหน้างานรับฟ้องคดีอาญา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. หัวหน้างานห้องสมุด	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. นายภานุมาศ สังข์นาค
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นางสาวดาวดี ศิริสวัสดิ์
นิติกรปฏิบัติการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. นายอดิศักดิ์ นวลนิรันดร์
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมปฏิบัติงาน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. นางสาวชนิดา กลิ่นศรีสุข
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำหนังสือที่ระลึกเนื่องในงาน ๑๑๙ ปีศาลอุทธรณ์ ทั้งนี้ให้รวมถึงหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - ๑.๑ เตรียมต้นฉบับเพื่อจัดทำหนังสือโดยประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 - ๑.๒ พิจารณาคัดเลือกบทความที่จะนำลงพิมพ์ในหนังสือ
 - ๑.๓ ดำเนินการจัดพิมพ์โดยประสานงานกับผู้พิมพ์เพื่อให้เสร็จเรียบร้อย
๒. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
๓. ดำเนินการเผยแพร่หนังสือ
๔. ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ หรือตามที่เห็นสมควร
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดงาน

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และจัดบอร์ดนิทรรศการ

๑. นายรุ่งโรจน์ รื่นเรืองวงศ์	ที่ปรึกษา
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์	
๒. นายแรงรณ ปริพันธ์พนพิสุทธิ์	ประธานคณะกรรมการ
ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์	
๓. นายจักรกฤษณ์ เจนเกษม	คณะกรรมการ
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	
๔. นายภักพงศ์ ภักพงศ์สิริ	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	
๕. นายธวัชชัย นิธิพิษฐ	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	
๖. นายวัชรินทร์ ฤชุโรจน์	คณะกรรมการ
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	
๗. นางนุชนารถ เกษตรสาระ	คณะกรรมการ
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	
๘. นางสาวจิตฤดี วีระเวสส์	คณะกรรมการและเลขานุการ
เลขานุการศาลอุทธรณ์	
๙. นายไพบุลย์ ผดุงสงฆ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	
๑๐. นายประสงค์ มหาสิทธิ์ระกุล	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	
๑๑. นายพรเทพ รัตมี	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
รองเลขานุการศาลอุทธรณ์	
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลอุทธรณ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. หัวหน้าส่วนคดี	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. หัวหน้าส่วนคำพิพากษา	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. หัวหน้าส่วนนิติการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. หัวหน้างานประนีประนอม	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. หัวหน้างานห้องสมุด	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. หัวหน้างานสถิติ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. หัวหน้างานพัสดุ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. นางสาววิชรา พัทธสีมา	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน	

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

๒๑. นายธีระชัย ระเบียบโกล

นิติกรปฏิบัติการ

คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒๒. นายสุรศักดิ์ พลมาตย์

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. เตรียมการและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์
๒. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เรื่องราวเกี่ยวกับงาน ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ ให้ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบวัตถุประสงค์ และเห็นคุณค่าและความสำคัญของการจัดงาน และชักชวนให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่าย
๓. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
๔. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์
๕. ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ หรือตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดงาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(ลงชื่อ) ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม

(นายชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม)

ประธานศาลอุทธรณ์

สำเนาถูกต้อง

บุญเรือน เกิดช่วย

(นางสาวบุญเรือน เกิดช่วย)

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ

บุญเรือน คัด/ทาน

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

ที่ ๑ / ๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ (เพิ่มเติม)

ตามที่ศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งที่ ๓๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลอุทธรณ์ นั้น

เนื่องจากกิจกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกและการจัดบอร์ดนิทรรศการตามโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เฉพาะด้าน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการสนับสนุนการดำเนินงานเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์ (เพิ่มเติม) ดังนี้

คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่

๑. นางสมบุญ บุญฤทธิ์	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๒. นางสาวธัญชนก ลาภจิต	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๓. นางอารมณีย์ เอี่ยมทองคีน	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมปฏิบัติการ

คณะทำงานประชาสัมพันธ์และจัดบอร์ดนิทรรศการ

๑. นางสาวชล อินทร์เข้มซ้อย	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน
๒. นายเอกสิทธิ์ นุกุลกิจ	นิติกร
๓. นายสิทธิานันท์ วัฒนาไพบุลย์	นิติกร
๔. นางสาวศิริขวัญ ศิริวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
๕. นางสาวกรรณศิริ จันกนก	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
๖. นายนิติ ศรีศิริ	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม
๗. นายวิทยา เขลากระโทก	เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(ลงชื่อ) วันทนีย์ กิรติพิบูล

(นางสาววันทนีย์ กิรติพิบูล)

รองประธานศาลอุทธรณ์

ประธานกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

สำเนาถูกต้อง

บุญเรือน เกิดช่วย

(นางสาวบุญเรือน เกิดช่วย)

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ

บุญเรือน คัด/ทาน

๑๑๘ ปี ศาสดาธรรม

(สำเนา)

ระเบียบ

ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์

พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นการระงับข้อพิพาทที่เป็นประโยชน์ต่อคู่ความและกระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ในขณะเดียวกัน เพราะการไกล่เกลี่ยนอกจากจะเป็นผลให้การดำเนินคดีเสร็จสิ้นไปโดยความรวดเร็วและประหยัดแล้ว ยังเป็นผลให้ข้อพิพาทระงับลงด้วย ความพอใจของคู่ความอันมีส่วนในการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีของคู่ความด้วย ประกอบกับปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลอุทธรณ์เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลให้คดีค้างอยู่ในระหว่างการพิจารณาสูงขึ้น เป็นลำดับ การไกล่เกลี่ยจึงเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือกสำคัญที่ศาลอุทธรณ์ต้องนำมาปรับใช้เพื่อประโยชน์ในการลดปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลอีกทางหนึ่ง อนึ่ง การส่งเสริมให้มีการใช้วิธีไกล่เกลี่ยอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมจำเป็นต้องมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกเป็นผู้ประนีประนอม เพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยและจะต้องมีหลักเกณฑ์วิธีการกับกระบวนการที่เป็นมาตรฐานชัดเจน ทั้งต้องสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๔๔ และระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงสมควรยกเลิกระเบียบว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ คำสั่งศาลอุทธรณ์ที่ ๑๕/๒๕๔๙ เรื่องแก้ไขระเบียบว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ และคำสั่งศาลอุทธรณ์ ที่ ๓๕/๒๕๔๙ เรื่อง โครงการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการไกล่เกลี่ยคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ และวางระเบียบใหม่ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้ ถ้าข้อความไม่แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์

“ประธานศาล” หมายความว่า ประธานศาลอุทธรณ์

“ผู้พิพากษา” หมายความว่า ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

“ที่ปรึกษา” หมายความว่า ที่ปรึกษาในศาลอุทธรณ์

“เลขานุการศาล” หมายความว่า เลขานุการศาลอุทธรณ์

“รองเลขานุการศาล” หมายความว่า รองเลขานุการศาลอุทธรณ์

“ข้าราชการศาลยุติธรรม” หมายความว่า ข้าราชการตุลาการในศาลอุทธรณ์

“ผู้ประนีประนอม” หมายความว่า ผู้พิพากษา ที่ปรึกษา ข้าราชการศาลยุติธรรม เลขานุการศาล รองเลขานุการศาล และให้หมายความรวมถึงบุคคลภายนอกที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนีประนอมเพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันตามระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างในกลุ่มงานประชาสัมพันธ์และบริการประชาชน ของศาลอุทธรณ์ ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานในเรื่องการไกล่เกลี่ยเพื่อยังให้เกิดการประนีประนอมยอมความ

หมวด ๒

การแต่งตั้งและการพ้นจากหน้าที่ของผู้ประนีประนอม

ข้อ ๔ เมื่อมีคดีขึ้นสู่ศาล ประธานศาลอาจแต่งตั้งผู้พิพากษา ที่ปรึกษา ข้าราชการศาลยุติธรรม เลขานุการศาล รองเลขานุการศาล หรือบุคคลภายนอกผู้ใดผู้หนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ประนีประนอม เพื่อช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้โดยผู้ประนีประนอม ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และให้ผู้ประนีประนอมที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นดำเนินการ ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปตามระเบียบนี้

นอกจากการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง เมื่อประธานศาลเห็นสมควรประธาน ศาลอาจแต่งตั้งผู้พิพากษา หรือข้าราชการศาลยุติธรรมคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ประนีประนอมคดีใดคดีหนึ่งก็ได้

ผู้พิพากษา ที่ปรึกษา เลขานุการศาล รองเลขานุการหรือข้าราชการศาลยุติธรรมที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ประนีประนอมไม่มีสิทธิได้รับค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ การมอบหมายบุคคลภายนอกคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ประนีประนอมคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประธานศาลพึงคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้ประนีประนอมและความพอใจของคู่ความทุกฝ่ายเท่าที่จะกระทำได้

ข้อ ๖ ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ผู้ประนีประนอมพ้นจากหน้าที่

(๑) เมื่อผู้ประนีประนอมถูกจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนรายชื่อของสำนักงานศาลยุติธรรม หรือถูกถอดถอนจากการเป็นผู้ประนีประนอมของศาล

(๒) ประธานศาลมีคำสั่งถอดถอนผู้ประนีประนอมเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ประนีประนอมนั้น

(ก) กระทำการใด ๆ ในฐานะเป็นผู้แทนหรือกระทำการใดแทนคู่ความ

(ข) มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับคู่ความฝ่ายใดอันอาจกระทบกับความเป็นกลางในการไกล่เกลี่ย

(๓) ประธานศาลมีคำสั่งถอดถอนเนื่องจากกระทำการบกพร่องต่อหน้าที่หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อผู้ประนีประนอมพ้นจากหน้าที่แล้ว ประธานศาลอาจมีคำสั่งให้กระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดหรือแต่งตั้งผู้ประนีประนอมคนใหม่ก็ได้

ในกรณีที่ผู้ประนีประนอมพ้นจากหน้าที่เพราะเหตุตามข้อ ๖ (๒) ถ้าคู่ความประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยต่อไปโดยผู้ประนีประนอมคนเดิม ประธานศาลอาจให้ผู้ประนีประนอมนั้นดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปก็ได้

หมวด ๓

ประเภทคดีที่เข้าสู่การไกล่เกลี่ย

ข้อ ๘ เว้นแต่ประธานศาลกำหนดเป็นอย่างอื่น คดีที่จะดำเนินการไกล่เกลี่ยเพื่อให้มีการประนีประนอมยอมความในศาล ได้แก่

(๑) คดีที่คู่ความร้องขอต่อศาลให้ไกล่เกลี่ย

(๒) คดีที่ศาลคัดเลือกมาไกล่เกลี่ย ได้แก่

(๒.๑) คดีแพ่งทุกคดี เว้นแต่

(ก) คดีที่หน่วยงานราชการเป็นคู่ความ

(ข) คดีเร่งทั้งหมด นอกจากคดีร้องขอชดเชยทรัพย์

(ค) คดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในศาลชั้นต้นเกินกว่าสามล้านบาทขึ้นไป

(ง) คดีที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณาและโจทก์อุทธรณ์ฝ่ายเดียว

(๒.๒) คดีเยาวชนและครอบครัวเฉพาะที่เป็นคดีแพ่ง

(๒.๓) คดีอาญาซึ่งมีข้อหาเฉพาะความผิดอันยอมความได้ ดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คที่ระบุจำนวนเงินที่สั่งจ่ายในเช็คฉบับเดียว หรือหลายฉบับรวมกันไม่เกินห้าล้านบาท

(ข) คดีความผิดฐานฉ้อโกง ยักยอก ทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งตามคำฟ้องคำนวณค่าเสียหายไม่เกินห้าล้านบาท

(ค) คดีความผิดฐานหมิ่นประมาท โกงเจ้าหนี้ บุกรุก

(ง) คดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินอันมีพฤติการณ์หรือการกระทำความผิดอันสมควรที่นำเข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยโดยคู่ความหรือผู้เสียหายหรือผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ

ทั้งนี้ เว้นแต่คดีดังต่อไปนี้

(๒.๓.๑) คดีเร่งพิเศษ

(๒.๓.๒) คดีที่ศาลไม่ประทับฟ้อง

(๒.๒.๓) คดีที่ไม่อาจติดต่อผู้เสียหายมาไกล่เกลี่ยได้

(๒.๓.๔) คดีที่จำเลยไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์

(๓) คดีที่ยังไม่เคยเข้าสู่การไกล่เกลี่ย หากผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นว่า สมควรที่จะมีการไกล่เกลี่ยก็ให้ทำบันทึกพร้อมเหตุผลเสนอประธานศาลเพื่อพิจารณา หากประธานศาลเห็นชอบด้วยก็ให้นำเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย

หากคู่ความไม่ประสงค์จะไกล่เกลี่ย หรือไกล่เกลี่ยแล้วคู่ความไม่สามารถตกลงกันได้ ก็ให้ส่งสำนวนดังกล่าวคืนผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเดิมเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป

(๔) คดีที่มีคำสั่งให้งดการไกล่เกลี่ยแล้ว ไม่ว่าคดีนั้นจะอยู่ในระหว่างพิจารณาพิพากษาของศาลหรือชั้นตอนใดๆ ก่อนศาลชั้นต้น อ่านคำพิพากษาของศาล หากคู่ความทุกฝ่ายในคดีนั้นร่วมกันแถลงขอให้มีการไกล่เกลี่ยก็ให้ส่งสำนวนนั้นไปดำเนินการไกล่เกลี่ยตามระเบียบนี้

๑๑๑ ปี ศาสนาพุทธ

หมวด ๔ การจัดทำสำนวนคดีไกล่เกลี่ย

ข้อ ๙ เมื่อศาลได้รับสำนวนคดีมาจากศาลชั้นต้นและได้ดำเนินการด้านธุรการแล้วให้ส่งสำนวนคดีตาม ข้อ ๘ ไปยังกลุ่มงานประชาสัมพันธ์และบริการประชาชนเพื่อดำเนินการส่งหนังสือเชิญชวนให้ไกล่เกลี่ยตามแบบ ป.น.๑ ท้ายระเบียบนี้ เพื่อให้คู่ความแจ้งความประสงค์กลับมาตามแบบ ป.น.๒ ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ เมื่อได้รับแจ้งความประสงค์จากคู่ความทุกฝ่ายว่าจะให้ไกล่เกลี่ยแล้วให้เจ้าหน้าที่จัดทำสำนวนคดีไกล่เกลี่ยขึ้นประกอบด้วย

(๑) ปกสำนวนคดีไกล่เกลี่ยตามแบบ ป.น.๓ ท้ายระเบียบนี้

(๒) แบบแจ้งความประสงค์ให้ไกล่เกลี่ยจากคู่ความ

(๓) ปกหลัง

เมื่อเจ้าหน้าที่จัดทำสำนวนคดีไกล่เกลี่ยเสร็จให้ผูกโยงสำนวนคดีไกล่เกลี่ยดังกล่าวกับสำนวนคดีที่จะไกล่เกลี่ยนั้นแล้วเสนอเลขานุการศาลเพื่อนำเสนอประธานศาลจ่ายสำนวนให้ผู้ประนีประนอมทั้งนี้ประธานศาลอาจพิจารณาจ่ายสำนวนให้ผู้ประนีประนอมในศาลคนหนึ่งที่คู่ความทุกฝ่ายในคดีแสดงความประสงค์เจาะจงให้เป็นผู้ประนีประนอมทำการไกล่เกลี่ยคดีนั้นก็ได้

ให้กลุ่มงานประชาสัมพันธ์และบริการประชาชนเสนอสำนวนต่อผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยโดยเร็ว

สำหรับผู้ประนีประนอมซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ให้กลุ่มงานประชาสัมพันธ์และบริการประชาชนแจ้งให้ผู้ประนีประนอมทราบเพื่อมาตรวจสำนวนที่ศาล โดยมีให้นำสำนวนและเอกสารใด ๆ ออกนอกบริเวณศาลโดยเด็ดขาด

ข้อ ๑๑ ให้ผู้ประนีประนอมซึ่งได้รับการจ่ายสำนวนคดีไกล่เกลี่ยกำหนดวันนัดไกล่เกลี่ย และสั่งให้ดำเนินการออกหนังสือนัดไกล่เกลี่ยส่งให้แก่คู่ความ

หมวด ๕ กระบวนการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๑๒ เมื่อผู้ประนีประนอมได้รับสำนวนความแล้ว ก่อนดำเนินการไกล่เกลี่ยให้แจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบว่า ข้อเสนอ คำแถลง ตลอดจนข้อเท็จจริงใด ๆ ที่คู่ความแถลงหรือเสนอต่อผู้ประนีประนอมในระหว่างการไกล่เกลี่ย คู่ความไม่มีสิทธินำไปใช้อ้างอิง ไม่ว่าในคดีใด และไม่ผูกมัดคู่ความหรือผู้ประนีประนอมให้ปฏิบัติตามหรือเห็นเป็นเช่นนั้น

ให้ผู้ประนีประนอมจดแจ้งการดำเนินการตามวรรคหนึ่งไว้ในรายงานการไกล่เกลี่ยด้วย

ข้อ ๑๓ ผู้ประนีประนอมจะต้องเปิดเผยข้อมูลอันเกี่ยวกับส่วนได้เสียหรือความเกี่ยวข้อง เป็นส่วนตัวกับคู่ความทุกฝ่ายให้คู่ความทราบโดยทันทีเมื่อเริ่มดำเนินการไกล่เกลี่ย

ผู้ประนีประนอมพึงไกล่เกลี่ยเพื่อให้คู่ความตกลงประนีประนอมยอมความด้วยความสมัครใจเป็นธรรม และให้ความมั่นใจแก่คู่ความทุกฝ่ายว่า หากไม่มีการตกลงประนีประนอมยอมความก็绝不会เกิดผลกระทบต่อการพิจารณาในคดีนั้นแต่อย่างใด

ข้อ ๑๔ คู่ความที่เป็นบุคคลธรรมดาควรเข้าร่วมประชุมไกล่เกลี่ยด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจแต่งตั้งผู้แทนที่มีอำนาจตัดสินใจเข้าร่วมประชุมก็ได้

ถ้าคู่ความเป็นนิติบุคคล คู่ความนั้นอาจแต่งตั้งผู้แทนที่มีอำนาจตัดสินใจเข้าร่วมประชุม การแต่งตั้งให้กระทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้ประนีประนอม

ข้อ ๑๕ ผู้ประนีประนอมอาจหารือกับคู่ความ เพื่อพิจารณากำหนดขั้นตอนหรือแนวทางในการดำเนินการไกล่เกลี่ยก่อนเริ่มต้นกระบวนการไกล่เกลี่ยก็ได้

ข้อ ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมอาจให้คู่ความเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเบื้องต้นแห่งข้อพิพาท ตลอดจนข้อเสนอในการระงับข้อพิพาทต่อผู้ประนีประนอม หรืออาจเสนอให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าวระหว่างคู่ความก็ได้

คู่ความอาจขอให้ผู้ประนีประนอมดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ประนีประนอมจะจัดให้มีการดำเนินการตามที่คู่ความขอหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๑๗ การไกล่เกลี่ยจะกระทำด้วยวิธีใด ณ ระยะเวลา และสถานที่ใดให้เป็นไปตามที่ผู้ประนีประนอมกำหนด แต่ผู้ประนีประนอมจะต้องแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบถึงการดำเนินการไกล่เกลี่ยที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้เข้าร่วมให้คู่ความฝ่ายนั้นทราบด้วย

ข้อ ๑๘ ในระหว่างไกล่เกลี่ย ถ้าผู้ประนีประนอมเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอมอาจขอให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยเฉพาะแต่ตัวคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือเพียงแต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่ผู้แทน ผู้รับมอบอำนาจ ที่ปรึกษาของคู่ความ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ผู้ประนีประนอมอนุญาตให้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยด้วย

ข้อ ๑๙ กระบวนการไกล่เกลี่ยให้ดำเนินการเป็นการลับ โดยไม่มีการบันทึกรายละเอียดของการไกล่เกลี่ยไว้ ไม่ว่าบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือบันทึกในรูปแบบของการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น เว้นแต่คู่ความจะตกลงกันให้บันทึกการดำเนินการไกล่เกลี่ยทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง โดยคู่ความเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายก็ได้

ข้อ ๒๐ ผู้ประนีประนอมจะต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ประธานศาลกำหนด เว้นแต่เมื่อเห็นสมควรหรือผู้ประนีประนอมร้องขอ ประธานศาลอาจขยายระยะเวลาในการดำเนินการไกล่เกลี่ยออกไปอีกก็ได้ ถ้าเห็นว่าคู่ความใกล้จะบรรลุความตกลงในการระงับข้อพิพาทแล้ว

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่คู่ความยังไม่อาจตกลงประนีประนอมยอมความกันได้ในวันแรก แต่มีท่าทีว่าอาจตกลงกันได้ในวันต่อไป หรือในวันนัดประนีประนอมครั้งแรกคู่ความบางฝ่ายมาศาล และมีเหตุอันควรเชื่อว่าคู่ความอาจตกลงกันได้ ผู้ประนีประนอมอาจกำหนดให้นัดไกล่เกลี่ยครั้งต่อไปได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่คู่ความสามารถตกลงประนีประนอมยอมความกันได้ เมื่อคู่ความร้องขอให้ผู้ประนีประนอมหรือเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่คู่ความทุกฝ่าย โดยยกร่างสัญญาประนีประนอมยอมความให้เป็นไปตามความประสงค์ของคู่ความแล้วดำเนินการให้มีการพิจารณาพิพากษาตามยอมให้เสร็จไปในวันนั้น

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่คู่ความทุกฝ่ายไม่มาศาลตามนัด หรือคู่ความแต่บางฝ่ายมาศาล หรือคู่ความไม่อาจตกลงประนีประนอมยอมความกันได้ หรือผู้ประนีประนอมเห็นว่า คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดำเนินการไกล่เกลี่ยโดยมีลักษณะประวิงคดีให้ชักช้า ให้ผู้ประนีประนอมบันทึกถึงเหตุแห่งการนั้นและสั่งให้งดการไกล่เกลี่ยโดยเร็ว

ข้อ ๒๔ เมื่อมีคำสั่งให้จัดการไกล่เกลี่ยแล้ว ให้เจ้าหน้าที่แยกสำนวนคดีไกล่เกลี่ยออกเก็บในตู้เก็บเอกสารลับ ลงทะเบียนผลการไกล่เกลี่ย และทำบันทึกเสนอสำนวนคดีนั้นต่อเลขานุการศาล เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการจ่ายสำนวนคดีนั้นให้ผู้พิพากษาในศาลคนอื่นที่มีได้เป็นองค์คณะในการไกล่เกลี่ยคดีนั้นพิจารณาพิพากษาต่อไป

หมวดที่ ๖

การสิ้นสุดแห่งกระบวนการไกล่เกลี่ย

ข้อ ๒๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ถือว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

- (๑) คู่ความสามารถจะรับข้อพิพาทได้ด้วยการถอนคำร้องทุกข์ถอนฟ้องอุทธรณ์ หรือขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ
- (๒) คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถอนตัวจากการไกล่เกลี่ย
- (๓) ผู้ประนีประนอมไม่อาจดำเนินการไกล่เกลี่ยให้เป็นผลสำเร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้
- (๔) ผู้ประนีประนอมเห็นว่าข้อพิพาทดังกล่าวไม่อาจยุติลงได้ด้วยวิธีไกล่เกลี่ย
- (๕) ผู้ประนีประนอมเห็นว่า การไกล่เกลี่ยไม่เป็นประโยชน์แก่คดีอีกต่อไป

ข้อ ๒๖ เมื่อกระบวนการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง ให้ผู้ประนีประนอมแจ้งผลของการไกล่เกลี่ยให้ประธานศาลทราบเพื่อดำเนินการต่อไปโดยเร็ว

ในกรณีที่คู่ความตกลงจะรับข้อพิพาทเพียงบางส่วน หรือตกลงรับข้อเท็จจริงบางประการ และยินยอมให้นำข้อตกลงเช่นนั้นไปใช้อ้างอิงในกระบวนการพิจารณาของศาลได้ ก็ให้ผู้ประนีประนอมจัดทำบันทึกข้อตกลงและแจ้งให้ศาลทราบด้วย

หมวด ๗

การเก็บรักษาความลับ

ข้อ ๒๗ เว้นแต่คู่ความจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น คู่ความและบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องตกลงที่จะเก็บรักษาความลับของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการไกล่เกลี่ย และตกลงที่จะไม่นำข้อเท็จจริงในการดำเนินการในการไกล่เกลี่ยไปใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ของศาลไม่ว่าในสำนวนคดีที่ทำการไกล่เกลี่ยหรือคดีอื่น หรือในกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ

ข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งให้หมายรวมถึง การติดต่อระหว่างคู่ความ หรือข้อเท็จจริงใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการไกล่เกลี่ย ข้อเท็จจริงที่เป็นเนื้อหาหรือรายละเอียดแห่งการเจรจาตกลงในกระบวนการไกล่เกลี่ย ข้อเท็จจริงที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้ยอมรับหรือปฏิเสธในกระบวนการไกล่เกลี่ยความเห็นหรือข้อเสนอใด ๆ ซึ่งได้เสนอโดยคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งในกระบวนการไกล่เกลี่ย และความเห็นหรือข้อเสนอใด ๆ ซึ่งได้เสนอโดยผู้ประนีประนอม

ข้อ ๒๘ ถ้อยคำและเอกสารใด ๆ ในสำนวนคดีไกล่เกลี่ยให้ถือเป็นความลับในราชการ เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานไกล่เกลี่ยแล้วไม่ว่าผลสุดท้ายจะมีการประนีประนอมยอมความในคดีนั้นได้หรือไม่ ให้แยกสำนวนคดีไกล่เกลี่ยเก็บไว้ต่างหากที่กลุ่มงานประชาสัมพันธ์และบริการประชาชน และให้ทำลายเสียภายใน ๗ วัน

๑๑๙ ปี ศาสดาจารย์

หมวด ๘

หน้าที่และข้อพึงปฏิบัติของผู้ประนีประนอม

ข้อ ๒๙ ผู้ประนีประนอมจะต้อง

(๑) เตรียมการไกล่เกลี่ย

(๒) ช่วยเหลือสนับสนุนการเจรจาระหว่างคู่ความ แนะนำแนวทางแก้ปัญหา เพื่อการยุติ

ข้อพิพาท

(๓) ไม่ออกความเห็นในลักษณะใด ๆ ที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท เว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันให้ผู้ประนีประนอมออกความเห็นเช่นนั้น

(๔) ไม่ข่มขู่ บังคับ หรือใช้อิทธิพลในทางใด ๆ อันอาจทบกระเทือนต่อความสมัครใจในการระงับข้อพิพาทของคู่ความ

ข้อ ๓๐ ผู้ประนีประนอมจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบ รวมทั้งประกาศข้อบังคับ จริยธรรม หรือหลักเกณฑ์อย่างใด ๆ ที่ออกตามระเบียบนี้ และที่ออกโดยสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อให้การไกล่เกลี่ยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของคู่ความ

ข้อ ๓๑ ผู้ประนีประนอมไม่ต้องรับผิดชอบคู่ความในการกระทำใด ๆ ที่ได้ดำเนินการไปเพื่อการไกล่เกลี่ย และระงับข้อพิพาท เว้นแต่การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ประนีประนอมเป็นไปโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นเหตุให้คู่ความเสียหาย

หมวด ๙

ค่าป่วยการและค่าใช้จ่าย

ข้อ ๓๒ ผู้ประนีประนอมที่ได้รับการแต่งตั้งจากทะเบียนผู้ประนีประนอมของสำนักงานศาลยุติธรรม ย่อมมีสิทธิได้รับค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด

ข้อ ๓๓ ในกรณีที่ผู้ประนีประนอมเห็นว่า จะต้องว่าจ้างบุคคลภายนอกให้ดำเนินการอย่างใด ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ย ให้ผู้ประนีประนอมดำเนินการเช่นนั้นได้ต่อเมื่อคู่ความตกลงที่จะรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายดังกล่าวแล้ว

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

(ลงชื่อ) ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม

(นายชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม)

ประธานศาลอุทธรณ์

สำเนาถูกต้อง

ลงชื่อ มณฑาณี เมียนโอ

(นางมณฑาณี เมียนโอ)

นิติกรชำนาญการ

มณฑาณี คัด/ทาน

๑๑๘ ปี ศาลยุติธรรม

ห้องทำงานคณะผู้บริหารศาลอุทธรณ์

การดำเนินงานของศาลอุทธรณ์

การประชุมร่วมระหว่างศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค

การอบรมเรื่องการบังคับใช้ พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

การประชุมคณะกรรมการปรับปรุงบัญญัติมาตรฐานการลงโทษ

การประชุมซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

การประชุมหารือขอรายการเพื่อพัฒนาระบบงานในศาลอุทธรณ์

การประชุมคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๑๑๙ ปี ศาลอุทธรณ์

การประชุมแผนกคดีอาญาเสพติดในศาลอุทธรณ์

การประชุมแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์

หอสมุดแห่งชาติ

พิธีเปิดโครงการนิทรรศน์เดือนแห่งการไกล่เกลี่ยสมานฉันท์ในศาลอุทธรณ์ เทิดไท้องค์ราชันย์

การศึกษาดูงานของคณะผู้เชี่ยวชาญจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การประชุมประเมินผลการปฏิบัติราชการของศาลยุติธรรมและหน่วยงานในสังกัดศาลยุติธรรมฯ

การไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในศาลอุทธรณ์

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

งานพิธีต่างๆ

พิธีมอบธงและตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ

พิธีถวายพานพุ่มและเครื่องราชสักการะเนื่องในวันพ่อ

พิธีถวายพานพุ่มและเครื่องราชสักการะเนื่องในวันแม่

พิธีวางพวงมาลาถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์ ร.๖ ณ เนติบัณฑิตยสภา

๑๑๑ ปี ศสอ.ทอ.ร.

สวัสดิการและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรศาลอุทธรณ์

โครงการอาหารกลางวันศาลอุทธรณ์

ตรวจสอบคุณภาพประจำปี

การอบรมข้าราชการและลูกจ้างเป็นพนักงานต้อนรับเพื่อบริการประชาชน

การฝึกอบรมและซ้อมดับเพลิง

๑๑๙ ปี ศาสนาพุทธ

กิจกรรมประจำปี

ทำบุญเลี้ยงพระหลวงพ่อดูม

พิธีรดน้ำดำหัวเนื่องในวันสงกรานต์

การแข่งขันฟุตบอลประจำปี (สนามกองปราบปราม)

งานสังสรรค์ประจำปี

๑๑๗ ปี ศาสนาพุทธ

สวัสดิการและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรศาลอุทธรณ์

การศึกษาดูงาน ณ ประเทศสิงคโปร์
ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีศาลสูง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓

การเพิ่มศักยภาพบุคลากรในศาลอุทธรณ์ ณ จังหวัดเชียงใหม่ - เชียงราย

ที่ระลึก
๑๑๙ ปี ศาลาหอสมุด
๒๕๕๔